

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ – ΣΥΝΟΛΟΣ Α΄

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ
ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2024

ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Περιεχόμενα

1. ΠΡΑΚΤΙΚΟ	2
α. Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κωνσταντίνου (Κωστή) Χατζηδάκη	3
β. Ομιλία του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Νικολάου Παπαθανάση	11
γ. Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Θεοχάρη (Χάρη) Θεοχάρη	16
δ. Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανασίου Πετραλιά	21
2. ΕΚΘΕΣΗ	27
3. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ	28
α. Στυλιανός Πέτσας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	29
β. Νικόλαος Παππάς, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	35
γ. Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	41
δ. Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»	51
ε. Βασίλειος Βιλιάρδος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»	58
στ. Ιωάννης Κόντης, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ»	64
ζ. Δημήτριος Νατσιός, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»	70
η. Αλέξανδρος Καζαμίας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»	73
4. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ	80
α. Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	81
β. Διονύσιος Ακτύπης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	85
γ. Νεοκλής Κρητικός, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	89
δ. Γεώργιος Κωτσός, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	93
ε. Χρήστος Γιαννούλης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	97
στ. Γεώργιος Γαβρήλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	102
ζ. Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	106
η. Πάυλος Γερουλάνος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	109
θ. Ελένη Βατσινά, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	112
ι. Διαμάντω Μανωλάκου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»	116
ια. Στυλιανός Φωτόπουλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»	120
ιβ. Αθανάσιος Χαλκιάς, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ»	123
ιγ. Ανδρέας Βορύλλας, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»	128
ιδ. Ελένη Καραγεωργοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»	131
ιε. Ευκλείδης Τσακαλώτος, Ειδικός Εισηγητής, Ανεξάρτητος Βουλευτής	139

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2024»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων συνήλθε στις 23, 24 και 27 Νοεμβρίου 2023, σε τέσσερις συνεδριάσεις, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κ. Αποστόλου Βεσυρόπουλου, του Αντιπροέδρου της, κ. Αθανασίου Καββαδά, καθώς και του Βουλευτού - μέλους της, κ. Γεωργίου Κωτσού, με αντικείμενο την εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2024».

Στις συνεδριάσεις παρέστησαν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κωνσταντίνος (Κωστής) Χατζηδάκης, ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Νικόλαος Παπαθανάσης, οι Υφυπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Θεοχάρης (Χάρης) Θεοχάρης και κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης έλαβαν τον λόγο οι Γενικοί Εισηγητές*, κ. Στυλιανός Πέτσας από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Νικόλαος Παππάς από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Νικόλαος Καραθανασόπουλος από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Βασίλειος Βιλιάρδος από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Ιωάννης Κόντης από την Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ», κ. Δημήτριος Νασιός από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» και κ. Αλέξανδρος Καζαμίας από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και οι Ειδικοί Εισηγητές*, κ. Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος, κ. Διονύσιος Ακτύπης, κ. Νεοκλής Κρητικός και κ. Γεώργιος Κωτσός από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Χρήστος Γιαννούλης, κ. Γεώργιος Γαβρήλος και κυρία Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Παύλος Γερουλάνος και κυρία Ελένη Βατσινά από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κυρία Διαμάντω Μανωλάκου από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Στυλιανός Φωτόπουλος από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Αθανάσιος Χαλκιάς από την Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ», κ. Ανδρέας Βορύλλας από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κυρία Ελένη Καραγεωργοπούλου από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και κ. Ευκλείδης Τσακαλώτος, ανεξάρτητος Βουλευτής.

* Οι Εισηγήσεις των αναφερόμενων Γενικών και Ειδικών Εισηγητών παρατίθενται στο τέλος του παρόντος Πρακτικού-Έκθεσης.

Επίσης, τον λόγο έλαβαν οι Βουλευτές, κ.κ. Θεόδωρος Καράογλου, Μιχαήλ Κατρίνης, Μιχαήλ Χουρδάκης, Αθανάσιος Καββαδάς και Χριστίνα Σταρακά.

Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κωνσταντίνου (Κωστή) Χατζηδάκη

Ο παριστάμενος Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κωνσταντίνος (Κωστής) Χατζηδάκης, είπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Κύριε Πρόεδρε, κυρίες κύριοι συνάδελφοι, η ψήφιση του Προϋπολογισμού κάθε χρονιά είναι μια κορυφαία στιγμή της Βουλής και σίγουρα μια κορυφαία στιγμή ευθύνης για τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τον αρμόδιο Υφυπουργό και ολόκληρο το οικονομικό επιτελείο. Με αυτό το αίσθημα ευθύνης προσερχόμαστε σήμερα εδώ, χωρίς να υφαιστούμε καταστάσεις και μιλώντας τη γλώσσα της αλήθειας.

Όπως θα δείτε, δεν πρόκειται να ισχυριστούμε ότι η Ελλάδα έγινε διά μιας, μετά από μια πολύ βαθιά και πολυετή κρίση, Ελβετία ή Σουηδία. Αλλά, δεν πρόκειται και με κανέναν τρόπο, να αποκρύψουμε την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, η οποία είναι ορατή σε πολλά και διαφορετικά πεδία και την οποία, προφανώς, διαπίστωσε και η πλειοψηφία του ελληνικού λαού στις τελευταίες εκλογές, δίνοντας νέα ισχυρή εντολή στην Κυβέρνηση Μητσοτάκη.

Θέλω με αυτό το πνεύμα να σταθώ, καταρχάς, σε μερικά βασικά σημεία, που θεωρώ ότι χαρακτηρίζουν τον Προϋπολογισμό του 2024 και, στη συνέχεια, θα απαντήσω στα σημεία κριτικής, έτσι όπως τα άκουσα από τους συναδέλφους της Αντιπολίτευσης, παραθέτοντας, όπως επιχειρούμε πάντοτε να κάνουμε, συγκεκριμένα στοιχεία, για να μιλάμε όλοι την ίδια γλώσσα και με τα ίδια στοιχεία, να μπορούμε να δομήσουμε τον διάλογο μεταξύ μας.

Η πρώτη παρατήρηση που θέλω να κάνω είναι ότι, χωρίς καμία αμφιβολία, η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια έχει αποδειχθεί ανθεκτική. Γιατί το λέω; Γιατί θυμάμαι την κρίση του κορωνοϊού, γιατί θυμάμαι την ενεργειακή κρίση, γιατί θυμάμαι αλλεπάλληλες φυσικές καταστροφές και προβλέψεις που γινόντουσαν ανεπισημώς και επισημώς, για την εξέλιξη των πραγμάτων. Έχουν διαψευστεί οι αρνητικές προβλέψεις. Παρά τις δυσκολίες, παρά τις αλλεπάλληλες κρίσεις, η ελληνική οικονομία έχει προχωρήσει μπροστά. Το 2023 ήταν μια χρονιά, ειδικά κατά το δεύτερο εξάμηνο, που η Ελλάδα απέκτησε την επενδυτική βαθμίδα, κατ' εξακολούθηση, από διαφορετικούς διεθνείς οίκους.

Η Ελλάδα την ίδια χρονιά – θα επανέλθω στη συνέχεια – σημείωσε τον τρίτο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μείωσε την ανεργία ουσιαστικά στα προ κρίσεως επίπεδα, επιτυγχάνοντας, παράλληλα, ένα πρωτογενές πλεόνασμα, το οποίο, ουσιαστικά, υπερέβη τον στόχο του 1,1% επί του ΑΕΠ που είχε τεθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα. Λέω «ουσιαστικά υπερέβη», διότι έχουμε εξαγγείλει, όπως ξέρετε, να δώσουμε ένα επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης στο τέλος της χρονιάς, ακριβώς επειδή ο Προϋπολογισμός υπερέβη τους δημοσιονομικούς στόχους και όλα αυτά, φυσικά, με μια πολύ σημαντική μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ. Οι θετικές αυτές εξελίξεις συμπυκνώνονται στο ότι, χωρίς να αυξηθούν οι φόροι, σημειώθηκε αύξηση των εσόδων κατά 9,1%.

Υπήρξε κριτική από την Αντιπολίτευση την ημέρα που παρουσιάσαμε το σχέδιο του Προϋπολογισμού. Κατά σύμπτωση και για κακή τύχη των κομμάτων της Αντιπολίτευσης, την ίδια μέρα εκδόθηκε ανακοίνωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που κατέτασσε την Ελλάδα στις 7 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως προς τους προϋπολογισμούς. Για τις άλλες, σημείωσε ανησυχίες ή βαθιές ανησυχίες. Το υπενθυμίζω, εκτός και αν κάποιος θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι όργανο της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας.

Η δεύτερη παρατήρηση που θέλω να κάνω, είναι ότι το 2024 θα προχωρήσουμε με την ίδια συνταγή. Ξέρετε, εγώ – και θα μου συγχωρήσετε τον προσωπικό τόνο – ανέλαβα Υπουργός στα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2023. Δεν ήρθα για να αλλάξω την οικονομική πολιτική, γιατί ό,τι είναι σωστό δεν το αλλάζεις. Ό,τι αποδίδει, ό,τι οδηγεί την πατρίδα σου μπροστά, δεν το αλλάζεις. Εκείνο το οποίο θα επιχειρήσουμε να κάνουμε μαζί με τους συνεργάτες μου, είναι να επιταχύνουμε ακόμα περισσότερο τους ρυθμούς. Να προωθήσουμε, ακόμη περισσότερο, διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις. Να ανεβάσουμε την ελληνική οικονομία ακόμη πιο ψηλά, εκμεταλλευόμενοι την ιστορική ευκαιρία που έχουμε μπροστά μας, που είναι η πολιτική σταθερότητα από τη μια πλευρά και το σωστό μείγμα οικονομικής πολιτικής από την άλλη.

Με αυτή τη λογική, θα επιδιώξουμε να συνδυάσουμε τη δημοσιονομική σταθερότητα, που είναι το θεμέλιο της πολιτικής μας, το να μη δίνουμε, δηλαδή, παραπάνω από αυτά που αντέχουμε, με τις αναπτυξιακές πολιτικές και την κοινωνική ευαισθησία στην πράξη. Ο προϋπολογισμός, προβλέπει υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης σε σχέση με τη φετινή χρονιά, χαμηλότερο πληθωρισμό – το υπογραμμίζω αυτό – ακόμα μεγαλύτερη μείωση του δημοσίου χρέους και ακόμα πιο ψηλά ποσοστά απασχόλησης.

Σημειώνω ότι όλα αυτά θα επιτευχθούν μένοντας απολύτως προσηλωμένοι στο στόχο του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος, για ακόμα υψηλότερο πρωτογενές πλεόνασμα. Από το 1,1% θα πάμε στο 2,1%. Δηλαδή, αντί να έχουμε 2 δισεκατομμύρια και κάτι στην άκρη, θα έχουμε 4 δισεκατομμύρια και κάτι, τεσσεράμισι περίπου, στην άκρη. Θα πει κανείς και ποιος μας εγγυάται ότι θα εκτελεστεί αυτός ο Προϋπολογισμός; Μήπως είσαστε αισιόδοξοι; Μα, οι επιδόσεις των προηγούμενων ετών, διότι τα τελευταία χρόνια είχαμε υπεραπώδοση και της οικονομίας και του Προϋπολογισμού σε σχέση με τις προβλέψεις. Κάντε τις συγκρίσεις και ελάτε να αντιπαραβάλετε τα στοιχεία σας.

Η τρίτη παρατήρηση έχει να κάνει με τις επενδύσεις και τις εξαγωγές. Οι επενδύσεις στην Ελλάδα αυξάνονται και οι ιδιωτικές επενδύσεις, ιδιαίτερα οι άμεσες ξένες επενδύσεις και οι δημόσιες επενδύσεις, καθώς τώρα δεν έχουμε μόνο το ΕΣΠΑ, αλλά και το Ταμείο Ανάκαμψης. Είναι μια πολύ μεγάλη ευκαιρία για τη χώρα μας. Καθώς θα επιταχυνθούν πολύ περισσότερο οι ρυθμοί απορρόφησης του Ταμείου Ανάκαμψης, υπολογίζουμε ότι του χρόνου θα έχουμε μια αύξηση 15,1%, με περαιτέρω άνοδο των εξαγωγών, καθώς τα τελευταία χρόνια φθάσαμε σε ιστορικά ρεκόρ για τις εξαγωγές στην Ελλάδα. Ο αναπληρωτής Υπουργός, ο κ. Παπαθανάσης, αρμόδιος για τις δημόσιες επενδύσεις, το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης, θα μιλήσει αναλυτικότερα για αυτά τα θέματα.

Τέταρτη παρατήρηση που έχω να κάνω είναι ότι ο Προϋπολογισμός ενσωματώνει μόνιμες φοροελαφρύνσεις, με επτά διαφορετικούς τρόπους. Παραδείγματος χάριν, έχουμε την αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες με παιδιά. Έχουμε την κατάργηση της παρακράτησης που γινόταν μέχρι τώρα για τους εργαζόμενους συνταξιούχους. Έχουμε μονιμοποίηση σε μια

σειρά χαμηλών φορολογικών συντελεστών, σε σχέση με το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, αλλά την ίδια στιγμή που συνεχίζουμε την προσπάθεια για σταδιακή και λελογισμένη μείωση των φορολογικών συντελεστών, είναι βασική στόχευση μας η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Δεν είναι καινούργιος στόχος.

Ήδη την περασμένη τετραετία, για να πω ένα παράδειγμα, ακριβώς λόγω της διεύρυνσης των ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω μιας σειράς κινήτρων που δόθηκαν από την πλευρά της Κυβέρνησης, το λεγόμενο κενό ΦΠΑ, δηλαδή, πόσα λεφτά χάνουμε από τη μη καταβολή του ΦΠΑ, περιορίστηκε από 23% το 2018 στο 17,8% το 2021 και υπολογίζουμε ότι θα περιοριστεί στο 15% φέτος. Στόχος μας είναι μέχρι το 2026 να πάμε στο 9%, που είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος. Πώς θα πάμε; Προσευχόμενοι; Όχι!

Θα πάμε με συγκεκριμένα μέτρα. Έχουμε παρουσιάσει, καταρχάς, ένα νομοσχέδιο για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής με έντεκα διαφορετικές πρωτοβουλίες, από τη σύνδεση του POS με τις ταμειακές μηχανές τους πρώτους μήνες του 2024, την υποχρεωτικότητα του συστήματος myDATA, τη γενίκευση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, νέες ρυθμίσεις για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις. Ειρήσθω εν παρόδω, λόγω της προσπάθειας που έγινε τη περασμένη τετραετία, τα τελευταία τέσσερα χρόνια, το εισόδημα που δηλώνεται από βραχυχρόνιες μισθώσεις στην εφορία έχει δεκαπλασιαστεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Βεβαίως, το νομοσχέδιο προβλέπει και μέτρα για την αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου καυσίμων – και δεν μιλάμε εδώ, νομίζω, για μικρά ψάρια – καθώς και νέο δίκαιο σύστημα φορολόγησης για τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Πέμπτη παρατήρηση που θέλω να κάνω είναι ότι βασική επιδίωξη της Κυβέρνησης για το 2024 – και εδώ θα ήθελα να ακούσω τις απόψεις σας περαιτέρω – είναι η άσκηση μιας ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής. Τι εννοώ; Εννοώ, ότι προς αυτή τη κατεύθυνση και μετά από 14 χρόνια, θα υπάρξουν για πρώτη φορά αυξήσεις για τους δημοσίους υπαλλήλους. Τι σημαίνουν αυτές οι αυξήσεις; Να το ξεκαθαρίσω, επειδή άκουσα 70 ευρώ για τον κάθε δημόσιο υπάλληλο. Το γνωρίζουν καλά οι δημόσιοι υπάλληλοι πρώτα από όλα και όποιος λέει ό,τι του έρθει, θα τα βρει μπροστά του. Εκείνο το οποίο σημαίνουν οι αυξήσεις που δόθηκαν φέτος και που θα δοθούν του χρόνου στους δημοσίους υπαλλήλους, είναι ότι ο μέσος δημόσιος υπάλληλος μεσοσταθμικά και καθαρά στη τσέπη του, θα δει παραπάνω 1.476 ευρώ ετησίως.

Θα υπάρξει νέα αύξηση των συντάξεων με το επίδομα που δώσαμε, που θα καταβάλλουμε σε λίγες μέρες και οι χαμηλοσυνταξιούχοι θα δουν συνδυαστικά μεγαλύτερη αύξηση, άνω του 3%, περίπου στο 5%. Επιπρόσθετα, θα έχουμε, όπως ήδη σημείωσα, αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες με παιδιά, καθώς επίσης θα και αυξημένο κοινωνικό επίδομα αλληλεγγύης, ενώ και οι ανάπηροι ήδη εδώ και μερικούς μήνες λαμβάνουν αυξημένα αναπηρικά επιδόματα. Τα παραπάνω είναι αναμφισβήτητη κοινωνική πολιτική, για την οποία δεν κομπάζουμε, αλλά δεν μπορούμε και να τη χαρίσουμε, δεν μπορούμε να την αποκρύψουμε, δεν μπορούμε να μην την αναφέρουμε.

Σημαντική, επίσης, προς τη κατεύθυνση μιας ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής, είναι και η αύξηση των δαπανών για την παιδεία και για την υγεία. Συγκεκριμένα για την υγεία, όπως έχετε δει, θα υπάρξει μια αύξηση σημαντική της τάξεως του 20% στις επιχορηγήσεις των νοσοκομείων. Είναι 481 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Στην Παιδεία θα υπάρξει, επίσης, μια αύξηση δαπανών της τάξεως των 255 εκατομμυρίων ευρώ. Τα κονδύλια αυτά, όπως φαίνεται

και στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού, θα προέλθουν σε μεγάλο βαθμό από τον περαιτέρω περιορισμό της φοροδιαφυγής.

Τα έσοδα, δηλαδή, τα οποία θα συγκεντρωθούν από αυτή τη προσπάθεια, στην οποία ήδη έχω αναφερθεί, θα κατευθυνθούν στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής από το Κράτος και φαντάζομαι, ότι δεν είστε αντίθετοι από την πλευρά της Αντιπολίτευσης σε αυτή τη φιλοσοφία της Κυβέρνησης. Προχωρούμε, λοιπόν, συνδυάζοντας την αποτελεσματικότητα με τη δικαιοσύνη, τη δημοσιονομική σοβαρότητα με τη κοινωνική ευαισθησία στη πράξη.

Έχοντας πει αυτά, θα μου επιτρέψετε τώρα να σταθώ σε ορισμένα σημεία κριτικής. Έχω διαλέξει 10. Είμαι βέβαιος ότι ο φίλος και συνεργάτης Υφυπουργός, Θάνος Πετραλιάς, θα μιλήσει πιο αναλυτικά. Έχει, άλλωστε, όλο τον Προϋπολογισμό «στο κεφάλι του». Ο Χάρης Θεοχάρης θα μιλήσει για τα φορολογικά και ο Νίκος Παπαθανάσης θα μιλήσει για τις δημόσιες επενδύσεις. Να σταθώ σε μερικές βασικές παρατηρήσεις που έχω ξεχωρίσει.

Πρώτον, ακούστηκε «δεν έχετε σοβαρή και ξεκάθαρη στάση στο Eurogroup σε σχέση με τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες», το νέο, θα έλεγε κανείς, Σύμφωνα Σταθερότητας. Έχουμε κρυστάλλινη θέση, την οποία δεν ξέρω γιατί κάποιοι δεν έχουν ακούσει. Πιστεύουμε και έχουν υπάρξει και γραπτές ανακοινώσεις για αυτό, ότι η Ευρώπη δεν χρειάζεται ένα «στενό κορσέ» για τα δημοσιονομικά. Η Ελλάδα παγίως και με όλες τις κυβερνήσεις ως προς το θέμα αυτό, είναι υπέρ μιας ευέλικτης προσέγγισης που δεν θα υπονομεύει την ανάπτυξη και αυτό επαναλαμβάνουμε.

Επισημαίνουμε, όμως, και το υπογραμμίζουμε και εδώ, ότι, ανεξάρτητα από την όποια συμφωνία, για την οποία προφανώς έχουμε ξεκάθαρη θέση και πιστεύουμε ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν και οι αμυντικές δαπάνες, εμείς ως Ελλάδα θα ακολουθούμε ένα δρόμο σοβαρής δημοσιονομικής πολιτικής, διότι αυτή είναι το διαβατήριο για μεγαλύτερη ανάπτυξη, για περισσότερες επενδύσεις και, φυσικά, η εγγύηση για να μην μπλέξει η χώρα οποτεδήποτε σε νέες περιπέτειες. Αυτή είναι η θέση μας και επ' αυτής της θέσης θα ήθελα να ακούσω παρατηρήσεις.

Δεύτερον, ο πληθωρισμός, επέλεξαν ορισμένοι να διαλέξουν τον Οκτώβριο. Θα μπορούσε κάποιος να διαλέξει τον Αύγουστο ή τον Σεπτέμβριο, που η Ελλάδα είχε πολύ καλύτερες επιδόσεις. Εγώ προσπαθώ να δω την εξέλιξη σε ετήσια βάση. Αυτός είναι ο πίνακας από την Eurostat. Εάν μετρήσετε τις χώρες που έχουν υψηλότερο πληθωρισμό – η Ελλάδα είχε 3,8% – θα δείτε ότι είναι οι μισές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τουλάχιστον και φτάνουμε σε χώρες που έχουν πληθωρισμό 7,8%, 8,3%, 9,5%, 9,6%. Το σημειώνω, αυτό όχι για να υπερηφανευτώ, αλλά δεν μπορώ να ακούω ότι η Ελλάδα είναι πρωταθλήτρια στον πληθωρισμό, διότι ορίστε αυτός ο πίνακας με τις πράσινες, κόκκινες και μπλε στήλες που αποδεικνύει το αντίθετο.

Στη συνέχεια έγινε συζήτηση για την ανάπτυξη. Τσουβαλιάστηκε στην αντιμετώπιση του προβλήματος η περίοδος του κορωνοϊού. Ξέρετε ότι χώρες όπως η Ελλάδα και η Ισπανία αυτονόητα, επειδή εξαρτώνται από τον τουρισμό και οι τουριστικές επιχειρήσεις είχαν κλείσει, επηρεάστηκαν περισσότερο. Έτσι έγινε σε όλη την Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο από την εξέλιξη του φαινομένου αυτού. Ωστόσο, έχουμε τα στοιχεία και τα πιο πρόσφατα για το 2023, 14 Νοεμβρίου του 2023, της Eurostat. Εδώ, εάν διαβάσετε τα στοιχεία στους πίνακες ανά χώρα, που είναι διαθέσιμα και στο διαδίκτυο, θα δείτε ότι η Ελλάδα είναι τρίτη σε ρυθμούς ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ευρωζώνη, ενώ 24 χώρες βρίσκονται μετά από εμάς. Δεν ξέρω εάν ο ΣΥΡΙΖΑ

ειδικά δεν είναι ικανοποιημένος με αυτό, αλλά όταν ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ Κυβέρνηση, συνήθως συνέβαινε να είναι 24 χώρες πάνω από εμάς και εμείς να είμαστε στην 24η θέση ή κάπου εκεί. Καλό είναι όσοι κάνουν κριτική να θυμούνται και τις δικές τους επιδόσεις.

Προχωρώ στο θέμα της ανεργίας, το οποίο τυχαίνει να το ξέρω και από την προηγούμενη θητεία μου. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προφανώς υπήρξε μια δραματική δεκαετία η περασμένη δεκαετία, η γενιά του brain-drain. Δεν ωραιοποιώ καταστάσεις, ούτε αποκρύπτω ευθύνες, όμως το βέβαιο είναι ότι το καλοκαίρι του 2019 αυτή η «τρискаτάρη» Κυβέρνηση που σήμερα κυβερνά πήρε μια ανεργία στο ποσοστό του 17,5%. Σήμερα με τα τελευταία στοιχεία η ανεργία είναι 10,8%, εάν δεν απατώμαι και πάντως κάτω από το 11%. Τριακόσιες χιλιάδες επιπλέον συμπολίτες μας που δεν δούλευαν το καλοκαίρι του 2019, τώρα δουλεύουν και εκείνοι μπορούν να κάνουν μόνοι τους τις συγκρίσεις.

Δεν είναι τυχαίο ότι σε λαϊκές – όπως λέγονται κακώς – γειτονίες, όπως είναι το Πέραμα, η Δραπετσώνα, το Αιγάλεω ή το Περιστέρι, η Νέα Δημοκρατία σημείωσε ιστορικά ρεκόρ ψήφων. Γιατί, προφανώς, άνθρωποι που δούλευαν εκεί και ζούσαν εκεί και ήταν άνεργοι αντιλήφθηκαν τη διαφορά. Καλό είναι να το δείτε, αν δεν θέλετε να ρίχνετε άσφαιρα πυρά ως Αντιπολίτευση. Αν και, να σας πω την αλήθεια, εμένα με βολεύει να ρίχνετε άσφαιρα πυρά από μια μικροκομματική σκοπιά.

Πιάνετε τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, ενώ ξέρουμε ότι έχουν άλλη λογική. Ότι τα στοιχεία αυτά, επειδή είχαν το στοιχείο της εγγραφής, κάποια στιγμή για να πάρει κάποιος επιδόματα οδηγούσαν έως κάποιο χρονικό σημείο στο να έχουμε παραπάνω ανεργία στα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και της Eurostat και χαμηλότερη εκεί. Στη συνέχεια και καθώς ενεγράφησαν διάφοροι συμπολίτες μας, στο τέλος παρουσιάζεται αυτή η εικόνα, η οποία, όμως, με τον νόμο «Δουλείς Ξανά» θα αντιμετωπιστεί, γιατί θα εκκαθαριστούν τα μητρώα και το πράγμα θα έρθει στις κανονικές τους διαστάσεις για να μην υπάρχουν άνεργοι, οι οποίοι, είναι εκεί ενώ έχουν υψηλό διαπιστωμένο εισόδημα. Το είχαμε πει και στη Βουλή και οι οποίοι είναι ακριβώς εκεί για να παίρνουν διάφορα ωφελήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Ένας τρόπος υπάρχει για τη μέτρηση της ανεργίας και αυτός είναι η ΕΛΣΤΑΤ και η Eurostat. Έτσι το μετράνε όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, έτσι το μετρούσε ο ΣΥΡΙΖΑ όταν ήταν στην Κυβέρνηση και έτσι συνεχίζουμε να το μετράμε και εμείς και αυτό δείχνει και η κοινή πείρα. Δηλαδή, αν κυκλοφορήσετε στο δρόμο, αν δείτε στα βουλευτικά σας γραφεία, δε νομίζω ότι έρχονται τόσοι πολλοί άνθρωποι όσοι πριν από πέντε ή πριν από δέκα χρόνια. Ας μιλήσουμε κάποια στιγμή μεταξύ μας, πέρα από κλισέ, με μια γλώσσα ειλικρίνειας. Αυτά, λοιπόν και για την ανεργία.

Προχωρώ για τη φορολογία ρεκόρ. Εκείνο που έχουμε είναι πολύ περισσότερα έσοδα. Σας είπα και προηγουμένως, έχουμε 9,1% παραπάνω έσοδα, αλλά με μια διαφορά. Χωρίς να έχουμε αυξήσει κανέναν φόρο. Μόνο μειώσεις φόρων. Επομένως, θα διερωτηθείτε, τι στο καλό συνέβη και έχετε παραπάνω έσοδα χωρίς να αυξήσετε τους φόρους; Υπάρχουν και άλλοι τρόποι αύξησής των εσόδων και καλό είναι ιδιαίτερα στην Αριστερά να τους θυμάστε.

Ο πρώτος λόγος είναι οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Έχεις μεγαλύτερη πίτα, επομένως έχεις και τη δυνατότητα να έχεις για αυτό τον λόγο μεγαλύτερα έσοδα. Ο δεύτερος είναι η σημαντική αύξηση των τουριστικών εισπράξεων. Περισσότερος τουρισμός σημαίνει και περισσότερα έσοδα για εμάς, ιδιαίτερα από τον ΦΠΑ. Ο τρίτος λόγος

είναι οι αυξήσεις των μισθών στον ιδιωτικό τομέα. Ρωτάτε πώς; Όταν αυξάνονται οι μισθοί αυξάνονται και οι κρατήσεις για το Δημόσιο και, επομένως, αυξάνονται και τα έσοδα και αυτό είναι και μια ακόμη απόδειξη ότι έχουν αυξηθεί οι μισθοί. Διότι πώς γίνεται ο Θάναος Πετραλιάς στο ταμείο του να έχει παραπάνω χρήματα από κρατήσεις μισθών, εάν δεν έχουν αυξηθεί οι μισθοί; Τι είδους συννομοσχέδιο του σύμπαντος είναι και αυτή;

Σίγουρα τα πληθωριστικά φαινόμενα ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης είχαν μια επίδραση, δεν πρόκειται να το αποκρύψω, αλλά πολύ μικρότερη από αυτήν που ισχυρίζεστε και, επίσης, η εκτεταμένη χρήση πιστωτικών καρτών και η αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών εν γένει οδήγησε και αυτή στο να έχουμε περισσότερα έσοδα με τους ίδιους ή και χαμηλότερους φόρους. Αυτή είναι απάντηση και θα περιμένω με ενδιαφέρον την όποια ανταπάντηση.

Προχωρώ περαιτέρω σε σχέση με το μέσο μισθό. Αναφέρθηκε ένας αριθμός, ο μέσος μισθός είναι δήθεν 1.050. Να χρησιμοποιούμε κάποιες βάσεις δεδομένων. Εγώ ανέτρεξα στην «ΕΡΓΑΝΗ» για τα επίσημα στοιχεία. Εκεί προκύπτει ότι πέρυσι είχαμε μέσο μισθό 1.176 ευρώ. Προβλέπουμε ότι θα έχουμε μια αύξηση του μέσου μισθού – τα έχει και ο Προϋπολογισμός όλα αυτά – κατά 7%. Αν κάνετε τους λογαριασμούς, θα δείτε ότι το 2023 θα κλείσουμε με ένα μέσο μισθό 1.250 ευρώ περίπου. Άρα, πλησιάζουμε όλο και περισσότερο στον στόχο της τετραετίας, σε 1.570 ευρώ το 2027. Μην αγωνιάτε, λοιπόν, και μην το υπενθυμίζετε κάθε τρεις και λίγο, διότι αποβαίνει «μπούμερανγκ» για σας. Αφήστε το, για το δικό σας όφελος, να ξεχαστεί. Εμείς έχουμε κάθε λόγο να το επαναλαμβάνουμε. Εσείς αν θέλετε να μας βοηθάτε ευπρόσδεκτο, να το λέτε κάθε τρεις και λίγο.

Ιδιωτικό χρέος, ότι έχει ξεφύγει το ιδιωτικό χρέος κ.λπ.. Κατατέθηκε το νομοσχέδιο για τα δάνεια, τις τράπεζες, τους servicers και θα έχουμε τη δυνατότητα για αυτό να κάνουμε μια εκτεταμένη συζήτηση ήδη από την επόμενη Δευτέρα. Θέλω, όμως, έτσι ως μια πρόγευση να σας δώσω δύο μόνο στοιχεία, από τα επίσημα στοιχεία του Κράτους και της Ε.Ε.. Ως προς το ιδιωτικό χρέος εν γένει και παρά την κρίση που μας έπληξε την περασμένη δεκαετία – διότι και εγώ να σας πω την αλήθεια φανταζόμουν ότι τα πράγματα θα ήταν λιγότερο θετικά για εμάς – η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της Ε.Ε., στη 17η θέση, σε φθίνουσα σειρά ως προς τον εν λόγω δείκτη. Το ιδιωτικό χρέος της Ελλάδας παραμένει κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Εδώ είναι τα στοιχεία.

Πάω τώρα στο ληξιπρόθεσμο ιδιωτικό χρέος, σε αυτά που έχουν «κοκκινίσει» είτε προς το Δημόσιο, είτε προς τον ΕΦΚΑ είτε προς τις τράπεζες και τους servicers. Η εξυπηρέτηση του ελληνικού ιδιωτικού χρέους, προφανώς, είναι κρίσιμο ζήτημα, ωστόσο από το 2019 το ληξιπρόθεσμο ιδιωτικό χρέος, ως ποσοστό του συνολικού ιδιωτικού χρέους, έχει παρουσιάσει σημαντική μείωση. Από 68,3% το 2019 το ληξιπρόθεσμο ως προς το συνολικό, σήμερα είναι 61%, ως προς το συνολικό ιδιωτικό χρέος. Αυτό δεν είναι άσχετο με τις προσπάθειες που έχουν γίνει για τις τράπεζες, τα «κόκκινα» δάνεια και τον εξωδικαστικό συμβιβασμό και όλες τις άλλες πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα. Επαναλαμβάνω, θα σας παρουσιάσω πολύ αναλυτικότερα περισσότερα στοιχεία για το ζήτημα αυτό την άλλη εβδομάδα. Σας το ξαναδιαβάζω, το ληξιπρόθεσμο ιδιωτικό χρέος, ως ποσοστό του συνολικού ιδιωτικού χρέους ήταν 68% και έχει κατέβει στο 61%.

Προχωρώ περαιτέρω, για τις τράπεζες. Κάποιος σίγουρα παραπληροφόρησε τον συνάδελφο Γενικό Εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος ισχυρίστηκε ότι η Κυβέρνηση έχει χάσει τον

έλεγχω, κάνει απίστευτα πράγματα και ότι έχει ζημιωθεί ο Έλληνας πολίτης. Προσέξτε τώρα το μέγεθος της παραπλάνησης. Δεν θα τα δούμε στην πορεία, θα τα δούμε όλα τώρα, ούτε καν κοντός ψαλμός. Τώρα, λίγο υπομονή. Οι απώλειες των συστημικών τραπεζών από το PSI το 2011 - 2012 ήταν 28,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Προσέξτε τώρα, αυτό ήταν και το όφελος για το Δημόσιο.

Το «κούρεμα» των τραπεζών ήταν το όφελος για το Δημόσιο και τον φορολογούμενο, διότι το Δημόσιο γλίτωσε τόσα χρήματα εξαιτίας του κουρέματος. Οι τέσσερις συστημικές τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν το 2013 από το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω του ΤΧΣ, με 25,5 δισεκατομμύρια ευρώ, 28,8 γλιτώσαμε, δώσαμε μετά 25,5. Έκλεισε αυτό το ζήτημα, έγινε μια άλλη ανακεφαλαιοποίηση των συστημικών τραπεζών αποκλειστικά με ξένα κεφάλαια επί Κυβερνήσεως Σαμαρά ύψους 8,3 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η αξία των τραπεζικών μετοχών ιδιοκτησίας του ΤΧΣ, όμως στη συνέχεια, επειδή τότε που ανέλαβε ο ΣΥΡΙΖΑ και έγιναν όλα τα γνωστά πειράματα Βαρουφάκη και λοιπά, από τα 20 δισεκατομμύρια που είχε ανέβει τον Ιούνιο του 2014, έπεσε τον Νοέμβριο του 2015 στα 675 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό το λέω για τη συνολική εικόνα των τραπεζών. Εξαιτίας όλων αυτών των πειραμάτων χρειάστηκε και νέα ανακεφαλαιοποίηση εξαιτίας του ΣΥΡΙΖΑ, για την οποία το Δεκέμβριο του 2015 το Δημόσιο κατέβαλε – δηλαδή ο φορολογούμενος – επιπλέον 5,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή, που διαμαρτύρεται, είναι αυτός που προκάλεσε μία δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, που προφανώς ζημίωσε το φορολογούμενο.

Πάμε, λοιπόν, να κάνουμε μια σούμα, ένα συνολικό λογαριασμό, να μου πείτε αν έχω δίκιο ή άδικο. Το Δημόσιο κατέβαλε συνολικά για τις ανακεφαλαιοποιήσεις των τεσσάρων συστημικών τραπεζών 30,9 δισεκατομμύρια ευρώ, 25,5 το 2013 και 5,4 το 2019. Το χρηματικό όφελος, χωρίς να υπολογίζεται η ζημιά που αποφεύχθηκε για την οικονομία, τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις από ενδεχόμενο κούρεμα των καταθέσεων – δεν το λογαριάζω αυτό, γιατί με όλη αυτή τη στήριξη γλιτώσαμε όχι μόνο τις τράπεζες, τις καταθέσεις βασικά των καταθετών – το χρηματικό όφελος έχει ως ακολούθως.

Έχουμε 28,2 δισεκατομμύρια από τη μείωση του δημοσίου χρέους τότε με το κούρεμα, 3,8 δισεκατομμύρια από εισπράξεις από τις τράπεζες και εξαγορά των μετατρέψιμων ομολογιών – αυτά που είναι πιο γνωστά σε αυτούς που ασχολούνται ως COCOs – και τα έσοδα από την από επένδυση του ΤΧΣ, τα οποία μέχρι στιγμής είναι 94 εκατομμύρια από την Eurobank, 294 εκατ. από την Alpha και 1,67 δισεκατομμύρια για το 22% των μετοχών της Εθνικής. Ποιο είναι το όφελος; Είναι 33,4 δισεκατομμύρια ευρώ μέχρι στιγμής. Το κόστος ήταν 30,9, το όφελος είναι 33,4. Ποιος αριθμός είναι πιο μεγάλος, το 30,9 ή το 33,4; Εγώ όταν πήγαινα στο σχολείο, ο δάσκαλος μου από το δημοτικό μού είχε μάθει ότι το 33,4 είναι μεγαλύτερος αριθμός. Ενδεχομένως, να έχω μάθει διαφορετικά μαθηματικά από τον ΣΥΡΙΖΑ και τους βουλευτές του, αλλά θα ήταν πράγματι ενδιαφέρον να κάνουμε μια περαιτέρω ανάλυση για αυτό το θέμα. Εμείς έχουμε κάθε λόγο και είναι ευκαιρία και το τραπεζικό νομοσχέδιο να τα συζητήσουμε αυτά με έκταση.

Πάμε σε ένα άλλο επιχείρημα. «Ενισχύονται οι ανισότητες και είστε κυβέρνηση των λίγων και των ισχυρών». Το 41% των Ελλήνων έχουν γίνει ισχυροί και λίγοι. Έχω εδώ τα στοιχεία από την Ελληνική Στατιστική Αρχή για τις οικονομικές ανισότητες του Μαΐου 2023. Είναι ο συντελεστής Gini, όπως λέγεται και ο συντελεστής S80/S20. Λοιπόν, και στις δύο περιπτώσεις αποδεικνύεται ότι το 2022 οι οικονομικές ανισότητες έχουν περιοριστεί. Δεν λέμε ότι έχουν

εξαλειφθεί προφανώς. Λέμε ότι συγκριτικά έχουν περιοριστεί και οι δικές μας εκτιμήσεις είναι ότι, λόγω της πολιτικής της Κυβέρνησης περιορίζονται περαιτέρω. Άλλωστε, το λέτε και μόνοι σας και αυτή είναι μία ακόμη παρατήρηση. Λέτε ότι, ενώ προσέχετε τους δικούς σας, τους ισχυρούς και ούτω καθεξής, κρατάτε σε ομηρία και εκείνους στους οποίους δίνετε επιδόματα.

Με συγχωρείτε, είστε υπέρ ή κατά; Εάν είστε κατά των επιδομάτων, να μην διαμαρτύρεστε όπως κάνετε τώρα που σταμάτησε το market pass, για παράδειγμα. Ας έχετε μια υπεύθυνη στάση, είτε υπέρ της στήριξης των αδυνάτων και θέλετε αυτά τα επιδόματα τα οποία η Κυβέρνηση έχει αποφασίσει να δοθούν για να ξεπεράσουμε τις δύσκολες οικονομικές καταστάσεις που έχουν μεσολαβήσει εν τω μεταξύ εξαιτίας διεθνών κρίσεων ή δεν το θέλετε; Δεν μπορείτε να είστε «και με τον αστυφύλακα και με τον χωροφύλακα». Ό,τι και να κάνει η Κυβέρνηση είναι λάθος. Από τη μια νοιάζεστε για τις οικονομικές ανισότητες και κλαίτε για τους φτωχούς και από την άλλη, όταν η Κυβέρνηση ενισχύει τους οικονομικά αδύναμους, είστε απέναντι και σε αυτή την πολιτική. Δεν το θεωρώ αξιόπιστη προσέγγιση.

Τέλος, ήθελα να πω και άλλα και επειδή είναι και ο Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, νομίζω, ότι υποπτεύσατε σε ένα ολίσθημα, αλλά αυτό είναι δικό σας θέμα. Μπορεί και να είναι συνειδητή πολιτική και θα ήθελα να το διευκρινίσετε. Μιλώντας για τις φοροαπαλλαγές, κατηγορήσατε την Κυβέρνηση, ενώ ξέρετε στις φοροαπαλλαγές – για παράδειγμα είναι οι φοροαπαλλαγές που έχουν οι ανάπηροι επειδή είδα και σήμερα πολλά δημοσιεύματα στον Τύπο, οι φοροαπαλλαγές που έχουν οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι φοροαπαλλαγές που έχουν οι πολύτεκνοι, οι φοροαπαλλαγές που έχουν οι πυρόπληκτοι, όλοι αυτοί που έχουν πληγεί από τις φυσικές καταστροφές – θέλει ο Τύπος ή η Αντιπολίτευση ή το ΠΑΣΟΚ πιο συγκεκριμένα, να καταργήσουν αυτά; Θέλετε, δηλαδή, με λίγα λόγια, να απαλλαγούν από το τεκμήριο οι ελεύθεροι επαγγελματίες, αλλά να πληρώνουν τα λεφτά οι ανάπηροι, οι φτωχοί, οι μονογονεϊκές οικογένειες; Αυτή είναι η πολιτική σας; Διότι όταν λέτε κάτι θα εισπράττετε και την απάντηση.

Ως προς τις προτάσεις σας, λοιπόν, και θα καταλήξω γιατί φαίνεται ότι στο τέλος θα συμφωνήσω με τον κ. Κουκουλόπουλο. Ο κ. Κουκουλόπουλος, λοιπόν, είπε ότι κακώς υπάρχει ειδική μεταχείριση στα μερίσματα, στον ειδικό φόρο ακινήτων και στον συμπληρωματικό ΕΝΦΙΑ. Άρα, τεκμαίρω και καταλαβαίνω και από τον κ. Κουκουλόπουλο ότι έχω δίκιο, ότι το ΠΑΣΟΚ προτείνει να αυξηθεί ο ειδικός φόρος ακινήτων, να αυξηθεί ο φόρος των μερισμάτων και να αυξηθεί και ο ΕΝΦΙΑ. Αυτά προτείνετε. Το καταγράφω για να το ακούσουν και οι Έλληνες πολίτες και να βγάλουν τα συμπεράσματά τους.

Κατά τα λοιπά, ασκείτε κριτική, επειδή προσπαθούμε οι ελεύθεροι επαγγελματίες να μην πληρώνουν λιγότερο φόρο, τελικά, από τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους. Αυτή είναι η πολιτική μας, την οποία ξεκάθαρα παρουσιάζουμε και αυτή είναι η δική σας πολιτική που ο καθένας μπορεί να τη χαρακτηρίσει όπως θέλει. Εμείς, εν πάση περιπτώσει, θα συνεχίσουμε μπροστά, με στόχο να ανέβει η ελληνική οικονομία πιο ψηλά και να συνδυάσουμε αυτή την προσπάθεια με ένα χρώμα κοινωνικής δικαιοσύνης. Θέλουμε να συνδυάσουμε τις επενδύσεις και την ανάπτυξη, από τη μια πλευρά, με μια ουσιαστική κοινωνική πολιτική, από την άλλη, διότι η Νέα Δημοκρατία ήταν και παραμένει ένα μεγάλο λαϊκό κόμμα. Σας ευχαριστώ πολύ.»

Ομιλία του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Νικολάου Παπαθανάση

Ο παριστάμενος Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Νικόλαος Παπαθανάσης, είπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός του 2024 εκφράζει τη συνέπεια των λόγων μας, τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων που υποσχθήκαμε στον ελληνικό λαό και την οικονομική σταθερότητα που επιτύχαμε με την ορθολογική διαχείριση του δημοσιονομικού μας χώρου. Είναι ένας Προϋπολογισμός αναπτυξιακός, διαπνέεται από κοινωνική ευαισθησία, όμως παραμένει σταθερά στις υποχρεώσεις μας στο Σύμφωνο Σταθερότητας και, ταυτόχρονα, σταθερά στο σχέδιο μας για τη δημοσιονομική πολιτική μας.

Κατά την πρώτη μας διακυβέρνηση, με σκληρή δουλειά και αποφασιστικότητα, θέσαμε τα θεμέλια για την οικοδόμηση μιας ισχυρής και ανθεκτικής οικονομίας, με αναπτυξιακό και, ταυτόχρονα, κοινωνικό πρόσημο. Αλλάξαμε τελείως το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Τηρήσαμε τις προεκλογικές μας δεσμεύσεις, προχωρήσαμε σε τολμηρές μεταρρυθμίσεις, εξήλθαμε από την αυξημένη εποπτεία και στον πρώτο μήνα της νέας διακυβέρνησής μας νομοθετήσαμε το 50% των προεκλογικών μας δεσμεύσεων στην οικονομία.

Ο Προϋπολογισμός, λοιπόν, του 2024 είναι ο πρώτος της νέας εντολής που λάβαμε και ταυτόχρονα, όμως, ο πρώτος έπειτα από 14 χρόνια που καταρτίστηκε μετά από την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας. Με την ψήφο εμπιστοσύνης των διεθνών οίκων αξιολόγησης, η Ελλάδα αναδεικνύεται σε αξιόπιστο και ελκυστικό επενδυτικό προορισμό για ακόμα περισσότερες άμεσες ξένες επενδύσεις, νέες και καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, αλλά ταυτόχρονα, και μείωση του κόστους δανεισμού για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Πρωταρχικός στόχος της Κυβέρνησης και το 2024 είναι ο συνδυασμός της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής ευαισθησίας και αλληλεγγύης, με βασική προτεραιότητα την αύξηση του εισοδήματος των συμπολιτών μας. Έτσι, λοιπόν, βλέπουμε ότι επανέρχονται οι παγωμένες, από το 2012, τριετίες των μισθωτών, έχουμε αυξήσεις στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, τις πρώτες από το 2010, αυξήσεις στο αφορολόγητο για οικογένειες με παιδιά, αυξήσεις στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, αυξήσεις στις συντάξεις και έκτακτα μέτρα που αντικαθιστούν μόνιμες φοροελαφρύνσεις που αγγίζουν τα 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ και δημιουργούν, κατ' ουσίαν, ένα ανάχωμα στον πληθωρισμό.

Η Ελλάδα το 2024 θα έχει διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από αυτόν της Ευρωζώνης, ταχύτερη αύξηση της απασχόλησης, όπου πλέον η ανεργία αναμένεται να βρεθεί σε χαμηλότερο ποσοστό από το 2009 και ταχύτερη πτώση του δημοσίου χρέους και του κρατικού ελλείμματος, όπου το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 172,6% του ΑΕΠ το 2022, σε 160,3% το 2023 και σε 152,3% το 2024. Το πιο σημαντικό που βλέπουμε είναι ότι, ενώ το 2023 είχαμε αύξηση των επενδύσεων κατά 7,1%, το 2024 προβλέπουμε – και έτσι παρουσιάζεται το σχέδιο του Προϋπολογισμού – ότι η αύξηση των επενδύσεων θα αγγίξει το 15,1%.

Σημαντικά εργαλεία για να πετύχουμε τους στόχους του Προϋπολογισμού είναι το Ταμείο Ανάκαμψης, το ΕΣΠΑ 2021 - 2027 και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, αναμένεται να εισρεύσουν στην ελληνική οικονομία εντός του 2024 επενδυτικοί πόροι ύψους 12,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα 8,6 δισεκατομμύρια ευρώ θα προέλθουν από το ΕΣΠΑ και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τα 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ θα προέλθουν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Έχουμε σε εφαρμογή μια βασική δομική αλλαγή, που προέκυψε με τη νέα διακυβέρνηση, έτσι ώστε η διαχείριση όλων των πόρων αυτών να βρίσκεται σε ένα Υπουργείο. Αυτό βοηθά στον καλύτερο σχεδιασμό διάθεσής τους στην πραγματική οικονομία, στην καλύτερη συνεργασία διοικητικών δομών για τις ανάγκες υλοποίησης των προγραμμάτων και στη συνολική πολιτική διαχείριση των κονδυλίων, χωρίς αλληλοεπικαλύψεις και εντός των αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων και οροσήμων, που τίθενται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στο Ταμείο Ανάκαμψης, μόλις την προηγούμενη εβδομάδα, υποβάλαμε στην Επιτροπή το νέο μας τρίτο αίτημα για να λάβουμε την τρίτη δανειακή δόση ύψους 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, που, κατ' ουσίαν, παρέχει φθηνά δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και σε μεσαίες και σε μεγάλες. Παράλληλα, λάβαμε πάλι την προηγούμενη εβδομάδα τη θετική αξιολόγηση της Επιτροπής για την πρόταση αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου «Ελλάδα 2.0», που περιλαμβάνει, νέα δέσμη επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του REPowerEU, ύψους 795 εκατομμυρίων ευρώ, για δράσεις ενεργειακής απόδοσης σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις και στο Δημόσιο, όπως, επίσης, και δράσεις στήριξης για συστήματα αποθήκευσης ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Επιπροσθέτως, πήραμε τη θετική αξιολόγηση και για ένα αίτημα επιπλέον 5 δισεκατομμυρίων ευρώ, έτσι ώστε να διευρύνουμε τις δυνατότητες χρηματοδότησης των νέων επενδύσεων.

Να σημειώσω ότι στο δανειακό πρόγραμμα μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί 248 επενδυτικά σχέδια προϋπολογισμού 9,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, όπου τα δάνεια που προέρχονται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι ύψους 4 δισεκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων τα 116 αφορούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δηλαδή, το 47%. Τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης έχουν σταθερό επιτόκιο δανεισμού 0,35% για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και 1% για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα, δίνουν μια ουσιαστική στήριξη στην επιχειρηματικότητα, καθώς παρατηρούμε ραγδαία αύξηση των επιτοκίων και, παράλληλα, αύξηση του κόστους κεφαλαίου που καταγράφεται διεθνώς, λόγω των αυξήσεων που έχουν προκύψει στα επιτόκια δανεισμού.

Ιδιαίτερη έμφαση, όμως, δίνεται με τον Προϋπολογισμό και στην πρόληψη φυσικών καταστροφών, ενώ, παράλληλα, μέσω της αναθεώρησης του Ταμείου Ανάκαμψης εντάξαμε προγράμματα ύψους 686 εκατομμυρίων ευρώ για την ανασυγκρότηση των πληγισμένων περιοχών από τις πυρκαγιές και τις πλημμύρες σε Θεσσαλία και Έβρο. Δηλαδή, 420 εκατομμύρια για την αποκατάσταση του οδικού δικτύου στη Θεσσαλία, 180 εκατομμύρια για την ανακατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου, επίσης στη Θεσσαλία, και 86 εκατομμύρια για τα αντιδιαβρωτικά έργα στον Έβρο και τη Ροδόπη.

Με την τελική έγκριση του αναθεωρημένου σχεδίου, οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης για τη χώρα μας αυξάνονται κατά 5,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Έτσι, φτάνουμε στο ύψος των 36 δισεκατομμυρίων ευρώ και είναι αυτό το μεγαλύτερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναλογικά με τον πληθυσμό και το ΑΕΠ της χώρας. Περιλαμβάνει δε, και νέες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις, με

στόχο την «πράσινη μετάβαση», αλλά και προσαρμογή της οικονομίας μας στην κλιματική αλλαγή με επιπλέον δανειακό σκέλος, που, κυρίως, κατευθύνεται σε δάνεια προς μικρομεσαίες, αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις. Μέχρι σήμερα πάνω από 100.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν ενισχυθεί με 813 εκατομμύρια συνολική δημόσια δαπάνη και εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αυτό είναι το κομμάτι που προέρχεται από τις επιδοτήσεις και όχι από τα δάνεια.

Ένα, επίσης, σημαντικό εργαλείο είναι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο προσαρμόστηκε κατ' ουσίαν, για να μπορέσουμε να παρακολουθήσουμε τις εξελίξεις στις φυσικές καταστροφές. Είναι γεγονός ότι μια κρίση μπορεί, πράγματι, να τροποποιήσει τον αρχικό σχεδιασμό μιας χώρας, ώστε να μπορέσει αυτή να ανταποκριθεί στις ανάγκες της νέας πραγματικότητας που δημιουργείται.

Η Κυβέρνηση, για την έγκαιρη αντιμετώπιση των επιπτώσεων που δημιουργούν τα ακραία πλέον καιρικά φαινόμενα που προκαλεί η Κλιματική κρίση, προχώρησε με ταχύτητα σε σημαντικές παρεμβάσεις. Για την καταστροφή που προκάλεσε η καταιγίδα «Daniel», που, κατ' ουσίαν, προσεγγίζει το κόστος στα 3,3 δισεκατομμύρια ευρώ, η χρηματοδότηση δαπανών για την καταβολή αποζημιώσεων ξεκίνησε άμεσα, ενώ η πρώτη αρωγή και οι επισκευές, οι βελτιώσεις υποδομών, διασφαλίστηκαν με την ψήφιση και συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, ύψους 450 εκατομμυρίων ευρώ, καθώς και με την ανακατεύθυνση πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ ύψους 2,2 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Προϋπολογίζονται, όμως, για το 2024, 600 εκατ. ευρώ στο Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για να καλύπτει σε μόνιμη βάση πλέον, τα προβλήματα που προκύπτουν από τις φυσικές καταστροφές. Διπλασιάσαμε, δηλαδή, το κονδύλι που προβλεπόταν μέχρι σήμερα στα 300 εκατομμύρια και έγινε 600 εκατομμύρια. Το ΕΣΠΑ, ένα ακόμα σημαντικό εργαλείο το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη της χώρας και είναι και αυτό μέρος των 12,2 δισεκατομμυρίων ευρώ που θα μπουν στην ελληνική οικονομία το 2024, ολοκληρώνεται ως προς την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στο τέλος του έτους. Η απορρόφηση που παραλάβαμε το 2019 ήταν, κατ' ουσίαν, στο χαμηλότερο σημείο των ευρωπαϊκών χωρών. Ήμασταν, δηλαδή, ουραγοί της Ευρώπης και έφτασε το 95% σήμερα.

Κάποιος θα αναρωτηθεί, γιατί το 2019 είμασταν ουραγοί στην Ευρώπη; Ήταν η ανικανότητα της προηγούμενης Κυβέρνησης ή η σκοπιμότητα; Νομίζω ότι αυτό θα το αναζητήσει κάποιος αν δει ότι μέσα στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος ένα ποσοστό είναι και εθνικοί πόροι, που εύκολα, αν δεν γίνει απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων, μπορεί να κατανεμηθεί για διαφορετικούς σκοπούς. Ίσως, λοιπόν, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν οι εθνικοί πόροι, θυσίασε τους ευρωπαϊκούς πόρους. Για αυτό και ήμασταν οι ουραγοί της Ευρώπης το 2019. Σήμερα, λοιπόν, δεν θα χάσουμε κανένα ευρώ και αυτός ο αγώνας ολοκληρώνεται τον επόμενο μήνα, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ελληνική οικονομία και στην ανάπτυξη της χώρας.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι ένα σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο, που προσδίδει προστιθέμενη αξία στην αναπτυξιακή προοπτική της πατρίδας μας. Τα προγράμματα που θα τρέξουν και τρέχουν, είναι εναρμονισμένα με τις ανάγκες της αγοράς για την άμεση απορρόφηση τους και αυτό είναι και το αποτέλεσμα της δομικής αλλαγής που προανέφερα, έτσι ώστε να μπορούμε να πετυχαίνουμε την καλύτερη απορρόφηση όλων των προγραμμάτων.

Στο ΕΣΠΑ 2021-2027 ενισχύουμε τις 13 Περιφέρειες, εξασφαλίζοντας 8,1 δισεκατομμύρια. Αυτά τα 8,1 δισεκατομμύρια είναι περίπου το 1/3 των συνολικών διαθέσιμων πόρων σε σχέση με τα 5,9 δισεκατομμύρια του ΕΣΠΑ 2014-2020, δηλαδή, έχουμε μια αύξηση περιφερειακής στήριξης κατά 37%. Στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για την περίοδο 2023-2025 έχει προϋπολογιστεί ότι θα δαπανηθούν πόροι αυξημένοι κατά 100%. Προσέξτε, 100%, σε σχέση με την περίοδο 2017-2019. Στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το 2023-2025, θα δαπανηθούν πόροι κατά 80% υψηλότεροι σε σχέση με το 2017-2019, επομένως στο Περιφερειακό κατά 80% και, γενικά, στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κατά 100%.

Έως τις 8/12, δηλαδή, μέσα στις επόμενες ημέρες, θα ξεκινήσουν τρία Προγράμματα για νεοσύστατες επιχειρήσεις. Ένας από τους βασικούς στόχους μας είναι να αυξήσουμε ή να στηρίξουμε την επιχειρηματικότητα των νέων και των υπόλοιπων συμπολιτών μας που δεν έχουν ξανά επιχειρήσει, δημιουργώντας μία μεγαλύτερη βάση επιχειρήσεων. Για να μπορέσουμε να απορροφήσουμε καλύτερα όλους αυτούς τους πόρους, θα τρέξουν δύο προγράμματα για νεοσύστατες επιχειρήσεις, ένα Πρόγραμμα για τουριστικά καταλύματα και ένα Πρόγραμμα για γενική επιχειρηματικότητα.

Ταυτόχρονα, στην πατρίδα μας «τρέχει» και το Πρόγραμμα της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης. Είναι το πρώτο πρόγραμμα, το οποίο «τρέχει» στην Ευρώπη. Είμαστε οι πρώτοι που καταφέραμε και λάβαμε μια τέτοια έγκριση και αυτό συνέβη γιατί ο Κυριάκος Μητσοτάκης το 2019, από το βήμα των Ηνωμένων Εθνών, έστρεψε την προσοχή του σε αυτό το μεγάλο θέμα, την απολιγνιτοποίηση. Κατά τη διάρκεια της Διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας καμία μονάδα δεν έκλεισε. Κατά τη Διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ προχώρησε η απολιγνιτοποίηση κατά 55% και το μόνο που παραλάβαμε ήταν μια Υπουργική Απόφαση, ένα μήνα πριν από τις εκλογές του 2019.

Παρότι δεν σταμάτησε η λιγνιτική παραγωγή κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής μας, και λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, καταφέραμε και πετύχαμε αυτόν τον στόχο και έτσι εντός ολίγου, πέραν των άλλων δράσεων που στηρίζουν τους δήμους και με έργα υποδομών, θα έχουμε δύο νέα προγράμματα που αφορούν πολύ μικρές επιχειρήσεις. Το ένα πρόγραμμα τρέχει στη Δυτική Μακεδονία και στις τέσσερις περιφερειακές ενότητες, στη Μεγαλόπολη και στους όμορους δήμους, δηλαδή, στην Τρίπολη, Οιχαλία και Γορτυνία, συνολικού ποσού πενήντα εκατομμυρίων ευρώ. Είναι ένα πρόγραμμα, το οποίο αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα, θα έχουμε και ένα νέο πρόγραμμα για επιχειρήσεις μικρές, μεσαίες και μεγάλες, ύψους 280 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ έχουμε και άλλα προγράμματα που έχουν σχέση με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Ένα ακόμα εργαλείο, το οποίο στηρίζει την ανάπτυξη της πατρίδας μας είναι οι Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα. Είναι ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο παροχής έργων και υπηρεσιών, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το κάθε ένα από αυτά τα εργαλεία είναι μέρος των 12,2 δισεκατομμυρίων ευρώ, που θα μπουν στην οικονομία και, κατ' ουσίαν, αξιοποιεί ταυτόχρονα, πέραν των εθνικών πόρων και πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

Η επιτυχία των έργων ΣΔΙΤ είναι αποτέλεσμα, κυρίως, ενός ευέλικτου, διαφανούς και ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου. Έως σήμερα, έχουν υπογραφεί 22 συμβάσεις ΣΔΙΤ, ύψους 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τους τελευταίους 10 μήνες έχουν υπογραφεί 8 νέες συμβάσεις

Σύμπραξης που αφορούν έργα υποδομών, όπου μέσα σε αυτά είναι και οδικά δίκτυα, ο ΒΟΑΚ, ο οδικός άξονας Καλαμάτα - Ριζόμυλος, ο Flyover - Μαρίνα και τρεις συμβάσεις για ευρυζωνικές υποδομές. Αναμένεται ως το τέλος του έτους ότι θα υπογραφούν άλλες τέσσερις συμβάσεις, δηλαδή 12 συμβάσεις μέσα σε ένα χρόνο.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας από το 2019 έχει να επιδείξει ένα ισχυρό πρόγραμμα υλοποίησης έργων ΣΔΙΤ, τα οποία βρίσκονται και αυτά εντός του πλαισίου της δομικής αλλαγής που προανέφερα, ακριβώς για να γίνεται ο καλύτερος συντονισμός. Το 2019-2023 έχουμε 37 εγκεκριμένα έργα, φοιτητικές εστίες, έργα ύδρευσης, διαχείρισης απορριμμάτων, οδικά και σιδηροδρομικά. Συνολικά 43 εγκεκριμένα έργα ΣΔΙΤ, συνολικού κόστους επένδυσης 6,3 δισεκατομμυρίων ευρώ βρίσκονται σε διαγωνιστική διαδικασία. Ένα από τα βασικά εργαλεία τα οποία στηρίζουν και τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, είναι η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, ΕΑΤΕ.

Στόχος μας, στηρίζοντας τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, είναι να διευρύνουμε την περίμετρο των επιχειρήσεων που μπορούν να έχουν πρόσβαση στο δανειακό σκέλος. Με στόχο να διευρύνουμε την περίμετρο των επιχειρήσεων που θα μπορέσουν να δανειοδοτηθούν κατά 60.000 επιχειρήσεις, «τρέχουμε» προγράμματα εγγυοδοτικά. Δηλαδή, προγράμματα, τα οποία ενώ σε μία κανονική λειτουργία θα ζητούσε μια τράπεζα εγγύηση 120%, ερχόμαστε εμείς και εγγυώμεθα κατά 80% τα δάνεια, έτσι ώστε να μπορούν οι επιχειρήσεις, μικρές, πολύ μικρές, να μπορέσουν να λάβουν ένα δάνειο χωρίς να απαιτείται μεγάλη εγγύηση.

Μέσω της πλατφόρμας, η οποία ξεκίνησε πριν από μερικούς μήνες «Know your Customer», αξιολογούμε την επιλεξιμότητα, για να μπορέσουμε να στηρίξουμε τους μικρομεσαίους επιχειρηματίες, κάνοντας μια προεπιλογή και δημιουργώντας συνθήκες ευκολότερες της τραπεζικής έγκρισης. Από τις 18.000 επιλέξιμες εταιρείες που αιτήθηκαν, έλαβαν θετικές απαντήσεις 14.000 εταιρείες. Κατ' ουσίαν, μεταξύ των 14.000, υπάρχουν και πολλές νέες εταιρείες, νέα ΑΦΜ, πάνω από 3.000 νέα ΑΦΜ, που δεν είχαν πρόσβαση με κανέναν τρόπο σε τραπεζικό δανεισμό. Ταυτόχρονα, «τρέχουμε» προγράμματα εγγυοδοσίας και για τον Αναπτυξιακό Νόμο μέσα από το πρόγραμμα DeLFI.

Μέσω της θυγατρικής της Αναπτυξιακής Τράπεζας, την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων, θέλουμε να προσελκύσουμε ευρωπαϊκά επενδυτικά σχήματα, που θα επεκτείνουν τη στρατηγική τους και θα συμπεριλάβουν την Ελλάδα στο επενδυτικό τους «ραντάρ». Τα υπό διαχείριση κεφάλαια έχουν υπερβεί τα 2 δισεκατομμύρια, προσελκύοντας πλήθος διεθνών επενδυτών. Γενικά, τα επιχειρηματικά κεφάλαια, επενδύουν και σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναπτυχθούν, αλλά και σε καινοτομία και έρευνα.

Πραγματικά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα venture capitals διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας. Η συμβολή της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων φαίνεται, διότι υπάρχει πληθώρα τέτοιων επιχειρηματικών κεφαλαίων που θέλουν να συμμετέχουν στην ανάπτυξη με τη συμμετοχή σε νέες και καινοτόμες ελληνικές εταιρείες. Για το 2023, το χαρτοφυλάκιο της ΕΑΤΕ αριθμεί 25 επενδυτικά σχήματα και οι συνολικές δεσμεύσεις θα ξεπεράσουν τα 730 εκατ. ευρώ. Τα συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια των σχημάτων αυτών υπερβαίνουν σήμερα τα 2 δισεκατομμύρια. Αναμένουμε μέσα στο 2024 και εντός του 2025, μια σημαντική κλιμάκωση του επενδυτικού οικοσυστήματος, με προσέλκυση ισχυρών ευρωπαϊκών σχημάτων, που θα οδηγήσει σε διπλασιασμό των μεγεθών.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συνεχίζουμε, εφαρμόζουμε απαρέγκλιτα το πρόγραμμα για το οποίο εξέλεξαν την Κυβέρνηση οι πολίτες, υλοποιώντας τις μεγάλες αλλαγές για τις οποίες έχουμε δεσμευθεί. Αλλαγές στο πεδίο της φοροδιαφυγής, στη θωράκιση της χώρας έναντι των οικονομικών συνεπειών της κλιματικής κρίσης, στην ενίσχυση της υγείας, αλλά και στο βασικό πρόσταγμα της κοινωνίας, την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά και την καταπολέμηση της ακρίβειας.

Ο πήχης μας, ο πήχης της ευθύνης και μετά τις τελευταίες εκλογές, είναι πολύ ψηλά. Θέλουμε, με συνέπεια, να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των συμπολιτών μας, με τις κατάλληλες πολιτικές προς όφελός τους, διαφυλάσσοντας, σε κάθε περίπτωση, τη δημοσιονομική ισορροπία που έχει επιτύχει η χώρα μας.»

Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Θεοχάρη (Χάρη) Θεοχάρη

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Θεοχάρης (Χάρης) Θεοχάρης, είπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Η συζήτηση επί του σχεδίου του Προϋπολογισμού στις Επιτροπές ήταν μια πολύ ουσιαστική συζήτηση. Είμαι σίγουρος ότι και ο αρμόδιος Υφυπουργός, κ. Πετραλιάς, είχε τη δυνατότητα να ακούσει, όπως και εγώ πολλά ενδιαφέροντα σχόλια, για έναν Προϋπολογισμό, που μας θύμισε ο κ. Τσακαλώτος ότι τον έχουμε σε μια περίοδο, που τα πράγματα δεν είναι και τόσο εύκολα για την ελληνική οικονομία. Δεν διαφωνούμε σε αυτό. Δεν είναι αυτός ο Προϋπολογισμός, ο Προϋπολογισμός μιας οικονομίας που πάει στον αυτόματο. Δεν είναι ο Προϋπολογισμός, ένας Προϋπολογισμός που θα πηγαίναμε καλά, είτε έχουμε Κυβέρνηση Ν.Δ. είτε έχουμε μια άλλη Κυβέρνηση.

Είναι ένας Προϋπολογισμός που αποδεικνύει ότι η χώρα έχει μπει σε μια ρότα, αλλά πρέπει να είμαστε συνεχώς με ενεργές πολιτικές και, συνεχώς, πάνω από τα πράγματα, ώστε να μπορέσουμε να καταφέρουμε να γίνει η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, όμως, συντελείται μπροστά στα μάτια μας. Δεν μπορούμε και να κλείνουμε τα μάτια στο γεγονός ότι, πράγματι, η χώρα μας δεν είναι στην κατάσταση που ήταν το 2009, το 2010, το 2011 και όλα τα προηγούμενα χρόνια της κρίσης. Είναι μια οικονομία, η οποία ζει σε ένα δύσκολο περιβάλλον, αλλά παράγει θετικά αποτελέσματα.

Μακάρι να ήταν τα αποτελέσματα αυτά ακόμη θετικότερα. Μακάρι η μείωση του χρέους μας να ήταν πιο ταχεία. Μακάρι η ανεργία να έπεφτε ακόμη πιο γρήγορα. Μακάρι οι ξένες άμεσες επενδύσεις να ήταν διπλάσιες. Μακάρι οι εξαγωγές μας να ήταν πάνω από το 100% του ΑΕΠ μας. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι οι εξαγωγές που έχουμε και η αύξησή αυτών, όπως και η διαφοροποίησή τους σε πολλαπλά προϊόντα και προϊόντα τεχνολογίας, δεν είναι θετικό βήμα, ούτε ότι είναι οπισθοδρόμηση για την οικονομία, γιατί όταν υποστηρίζουμε όλοι μας και ομνύουμε στην αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, πρέπει να φαίνεται και στις πράξεις μας και στο τι λέμε εδώ στο Κοινοβούλιο και στο τι ψηφίζουμε, εάν, πράγματι, την πιστεύουμε αυτήν την αλλαγή.

Ζούμε πια – και αυτή είναι η μεγάλη διαφοροποίηση αυτής της διακυβέρνησης και αυτού του Προϋπολογισμού – σε ένα πολύ ασταθές περιβάλλον πολλαπλών κρίσεων και προβλημάτων. Η υγειονομική κρίση του Covid-19, η ενεργειακή κρίση, η κρίση ακρίβειας, οι πόλεμοι στην Ουκρανία, τώρα πια και στη Γάζα, όλα αυτά τα προβλήματα είναι εξωγενών αιτιών και παρά τις αντίξοες συνθήκες, η ανθεκτικότητα της οικονομίας είναι αξιοσημείωτη, με ανάπτυξη 5,6% το 2022, σχεδόν διπλάσια από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Συνεχίζοντας τις πολύ καλές επιδόσεις και το 2023, θα έχουμε τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης 2,4%, έναντι του 0,6% της Ευρωζώνης. Πώς τα καταφέραμε αυτά; Πώς υπάρχει αυτή η ανθεκτικότητα;

Υπάρχει, γιατί οι παρεμβάσεις της Πολιτείας, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των πολλαπλών αυτών κρίσεων, ήταν ουσιαστική, αποφασιστική και άμεση. Στηρίχθηκε η ελληνική οικονομία από αυτή την Κυβέρνηση. Ιδιαίτερο, όμως, ρόλο παίζουν και οι μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες, που έχουν ως στόχο την αύξηση του εισοδήματος των πολιτών και για τον κατώτατο μισθό και για τη μείωση φόρων, όπως, για παράδειγμα, τη μόνιμη και σημαντική μείωση του ΕΝΦΙΑ, την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και άλλες εισφορές που μειώθηκαν, όπως το τέλος κινητής τηλεφωνίας και λοιπά.

Άρα, η θωράκιση των πολιτών με μέτρα, που το 2023 αναμένεται να φτάσουν πάνω από 2,5 δισεκατομμύρια, περίπου 2,6 δισεκατομμύρια, είναι ουσιαστική, είναι πραγματική και την νιώθει ο Έλληνας πολίτης στην τσέπη του. Η δυναμική μας, λοιπόν, διατηρήθηκε καίτοι υπάρχει αυτή η στήριξη και διότι η στήριξη αυτή συνδυάζεται με συνετή δημοσιονομική πολιτική. Δεν λέμε «ναι» στις σειρήνες, κυρίως της Αντιπολίτευσης, που λένε «μειώστε το ΦΠΑ αδιακρίτως, μηδενίστε το ΦΠΑ σε πολλά προϊόντα, τον ειδικό φόρο κατανάλωσης», χωρίς να υπολογίζουν τις δυνατότητες του δημοσιονομικού χώρου.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι έχουμε μια συνετή δημοσιονομική πολιτική, η οποία φέρνει αποτέλεσμα. Πέρσι είχαμε 0,1% πρωτογενές πλεόνασμα, ενώ περιμέναμε έλλειμμα. Φέτος ξεπερνάμε το 0,7% του Προϋπολογισμού σε πρωτογενές πλεόνασμα και φτάνουμε σίγουρα στο 1,1% του μεσοπρόθεσμου και αυτού του Προϋπολογισμού, που ήταν ο στόχος. Συνεπώς, συνεχίζουμε στην τελευταία χρονιά της μεγάλης δημοσιονομικής προσαρμογής, που θα φτάσουμε στο επιθυμητό 2,1% πρωτογενές πλεόνασμα για το ΑΕΠ του 2024.

Όλα αυτά βέβαια τα πλεονάσματα είναι μεγάλα και δύσκολα, όπως και ο παρονομαστής του ΑΕΠ. Το ποσοστό, λοιπόν, γίνεται πιο δύσκολο όταν ο παρονομαστής του ΑΕΠ θα φτάσει στα επίπεδα που περιμένουμε να φτάσει. Αποτέλεσμα της δημοσιονομικής πολιτικής είναι και η μείωση της ανεργίας. Αποτέλεσμα είναι ο κόσμος της εργασίας να βλέπει επιτέλους τη διαφορά στην καθημερινότητά του.

Μέρος των επιτευγμάτων, φυσικά, αναγνωρίζεται από τη διεθνή κοινότητα και για αυτό το κορυφαίο επίτευγμα για την ελληνική οικονομία αυτής της χρονιάς ήταν η αναβάθμιση του αξιόχρεου στην επενδυτική βαθμίδα μετά από 13 χρόνια και εδώ πρέπει να το πούμε και να το πούμε ουσιαστικά. Γιατί έβαλε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αυτόν τον μεγάλο στόχο, ήδη από τις αρχές του 2019; Επειδή αυτή η αναβάθμιση που πήραμε τώρα και που ελπίζουμε να πάρουμε και από την Fitch, την 1η Δεκεμβρίου, είναι η τελευταία βαθμίδα, αλλά η τελευταία βαθμίδα ήρθε μετά από 12 - 13 διαδοχικές αναβαθμίσεις και της προηγούμενης τετραετίας.

Γιατί θέλουμε την επενδυτική βαθμίδα, λοιπόν; Επειδή επανέρχεται η αποδοχή των ελληνικών κρατικών ομολόγων ως εγγύηση στις πράξεις αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. μειώνεται το κόστος δανεισμού προς όφελος των πολιτών της χώρας.

Επειδή αυξάνει η δεξαμενή των δυνητικών επενδυτών που μπορούν να αγοράσουν τα ομόλογα της Ελλάδας και ξεκλειδώνει ευρύτερη επενδυτική βάση. Επειδή επιτρέπει την ένταξη της χώρας σε περισσότερους δείκτες της παγκόσμιας αγοράς, ενισχύοντας την πρόσβαση της Ελλάδας στις αγορές. Επειδή η Ελλάδα μπορεί, πλέον, να προσελκύσει περισσότερα ξένα κεφάλαια, με θετικό αντίκτυπο στην οικονομία και στην αναπτυξιακή ικανότητα και το διαθέσιμο εισόδημα. Η Ελλάδα, λοιπόν, δεν προσελκύει απλώς περισσότερα κεφάλαια, αλλά κεφάλαια που μένουν περισσότερο χρόνο εκεί που επενδύουν και, φυσικά, δίδεται έτσι η δυνατότητα και στον ιδιωτικό τομέα να επωφεληθεί από μειωμένο και σταθερό κόστος χρηματοδότησης.

Είναι, λοιπόν, ένα πρώτο σημαντικό βήμα, το οποίο έχει επιτρέψει αυτά τα πολλαπλά ρεκόρ σε σχέση με τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Δεν χρειάζεται να τα επαναλάβω. Ο Αναπληρωτής Υπουργός, ο κ. Παπαθανάσης, μίλησε και για τις επενδύσεις στη χώρα μας και πόσο σημαντικές είναι αυτές. Όμως και οι τελευταίες εξελίξεις με την αποεπένδυση του ΤΧΣ και τη σημαντική συμφωνία μεταξύ της Alpha Bank και της Unicredit, αποδεικνύεται ότι η σταθερότητα της κυβερνητικής πολιτικής έχει οδηγήσει σε σταθερότητα της οικονομικής πολιτικής, η οποία οδήγησε σε σταθερότητα και του χρηματοπιστωτικού τομέα. Εάν στην αρχή της κρίσης το Δημόσιο πέρασε την κρίση στις τράπεζες, σήμερα είναι το Δημόσιο που περνάει τη σταθερότητα στον τραπεζικό τομέα και μετά από χρόνια και ο τραπεζικός τομέας γίνεται θελκτικός σε ξένες, άμεσες επενδύσεις.

Το 2024, λοιπόν, παρά την αβεβαιότητα, με την προσήλωση της Κυβέρνησης στη συνετή δημοσιονομική διαχείριση, θα είναι ένα έτος ενίσχυσης της εμπιστοσύνης για την οικονομία μας. Αναμένουμε, λοιπόν, αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων, οι οποίες από τη φύση τους απαιτούν μακροπρόθεσμη προοπτική. Η πολιτική, οικονομική, δημοσιονομική σταθερότητα είναι η προϋπόθεση για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε στην ανάπτυξη, στη μείωση της ανεργίας, στον ενάρετο κύκλο της μείωσης του χρέους και, άρα, της ανάκτησης περαιτέρω επενδυτικών βαθμίδων, στην αξιολόγηση και ούτω καθεξής.

Για αυτό αναμένουμε ένα ρυθμό ανάπτυξης το 2024, που θα ανέρχεται στο 2,9% σε ετήσια βάση. Βάσει αυτής της ανάπτυξης, το πραγματικό ΑΕΠ του 2024 αναμένεται να ανέλθει σε μεγαλύτερο ύψος και από το ΑΕΠ του 2010, σχεδόν να πλησιάζει το ΑΕΠ του 2009. Θυμίζω ότι το 2008 και 2009 είναι οι 2 χρονιές με το μεγαλύτερο ΑΕΠ. Στα μεγέθη ΑΕΠ αυτών των ετών, λοιπόν, θα φτάσει το ΑΕΠ, φτάνοντας και σε έναν δείκτη εξαφάνισης της οικονομικής κρίσης του παρελθόντος. Γιατί το να ανακτήσουμε το ύψος των 240 δις που είχαμε το 2008, που θα το πετύχουμε το 2025, είναι ακριβώς ένα σημείο, στο οποίο θα αφήσουμε πίσω μας την κρίση.

Στην ανοδική, λοιπόν, αυτή πορεία της ελληνικής οικονομίας συμβάλλουν καθοριστικά οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις, με σκοπό την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, τη συνέχιση του προγράμματος θωράκισης της χώρας έναντι των οικονομικών συνεπειών της κλιματικής κρίσης, συνεπειών που, δυστυχώς, θα τις βλέπουμε όλο και πιο συχνά και όλο και πιο έντονα. Φυσικά, θα συνεχίσουμε να ενισχύουμε τον Προϋπολογισμό και προς αυτή την κατεύθυνση, όπως κάναμε και φέτος με τον συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Θέλουμε να πετύχουμε οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί να είναι λιγότερο αναγκαίοι και λιγότερο συχνοί. Για αυτό ενισχύουμε και το Ταμείο Αντιμετώπισης ακριβώς αυτών των δημοσιονομικών κρίσεων.

Τώρα, τι παρεμβάσεις έχουμε; Έχουμε μιλήσει για αυτές, για την αύξηση μετά από 13 χρόνια στους μισθούς όλων των δημοσίων υπαλλήλων, την άρση του παγώματος των τριετιών,

την αύξηση 8% του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και άλλων επιδομάτων για ευάλωτα νοικοκυριά. Φυσικά, έχουμε και τις φορολογικές παρεμβάσεις, οι οποίες έχουν σχέση με την αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους, με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα, με κόστος 135 εκατομμύρια ευρώ. Την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης και στους δημοσίους υπαλλήλους, με 202 εκατομμύρια ευρώ κόστος και στους συνταξιούχους με 274.

Έχουμε τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες που ασφαρίζονται για φυσικές καταστροφές. Πάρα πολύ σημαντικό. Θέλουμε να περιορίσουμε τα αποτελέσματα των φυσικών καταστροφών και σε αυτό πρέπει να παλεύουμε, ώστε να αμβλύνουμε τις επιπτώσεις τους και να μην καταστρέφουν ανθρώπους που χάνουν τα σπίτια τους, ανθρώπους που χάνουν τις επιχειρήσεις τους. Για αυτό η συνεργασία, ο ιδιωτικός τομέας, οι ασφαλίσεις, είναι ένα μεγάλο εργαλείο, το οποίο θεωρούμε ότι πρέπει να ενεργοποιηθεί. Για αυτό και έχουμε και ένα κόστος 352 εκατομμυρίων. Ακριβώς από αυτήν την παρέμβαση στη μείωση 10% του ΕΝΦΙΑ.

Ενδιαφέρον είναι ότι τα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας αναμένεται να διαμορφωθούν υψηλότερα κατά 160 εκατομμύρια, παρόλη αυτή τη μείωση του 10%. Γελάει ο κ. Κατρίνης, γιατί, προφανώς, κάποια φορομπηχτική πολιτική κάνουμε. Όχι, διότι η αύξηση οφείλεται στο, ενισχυμένο κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες περίπου, ποσοστό της εισπραξιμότητας του ΕΝΦΙΑ. Αυτό που παρατηρήσαμε, μετά την τελευταία μεγάλη μεταρρύθμιση και αλλαγή του ΕΝΦΙΑ, με το ποσοστό μείωσης του ΕΝΦΙΑ να φτάνει συνολικά σχεδόν το 35%, είναι ότι, ακριβώς, επειδή μεγάλωσε η φορολογική βάση και ακριβώς επειδή τα πολύ αυξημένα ποσά που ερχόντουσαν στον ΕΝΦΙΑ κυρίως με τον συμπληρωματικό φόρο και για τα οποία κατηγορηθήκαμε όταν κάναμε αυτή την μεταρρύθμιση, έχουν οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση εισπραξιμότητας.

Ήρθαν πολίτες, που δεν μπορούσαν να πληρώσουν ΕΝΦΙΑ για χρόνια, κατάφεραν να πληρώσουν τον περσινό ΕΝΦΙΑ και ήρθαν να εξοφλήσουν και κάποια από τα χρωστούμενα. Για αυτό βλέπουμε ότι τα μέτρα αποδίδουν. Συνεπώς, αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Στα νομικά πρόσωπα δεν είχαμε τις αλλαγές που κάναμε. Η μεταρρύθμιση που κάναμε είχε, κυρίως, έμφαση στα φυσικά πρόσωπα, αλλά είδαμε πραγματικά εδώ έναν ενάρετο κύκλο, να σταματάνε τα προβλήματα και να μην έχουμε ανάγκη για να έχουν υλοποιηθεί.

Εδώ μπροστά μας, έχουμε και άλλες παρεμβάσεις για την ενίσχυση του Χρηματιστηρίου και της χρηματαγοράς, με τη μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, με τη μείωση κατά 50% του φόρου των χρηματιστηριακών συναλλαγών, με την κατάργηση του φόρου των τόκων των ομολόγων σε κρατικά και επιχειρηματικά ομόλογα, κόστη 22, 21 και 7 εκατομμύρια, αντιστοίχως. Ακριβώς για να δυναμώσουμε και τη χρηματιστηριακή αγορά. Τώρα πια, καθώς η οικονομία δυναμώνει και οι τράπεζες ενισχύονται, είναι καιρός η χρηματαγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών να αντικατοπτρίσει ακριβώς αυτές τις πολύ θετικές προοπτικές.

Το 2023 είχαμε μια σημαντική αύξηση των φορολογικών εσόδων. Μια αύξηση των φορολογικών εσόδων, όμως, που θα μου επιτρέψετε να πω ότι δεν προέρχεται από τον πληθωρισμό, όπως θα θέλατε να την εξηγήσετε. Η αύξηση είναι 9%, σε σχέση με το 2022, εάν τα δούμε σε πολύ γενικές γραμμές. Πρέπει, όμως, να τα δει κανείς πιο αναλυτικά. Τα συζητούσαμε και με τον Υφυπουργό, γιατί τα διάφορα έσοδα εξαρτώνται από τους επιμέρους υποδείκτες του ΑΕΠ και όχι από το συνολικό ΑΕΠ.

Εγώ, όμως, σας λέω το πολύ απλό. Εάν δούμε όλη την ανάπτυξη του ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους, όχι σε σταθερές τιμές, άρα με τον πληθωρισμό μέσα, συνολικά όλο αυτό είναι ένα 7,8%. Η αύξηση του 9,1%, προφανώς, υπερβαίνει αυτό τον αριθμό, άρα υπερβαίνει τις όποιες αυξήσεις είτε πραγματικής οικονομίας είτε πληθωρισμού και, προφανώς, εξηγείται και από την αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης από την αντιμετώπιση, έστω κατά ένα μέρος, της φοροδιαφυγής.

Αυτό ενισχύεται και από τα δεδομένα που έχουμε από την Κομισιόν. Βλέπουμε ότι η χώρα μας, πράγματι, προχωράει και μειώνει το κενό του ΦΠΑ. Αυτό μας δίνει θάρρος, δύναμη, αλλά μας δείχνει, επίσης, ότι έχουμε και έναν μεγάλο δρόμο να διανύσουμε, διότι, πραγματικά, θέλουμε να κλείσουμε μέχρι το 2026 το κενό που έχουμε μεταξύ του που βρισκόμαστε εμείς και που βρίσκεται ο μέσος ευρωπαϊκός όρος. Συνεπώς, αυτό σημαίνει ότι μέχρι το 2026, πρέπει να ενισχύσουμε τα έσοδα, ιδιαίτερα από το ΦΠΑ, κατά 2.000.000.000 περίπου ευρώ, έχοντας δη, διανύσει μια απόσταση 2.500.000.000 ευρώ, για να κλείσουμε το κενό αυτό.

Επίσης, μέσα στην αύξηση εσόδων, να μην ξεχνάμε πως περιλαμβάνεται και το ιστορικό ρεκόρ των εισπράξεων από τα νομικά πρόσωπα. Διότι, κατηγορούμαστε ότι δεν φορολογούμε τις μεγάλες επιχειρήσεις και ότι φορολογούμε μόνο τους μικρούς και τους ανθρώπους, που δεν θα έπρεπε να φορολογηθούν. Όμως, εισπράχθηκαν 7,1 δισ. ευρώ και πολλά από αυτά ήταν έκτακτα, 630.000.000 ευρώ μόνο από τα διυλιστήρια, 400.000.000 μόνο από την αναδρομική, ας πούμε, την αρχική φορολόγηση των υπερκερδών των επιχειρήσεων ενέργειας.

Υπάρχουν, επίσης, εδώ και έσοδα, που πολύ εύκολα θα μπορούσαν να ήταν φορολογικά και τα οποία δεν ήταν φορολογικά. Διότι τα χρήματα που παίρναμε από το Χρηματιστήριο της Ενέργειας καθημερινά, θα μπορούσαμε να τα αφήνουμε στις εταιρείες και να ερχόμαστε να τα φορολογούμε εκ των υστέρων και άρα, να έχουμε ακόμα μεγαλύτερη αύξηση στη φορολογία των νομικών προσώπων. Είναι αυτά τα 3,5 - 4 δισ, τα οποία πήραμε από αυτές τις εταιρείες παραγωγής ενέργειας και που σας δίνουν εσάς το δικαίωμα να λέτε ότι δεν τους φορολογούμε, ενώ, στην πραγματικότητα, είναι πραγματική φορολόγηση, διότι τα περνάμε τη στιγμή που γινόταν η διαπραγμάτευση και η χρηματιστηριακή αυτή συναλλαγή, στο Χρηματιστήριο της Ενέργειας.

Εξάλλου, δεν υπήρχε περίπτωση να βρεθούν χρήματα – όπως και δεν βρέθηκαν χρήματα – από τον Προϋπολογισμό ή από τα φορολογικά έσοδα, για να στηριχθούν οι καταναλωτές. Τα χρήματα των καταναλωτών προήλθαν, ακριβώς επειδή βάλαμε τα πλαφόν και δεν μπορούσαν οι εταιρείες παραγωγής να αποζημιωθούν στην τιμή που έλεγε το Χρηματιστήριο της Ενέργειας. Εάν προστεθούν και αυτά, τότε τα 7,1 δισ. ευρώ, θα είναι για πρώτη φορά σε διψήφιο ποσοστό. Του χρόνου, όμως, θα είμαστε εδώ, γιατί φαίνεται πια ότι δεν μονιμοποιούνται οι έκτακτοι φόροι, αλλά, πάντως, αυξάνονται ουσιαστικά τα καθαρά έσοδα και από τα νομικά πρόσωπα.

Τώρα, για το 2024, θα πω δυο λόγια και θα κλείσουμε. Για το 2024, πραγματικά, προβλέπεται μία αύξηση. Τα έσοδα, μετά και την αφαίρεση των επιστροφών φόρων, προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 68.379.000.000 ευρώ, αυξημένα κατά 3.183.000.000 ευρώ ή 4,9% του 2023. Εδώ, λοιπόν, βλέπουμε μία σημαντικότερη αύξηση του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων κατά 959.000.000. Βλέπετε, λοιπόν, ότι μεγάλο μέρος της αύξησης προβλέπεται να έρθει από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, που οφείλεται, κυρίως,

στην αναμενόμενη αύξηση των αμοιβών των εργαζομένων, καθώς και στον νέο τρόπο φορολόγησης των ελευθέρων επαγγελματιών και παρά την αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ για τους φορολογούμενους με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα.

Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων θα έρθει στο επίπεδο των 6,7 δις, πράγματι ένα ποσό, το οποίο είναι αυξημένο σε σχέση με τους μέσους όρους των προηγούμενων ετών, όχι όσο πέρυσι, ακριβώς επειδή πέρυσι είχαμε τα έκτακτα έσοδα από τη φορολόγηση των διυλιστηρίων και των εταιρειών παραγωγής ενέργειας. Συνεπώς, τα έχετε εμπεδώσει, κύριοι της Αντιπολίτευσης, ξέρετε πολύ καλά, λοιπόν, ότι προχωράμε. Ξέρετε πολύ καλά ότι οι παρεμβάσεις της Κυβέρνησης αυτής είναι δίκαιες και στηρίζουν την κοινωνία.

Θα κλείσω με δυο λόγια από εκεί ακριβώς που ξεκίνησα. Αυτός ο Προϋπολογισμός είναι ένας Προϋπολογισμός ισορροπίας δύσκολης, μιας ισορροπίας που δεν μπορούν να την κάνουν, δυστυχώς με αυτά που ακούμε ως προτάσεις από την Αντιπολίτευση εύκολα ή άλλες πολιτικές παρατάξεις. Διότι, έρχονται και μας λένε να κάνουμε αφορολόγητο στα 10.000 ευρώ, να χαρίσουμε χρήματα και διάφορες άλλες ανεφάρμοστες προτάσεις ή να εξαφανίσουμε το ΦΠΑ και λοιπά. Είναι, λοιπόν, ένας Προϋπολογισμός, που πρέπει να κρατήσει μια πολύ δύσκολη λεπτή γραμμή ισορροπίας ανάμεσα στη σταθερότητα, την οποία πρέπει να δείχνουμε και προς τα έξω και προς τα μέσα, για να μπορέσουμε να εμπνεύσουμε αυτού του είδους την εμπιστοσύνη, αλλά και την ανάπτυξη, τη δυνατότητα της χώρας να ανοίγει τα φτερά της.

Αυτό το κάνουμε κρατώντας και μια δεύτερη ισορροπία, μεταξύ της στήριξης των αδύναμων, ώστε να μπορέσουμε αυτή τη στιγμή που η οικονομία παίρνει τα πάνω της να μην αφήνουμε κανέναν πίσω, κανέναν να μην νιώθει ότι η οικονομία και η ανάπτυξή της αφορά άλλους και όχι τους ίδιους, συγχρόνως να δίνουμε ένα περιβάλλον ελευθερίας, ώστε ο καθένας να παίρνει τις σωστές δικές του αποφάσεις για να δει την προσωπική και οικογενειακή του προκοπή. Αυτή είναι η βασική ισορροπία, η οποία επιτρέπει σε αυτόν τον Προϋπολογισμό να είναι, εν τέλει, ένας Προϋπολογισμός εμπιστοσύνης, αλλά και ελπίδας. Σε αυτή την πορεία θα συνεχίσουμε, να είστε σίγουροι, αταλάντευτοι και για τον επόμενο χρόνο, αλλά και για τα έτη που έρχονται. Ευχαριστώ πολύ.»

Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανασίου Πετραλιά

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, είπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, με την κατάθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού μάς δίνεται η ευκαιρία να συζητήσουμε και να αξιολογήσουμε συνολικά την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας. Θα ξεκινήσω την τοποθέτησή μου επαναλαμβάνοντας για άλλη μια φορά ότι ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι ο πρώτος, μετά από 13 έτη που καταρτίζεται, με το αξιόχρεο της χώρας να έχει ανακτήσει την επενδυτική του βαθμίδα. Ένα επίτευγμα που οφείλεται στη συλλογική προσπάθεια της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και στη συνετή και αποτελεσματική πολιτική που ακολουθήθηκε τα τελευταία έτη.

Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και οι συνεχείς θετικές αξιολογήσεις της ελληνικής οικονομίας, αντισταθμίζουν την ενίσχυση του κύρους και της αξιοπιστίας της χώρας μας, σε μία δύσκολη συγκυρία με αλληπάλληλες εξωγενείς κρίσεις. Με την επίτευξη του στόχου αυτού, εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση στην αγορά ομολόγων, συγκρατείται το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο και το χρηματοπιστωτικό σύστημα και αυξάνονται οι ξένες επενδύσεις, καθώς αποκαθίσταται η πρόσβαση σε νέες αγορές πολλών χωρών.

Παρά τις έντονες δυσκολίες με τις εξωγενείς κρίσεις, αλλά και τις μεγάλες φυσικές καταστροφές, η ελληνική οικονομία, με τις κατάλληλες πολιτικές και τα μέτρα που έγκαιρα λάβαμε, επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα και έβαλε τις βάσεις για μια σταθερή ισχυρή και βιώσιμη ανάπτυξη. Το 2022 είχαμε ανάπτυξη 5,6%, ποσοστό 2,2% υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου, που ήταν 3,4%, ενώ για το 2023 η ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι θα επιτύχει τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης, σε σχέση με την ευρωζώνη και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, 2,4% έναντι 0,6%. Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ξεπερνάει έτσι κατά πολύ τα προ πανδημίας επίπεδα και θα ανέλθει το 2024 σε 233,8 δισ. ευρώ, έναντι 183,3 δισ. ευρώ το 2019, με την αύξηση να προέρχεται κυρίως από την ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων.

Σε σχέση με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, έχουμε ορισμένες οριακές αλλαγές. Αναθεωρείται ο ρυθμός ανάπτυξης, αυξάνεται για το 2023 στο 2,4% από το 2,3% και μειώνεται ισόποσα από 3% στο 2,9% για το 2024, διατηρώντας τη διετία αθροιστικά τον ίδιο ρυθμό. Επίσης, ο Εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή εκτιμάται σε 3,9 το 2023 και, αντίστοιχα, ο εναρμονισμένος δείκτης σε 4,1, σημαντικά χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, που ανέρχεται σε 5,6 για το ίδιο έτος και της Ε.Ε., που ανέρχεται σε 6,5. Για το 2024 αναμένεται αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, με τον εγχώριο και εναρμονισμένο δείκτη τιμών να εκτιμάται σε 2,6% έναντι 3,2% της ευρωζώνης και 3,5% της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται, όπως στο Προσχέδιο, σε 1,1 του ΑΕΠ για το 2023, δηλαδή 2,55 δισ. ευρώ και στο 2,1 του ΑΕΠ για το 2024, δηλαδή στα 4,99 δισ. ευρώ, απολύτως ευθυγραμμισμένο με τους στόχους του Προγράμματος Σταθερότητας. Ενώ το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 172,6 του ΑΕΠ το 2022 σε 160,3 το 2023 και 152,3 το 2024.

Η καλή πορεία της ελληνικής οικονομίας και η συνεχιζόμενη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αναμένεται να διαμορφώσει την ανεργία στο χαμηλότερο ποσοστό από το 2009. Για το 2024 η ανεργία εκτιμάται στο 10,6%, βάσει της Μεθοδολογίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού και στο 9,3% βάσει, των Εθνικών Λογαριασμών. Αυτή είναι μια σημαντική εξέλιξη, καθώς σε τελική ανάλυση όλες οι πολιτικές πρέπει να έχουν ως στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη μείωση των ανισοτήτων.

Σημαντικό στοιχείο του Προϋπολογισμού είναι η αύξηση κατά 15,1% των επενδύσεων. Η αύξηση αυτή οφείλεται τόσο στους σημαντικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που προβλέπονται για το 2024, όσο και στην αναβάθμιση του αξιόχρεου της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα. Συγκεκριμένα, αναμένεται να εισρεύσουν στην ελληνική οικονομία εντός του 2024 επενδυτικοί πόροι ύψους 12,2 δισ. ευρώ, μέσω του ΕΣΠΑ και του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, 8,6 δισ και του Ταμείου Ανάκαμψης 3,6 δισ.

Ο Προϋπολογισμός του 2024 συνοδεύεται για τρίτο έτος από τον Προϋπολογισμό Επιδόσεων, επεκτείνοντας το πλαίσιο αξιολόγησης των προγραμμάτων των φορέων, μέσω

επιπλέον δεικτών μέτρησης «Key performance indicators, KPIs,» και δράσεων εξοικονόμησης δαπανών, ενώ για πρώτη φορά παρουσιάζεται η περιβαλλοντική διάσταση των προγραμμάτων όλων των υπουργείων. Στόχος μας, μέσω του Προϋπολογισμού Επιδόσεων, είναι η βέλτιστη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της χρήσης των πόρων και αποτύπωση της λειτουργικής κατεύθυνσης αυτών σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης.

Με την αποτύπωση της δαπάνης ανά λειτουργία, μπορούμε να έχουμε ακριβέστερη εικόνα για την εφαρμοζόμενη πολιτική σε κάθε τομέα. Έτσι, βλέπουμε, στον τομέα της υγείας, ότι οι δαπάνες είναι 12,83 δισεκατομμύρια ευρώ και όχι 6 δισεκατομμύρια ευρώ, που αναφέρονται μόνο στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, καθώς συμπεριλαμβάνεται και ο ΕΟΠΥΥ και τα νοσοκομεία στο μέγεθος αυτό, αυξημένες κατά 897 εκατομμύρια ευρώ, σε σχέση με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2023. Επίσης, στον τομέα της εκπαίδευσης οι προβλεπόμενες πιστώσεις για το 2024 ανέρχονται σε 7,15 δισεκατομμύρια ευρώ, ήτοι αυξημένες κατά 421 εκατομμύρια ευρώ, συγκριτικά με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2023.

Ο Προϋπολογισμός Επιδόσεων επιτυγχάνει να αναδείξει τις βασικές ροές οικονομικών και ανθρώπινων πόρων σε σχέση με τα παραγόμενα αποτελέσματα και υποστηρίζει την απρόσκοπτη παρακολούθηση της πορείας ενός προγράμματος, μιας δημόσιας πολιτικής, ανεξάρτητα από τον φορέα που την υλοποιεί. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συνεργάζεται στενά με όλα τα Υπουργεία για την περαιτέρω διαμόρφωση των παραμέτρων και των δεικτών απόδοσης, ενώ κρίσιμης σημασίας για την καλύτερη λειτουργία του Προϋπολογισμού Επιδόσεων είναι η ολοκλήρωση του έργου της κατάλληλης παραμετροποίησης του νέου πληροφοριακού συστήματος δημοσιονομικής διαχείρισης, Gov-ERP, που θα υποστηρίζει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, βασική επιδίωξη της Κυβέρνησης ήταν και είναι η αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων. Από τις αρχές του 2023 έχουμε προχωρήσει σε σημαντικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, ενώ μετά τις διπλές εκλογές Μαΐου - Ιουνίου εξαγγέλθηκαν και υλοποιήθηκαν νέες παρεμβάσεις για το δεύτερο εξάμηνο του έτους και άλλες που εφαρμόζονται τους αμέσως επόμενους μήνες.

Θα σταθώ στις τελευταίες. Ειδικά τον Δεκέμβριο το 2023 εκταμιεύονται ενισχύσεις 717 εκατομμύρια ευρώ, που περιλαμβάνουν, οικονομική στήριξη ύψους 352 εκατομμυρίων ευρώ για 2,3 εκατομμύρια συμπολίτες μας που συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς οι δικαιούχοι του επιδόματος παιδιού του ΟΠΕΚΑ, οι δικαιούχοι επιδόματος αναπηρίας του ΟΠΕΚΑ και ΕΦΚΑ, οι δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος για τους οποίους αυξάνεται και μόνιμα κατά 8% το ελάχιστο εγγυημένο από τον Δεκέμβριο, χαμηλοσυνταξιούχοι με κύριες συντάξεις έως 700 ευρώ και ανασφάλιστοι υπερήλικες. Ενίσχυση για 740 χιλιάδες συνταξιούχους, που έχουν προσωπική διαφορά με κόστος 107 εκατομμύρια ευρώ, η προκαταβολή του επιδόματος θέρμανσης για περίπου 1,2 εκατομμύρια δικαιούχους ύψους 189 εκατομμυρίων ευρώ, το διπλό market pass για τη Θεσσαλία και τον Έβρο ύψους 35 εκατομμυρίων ευρώ, το youth pass για νέους 31 εκατομμύρια ευρώ. Όλα αυτά εκταμίευση τον Δεκέμβριο.

Από τον Ιανουάριο του 2023 υλοποιούνται νέες μόνιμες παρεμβάσεις ύψους 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, που περιλαμβάνουν την αύξηση των μισθών του δημοσίου τομέα με συνολικό κόστος 931 εκατομμύρια ευρώ, την αύξηση των συντάξεων κατά 3% με ετήσιο κόστος 430 εκατομμύρια ευρώ, την αύξηση του αφορολογήτου κατά 1.000 ευρώ για τις οικογένειες με

παιδιά με κόστος 135 εκατομμύρια ευρώ, την αύξηση του επιδόματος μητρότητας στους 9 μήνες για ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες με κόστος 40 εκατομμύρια ευρώ, τη μείωση του ΕΝΦΙΑ για κατοικίες που ασφαρίζονται για φυσικές καταστροφές με κόστος 26 εκατομμύρια ευρώ και τη μονιμοποίηση της απαλλαγής των πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη φαρμακευτική δαπάνη με κόστος 38 εκατομμύρια ευρώ.

Επιπλέον, από τον Ιανουάριο του 2024 αίρεται το πάγωμα των τριετιών στους μισθωτούς και καταργείται η μείωση 30% επί των συντάξεων για τους απασχολούμενους συνταξιούχους. Επιπροσθέτως, αναμορφώνεται το πλαίσιο λειτουργίας κεφαλαιαγοράς, με σημαντικά επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, όπως η μείωση του φόρου χρηματιστηριακών συναλλαγών, για να ανοίξει η αγορά σε πάρα πολλούς επενδυτές, η μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων και η κατάργηση του φόρου τόκων ομολόγων σε κρατικά ομόλογα με ετήσιο κόστος 50 εκατομμύρια ευρώ.

Αναφορικά με τα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής και της πληθωριστικής κρίσης το κόστος των παρεμβάσεων για το 2023 ανήλθε σε 2,6 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ ήταν οι επιδοτήσεις ρεύματος, νοικοκυριών και αγροτών που καλύφθηκαν από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης, 790 εκατομμύρια ευρώ το market pass, 280 εκατομμύρια ευρώ το επίδομα θέρμανσης, 100 εκατομμύρια ευρώ επιδοτήσεις καυσίμων και 79 εκατομμύρια ευρώ η επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο αγροτικό πετρέλαιο, που θα πραγματοποιηθεί τις επόμενες μέρες.

Επιπλέον, για τα νοικοκυριά που πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια και χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια για τη θέρμανση των κατοικιών τους και δεν είναι δικαιούχοι του επιδόματος θέρμανσης, θα καταβληθεί επιδότηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω έκπτωσης στους λογαριασμούς ρεύματος για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο του 2024, με δημοσιονομικό κόστος 120 εκατομμύρια ευρώ.

Επιπροσθέτως, φέτος αναμένεται να συνεχιστεί η επιδότηση στους λογαριασμούς ρεύματος νοικοκυριών, που ανήκουν στα κοινωνικά τιμολόγια και εντός του 2024 από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης. Επίσης, θεσπίζεται κοινωνικό τιμολόγιο ρεύματος για τις πολύτεχνες οικογένειες, με το οποίο θα εξασφαλίσουν οι δικαιούχοι σημαντικές μειώσεις στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη και τη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, θεσμοθετούνται, επίσης, σημαντικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Αναφέρω τις πιο σημαντικές. Την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών με τα POS και την επέκταση της υποχρεωτικής κατοχής συστήματος ηλεκτρονικών πληρωμών στους υπόλοιπους κλάδους λιανικής αγοράς. Τον περιορισμό της χρήσης μετρητών, με καθιέρωση της αγοραπωλησίας ακινήτων αποκλειστικά με χρήση τραπεζικών μέσων. Την πληρωμή προνοιακών επιδομάτων μέσω χρεωστικών καρτών και την αυστηροποίηση των προστίμων για αγορές άνω των 500 ευρώ με μετρητά. Τη μεταρρύθμιση της φορολογίας των ατομικών επιχειρήσεων, που θα συζητηθεί σε λίγες ημέρες, με παράλληλη μείωση του τέλους επιτηδεύματος. Τη θέσπιση υποχρεωτικής ηλεκτρονικής διαβίβασης των λογιστικών αρχείων στην ΑΑΔΕ, το «my data».

Πέραν των ανωτέρω παρεμβάσεων, η Κυβέρνηση, μέσα στη νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται με την εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων, συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, προχωρά σε σημαντικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των

οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών. Οι κυριότερες παρεμβάσεις είναι οι εξής. Η άμεση κάλυψη των αναγκών και καταβολή αποζημιώσεων, πρώτη αρωγή και αγροτικές αποζημιώσεις, καθώς και επισκευές και βελτιώσεις υποδομών.

Η χρηματοδότηση σχετικών δαπανών διασφαλίστηκε για το έτος 2023 με την ψήφιση του συμπληρωματικού προϋπολογισμού, συνολικού ύψους 600 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ, κατόπιν διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε., αξιοποιούνται πόροι του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, με ένταξη προγραμμάτων 200 εκατομμυρίων ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο αναθεωρήθηκε εκ νέου με ένταξη προγραμμάτων ύψους 686 εκατομμυρίων ευρώ, 420 για οδικό δίκτυο, 180 για σιδηρόδρομο, 86 για αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα στον Έβρο, και πλήρη αξιοποίηση του ΕΣΠΑ 2021 - 2027 για την αποκατάσταση των υποδομών. Στόχος είναι να αξιοποιήσουμε περίπου 1,2 δισ. ευρώ από το ΕΣΠΑ 2021 - 2027.

Επίσης, εδώ να αναφέρω, επειδή έγινε και πρόσφατα η συζήτηση, κατατέθηκε το αίτημα για το Solidarity Fund. Περίπου 2,3 δισ εκτιμώνται οι ζημιές στις υποδομές και, επιπλέον, πάνω από 1 δισ εκτιμώνται οι ζημιές για τις αποκαταστάσεις για την κρατική αρωγή των πληγέντων. Επίσης, προϋπολογίζονται από το 2024 και εφεξής πόροι ύψους 600 εκατ. ευρώ στο εθνικό Π.Δ.Ε., ώστε να καλύπτονται σε μόνιμη βάση δαπάνες κρατικής αρωγής έναντι φυσικών καταστροφών, αυξάνοντας το ύψος διαθέσιμων πιστώσεων κατά 300 εκατ. ευρώ, προκειμένου να καλυφθούν τόσο οι υπόλοιπες αποζημιώσεις από καταστροφές, αλλά και πιθανές μελλοντικές καταστροφές τα επόμενα έτη. Να πω ότι, επίσης, ενισχύθηκε ο ΕΛΓΑ με 260 εκατομμύρια ευρώ και έγινε η γνωστοποίηση στην DIGICOM. Ήδη έχουν καταβληθεί παραπάνω από 120 εκατομμύρια προκαταβολή και υπάρχουν και πιστώσεις στον Προϋπολογισμό άλλα 110 εκατομμύρια για το 2024.

Επίσης, από το 2024 καθίσταται υποχρεωτική η ιδιωτική ασφάλιση για φυσικές καταστροφές για επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο άνω των δύο εκατομμυρίων ευρώ, ενώ, όπως αναφέρθηκε, εφαρμόζεται μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες που ασφαίζονται για φυσικές καταστροφές.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η Κυβέρνηση υλοποιεί με συνέπεια μία πολιτική για την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος και των μισθών, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη μείωση ανισοτήτων, δίχως να παρεκκλίνει από τους στόχους της δημοσιονομικής σταθερότητας. Η μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων επιβεβαιώνεται τόσο από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, με βάση την τελευταία έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών για το 2022, που δημοσιεύτηκε τον περασμένο Μάιο, όσο και από τις σελίδες 192 έως 195 του Προϋπολογισμού, που αποτυπώνουν την αναδιανεμητική επίπτωση των δημοσιονομικών παρεμβάσεων που υλοποιούνται από το 2024.

Πιο συγκεκριμένα, τα μέτρα της αναμόρφωσης του μισθολογίου του δημοσίου τομέα, η αύξηση των συντάξεων κατά 3%, η αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες με παιδιά, η επέκταση του επιδόματος μητρότητας και η αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, αναμένεται να μειώσουν τον δείκτη φτώχειας στο συνολικό πληθυσμό από το 17,5 σε 16,8 και, ακόμη περισσότερο, στις οικογένειες με παιδιά και στους ηλικιωμένους, καθώς και να μειώσουν όλους τους σχετικούς δείκτες ανισότητας.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η ελληνική οικονομία αδιαμφισβήτητα βρίσκεται σε μία σταθερή ανοδική τροχιά, επιτυγχάνοντας τους στόχους. Οι διεθνείς οργανισμοί, οι οίκοι αξιολόγησης, οι εταίροι μας στην Ε.Ε το πιστοποιούν αυτό συνεχώς, δίνοντας ψήφο

εμπιστοσύνης στην οικονομία μας. Πριν τρεις μέρες, στις 21 Νοεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την αξιολόγησή της για τα σχέδια προϋπολογισμού των χωρών της Ευρώπης. Η Επιτροπή επικύρωσε πλήρως την αξιοπιστία των προβλέψεων του Προϋπολογισμού 2024, ενώ είναι ενδεικτικό ότι η Ελλάδα ήταν μία από τις επτά μόνο χώρες που ήταν σε πλήρη ευθυγράμμιση με τους δημοσιονομικούς κανόνες, ενώ χώρες, όπως η Γαλλία, το Βέλγιο, η Φινλανδία και η Κροατία, αναδείχθηκαν εκτός του στόχου των καθαρών δαπανών και καλούνται ρητώς τώρα από την Επιτροπή να λάβουν μέτρα δημοσιονομικά.

Η Ελλάδα σήμερα δεν έχει καμία σχέση με την Ελλάδα της κρίσης και των μνημονίων. Με μεγάλες θυσίες και μεγάλη προσπάθεια κάναμε βήματα μπροστά και αυτό το αναγνώρισαν πρόσφατα και οι πολίτες στις εθνικές εκλογές. Είναι υποχρέωση και καθήκον μας να μην τους απογοητεύσουμε, να πιάσουν τόπο οι θυσίες τους και να συνεχίσουμε στον ίδιο δρόμο, εξασφαλίζοντας για όλες και για όλους ένα καλύτερο μέλλον. Ευχαριστώ θερμά.»

ΕΚΘΕΣΗ

Η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, κατά την εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2024», αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις των Γενικών Εισηγητών, κ. Στυλιανού Πέτσα από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Νικολάου Παππά από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Παρασκευά (Πάρι) Κουκουλόπουλου από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Νικολάου Καραθανασόπουλου από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Βασιλείου Βιλιάρδου από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Ιωάννη Κόντη από την Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ», κ. Δημητρίου Νατσιού από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» και κ. Αλέξανδρου Καζαμία από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και των Ειδικών Εισηγητών, κ. Ξενοφώντος (Φώντα) Μπαραλιάκου, κ. Διονυσίου Ακτύπη, κ. Νεοκλή Κρητικού και κ. Γεωργίου Κωτσού από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Χρήστου Γιαννούλη, κ. Γεωργίου Γαβρήλου και κυρίας Αικατερίνης (Κατερίνας) Νοτοπούλου από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Παύλου Γερουλάνου και κυρίας Ελένης Βατσινά από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κυρίας Διαμάντως Μανωλάκου από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Στυλιανού Φωτόπουλου από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ–ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Αθανασίου Χαλκιά από την Κ.Ο. «ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ», κ. Ανδρέα Βορύλλα από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κυρίας Ελένης Καραγεωργοπούλου από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και κ. Ευκλείδη Τσακαλώτου, ανεξάρτητου Βουλευτή, καθώς και των μελών της, προτείνει την αποδοχή, κατά πλειοψηφία, του παραπάνω σχεδίου νόμου κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του και την επιψήφισή του από την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 5 Δεκεμβρίου 2023

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ
Για τον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2024

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα το Σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024, σε ένα ευμετάβλητο και ρευστό διεθνές περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από τους πολέμους στη γειτονιά μας, στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, από τη συνέχιση των πληθωριστικών πιέσεων που δημιουργεί η ενεργειακή κρίση, αλλά και από τις συνέπειες των φυσικών καταστροφών που προκαλεί με μεγαλύτερη ένταση και συχνότητα η κλιματική κρίση. Είναι, πραγματικά, πολύ δύσκολο να προβλέψει κανείς πώς θα επηρεαστούν διαφορετικές γωνιές του πλανήτη μας από αυτό το πλέγμα των συνδυασμένων προκλήσεων.

Για αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πολύ σημαντικό να ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα της Ελληνικής οικονομίας, προκειμένου να αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις, και αυτό γίνεται με μεταρρυθμίσεις και, εν γένει, δημόσιες πολιτικές που ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Και θεωρώ ότι ο Προϋπολογισμός του 2024 εμπεδώνει την εμπιστοσύνη, την ανθεκτικότητα, την αλληλεγγύη, τη σταθερότητα, την αξιοπιστία και την πρόοδο, που πέτυχε η Ελλάδα, μετά από την πολυετή κρίση της περασμένης δεκαετίας και τις αλλεπάλληλες εξωγενείς κρίσεις των τελευταίων ετών.

Ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι ένας Προϋπολογισμός βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Ένας Προϋπολογισμός, που μεγαλώνει την πίτα του εθνικού εισοδήματος και ταυτόχρονα μειώνει τις ανισότητες στην κατανομή αυτής της πίτας, μεταξύ των μελών της κοινωνίας μας. Μάλιστα, αυτό το καταφέρει διασφαλίζοντας τη δημοσιονομική ισορροπία που τόσο κοπιάσαμε όλοι μας να αποκαταστήσουμε την τετραετία που πέρασε. Γιατί ακριβώς αυτό το τρίπτυχο – βιώσιμη ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, δημοσιονομική ισορροπία – εμπεδώνει την εμπιστοσύνη. Αυτή την έννοια που από πολύτιμο άυλο κεφάλαιο για την οικονομία μετουσιώνεται σε διαρκή ενδυνάμωση για την κοινωνία. Εμπιστοσύνη, που αντικατοπτρίζεται στην ανάκτηση, μετά από 13 ολόκληρα χρόνια, της επενδυτικής βαθμίδας για την ελληνική οικονομία.

Πριν μιλήσουμε για τα μεγέθη του Προϋπολογισμού, αξίζει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να σταθούμε σε αυτό. Οι αλλεπάλληλες αναβαθμίσεις του αξιόχρεου της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα από διεθνείς οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης, συνιστά επίτευγμα κομβικής σημασίας για την ελληνική οικονομία. Οι οίκοι αξιολόγησης επιβραβεύουν τη συνετή και στιβαρή οικονομική πολιτική που εφαρμόζουμε, αξιολογούν θετικά την πολιτική σταθερότητα και βλέπουν τη θετική δυναμική και προοπτική της εθνικής μας οικονομίας.

Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας αφορά όλους μας άμεσα ή έμμεσα, καθώς φέρνει, πρώτον, περισσότερες επενδύσεις, νέες καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και υψηλότερους μισθούς σε όλο το φάσμα της οικονομίας, καθώς απελευθερώνονται πόροι, από το φθηνότερο κεφάλαιο, υπέρ της εργασίας, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και την ευημερία της κοινωνίας.

Δεύτερον, μείωση του κόστους δανεισμού με μερική αντιστάθμιση των δυσμενών επιπτώσεων από τον κύκλο αυξήσεων των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για νοικοκυριά και επιχειρήσεις και ισχυρή εμπέδωση της αξιοπιστίας που συστηματικά οικοδομεί η εθνική οικονομία μας, εδώ και τέσσερα χρόνια.

Τρίτον, μείωση του «κινδύνου χώρας», country risk, και αύξηση των επενδύσεων σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, προσελκύοντας έτσι ισχυρότερη ζήτηση για ελληνικούς τίτλους. Το γεγονός αυτό συμβάλλει με τη σειρά του στη διατήρηση του κόστους δανεισμού της χώρας σε χαμηλότερα επίπεδα, κάτι που έχει προφανή οικονομικά οφέλη τόσο για την εγχώρια κεφαλαιαγορά όσο και για τους λεγόμενους «εθνικούς πρωταθλητές» στους κλάδους τους, όπως, για παράδειγμα, στις τηλεπικοινωνίες και την ενέργεια, καθώς θα διευκολύνει την επιτάχυνση γενναίων, μακροπρόθεσμου χαρακτήρα επενδύσεων με πολλαπλασιαστικά τελικά οφέλη για την πραγματική οικονομία και την κοινωνία.

Τέταρτον, προβιβασμό της Ελλάδας στο γκρουπ των πιο ελκυστικών οικονομιών. Ο δυναμισμός της ελληνικής επιχειρηματικότητας σε κάθε πεδίο της οικονομίας, το υψηλής κατάρτισης ανθρώπινο δυναμικό, η ελκυστικότητα της Ελλάδας για άμεσες ξένες επενδύσεις και επενδύσεις χαρτοφυλακίου, καθώς και η νωπή ετμηγορία των Ελλήνων στις εθνικές εκλογές, που δείχνει τη βούληση της μεγάλης πλειοψηφίας των Ελλήνων να προχωρήσουμε μπροστά με τολμηρές μεταρρυθμίσεις, αποδεικνύουν στα μάτια των αγορών και των Ελλήνων και αλλοδαπών επενδυτών ότι η Ελλάδα ανέβηκε κατηγορία.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το πλαίσιο, ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 οικοδομεί ένα πιο φωτεινό αύριο για την Ελλάδα, που βασίζεται σε γερά θεμέλια, πρώτον στην ισχυρή και βιώσιμη ανάπτυξη για όλους. Η οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα αναμένεται στο 2,4% φέτος και στο 2,9% το 2024 – τριπλάσια φέτος και υπερδιπλάσια του χρόνου – σε σχέση με το σύνολο της Ευρωζώνης, που εκτιμάται στο 0,6% και στο 1,2%, αντιστοίχως, σύμφωνα με τις πρόσφατες φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το ΑΕΠ της χώρας σε ονομαστικούς όρους αναμένεται να αυξηθεί από τα 223 δισ. ευρώ το 2023, στα 234 δισ. ευρώ το 2024, υπερβαίνοντας σημαντικά το επίπεδο του 2010, κλείνοντας έτσι την υπερδεκαετή «ουλή» που άνοιξε στο σώμα της εθνικής οικονομίας η μακρά και επίπονη δημοσιονομική κρίση χρέους. Αλλά και μεσομακροπρόθεσμα, η Ελληνική οικονομία αναμένεται να αναπτύσσεται ταχύτερα από τον μέσο όρο των εταίρων μας σε Ευρωζώνη και Ευρωπαϊκή Ένωση, καλύπτοντας έτσι συστηματικά το χαμένο έδαφος της προηγούμενης δεκαετίας. Υπογραμμίζω ότι στη φετινή επίδοση της εθνικής οικονομίας συμβάλλει τόσο η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,9% σε σταθερές τιμές όσο και η αύξηση των επενδύσεων κατά 7,1%, καθώς και των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, που αναμένεται να αυξηθούν ταχύτερα από τις εισαγωγές.

Δεύτερον, στη συνετή δημοσιονομική πολιτική. Τα δημόσια οικονομικά έχουν εξυγιανθεί, καθώς η χώρα πέτυχε πέρυσι πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ, έναντι της πρόβλεψης για πρωτογενές έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης ύψους 1,6% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, το πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 2,56 δισ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ το 2023, και σε 2,1% του ΑΕΠ το 2024. Ενώ το δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ βρίσκεται σε απότομη καθοδική τροχιά, καθώς παρουσίασε μείωση στο 172,6% του ΑΕΠ το 2022 και αναμένεται να κλείσει στο 160,3% του ΑΕΠ φέτος και στο 152,3% του ΑΕΠ το 2024. Δηλαδή, θα έχουμε πάνω από 20 ποσοστιαίες μονάδες περαιτέρω μείωση του Δημοσίου Χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ τη διετία 2023-2024, την ταχύτερη μείωση στην Ευρωζώνη και στην Ε.Ε..

Τρίτον, στην αύξηση των επενδύσεων. Συγκεκριμένα, αναμένεται να αυξηθούν κατά 7,1% κατά το τρέχον έτος – όπως προανέφερα – και, ακόμη περισσότερο, κατά 15,1% το 2024.

Σε συνδυασμό με τους δημόσιους πόρους που μοχλεύονται από εγχώρια και συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ χρηματοδοτικά εργαλεία, όλα αυτά φέρνουν περισσότερες δουλειές και ισχυρή, βιώσιμη, ανάπτυξη.

Τέταρτο, στην ενίσχυση του εισοδήματος των Ελλήνων. Το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, αυξήθηκε σημαντικά κατά 9,0% το 2021 και 6,5% το 2022. Οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας αναμένεται να αυξηθούν το 2023 σε ετήσια βάση κατά 7,5%, ενώ, σύμφωνα με τα στοιχεία των τριμηνιαίων εθνικών λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ, το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας παρουσιάζει ήδη αύξηση 7,1% το δεύτερο τρίμηνο του 2023 έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022.

Πέμπτο, στη μείωση της ανεργίας σε χαμηλό ποσοστό δεκαπενταετίας. Το ποσοστό ανεργίας στο δεύτερο τρίμηνο του 2023 ανήλθε σε 11,2%, υποχωρώντας τόσο σε σχέση με το ποσοστό 11,8% του 1ου τριμήνου όσο και με το ποσοστό 12,4% του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους. Η ανεργία το 2024 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 11,2%, δηλαδή, στο χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί τα τελευταία 15 χρόνια. Επίδοση που δείχνει ότι οι δημόσιες πολιτικές που εφαρμόστηκαν στην αγορά εργασίας τα τελευταία χρόνια, η μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας και, φυσικά, η αύξηση των επενδύσεων, αποδίδει καρπούς.

Έκτο, στην υποχώρηση του πληθωρισμού. Μετά την έκρηξη στο 9,3% το 2022, λόγω της ενεργειακής κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί στο 4,1%, έναντι 4,5% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας για το 2023, και να αποκλιμακωθεί περαιτέρω στο 2,6% το 2024. Ενώ και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, που σε τρέχουσες τιμές επιδεινώθηκε το 2022, εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία, καταγράφοντας έλλειμμα ύψους 9,7% του ΑΕΠ, παρουσιάζει βελτίωση στο εννεάμηνο του 2023, με το έλλειμμα να περιορίζεται στα 4,6 δισ. ευρώ, έναντι 7,3 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2022.

Έβδομο, στην προβλεψιμότητα, καθώς συνεχίζουμε να κάνουμε ό,τι λέμε. Για του λόγου το αληθές, στον Προϋπολογισμό που συζητούμε σήμερα, έχουν συμπεριληφθεί όλα τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί προεκλογικά προς εφαρμογή το 2023 και όλα τα μέτρα που εξαγγέθηκαν στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πάνω σε αυτά τα γερά θεμέλια, ο Προϋπολογισμός του 2024 επιβεβαιώνει ότι η πρώτη μας προτεραιότητα είναι η αύξηση του εισοδήματος των Ελλήνων. Για αυτό, αυξάνουμε τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, αίρουμε το πάγωμα των τριετιών για τους μισθωτούς, αυξάνουμε το αφορολόγητο για οικογένειες με παιδιά, αυξάνουμε το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, αυξάνουμε εκ νέου τις συντάξεις και, παράλληλα, κινητοποιούμε επενδυτικούς πόρους ύψους 12,17 δισ. ευρώ μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, 8,55 δισ. ευρώ, και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, 3,62 δισ. ευρώ, που αναμένεται να εισρεύσουν στην οικονομία εντός του 2024.

Επιπλέον, ενισχύουμε τον τομέα της υγείας με αύξηση της επιχορήγησης των νοσοκομείων, κατά 481 εκατ. ευρώ ή κατά περίπου 20%. Επίσης, προτεραιοποιούμε τις μεγάλες αλλαγές που έχει ανάγκη η χώρα με σειρά μέτρων που έχουν ανακοινωθεί για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Τα χρήματα από τον περιορισμό της φοροδιαφυγής συνιστούν κοινωνικό μέρισμα. Γιατί είναι σαφές η δέσμευση του Πρωθυπουργού να

επιστρέψουν τα χρήματα αυτά στην κοινωνία, με καλύτερη δημόσια υγεία, περισσότερες δαπάνες για την παιδεία, ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας και της άμυνας της Πατρίδας μας.

Και δεν αναφερόμαστε μόνο στη μείωση της φοροδιαφυγής στους άμεσους φόρους, αλλά και στους έμμεσους φόρους. Για παράδειγμα, μετά την ήδη σημαντική μείωση του κενού ΦΠΑ, VAT Gap, τα προηγούμενα χρόνια, στόχος είναι να μειωθεί περαιτέρω στο μέσο επίπεδο των χωρών της ΕΕ, που σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες μετρήσεις ανέρχεται σε περίπου 9%, έως το 2026. Και επειδή το μέρισμα από την οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φοροδιαφυγής πρέπει να διαχέεται ισόρροπα στην κοινωνία, ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 συμπεριλαμβάνει δημοσιονομικές παρεμβάσεις, ύψους 2,5 δις. ευρώ που ενισχύουν το εισόδημα, ιδίως, των χαμηλόμισθων και των χαμηλοσυνταξιούχων, και συμβάλλουν στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη μείωση του κινδύνου φτώχειας, όπως αποδεικνύεται και από την ανάλυση της αναδιανεμητικής επίπτωσης αυτών των δημοσιονομικών παρεμβάσεων, στην ενότητα 3.10, στις σελίδες 192 έως 195 της Εισηγητικής Έκθεσης.

Σε αυτές τις παρεμβάσεις περιλαμβάνονται η αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του ΕΣΥ με μεσοσταθμική αύξηση 10% και κόστος 92 εκατ. ευρώ για το 2023 και 65 εκατ. ευρώ για το 2024 και εφεξής. Η κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης και στους δημοσίου υπαλλήλους με κόστος 202 εκατ. ευρώ ετησίως και στους συνταξιούχους με κόστος 274 εκατ. ευρώ ετησίως. Η διευθέτηση μισθολογικών αιτημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων με κόστος 58,5 εκατ. ευρώ ετησίως. Η κατάργηση ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων, ΤΠΔΥ, με ετήσιο κόστος 80 εκατ. ευρώ. Η καταβολή τον Μάρτιο 2023 εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης από 200 έως 300 ευρώ σε συνταξιούχους, που δεν έλαβαν αύξηση στις συντάξεις τους το 2023, λόγω προσωπικής διαφοράς με κόστος 280 εκατ. ευρώ.

Η αύξηση της διάρκειας του επιδόματος μητρότητας σε εννέα μήνες για γυναίκες απασχολούμενες στον ιδιωτικό τομέα, με κόστος 64 εκατ. ευρώ ετησίως. Η αύξηση των επιδομάτων αναπηρίας του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΠΕΚΑ, και του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, ΕΦΚΑ, κατά 8% από 1ης Μαΐου 2023, με κόστος 63 εκατ. ευρώ για το 2023 και 95 εκατ. ευρώ για το 2024 και εφεξής.

Η αύξηση των μισθών του δημόσιου τομέα (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 25 εκατ. ευρώ για το 2023 και 931 εκατ. ευρώ για το 2024). Οι βασικές παρεμβάσεις αφορούν στην οριζόντια αύξηση κατά 70 ευρώ στον βασικό μισθό, στην αύξηση της οικογενειακής παροχής από 20 έως 50 ευρώ μηνιαίως, στην αύξηση των επιδομάτων θέσης ευθύνης κατά 30% και στην αύξηση του επιδόματος παραμεθορίου και ειδικών συνθηκών εργασίας στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Παράλληλα, αυξάνεται το μισθολόγιο των μελών ΔΕΠ, καθώς και τα έξοδα διανυκτέρευσης του πολιτικού και ένστολου προσωπικού.

Η αύξηση των συντάξεων ειδικών κατηγοριών, οι οποίες υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ΓΛΚ. Λόγω της αναδρομικής ισχύος της ρύθμισης, ανάλογα με την κατηγορία των συνταξιούχων, το δημοσιονομικό κόστος εκτιμάται σε 5 εκατ. ευρώ για το 2023 και 56 εκατ. ευρώ το 2024.

Η χορήγηση μόνιμης παροχής, ύψους 150 ευρώ, σε περίπου 200.000 νέων, ηλικίας 18 και 19 ετών, για την πραγματοποίηση αγορών από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των μεταφορών, με συνολικό δημοσιονομικό κόστος 31 εκατ. ευρώ για καθένα από τα έτη 2023 και 2024.

Η έκτακτη ενίσχυση από 100 έως 200 ευρώ τον Δεκέμβριο 2023, σε περίπου 750.000 συνταξιούχους, με συντάξεις έως 1.600 ευρώ που έχουν προσωπική διαφορά άνω των 10 ευρώ, με δημοσιονομικό κόστος 107 εκατ. ευρώ. Η πλήρης απαλλαγή, περίπου 200.000 πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη συμμετοχή τους στη φαρμακευτική δαπάνη, με δημοσιονομικό κόστος 38 εκατ. ευρώ κατ' έτος. Η αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος περίπου 225.000 ευάλωτων νοικοκυριών, κατά 8%, με δημοσιονομικό κόστος 4 εκατ. ευρώ για το 2023 και 43 εκατ. ευρώ για το 2024.

Η επέκταση του επιδόματος μητρότητας στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στους εννέα μήνες, σε συνέχεια και της ήδη θεσμοθετημένης αύξησης σε εννέα μήνες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, με δημοσιονομικό κόστος 40 εκατ. ευρώ για το 2024.

Η αναδρομική, από 1ης Ιουλίου 2023, αύξηση στο πτητικό επίδομα για τους πιλότους και τα πληρώματα των πυροσβεστικών αεροσκαφών. Το “ξεπάγωμα” των τριετιών στους μισθωτούς από τον Ιανουάριο 2024. Η κατάργηση του «πέναλτι» 30% επί των συντάξεων για τους απασχολούμενους συνταξιούχους και η αντικατάστασή του με εισφορά 10% επί των πρόσθετων αμοιβών που λαμβάνουν από την εργασία τους. Η από την 1η Ιανουαρίου 2024 νέα αύξηση των συντάξεων, κατά τον μέσο όρο της αύξησης του ΑΕΠ και του πληθωρισμού 2023, με υπολογιζόμενο κόστος 430 εκατ. ευρώ.

Η αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους, με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα, με δημοσιονομικό κόστος 135 εκατ. ευρώ για το 2024. Η μείωση του ΕΝΦΙΑ, κατά 10%, για κατοικίες που ασφαρίζονται για φυσικές καταστροφές. Η αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς, με σημαντικά επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα όπως, πρώτον, μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων από 0,5% σε 0,2%, ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 22 εκατ. ευρώ, δεύτερον, μείωση κατά 50% του φόρου χρηματιστηριακών συναλλαγών, ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 21 εκατ. ευρώ, και, τρίτον, κατάργηση του φόρου τόκων ομολόγων σε κρατικά ομόλογα, ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 7 εκατ. ευρώ.

Επιπροσθέτως, με στόχο τη ρύθμιση της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων και την αντιμετώπιση των δευτερογενών αρνητικών επιπτώσεων στην κτηματαγορά και τα ενοίκια, επιβάλλεται ΦΠΑ 13% και τέλος παρεπιδημούντων στις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων, τύπου airbnb, στα νομικά πρόσωπα και στα φυσικά πρόσωπα με τρία ή περισσότερα εκμισθωμένα διαμερίσματα.

Επιπλέον, συνεχίζονται οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των πληθωριστικών πιέσεων λόγω της ενεργειακής κρίσης, ύψους 2.584 εκατ. ευρώ, με κυριότερα μέτρα τις επιδοτήσεις στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών και επιχειρήσεων, την επέκταση του «market pass» έως τον Δεκέμβριο 2023 για τις πληγείσες από τις πλημμύρες περιοχές και τον Έβρο, την επιδότηση του πετρελαίου θέρμανσης, με κόστος 237 εκατ., ευρώ για τη χειμερινή περίοδο 2023 - 2024, την επιστροφή του ΕΦΚ στο πετρέλαιο κίνησης στους αγρότες εντός του 2023 με δημοσιονομικό κόστος 79 εκατ. ευρώ.

Βέβαια, συνεχίζονται οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών, όπως η άμεση κάλυψη των αναγκών για την καταβολή αποζημιώσεων, πρώτη αρωγή και αγροτικές αποζημιώσεις, καθώς και επισκευές και βελτιώσεις υποδομών, συνολικού ύψους 600 εκατ. ευρώ, ενώ, παράλληλα, θα αξιοποιηθούν οι πόροι του

ΕΣΠΑ 2014 - 2020, του ΤΑΑ, το οποίο αναθεωρείται εκ νέου, και του ΕΣΠΑ 2021 - 2027 για την αποκατάσταση των υποδομών.

Προϋπολογίζονται από το 2024 και εφεξής πόροι ύψους 600 εκατ. ευρώ στο εθνικό ΠΔΕ, ώστε να καλύπτονται σε μόνιμη βάση οι δαπάνες κρατικής αρωγής, έναντι φυσικών καταστροφών. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλεται τέλος αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, συμπληρωματικά του φόρου διαμονής στα τουριστικά καταλύματα και στη βραχυχρόνια μίσθωση.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι, αυτές οι 28 δημοσιονομικές παρεμβάσεις είναι πολλές, όπως όμως είναι πολλές και οι ανάγκες της κοινωνίας μας. Αν κανείς αναρωτιέται από πού θα χρηματοδοτηθούν όλες αυτές οι παρεμβάσεις για τη στήριξη της κοινωνίας, τους προτρέπω να δουν τον Πίνακα 3.2 στη σελίδα 108 της Εισηγητικής Έκθεσης. Εκεί θα δουν τα Καθαρά Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού το 2024 να προβλέπονται σε 68,4 δισ. ευρώ, κατά περίπου 3,2 δισ. ευρώ ή 5% αυξημένα έναντι του 2023. Και αυτό είναι το εντυπωσιακό, αλλά, συνάμα, απόλυτα συμβατό με τη δική μας φιλοσοφία. Αυξάνονται τα έσοδα, ενώ μειώνονται οι φόροι και οι ασφαλιστικές εισφορές.

Αυτό συμβαίνει γιατί αυξάνεται το ΑΕΠ κατά 11 δισ. Ευρώ, μεταξύ του 2023 και 2024 και κατά ένα μικρό μέρος λόγω της αποκάλυψης εισοδημάτων που αποκρύπτονταν. Αυτή η πολιτική της βιώσιμης ανάπτυξης που στηρίζει τους πιο ευάλωτους, χωρίς να στραγγαλίζει τους συνεπείς φορολογούμενους, είναι και η πυξίδα μας για το μέλλον. Πάντα με σύνεση, για να μην διαταράσσεται η δημοσιονομική ισορροπία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω, τονίζοντας ότι από τον Ιούλιο του 2019 η διακυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη και της Νέας Δημοκρατίας οδηγεί μεθοδικά, με όραμα και με ασφάλεια, το καράβι της Πατρίδας μας σε ένα καλύτερο αύριο. Ο Προϋπολογισμός του 2024 στηρίζει την εθνική οικονομία, τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις με τρόπο που συμβάλλει και στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή, έτσι ώστε να μειώνονται οι ανισότητες, να μην μένει κανείς πίσω, να πηγαίνουμε, όλοι μαζί, μπροστά και η Ελλάδα μας ακόμα πιο ψηλά. Σας ευχαριστώ!

Στυλιανός Πέτσας
Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Κύριε Πρόεδρε, άκουσα με προσοχή τον Εισηγητή της Πλειοψηφίας και επιτρέψτε μου να πω ότι συζητάμε τον Προϋπολογισμό σε ένα διεθνές πλαίσιο, ένα πλαίσιο εξελίξεων οικονομικών, οι οποίες δεν μπορεί να χαρακτηριστούν ευοίωνες. Μιλάω για την επιβράδυνση των οικονομιών της Ευρωζώνης, οι οποίες είναι οι βασικοί εμπορικοί μας εταίροι, με τη Γερμανία να μπαίνει επισήμως, έστω και για λίγο, σε ύφεση, με την Ευρώπη να επανέρχεται στους κανόνες της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Διεξάγεται μια συζήτηση, κύριε Υπουργέ, από την οποία η Ελλάδα είναι απύσχα. Μας απαντήσατε και επισήμως, ότι δεν σας αφορά η συμμετοχή σε αυτή τη συζήτηση. Είναι μια θέση με την οποία διαφωνούμε θεμελιωδώς. Θεωρούμε ότι η Ελλάδα έπρεπε να παίξει ενεργητικό ρόλο, για να μην πω πρωτοπόρο, στη συζήτηση που άνοιξε υπό το φως των αποτυχιών του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για την αλλαγή του, για την αλλαγή των κανόνων και είναι, κατά τη γνώμη μας, αδόκιμο. Είναι κάτι το οποίο είναι μη επιτρεπτό, η Ελλάδα, η οποία, λόγω πολύ συγκεκριμένων λόγων, έχει το μεγαλύτερο ποσοστό χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ στην Ευρώπη, να μην συμμετέχει ενεργά σε αυτόν τον διάλογο.

Όταν σας παραθέσαμε αυτή μας τη θέση, όταν την κάναμε δημόσια, δεχτήκαμε επιθέσεις και μας είπατε ότι είμαστε υπέρ των ελλειμμάτων και υπέρ του αντάρτικου. Τίποτα από αυτά δεν συμβαίνει, αλλά είναι δυνατόν να μην έχει η Ελλάδα θέση για το ευρωπαϊκό σύμφωνο, να μην επιδιώκει να προκύψουν κανόνες, που, ενδεχομένως, να επιβάλλουν ομαλότερη προσαρμογή στα χρέη, τα οποία έχει φορτωθεί ο ελληνικός λαός; Δεν την καταλαβαίνουμε αυτή την αποχή. Έχει πυροδοτηθεί μία συζήτηση στην Ευρώπη. Γιατί απουσιάζει εκκωφαντικά η Ελλάδα;

Δεν θα έπρεπε, πόσο μάλλον σε ένα περιβάλλον όπου ανεβαίνει το κόστος της χρηματοδότησης με την άνοδο των επιτοκίων; Ειρήσθω εν παρόδω, έδωσε σήμα περιορισμού των αυξήσεων στους μισθούς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, διότι είπε η κυρία Λαγκάρντ ότι τα νομισματικά εργαλεία είπατε τελείωσαν για την τιθάσευση του πληθωρισμού, τώρα πάμε στις περικοπές και στη σταθεροποίηση των μισθών. Και βεβαίως, περιστοιχίζεται και η περιοχή μας από συγκρούσεις, οι οποίες, αν μη τι άλλο, προδιαγράφουν ένα μεσοπρόθεσμο μέλλον με πάρα πολύ υψηλές τιμές ενέργειας.

Άκουσα με μεγάλη προσοχή τον Εισηγητή της Πλειοψηφίας. Είπε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα ανέλθει στο 2,4 και είναι ο τρίτος υψηλότερος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην τριετία που πέρασε, ποια είναι η κατάταξη της Ελλάδας στους ρυθμούς ανάπτυξης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι; Είναι 25η στους 36 που παρακολουθεί η Eurostat. Σε ονομαστικούς όρους η Ελλάδα είναι 32η στους 36.

Ακούσαμε, επίσης, ότι θα πέσει έτι περαιτέρω – όχι πάρα πολύ, κύριε Πέτσα, όντως υπογραμμίσατε με ακρίβεια τους αριθμούς – ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή. Είπατε ότι θα πάει στο 4,1. Για τον Οκτώβριο η Ελλάδα ήταν πρωταθλήτρια στον πληθωρισμό τροφίμων, η πρώτη, και αναρωτιέμαι, πόση αξία μπορεί να έχουν στον δημόσιο διάλογο τα επιχειρήματα ότι η μείωση των έμμεσων φόρων δεν επηρεάζει τις τιμές και δεν επηρεάζει τον πληθωρισμό, τη στιγμή που στην Πορτογαλία έχουμε μια πτώση πληθωρισμού σχεδόν 18%,

στην Κύπρο έχει πάει στο 5,5%, στην Ισπανία 9,3% και, βεβαίως, στην Ε.Ε. ο μέσος όρος είναι 7,3% και η Ελλάδα είναι στο 10,3%.

Άκουσα, επίσης, τον αγαπητό κ. Πέτσα να λέει ότι οι επενδύσεις αναμένεται για το 2023 να αυξηθούν κατά 7,1%. Τι έλεγε ο Προϋπολογισμός, ο προηγούμενος, κύριε Πέτσα; Ότι θα αυξανόταν 15%, ό,τι λέει και ο φετινός. Περιμένω, λοιπόν, και σε αυτή την Επιτροπή και στις επόμενες τρεις και στην Ολομέλεια θα περιμένουμε, να μας πείτε τι διαφορετικό θα συμβεί το 2024 που δεν συνέβη το 2023. Λέγατε ότι θα αυξηθούν οι επενδύσεις κατά 15%. Αυξήθηκαν κατά 7%.

Δικαίως έρχεστε εδώ να παραθέσετε την εκτίμηση ότι θα αυξηθούν κατά 7% το 2023 οι επενδύσεις και επανέρχετε στην πρόβλεψη την προηγούμενη, ακριβώς την ίδια πρόβλεψη, 15% λέγατε για το 2023. Αυξήθηκαν 7% και έρχεστε να μας πείτε για το 2024 πάλι 15% θα αυξηθούν. Μην έρθετε, όμως, και στον επόμενο Προϋπολογισμό να μας πείτε πάλι 15%, ενώ θα έχουν αυξηθεί 4%, 5%, 6% ή 7%. Πρέπει να μας εξηγήσετε, λοιπόν, εάν κάποια από τις υποθέσεις εργασίας που είχατε πέρσι δεν λειτούργησε, ποια ήταν αυτή και τι σας οδηγεί φέτος να κάνετε μία αντίστοιχη εκτίμηση για το ύψος των επενδύσεων.

Όσο αφορά την ανεργία, πέφτει η ανεργία. Πρωτάθλημα, εκεί και αν έχετε σπάσει το ρεκόρ, κύριοι. Ποιο ρεκόρ έχετε σπάσει; Το ρεκόρ απόκλισης στον αριθμό των ανέργων μεταξύ ΟΑΕΔ και ΕΛΣΤΑΤ. Ο ΟΑΕΔ λέει 1.030.000 άνεργοι και η ΕΛΣΤΑΤ λέει 508.000, μισό εκατομμύριο απόκλιση. Δεν είναι ούτε 10.000 ούτε 20.000, και εσείς έρχεστε εδώ και μας κομίζετε το νούμερο της ΕΛΣΤΑΤ επειδή βολεύει.

Επίσης, προσέξτε να δείτε τώρα, διότι ο δείκτης της ανεργίας μας δείχνει το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που αναζητά εργασία και δεν μπορεί να βρει. Είμαστε 300.000 θέσεις εργασίας από το 2009 - 2010 παρακάτω. Η μεγάλη εικόνα της κρίσης στην Ελλάδα είναι η απώλεια 1.000.000 θέσεων εργασίας το 2010 - 2014. Η εθνική οικονομία κέρδισε 400.000 έως 500.000 την περίοδο 2015 -2019 και έφτασε τα 4.000.000 η απασχόληση. Από τότε μέχρι τώρα έχει καλυφθεί κάποιο έδαφος, αλλά δεν έχουμε πιάσει το επίπεδο της απασχόλησης του 2009 και αυτό νομίζω ότι θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να σημειωθεί.

Άκουσα, επίσης, ότι έχουμε αύξηση των εσόδων από τη φορολογία, χωρίς να έχουμε την αύξηση των φόρων. Νομίζω, υπό το φως των τελευταίων εξελίξεων και της χθεσινής μεγαλειώδους κινητοποίησης των ανθρώπων που εξαπατήθηκαν από το προεκλογικό σας πρόγραμμα, που τους λέγατε ότι δεν θα έχουν καμία επιβάρυνση, παρέλκει ως επιχείρημα και παρέλκει και υπό το φως μιας στατιστικής παρατήρησης, που λέει ότι το 2022 η Ελλάδα έκανε ρεκόρ είσπραξης φόρων στο ύψος του 29% του ΑΕΠ, ρεκόρ 27 ετών. Οι φόροι είναι στο 29% του ΑΕΠ, μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές στο 43%. Το ξέρετε και εσείς, γνωρίζετε ότι έχετε αποκλίσεις σε σχέση με τις εκτιμήσεις των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για το κενό ΦΠΑ, επίσης, άκουσα με προσοχή τον κ. Πέτσα να τοποθετείται. Στην τριετία – δεν ξέρω πόσο κενό ΦΠΑ καλύπτεται – είχαμε αύξηση του κονδυλίου που εισπράττει το Κράτος από τον ΦΠΑ, κατά 41%. Αντιλαμβάνεστε ότι αυτό είναι μια τεράστια μεταβολή στη δομή των εσόδων και η οποία, βεβαίως, οφείλεται στην ακατάσχετη ακρίβεια, η οποία επιμένει και για την οποία έχετε και εσείς δηλώσει ότι δεν έχετε παρά πολλά να κάνετε. Για τις επενδύσεις μόνο μία σημείωση. Από τις επενδύσεις τις καινούργιες, τις νέες επενδύσεις, το 63% αφορά χρηματοπιστωτικές κυρίως επενδύσεις, δηλαδή, τη μεταφορά ιδιοκτησίας των κόκκινων,

κοκκινοπράσινων μπουκέτων δανείων στα funds, 280 εκατομμύρια στις κατασκευές, 250 στη διασκέδαση - ψυχαγωγία, 210 στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και 170 εκατομμύρια στις αγορές ακινήτων.

Για τον μέσο μισθό θα θέλαμε και εδώ μία απάντηση, εάν ισχύει η δέσμευσή σας ότι θα πάει το 2025 - 2026 στα 1.500 ευρώ, διότι δεν προκύπτει αυτό, όπως αντιλαμβάνεστε. Είναι μια αύξηση της τάξης του 42% - αν δεν κάνω λάθος, είμαστε στα 1.050 ύψος μέσου μισθού – και η Κομισιόν για τα επόμενα τέσσερα χρόνια προβλέπει αυξήσεις 1,3%, 0,3%, 1,1% και σχεδόν 0. Σωρευτικά, λοιπόν, κύριε Πέτσα, κύριοι Υπουργοί, αυτό απέχει έτη φωτός από τη βασική, κεντρική σας υπόσχεση προς τους μισθωτούς, η οποία υπήρχε προεκλογικά και εδώ θα θέλαμε, επίσης, πάρα πολύ συγκεκριμένες απαντήσεις.

Οι συνθήκες, λοιπόν, της ελληνικής οικονομίας χαρακτηρίζονται από την πανευρωπαϊκή πρωτιά στον πληθωρισμό τροφίμων, από τον πρωταθλητισμό στις τιμές ενέργειας και, βεβαίως, από την πρωτιά στην Ε.Ε. που δαπανούν τα νοικοκυριά για τη στέγασή τους. Γιατί αναφέρομαι σε αυτά τα τρία μεγέθη; Διότι είναι οι βασικές πηγές γέννησης και διεύρυνσης των ανισοτήτων. Διότι τα χαμηλά εισοδήματα τη μερίδα του λέοντος, για να μην πω το σύνολο του εισοδήματός τους, το δαπανούν στη στέγη, την τροφή και την ενέργεια, και εκεί, ακριβώς, είναι που βρίσκεται μία ρίζα πολλαπλασιασμού των ανισοτήτων, για την οποία η δική σας Κυβέρνηση δεν έχει να πει τίποτα.

Βεβαίως, η χώρα μας βιώνει και τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης μαζί με τη δική σας αδράνεια και, αν μη τι άλλο, το γνωρίζετε πάρα πολύ καλά, δεν είναι, κύριε Χατζηδάκη, στους αριθμούς που επιλέγετε να επικοινωνείτε προς τον κόσμο, είτε στη Βουλή είτε στις τηλεοπτικές σας εμφανίσεις. Υπάρχει το μεγάλο πρόβλημα του ιδιωτικού χρέους, με 1,5 εκατομμύριο ΑΦΜ σε μέτρα αναγκαστικής είσπραξης και με αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων τα τελευταία τρία χρόνια. Στη δική σας λογική αυτό είναι ένα πρόβλημα, που θα το υπερβούμε, μέσω της εκκαθάρισης νοικοκυριών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Είναι αποτυπωμένο στην έκθεση Πισσαρίδη ευθαρσώς. Δεν σας κατηγορούμε τόσο πολύ για κρυψίνοια. Νομίζω μένει το σχέδιο πλέον γυμνό.

Χθες ο κ. Παπαθανάσης – και δεν ξέρω, κύριε Χατζηδάκη, αν ήταν κατόπιν εντολής σας ή από μόνος του έκανε αυτή τη δήλωση – ζήτησε και από εμάς, προφανώς και από την επιχειρηματική κοινότητα, να αντιληφθεί ότι το Ταμείο Ανάκαμψης είναι μόνο για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Γιατί οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό, ενώ οι υπόλοιπες επιχειρήσεις δεν έχουν πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό. Είναι αυτή η λογική σας; Δεν είχα ακούσει με τέτοια ευκρίνεια, τέτοια ευθύτητα, τέτοιο κυνισμό, θα σας έλεγα, μία διατύπωση από κυβερνητικό στέλεχος, που λέει ότι το Ταμείο Ανάκαμψης είναι κομμένο και ραμμένο, προορίζεται, για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Πραγματικά, δεν το είχα ακούσει. Σας είχαμε ρωτήσει και στη συνεδρίαση της Επιτροπής μας, την προηγούμενη φορά και δεν πήραμε απάντηση.

Εντοπίσαμε, για παράδειγμα, δύο επιχειρήσεις από αυτές για τις οποίες προορίζονται τα 12 δις των δανείων – έχουν διανεμηθεί τα 5 - 5,5 δις, αν θυμάμαι καλά, σύμφωνα με την παρουσίαση που μας έκανε ο κ. Παπαθανάσης – δύο εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων, οι οποίες δανείστηκαν, αξιοποίησαν, δηλαδή, διαθέσιμους πόρους, δανείστηκαν για να εισάγουν ηλεκτρικά αυτοκίνητα 300 εκατ. ευρώ, αθροιστικά οι δύο εταιρείες. Να μην την έκαναν αυτή την επένδυση; Δεν λέμε όχι. Βεβαίως. Αλλά γιατί να μην πάνε στον τραπεζικό δανεισμό; Δεν έχουν

πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό; Αυτό δεν είπε ο κ. Παπαθανάσης, ότι οι εταιρείες αυτού του μεγέθους έχουν πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό; Να πάει να δανειστεί, λοιπόν, με τα επιτόκια της αγοράς. Η επιχείρηση, η οποία θέλει να κάνει αυτή την επένδυση – την καλωσορίζουμε, κανένα πρόβλημα – δεν έχει τόση προστιθέμενη αξία για την εγχώρια οικονομία, επιτρέψτε μου να πω. Είναι μία μεγάλης κλίμακας εισαγωγή – συμφωνείτε, νομίζω – και να αφήσει διαθέσιμους πόρους, διαθέσιμα κονδύλια, διαθέσιμα δάνεια, για το κομμάτι της αγοράς, που εσείς θέλετε να αποκλείσετε.

Ταυτόχρονα, υπάρχει και ένα τεράστιο ζήτημα, στο οποίο θα επανέλθω και στο κλείσιμο της τοποθέτησής μου, σε σχέση με τις τράπεζες, τα κέρδη που καταγράφουν και τον τρόπο με τον οποίο το Δημόσιο έχει επιλέξει, έχετε επιλέξει, να αποσυρθεί από το μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών. Οι φόροι, λοιπόν, σε σχέση με το 2023, κυρίες και κύριοι της Πλειοψηφίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναμένονται αυξημένοι κατά 8%, πάνω από τους στόχους του προηγούμενου Προϋπολογισμού. Έχουμε μία πτώση της ιδιωτικής κατανάλωσης, την οποία ευθέως προβλέπετε, η οποία θα πάει κάτω από τους ρυθμούς ανάπτυξης και αυτό είναι δηλωτικό. Για τις επενδύσεις, σας είπαμε ότι είστε υπερασισιόδοξοι. Έχετε, επαναλαμβάνω, μία πρόβλεψη 15% για την επόμενη χρονιά. Πρέπει να μας πείτε που εδράζεται και τι πήγε άσχημα σε σχέση με την πρόβλεψη που κάνατε για το 2023.

Για το 2023 λέγατε ότι θα αυξηθούν οι επενδύσεις κατά 15%. Αυξάνονται κατά 7% και έρχεστε τώρα να μας πείτε ότι και για το 2024 θα αυξηθούν 15%. Διαφορά στις προβλέψεις σας και σε σχέση με τις εξαγωγές υπάρχει με την Κομισιόν. Για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για το Ταμείο Ανάκαμψης, ακούσαμε και χθες τον κ. Μηλιώνη, από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, να λέει ότι οι ρυθμοί απορρόφησης υπολείπονται του επιθυμητού και του ευκαίριου και, βεβαίως, αντίστοιχη είναι η εικόνα για τα άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Δεν απαντάει, λοιπόν, ο Προϋπολογισμός σας στις αιτίες που γεννούν τις μεγάλες ανισότητες. Δεν απαντά στην ακρίβεια. Δεν παρεμβαίνετε με ελέγχους και με μείωση των έμμεσων φόρων, όπως έκαναν μία σειρά από χώρες. Δεν παρεμβαίνετε και στην αύξηση των εισοδημάτων. Εβδομήντα ευρώ αύξηση για τους δημοσίους υπαλλήλους, αντιλαμβάνεστε ότι απέχει πάρα-πάρα πολύ από το αναγκαίο, για να καλυφθεί και να διατηρηθεί το επίπεδο ζωής και κατανάλωσης. Ο μέσος μισθός – σας είπα και πριν – είχατε πει ότι θα είναι στα 1.500 ευρώ και είναι στα 1.050 ευρώ. Θέλουμε μία καθαρή απάντηση αν ισχύει ο στόχος και τι θα πείτε στην Κομισιόν, η οποία προβλέπει σωρευτική αύξηση κοντά στο 4%- 5% για τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Εδώ θέλουμε μια πραγματική απάντηση, την οποία θα αναμένουμε με ενδιαφέρον.

Όσο αφορά το ιδιωτικό χρέος, έχει αυξηθεί 12% το ληξιπρόθεσμο των φυσικών προσώπων από τον Ιούλιο του 2020, από τα 36 δισ. ευρώ, πήγε στα 40 δισ. ευρώ. Από τα 69 δισ. ευρώ στα 71,5 δισ. ευρώ το ληξιπρόθεσμο των νομικών προσώπων και, βεβαίως, 1,5 εκατομμύριο ΑΦΜ, όπως σας είπα και πριν, είναι σε μέτρα αναγκαστικής είσπραξης. Εδώ τη θέση τη δική μας την γνωρίζετε. Πρέπει να υπάρξει μία συνολική ρύθμιση. Είναι μία αιτία καχεξίας της ελληνικής οικονομίας. Δεν αφορά κάποιους κακοπληρωτές. Αφορά το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία βυθίστηκε σε μία πολυετή κρίση και δεν είναι δυνατόν να πολιτεύεται μία Κυβέρνηση υπονοώντας ότι η μεγάλη πλειοψηφία νοικοκυριών και επιχειρήσεων είναι κακοπληρωτές ή ότι είναι φοροφυγάδες.

Την είδατε και νομίζω θα σας εξέπληξε και εσάς, η μαζικότητα της χθεσινής διαμαρτυρίας, κύριε Υπουργέ. Είδα πολλούς ανθρώπους, και μεγαλύτερης ηλικίας και ώριμους και νέους ανθρώπους, να διαδηλώνουν. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι στα μάτια τα δικά σας – δεν θα ήθελα να το πιστέψω, βοηθήστε με να μην το πιστέψω – όλοι αυτοί οι άνθρωποι απλώς φοροδιαφεύγουν. Δικηγόροι, οι οποίοι δεν έχουν γραφείο και δουλεύουν από το σπίτι τους και αγωνίζονται για να βγάλουν τα προς το ζην, μικροί και μεσαίοι ή και μικρότεροι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενοι, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα ούτε καν να καλύπτουν τις ασφαλιστικές τους εισφορές. Μη σας κάνει εντύπωση ότι, ναι, μπορεί να υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι έχουν εισόδημα χαμηλότερο από τις 11.000 ευρώ ή με τις τριετίες 15.000 ευρώ. Γιατί αν λάβουμε υπόψη και τις τριετίες, ανεβαίνει πάρα πολύ.

Τώρα, επιτρέψτε μου να κλείσω με το εξής και αυτό αφορά και εσάς, κύριε Πρόεδρε της Επιτροπής μας, κύριε Βεσυρόπουλε. Οι τράπεζες το 2022 και το 2023 κατέγραψαν κέρδη 7,5 δισ. ευρώ και τα κατέγραψαν όχι επειδή χρηματοδότησαν την ελληνική οικονομία, πράγμα που θα ήταν στα πλαίσια του εύλογου, του λογικού, δηλαδή να κάνουν επιτυχείς επιλογές στη χρηματοδότησή τους, οι επενδύσεις οι οποίες χρηματοδοτούν να μεγαλώνουν την πίτα της οικονομίας μας και από εκεί να καταγράφουν και τα κέρδη τους. Τα τερατώδη κέρδη των τραπεζών έχουν βγει από δύο πηγές. Από τις τεράστιες χρεώσεις, τις οποίες κάνουν για τη μεταφορά χρημάτων από τις προμήθειες τις οποίες παίρνουν και, βεβαίως, από το τεράστιο spread επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων.

Υπάρχει ένα τεράστιο επεισόδιο – αυτές τις μέρες σας άκουσα να πανηγυρίζετε και εσάς προσωπικά, κύριε Μητσοτάκη – αναδιανομής στη χώρα και όχι για τον φετινό Προϋπολογισμό. Ένα επεισόδιο, το οποίο θα επηρεάσει και τους επόμενους προϋπολογισμούς και αναφέρομαι, βεβαίως, στο γεγονός ότι αποσύρετε το Δημόσιο από το μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών. Η μελέτη του ΚΕΠΕ δείχνει ότι το Ελληνικό Δημόσιο θα έχει μία απώλεια 40 δισ. ευρώ. Δεν σας λέμε ότι θα έπρεπε να ισοφαρίσετε πριν φύγετε, αλλά τα καμπανάκια δεν τα ακούμε; Αποχωρεί το Δημόσιο από το μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών, για να εισπράξει πόσα χρήματα, 2 δισ, 3 δισ, 4 δισ και έχει βάλει 46 δισ;

Σας προτείνουμε κάποιο επαναστατικό μέτρο; Ποια επανάσταση έγινε στις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο και βγήκαν είτε με μικρά κέρδη, είτε χωρίς απώλειες από τις τράπεζες οι κυβερνήσεις; Ποιος ο λόγος να αποχωρήσουμε τώρα που, δυνητικά, από τη συμμετοχή του Έλληνα φορολογούμενου στο μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών, τα μερίσματα για τη χρονιά που έρχεται, θα μπορούσε να είναι 750 εκατομμύρια ευρώ, περίπου όσα εισπράττετε από τον κεφαλικό φόρο στους ελεύθερους επαγγελματίες, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις;

Επομένως και επειδή τίποτα στη δημοκρατία μας δεν πρέπει να μένει αναπάντητο, έχουμε ζητήσει, οι βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.- Προοδευτική Συμμαχία, που συμμετέχουμε στις δύο Επιτροπές, Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου και Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, να γίνει μια ειδική συνεδρίαση – δεν μπορώ να φανταστώ ότι θα υπάρχει αντίρρηση από πουθενά – με την παρουσία της διοίκησης του ΤΧΣ, για να μας εξηγήσουν στη βάση ποιων μελετών, στη βάση ποιων συμβουλών, στη βάση ποιων ιεραρχήσεων, στη βάση ποιων εντολών, κάνουν αυτές τις επιλογές.

Αντιλαμβάνεστε, ότι 40 δισ. ευρώ είναι πάρα πολύ μεγάλο ποσό. Είναι 30- 40 φορές παραπάνω απ' όσο θέλετε να μαζέψετε από τους ελεύθερους επαγγελματίες και τα 40 δισ πάνω

στο δημόσιο χρέος θα επηρεάσουν τους επόμενους προϋπολογισμούς. Θέλει πολλά χρόνια για να αποπληρωθεί αυτό το ποσό, ακόμα κι αν έχουμε πληθωρισμό 11% να το σβήνει χρονιά - χρονιά.

Θα θέλαμε, λοιπόν – αυτό αφορά και τον αγαπητό Πρόεδρο της Επιτροπής μας, ο οποίος, οφείλω να πω, ότι έχει με αξιοσύνη και δικαιοσύνη παίξει τον ρόλο του μέχρι στιγμής - να συνεννοηθεί με την Κυβέρνηση, για να δούμε πότε μπορούμε – σύντομα θα θέλαμε εμείς, πριν ολοκληρώσετε την οριστική και αμετάκλητη αποχώρηση του Δημοσίου από το μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών – να ενημερωθούμε εδώ, στις αρμόδιες Επιτροπές, για να ξέρει και ο ελληνικός λαός ποιοι και πώς και με ποιο τρόπο, με ποια ελατήρια, με ποιες εντολές, πήραν αυτές τις αποφάσεις.

Θέλω να σας παρακαλέσω, προκαταβολικά, διότι το έχω ακούσει πολλές φορές, να μη μας κάνετε κριτική για τον λόγο του ότι εμείς επιθυμούμε να υπάρχει δημόσια τράπεζα. Αυτό είναι άλλο ζήτημα. Βεβαίως, επιθυμούμε και θέλουμε και πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρχει δημόσιος πυλώνας στο τραπεζικό σύστημα. Αλλά ακόμα και πολιτικές δυνάμεις που δεν συμφωνούν με αυτή τη θέση, δεν μπορώ να φανταστώ ότι το θεωρούν αυτονόητο, ότι το Ελληνικό Δημόσιο θα απωλέσει 40 δις, έτσι κι αλλιώς, από το μπες βγες στο μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών.

Αυτό το ζήτημα, κυρίες και κύριοι, κυρίως της Κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας, να ξέρετε ότι είναι τεραστίων διαστάσεων, πολλαπλάσιας σημαντικότητας από τον Προϋπολογισμό, ο οποίος αφορά μόνο την επόμενη χρήση. Τα 40 δις που φορτώνονται στο δημόσιο χρέος ανεπιστρεπτί και που θα μπορούσαν με άλλους χειρισμούς, ενδεχομένως, να είναι τα μισά, θα επηρεάσουν όλους τους προϋπολογισμούς των επόμενων ετών.

Για όλα αυτά, αλλά και για όσα με μεγαλύτερη λεπτομέρεια και για τα θέματα του εργασιακού και για τα θέματα του συνταξιοδοτικού και για τα θέματα της ακρίβειας και για τα θέματα του κοινωνικού κράτους, θέλουμε απαντήσεις. Θα μιλήσουν οι ειδικοί εισηγητές μας, αλλά νομίζω ότι και από τη σημερινή Επιτροπή μπορούμε να κάνουμε ένα βήμα, για να μην γίνει και καταλήξει αυτή η διαδικασία μια σειρά παράλληλων μονολόγων. Σας έχουμε θέσει πολύ συγκεκριμένα ερωτήματα, θέλουμε πολύ συγκεκριμένες απαντήσεις. Έχουμε περιθώριο και στις τρεις επόμενες συνεδριάσεις των Επιτροπών να βελτιώσουμε τη διαφάνεια, να δικαιώσουμε τον ρόλο της Επιτροπής και στοιχειωδώς να αποκαταστήσουμε και την αξιοπιστία, την τραυματισμένη, του Κοινοβουλίου στα μάτια του ελληνικού λαού. Σας ευχαριστώ πολύ.

Νικόλαος Παππάς
Βουλευτής Β3΄ Νότιου Τομέα

Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»

Βουλευτής Κοζάνης

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, θα ξεκινήσω με το μείζον γεγονός των ημερών, που έχει βγάλει τους ελεύθερους επαγγελματίες στον δρόμο, ζητώντας ξεκάθαρα από τον κ. Υπουργό να αποσύρει αυτό το Νομοσχέδιο. Όχι μόνο γιατί είναι οριζόντιο, άρα, κατά συνέπεια, εξ ορισμού άδικο. Όχι μόνο γιατί είναι ένας μεγάλος αναχρονισμός. Γιατί ενώ βρισκόμαστε στην ψηφιακή εποχή, μας γυρίζει στην εποχή των τεκμηρίων, τριάντα χρόνια πίσω, αλλά και διότι ο ίδιος ο Προϋπολογισμός, με την έκθεση φορολογικών δαπανών, καθιστά, τουλάχιστον, προβληματική την πρωτοβουλία της Κυβέρνησης.

Μια σοβαρή συζήτηση για φοροαπαλλαγή, φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή, για υγιή πραγματικά έσοδα στον Προϋπολογισμό, χρειάζεται άνοιγμα διαλόγου μέσα στη Βουλή, με όλους τους κοινωνικούς εταίρους, συζήτηση για την έκθεση φορολογικών δαπανών. Είναι σοκαριστικά τα νούμερα, πραγματικά, που έχει η έκθεση φορολογικών δαπανών, για το ποιοι φοροαποφεύγουν, οι οποίοι δεν είναι, βεβαίως, αυτοί που διαρκώς εκθέτει η Κυβέρνηση με τα επικοινωνιακά εργαλεία της, με το επικοινωνιακό της *impetium*. Αλλά είναι όσοι κατέχουν μεγάλες περιουσίες, οι οποίοι έχουν γίνει αποδέκτες τρομακτικών φοροαπαλλαγών αυτά τα χρόνια και πρόκειται για ένα τεράστιο ζήτημα.

Ενδεικτικά, από τον Πίνακα 9 της έκθεσης φορολογικών δαπανών, φαίνεται η τεράστια συμμετοχή της απαλλαγής φόρων κεφαλαίου και Εισοδήματος Νομικών Προσώπων στο σύνολο των κοστολογημένων φορολογικών δαπανών.

Πίνακας 9
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	5.396.801.891
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων	1.846.582.046
Φορολογία κεφαλαίου	5.514.038.360
Φόρος συγκεντρωσης κεφαλαίου (ΦΣΚ)	17.226.813
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	939.106.447
Τέλη χαρτοσήμου	73.978.278
Φόρος ασφαλίσεων	544.380.658
Ειδικοί φόροι κατανάλωσης (ΕΦΚ)	1.047.049.896
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων-Φόρος κατανάλωσης προϊόντων καφέ	166.063.474
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	11.844.278
Φόρος πολυτελείας	350.000
Σύνολο	15.557.422.141

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Έκθεσης Taxation Trends, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από τα οποία προέρχεται το παρακάτω απόσπασμα, στη φορολογία του εισοδήματος των επιχειρήσεων η Ελλάδα είναι 26η χαμηλότερη στην ΕΕ των 27.

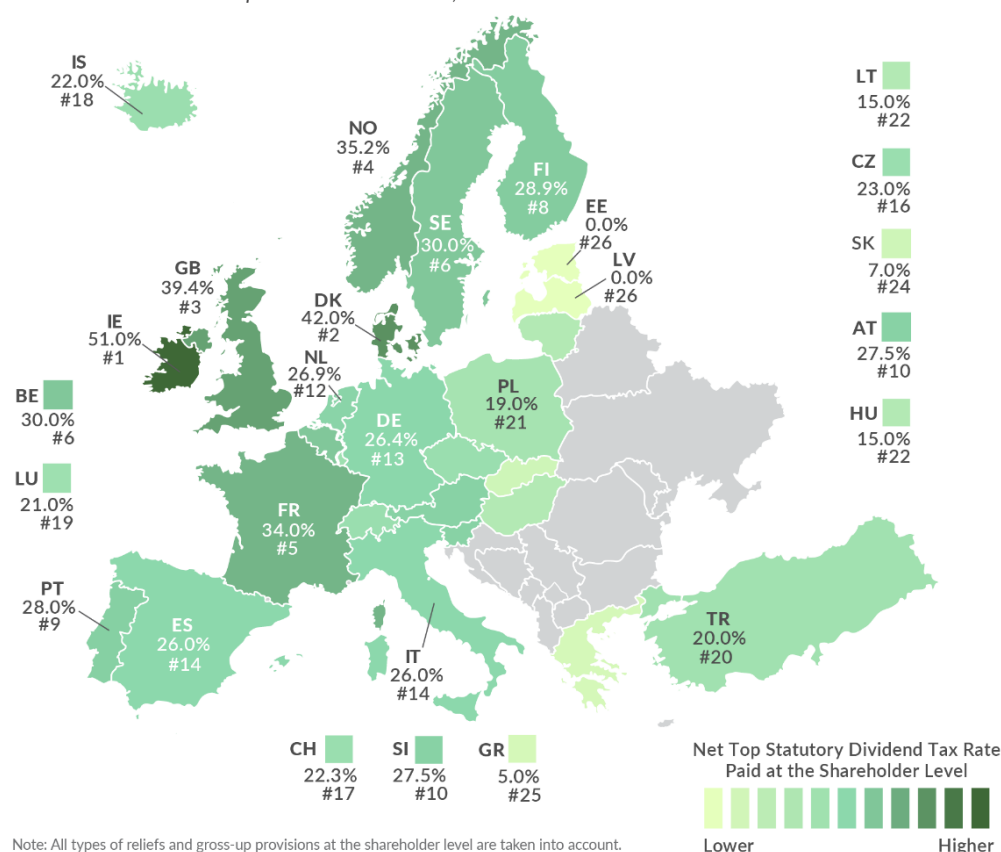
Table 56: Taxes on capital as % of total taxation - Income of corporations

	2021	Difference 2011-2021 (pp)	Ranking 2021	Revenue 2021 (million EUR)
EU-27	7,4	0,9		436 044
EA-19	7,3	0,9		368 313
Greece	4,5	-1,6	26	3 245

Επιπλέον, επιπρόσθετα στη χαμηλή συμμετοχή των φορολογικών εσόδων, με τις παρεμβάσεις της Νέας Δημοκρατίας η Ελλάδα έχει τον χαμηλότερο συντελεστή φορολογίας μερισμάτων, όπως δείχνει ο σχετικός χάρτης του Tax Foundation.

Dividend Tax Rates in Europe

Net Top Statutory Dividend Tax Rate Paid at the Shareholder Level in European OECD Countries, 2022

TAX FOUNDATION

@TaxFoundation

Ο ίδιος ο Προϋπολογισμός έχει χαρακτηριστεί από εμάς, πριν ένα μήνα, κοινωνικά άδικος, αναπτυξιακά ανεπαρκής και με άγνοια κινδύνου. Μέχρι σήμερα δεν έχει αλλάξει η θεώρησή μας, τουναντίον, έχει ενισχυθεί. Έχει ενισχυθεί από τον ίδιο τον Προϋπολογισμό – έκανα μια μικρή αναφορά, θα προσθέσω και άλλα στη συνέχεια – αλλά, επιπλέον, από όσα

έχουν μεσολαβήσει, καθώς μεσολάβησαν αρκετά σε αυτόν τον μήνα, δεν είναι μόνο το φορολογικό.

Η προσεκτική ανάλυση των στοιχείων του Προϋπολογισμού δείχνει ότι στην Ελλάδα, κάτω από τον μεγάλο «κρότο» της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης, που μονοπώλησαν, όπως ήταν λογικό, το δημόσιο διάλογο και τον καθένα μας στο σπιτικό του, εξελίσσεται σιωπηρά μια τεράστια αναδιανομή πλούτου στη χώρα. Αυτό είναι το κεντρικό ζήτημα. Τεράστια αναδιανομή πλούτου, υπέρ λίγων και ισχυρών.

Αυτή τη στιγμή, διαμορφώνεται μια κατάσταση στην Ελλάδα, όπου στο «βαγόνι» της πρώτης θέσης δεν είναι πια λίγες εκατοντάδες οικογένειες. Βρίσκονται αρκετές, δεκάδες χιλιάδες οικογένειες, που, πραγματικά, ευημερούν με τα κυβερνητικά μέτρα. Είναι στην πρώτη θέση, μαζί με την ολιγαρχία της χώρας. Στη δεύτερη θέση είναι η μεσαία τάξη. Στη μια πλευρά κάθετα ένα μέρος που τα βγάζει πέρα. Στην άλλη μεριά, κάθετα ένα μεγάλο κομμάτι, που, ασφυκτώντας, προσπαθεί να κρατήσει τη θέση του. Στο τρίτο «βαγόνι» παραπίσω, οι μικρομεσαίοι, που η Κυβέρνηση τους έχει εγκλωβίσει. Ένα μεγάλο μέρος από αυτούς, επίσης κάθετα στη μία πλευρά και τα «κουτσοβολεύει» και ένα άλλο μεγάλο μέρος είναι παγιδευμένο, στην παγίδα του ιδιωτικού χρέους. Και στο τελευταίο «βαγόνι», βεβαίως, είναι οι κοινωνικά ευάλωτοι, που τους κρατούν στην ομηρία των επιδομάτων. Αυτή είναι η εικόνα της ελληνικής κοινωνίας, χωρίς να χρησιμοποιούμε γκρίζες εκφράσεις ή μαύρες περιγραφές, παρά μόνο περιγράφοντας την αλήθεια και τίποτα περισσότερο τίποτα λιγότερο.

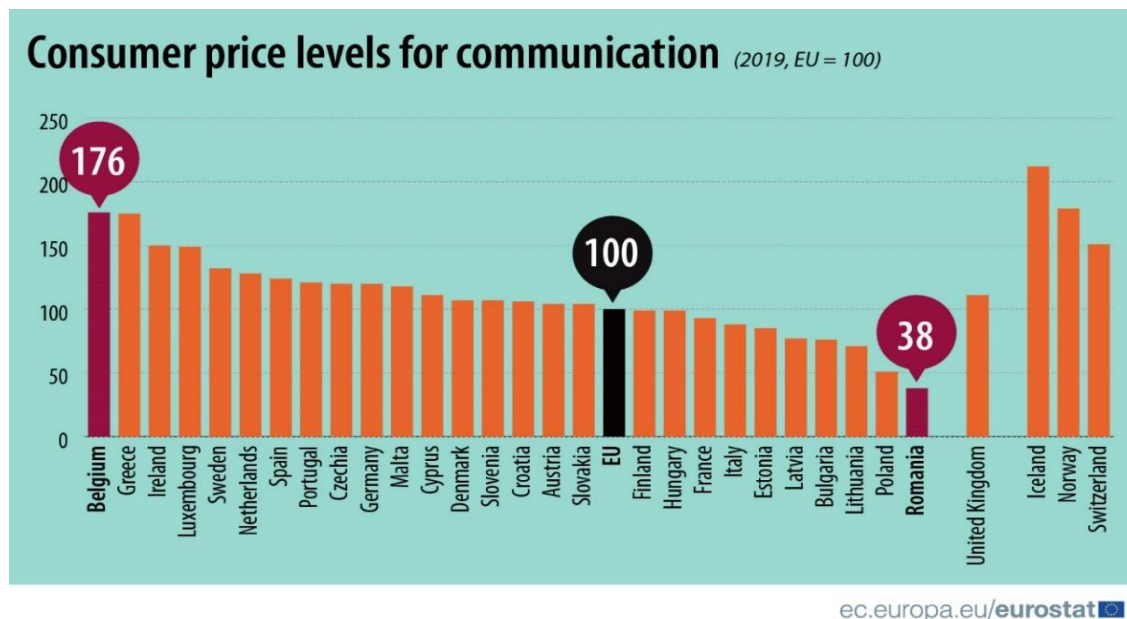
Τίποτα δεν ταιριάζει περισσότερο στην Ελλάδα του σήμερα και στον Προϋπολογισμό σας του 2024, από την ιστορική ρήση «οι αριθμοί ευημερούν και οι άνθρωποι δυστυχούν». Είναι η ιστορική ρήση του «γέρου της Δημοκρατίας», που ειπώθηκε τη δεκαετία του 1960, όταν πραγματικά όλοι οι δείκτες μιλούσαν και έδειχναν οικονομικό θαύμα και την ίδια ώρα περίσσευαν τα προβλήματα και διευρύνονταν οι ανισότητες. Ακριβώς, το αντίστοιχο φυσικά, διότι δεν είμαστε στο 1960, κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και σήμερα.

Έρχομαι, λοιπόν, βήμα - βήμα στον Προϋπολογισμό, να εμπλουτίσω όσα είχαμε πει στο Προσχέδιο, με όλα όσα περιέχει ο ίδιος ο Προϋπολογισμός, όπως είπα και με όλα όσα έχουν συμβεί, καθώς η Κυβέρνηση έχει κάνει επιλογές, ενώ έχει βγει και μια άλλη κρυφή ατζέντα, για την οποία θα μιλήσω. Είναι από άλλο Υπουργείο, αλλά ο κ. Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών την γνωρίζει πολύ καλά, καθώς υπήρξε θεμελιωτής της. Αναφέρομαι στην ενέργεια.

Ο Προϋπολογισμός είναι κοινωνικά άδικος, πρώτα από όλα, γιατί υποβάλλεται σε συνθήκες όπου η ακρίβεια, πραγματικά, σαρώνει. Το γεγονός ότι η Κυβέρνηση έχει βάλει 4-5 πρόστιμα, το μόνο που κάνει είναι ότι την εκθέτει. Όταν επί δυόμισι χρόνια υπάρχει αυτό το φαινόμενο και έρχεται να αμυνθεί με 4 - 5 πρόστιμα, εκτίθεται η ίδια. Όταν ο Υπουργός Ανάπτυξης, ο κ. Σκρέκας, απευθύνει έκκληση σε δημοσίους λειτουργούς να στελεχώσουν την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ομολογεί ότι είναι υποστελεχωμένη, μια νευραλγική Υπηρεσία για ελέγχους στην αγορά.

Και δεν είναι μόνο οι έλεγχοι στην αγορά και το περίφημο «καλάθι του νοικοκυριού». Είναι ότι έχουμε τις ακριβότερες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες στην Ευρώπη. Το κινητό μας, δηλαδή, κοστίζει 67% πάνω από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, το κόστος κατοικίας, για όσους στερούνται πρώτης κατοικίας, εξελίσσεται με έναν τρόπο ιδιαίτερα αρνητικό. Στα καύσιμα είναι γνωστό ότι στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης έχουμε μια τεράστια επιβάρυνση. Ενδεικτικά,

σύμφωνα με τα πρόσφατα συγκριτικά στοιχεία της Eurostat οι Έλληνες πληρώνουν τις δεύτερες ακριβότερες υπηρεσίες επικοινωνίας σε ισοτιμία αγοραστική δύναμης στην ΕΕ27.

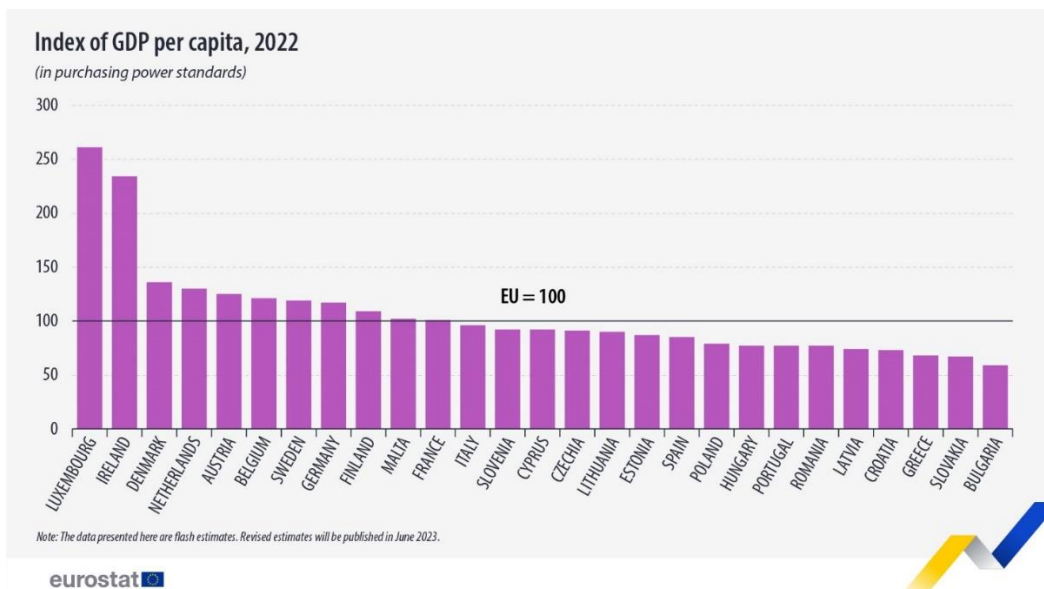

Η σχετικά μεγάλη επίδραση των ειδικών φόρων κατανάλωσης, πλην ΦΠΑ και δασμών, αποτυπώνεται επίσης στην Έκθεση Taxation Trends, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από όπου προέρχεται το παρακάτω απόσπασμα, σύμφωνα με το οποίο η Ελλάδα έχει την 5η θέση στην ΕΕ των 27.

Table 10: Taxes on products, except VAT and import duties as % of total

	2021	Difference 2011-2021 (pp)	Ranking 2021	Revenue 2021 (million EUR)
EU-27	8,3	-1,0		487 201
EA-19	8,3	-0,9		417 223
Greece	12,6	-2,2	5	9 015

Πέρα, λοιπόν, από την κλασική υπόθεση ΦΠΑ, ακρίβεια στα βασικά είδη διατροφής, έχουμε βασικούς τομείς – ενέργεια, τηλεπικοινωνίες και μεταφορές – όπου υπάρχει ένα τεράστιο κόστος, που μας ανεβάζει τον πληθωρισμό και, βεβαίως, τροφοδοτεί την ακρίβεια. Δεν είναι τυχαίο, το έχουμε ξαναπεί, ότι ενώ είμαστε 18οι στην ΕΕ σε κατά κεφαλήν εισόδημα – δεν είναι κακή επίδοση μετά από τόσα χρόνια κρίσης – ξαφνικά ως προς την αγοραστική δύναμη πέφτουμε στην 3η από το τέλος θέση.

Δεν είναι, λοιπόν, το ζήτημα της ακρίβειας ένα δεύτερο ζήτημα, γιατί η αντιμετώπιση της ακρίβειας δεν έχει να κάνει μόνο με τα μέτρα αντιμετώπισής της, δηλαδή με το χτύπημα της κερδοσκοπίας. Έχει να κάνει και με κάτι άλλο, το οποίο η Κυβέρνηση αποφεύγει «όπως ο διάολος το λιβάνι». Αποφεύγει να δώσει διαρθρωτικές λύσεις, ιδιαίτερα, στα χαμηλά εισοδήματα, γιατί είναι επιρρεπής στην επιδοματική πολιτική.

Είναι κοινωνικά άδικος διότι, όπως θα αναφέρουμε την επόμενη εβδομάδα επί του νομοσχεδίου για το ιδιωτικό χρέος, η Κυβέρνηση ελάχιστα ή τίποτα πράττει για όλους αυτούς που είναι εγκλωβισμένοι, δεν κάνει μια γενναιόδωρη ρύθμιση, αλλά είναι γαλαντόμα μόνον με τους έχοντες και κατέχοντες. Με όλους αυτούς που ζητούν μια δεύτερη ευκαιρία είναι απίστευτα σκληρή. Αυτό είναι πραγματικά ακατανόητο και δείχνει ακριβώς τον τελικό της σχεδιασμό.

Είναι κοινωνικά άδικος, γιατί διατηρεί σε πολύ υψηλά επίπεδα τη σχέση έμμεσων - άμεσων φόρων, που είναι η βασική πηγή ανισοτήτων σε κάθε χώρα, άρα και στην Ελλάδα, όπως φαίνεται στην παρακάτω επεξεργασία των στοιχείων από την Έκθεση Taxation Trends της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

RATIO			
Indirect taxes as % of total / Direct taxes as % of total			
	2021		ratio
EU-27	34,0	33,6	1,01
EA-19	32,5	33,2	0,98
Belgium	31,7	38,3	0,83
Bulgaria	49,3	21,8	2,26
Czechia	32,6	21,4	1,53
Denmark	32,3	67,6	0,48
Germany	27,1	33,5	0,81
Estonia	40,4	24,9	1,62
Ireland	33,4	51,4	0,65
Greece	43,4	23,9	1,81
Spain	32,3	32,3	1,00
France	37,2	30,1	1,24
Croatia	53,6	15,7	3,41
Italy	34,0	34,9	0,97
Cyprus	39,8	28,8	1,38
Latvia	44,9	23,3	1,93
Lithuania	38,1	30,3	1,26
Luxembourg	31,1	41,5	0,75
Hungary	52,4	16,7	3,15
Malta	35,9	46,0	0,78
Netherlands	32,2	34,7	0,93
Austria	32,5	32,2	1,01
Poland	41,9	22,8	1,84
Portugal	43,1	27,3	1,58
Romania	40,8	19,5	2,10
Slovenia	34,9	22,2	1,57
Slovakia	34,5	22,2	1,55
Finland	32,5	39,6	0,82
Sweden	50,7	43,1	1,18

Δεν είναι τυχαίο ότι είναι εύρωστοι οι αριθμοί λόγω πληθωρισμού. Υπάρχει στις αναλύσεις σχετικός αποκαλυπτικός Πίνακας. Ο ΦΠΑ το 2023 ήταν 1,5 δις μεγαλύτερος από το 2022 και προϋπολογίζεται 1,15 δις περισσότερο το 2024. Δεν αναφέρω ολόκληρα τα νούμερα. Λέω πόσο έχει αυξηθεί.

Πίνακας 3.2.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)*					
		2022	2023		2024
		ΔΥΕ			
		Οκτωβρίου	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
		2023			
I.	Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	61.599	62.139	65.196	68.379
α.	Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	56.176	56.748	61.327	62.960
	1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	31.943	32.504	33.698	35.169
εκ των οποίων:	Φόροι προστιθέμενης αξίας	21.712	22.198	23.218	24.379
	Ειδικό φόρο κατανάλωσης	7.009	7.117	7.040	7.067

Αν αθροίσουμε αυτά τα νούμερα, είναι περίπου ένα μέρος αυτών που επιστρέφουν με επιδόματα. Από τον λαό τα παίρνουν και τα επιστρέφουν. Περί αυτού πρόκειται, αλλά, εν τω μεταξύ, συντελείται μια άλλη διαδικασία αναδιανομής, όπως είπα, καθώς φορολογούν λιγότερο τα νομικά πρόσωπα. Πρωτοφανές. Αναμένουν και λιγότερα έσοδα, μάλιστα.

Πίνακας 3.2.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)*					
		2022	2023		2024
		ΔΥΕ			
		Οκτωβρίου	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
		2023			
I.	Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	61.599	62.139	65.196	68.379
α.	Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	56.176	56.748	61.327	62.960
	5. Φόρος εισοδήματος	17.525	17.772	20.945	21.652
	εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από φυσικά πρόσωπα (ΦΠ)	11.217	11.319	12.378	13.337
	Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρείες (ΝΠ)	4.884	5.094	6.990	6.696

Σε ό,τι αφορά δε τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, υπάρχει ένα εντυπωσιακό στοιχείο, ότι θα είναι κάτι παραπάνω, κάποιες δεκάδες εκατομμύρια ευρώ, όχι μεγάλα νούμερα, λίγο μεγαλύτερος και από το 2022 το 2024, παρότι το 2022 βρίσκονταν στα ύψη οι ενεργειακές τιμές. Αυτό δείχνει ότι η διατήρηση του ΦΠΑ και του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης σε τόσο υψηλά

επίπεδα, με ελάχιστη άνοδο θα δώσει μεγαλύτερα έσοδα στον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης. Δεν υποκρύπτει καμιά ανάλυση, ούτε τίποτε άλλο. Υποκρύπτει μια ολόκληρη λογική.

Είναι, λοιπόν, κοινωνικά άδικος ο Προϋπολογισμός, αλλά είναι και αναπτυξιακά ανεπαρκής. Βασίζεται στον τουρισμό και την κατανάλωση, βασίζεται στην golden visa και το real estate, σε αυτούς δηλαδή που έχουν τύχει φοβερών φοροαπαλλαγών, συντελώντας στον αφελληνισμό της ελληνικής οικονομίας.

Αλλά και η υστέρηση του Ταμείου Ανάκαμψης είναι ένα πρόβλημα. Πράγματι, θέλουμε μία σοβαρή εξήγηση σε αυτό το σημείο. Απευθύνω ένα ερώτημα. Οι απορροφήσεις του Ταμείου Ανάκαμψης υστερούν. Δεν ξέρω εάν θα υπάρξουν έως 31/12 άλλα στοιχεία, αλλά οι εκτιμήσεις του Υπουργείου αναφέρουν μεγάλη υστέρηση στην απορρόφηση του Ταμείου Ανάκαμψης και από την άλλη, προϋπολογίζουν σχεδόν διπλάσια απορρόφηση το επόμενο έτος. Πού οφείλεται η χαμηλή απορροφητικότητα και πού, αντίστοιχα, βασίζεται η κυβερνητική αισιοδοξία, τη στιγμή που η πρόβλεψη για δαπάνες 3.662 εκατ. ευρώ με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης στον Προϋπολογισμό του έτους 2023 προσγειώθηκε στα 2.072 εκατ. ευρώ στην εκτίμηση στην εισηγητική του Προϋπολογισμού του έτους 2024;

Πίνακας 3.2.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)*				
	2022 ΔΥΕ Οκτωβρίου 2023	2023		2024
		Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
I. Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	61.599	62.139	65.196	68.379
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ¹	8.182	8.300	8.750	8.550
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ²	2.643	3.662	2.072	3.617

Είναι αναπτυξιακά ανεπαρκής, γιατί ουσιαστικά δεν βάζει κανένα μεγάλο ζήτημα μπροστά, γιατί το Ταμείο Ανάκαμψης, εκτός του ότι έχει υστέρηση στην απόδοσή του, χαρακτηρίζεται από άλλα δύο στοιχεία. Το ένα είναι η αδιαφάνεια. Έχουμε ζητήσει σύσσωμη η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής απλά στοιχεία. Δεν ζητήσαμε ονοματεπώνυμα. Ζητήσαμε στοιχεία για την αναθεώρηση που έχει προωθηθεί και το Υπουργείο αρνήθηκε να μας τα παραχωρήσει. Είναι πρωτοφανές στην Ελλάδα της Ευρώπης του 2023 η Κυβέρνηση να μην μας παρέχει στοιχεία.

Όταν βέβαια ρωτήσαμε συγκεκριμένα – έτυχε να κάνω εγώ την Ερώτηση – αποκαλύπτονται ενδιαφέροντα στοιχεία, όπως το γεγονός πως το Ταμείο Ανάκαμψης έχει δώσει πρακτικά άτοκο δάνειο στην κοινοπραξία ΔΕΗ - RWE για να κάνουν φωτοβολταϊκό 2G στη Δυτική Μακεδονία. Η ΔΕΗ, δηλαδή, με τη γερμανική RWE παίρνουν 60.000 στρέμματα παραγωγική γης για να κάνουν φωτοβολταϊκό πάρκο και δανείζονται με άτοκο δάνειο – εάν είναι δυνατόν – για μια επένδυση όχι υψηλού κέρδους – ξέρω καλά τον τομέα – αλλά σίγουρου κέρδους. Μηδενικού ρίσκου πρακτικά είναι αυτή η επένδυση. Αυτό δείχνει από μόνο του για ποιον λόγο αρνηθήκαν να μας δώσουν όλα τα υπόλοιπα.

Κυρίως και πάνω από όλα, ο Προϋπολογισμός χαρακτηρίζεται από άγνοια κινδύνου. Οι εξελίξεις στην Ευρώπη, που αντιμετωπίζει απειλή ύφεσης, οι δυσκολίες στο να επέλθει συμφωνία για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο γιατί πιέζουν πολλές χώρες, δεν λένε να βάλουν μυαλό από την άνοδο του AFD, της Λεπέν και τη νίκη της ακροδεξιάς στην Ολλανδία. Πιέζουν κάποιους αμετανόητοι να σφίξει ξανά το πλαίσιο αφόρητα και θα δούμε που θα ισορροπήσει όλη αυτή η αντιπαράθεση μέσα στην Ευρώπη.

Αυτά, όμως, δημιουργούν αβεβαιότητες, καθώς η Ελλάδα, κυρίως στον τουρισμό της που τροφοδοτεί την ανάπτυξη, έχει πραγματικά μια μεγάλη εξάρτηση από τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Το ίδιο, φυσικά, ισχύει και με τη Γάζα, στην οποία έχουμε φυσικά θετικές εξελίξεις. Μακάρι να μην γυρίσουμε ξανά σε όλο τον εφιάλτη που ζούσαν οι ίδιοι πρώτα από όλα οι άμαχοι στη Γάζα και, στη συνέχεια, βεβαίως, όλη η ανθρωπότητα που αντιλαμβάνεται στοιχειωδώς τι συμβαίνει εκεί.

Αναφερόμαστε σε άγνοια κινδύνου, κυρίως, για έναν λόγο. Τα μακροοικονομικά μοντέλα όλων των επιστημόνων, όλων των οίκων, της Τράπεζας της Ελλάδος, του Υπουργείου Οικονομικών, όλα τα μακροοικονομικά μοντέλα λένε ότι μετά από ένα - δύο χρόνια η Ελλάδα περίπου θα κινείται με έναν ρυθμό ανάπτυξης που μεσοσταθμικά θα είναι συν πλην στο 1,7%. Από την άλλη, έχουμε το ορόσημο του χρέους που τελειώνει το 2032. Η Ελλάδα σήμερα, λόγω του κατασυκοφαντημένου PSI, έχει χαμηλή εξυπηρέτηση χρέους μέχρι το 2032 και το 1,7% ανάπτυξη μετά από ένα - δύο χρόνια, και για έξι - επτά ως το 2032, θα μας φέρει μπροστά σε δυσάρεστες εκπλήξεις το 2032.

Δεν κινδυνολογούμε. Υπάρχει αρκετός χρόνος για να αλλάξουμε ρότα. Ο τρόπος, όμως, με τον οποίο η Κυβέρνηση έχει επιλέξει την ανάπτυξη της Χώρας και οι επιλογές της, δεν οδηγούν καθόλου σε αισιόδοξα μηνύματα. Όπως προανέφερα, έχει βασιστεί στον τουρισμό, την κατανάλωση, το real estate, την golden visa, σε αφελληνισμό της ελληνικής οικονομίας. Αυτό, βεβαίως, δεν προοιωνίζει κάτι ευχάριστο και εμείς δεν θα σταματήσουμε ποτέ να το επισημαίνουμε.

Το ορόσημο του 2032 πρέπει να λειτουργεί για όλο το πολιτικό σύστημα και, πρωτίστως, για την Κυβέρνηση, σαν μια «κλεψύδρα». Όχι για να κινδυνολογούμε και να στείλουμε «στα καταφύγια» στους πολίτες, αλλά για να κάνουμε μεταξύ μας έναν ειλικρινή διάλογο με ποιον τρόπο θα αποφύγουμε την παγίδα, στην οποία φαίνεται ότι πάμε να μπούμε. Μιλάμε υπεύθυνα. Δεν μπορεί να ξαναμπει η Χώρα σε περιπέτειες. Τουναντίον, πρέπει να δώσουμε αισιόδοξα μηνύματα, αλλά η Κυβέρνηση στέλνει άλλα μηνύματα. Αναφέρομαι στη λεγόμενη κρυφή ατζέντα, που φανερώθηκε από ενέργειες τον μήνα που μεσολάβησε. Μίλησα για κρυφή ατζέντα και στην αρχή και θα αναφέρω ορισμένες παραμέτρους.

Το νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, ΕΣΕΚ, που κατατέθηκε πριν από 15 ημέρες, είναι αποκαλυπτικό. Πραγματικά, δεν ξέρω αν όλο αυτό που υλοποιείται είναι από το χέρι του νυν Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος ήταν Υπουργός Ενέργειας όταν έγιναν οι βασικές επιλογές εξάρτησης της χώρας από το φυσικό αέριο, αλλά είναι εξαιρετικά σημαντικό. Μόνο από τις εισαγωγές του φυσικού αερίου, με τα στοιχεία της ίδιας της Κυβέρνησης που κατατέθηκαν επίσημα στις Βρυξέλλες, μόνο από το φυσικό αέριο, επιβαρύνεται το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών, από 1 δισεκατομμύριο προ κρίσης, με 7 δισεκατομμύρια. Με απλά λόγια, 6 δισεκατομμύρια ευρώ έχουν προστεθεί στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από την εξάρτηση της χώρας στο φυσικό αέριο, όσο είναι περίπου το έλλειμμα του εννεαμήνου σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό.

Δεύτερον, δεν λέει κουβέντα για τον σιδηρόδρομο. Είναι ενδεικτικά όσα έγιναν στην Πάτρα χθες. Δεν υπάρχει πουθενά στις επιλογές τρένο με ηλεκτροκίνηση. Υπάρχει, όμως, η εισαγωγή πεντακοσίων χιλιάδων ηλεκτρικών οχημάτων τα επόμενα χρόνια. Όπως προκύπτει από το ΕΣΕΚ, επειδή θα μειωθεί η κατανάλωση καυσίμων και θα υπάρχει απώλεια εσόδων, θα πρέπει να κληθούμε να πληρώσουμε έναν νέο φόρο, την ίδια ώρα που ένα μαζικό μέσο

μεταφοράς που είναι το καλύτερο, φιλικότερο στο περιβάλλον και το οικονομικότερο, όπως ο σιδηρόδρομος, απουσιάζει παντελώς από το ΕΣΕΚ.

Το πιο φοβερό από όλα είναι ότι οι μονάδες φυσικού αερίου θα έχουν μεγαλύτερη ισχύ τα επόμενα χρόνια, αφού κατασκευάζονται και καινούργιες, αλλά θα δίνουν λιγότερη ενέργεια στο σύστημα, γιατί είναι ρυπογόνες και θα συμμετέχουν ολοένα και λιγότερο στο ενεργειακό μείγμα. Το ΕΣΕΚ πολύ κομψά μας ενημερώνει ότι τα επόμενα χρόνια θα πρέπει να αποζημιωθούν αυτές οι μονάδες, που θα υπολειμθούν και, άρα, δεν θα έχουν αποσβεστεί. Από ποιον θα αποζημιωθούν αν όχι από τους φόρους όλων μας; Πού ακριβώς το πάει η Κυβέρνηση, μάς χρωστά καθαρές απαντήσεις.

Αλήθεια, τι παραγωγικό γίνεται σε αυτή τη Χώρα για να θεμελιώσουμε ένα νέο αφήγημα, για να κοιτάξουμε την κοινωνία και, ιδίως, τους νέους στα μάτια; Λείπει, παντελώς, η κεντρική ιδέα από την κυβερνητική πολιτική και αυτή είναι η πιο βασική μας κριτική. Η χώρα έχει στα χέρια της ένα γιγαντιαίο ποσό, ιστορικών διαστάσεων, πάνω από 70 δισεκατομμύρια με το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης και αδυνατούν να πουν στον Έλληνα πολίτη τι θα αλλάξει μετά από πέντε χρόνια στη ζωή του με τη χρήση αυτών των πόρων. «Κλείνουν το μάτι» σε πάρα πολλούς που περιμένουν να εισπράξουν, αλλά δεν μπορούν να πουν, για παράδειγμα, ότι θα αλλάξει κάτι συγκεκριμένο στην υγεία ή στις μεταφορές ή στην ενέργεια ή στην παιδεία.

Όσο για την επενδυτική βαθμίδα, την οποία η Κυβέρνηση επικαλείται μονίμως, θα ήθελα να υπενθυμίσω, για άλλη μια φορά, ότι εμείς τη χαιρετίζουμε και διεκδικούμε ένα μεγάλο μερίδιο, ως ΠΑΣΟΚ, από την κατάκτησή της, γιατί αν δεν ήταν η χώρα στο ευρώ, πρώτα από όλα, δεν θα είχε διεκδικήσει καμία επενδυτική βαθμίδα. Και εκεί η συμβολή του ΠΑΣΟΚ δεν ήταν απλά μεγάλη, υπήρξε καθοριστική. Αφού, λοιπόν, η επενδυτική βαθμίδα, πρώτα από όλα, συνεπάγεται πιο χαμηλότοκο δανεισμό, γιατί τέτοια σπουδή για την αποεπένδυση των τραπεζών;

Γιατί τέτοια σπουδή για την AEGEAN; Η Κυβέρνηση πήρε πίσω τη συμμετοχή του Κράτους μειωμένη κατά 35 εκατομμύρια ευρώ, την ίδια ώρα που τα 60 εκατ. που έβαλαν οι μέτοχοι αποτιμώνται σήμερα σε 215 εκατ. Το Δημόσιο έβαλε 120 εκατ. και πήρε πίσω 85 εκατ., οι ιδιώτες βάλανε 60 εκατ. και σήμερα έχουν 215 εκατ. Τι λογαριασμοί είναι αυτοί και τι επιλογές είναι αυτές που κάνει η Κυβέρνηση; Μάλιστα, δηλώνει μονίμως υπερήφανη για όλες τις επιλογές της. Προφανώς και ήταν λάθος η επιλογή ενίσχυσης με τη μέθοδο των warrants, όπως είχε επισημάνει τότε η Αντιπολίτευση. Για αυτό και αυτή η μεγάλη διαφορά αποτίμησης, τα 120 εκατ. του Δημοσίου είναι 85 εκατ. και τα 60 εκατ. των μετόχων είναι σήμερα 213 εκατ.

Μας απάντησε ο κ. Πετραλιάς ότι επέλεξαν να πάρουν άρον-άρον πίσω ένα μέρος από τη συμμετοχή του Δημοσίου, γιατί είχε πρόσφατα ιστορικά υψηλό η AEGEAN και για το λόγο ότι είχε ρίσκο να περιμένουμε, μπορεί να πέσει η μετοχή. Εάν έχει ρίσκο μια ρεαλιστική πρόβλεψη για το πού θα πάει η μετοχή της AEGEAN, τότε έχει ρίσκο όλος ο Προϋπολογισμός, που η βασικότερη υπόθεση εργασίας, στην οποία στηρίζεται είναι η αύξηση του τουρισμού. Δεν συνιστούμε σε κανένα Έλληνα να αγοράσει μετοχές προφανώς, δεν αλλάζουμε ρόλο. Πολιτικό Κόμμα είμαστε, πολιτικοί είμαστε, πολιτικά μιλάμε. Όταν, όμως, ως το 2026 μπορούσαμε να περιμένουμε ώστε να ανακτήσουμε όλο το ποσόν της κρατικής ενίσχυσης, γιατί τέτοια σπουδή και τέτοια βλάβη για τα κρατικά ταμεία; Προφανώς, για τον λόγο ότι θέλουν να καλύπτουν τις τρύπες που έχουν δημιουργήσει οι μεγάλες φοροαπαλλαγές.

Θα κλείσω με αυτό που ξεκίνησα. Έχουμε πει ότι τα τρία μεγάλα μέτωπα φοροαπαλλαγών, στα οποία έχουμε κάθετα αντίθετη άποψη, είναι η απαλλαγή φόρου στις μεταβιβάσεις ακινήτων μέχρι 4 εκατ. ευρώ, όπου εμείς προτείνουμε μέχρι 800 χιλ. ευρώ. Είναι τεράστιες οι απώλειες του Κρατικού Προϋπολογισμού από αυτή την κυβερνητική επιλογή. Είναι ο συμπληρωματικός ΕΝΦΙΑ της μεγάλης περιουσίας, που καταψηφίσαμε όταν τον κατήργησαν. Είναι και η φορολόγηση των μερισμάτων, με βάση τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Είναι οι τρεις μεγάλοι τομείς που μπορούν να αποδώσουν έσοδα, χωρίς να ανακόψουμε καμία πορεία προσέλκυσης επενδυτών και επενδύσεων.

Μπορούν να αποδώσουν πολλαπλάσια από αυτά που η Κυβέρνηση προσδοκά να πάρει από τους ελεύθερους επαγγελματίες, από τους οποίους, επίσης μπορούμε να βελτιώσουμε αισθητά τα έσοδα, αλλά με έναν τρόπο σύγχρονο και δίκαιο. Με ηλεκτρονικές συναλλαγές, με διασταυρώσεις στοιχείων, μένοντας προσηλωμένοι στο λογιστικό προσδιορισμό και όχι, βέβαια, με fast-track οριζόντια μέτρα, που είναι εξ ορισμού κοινωνικά άδικοι και θα εξοντώσουν πολλούς. Ιδιαίτερα στα χωριά, μαγαζί ανοιχτό, καφενείο, δεν πρόκειται να μείνει. Δεν είναι το κεντρικό ζήτημα του φορολογικού. Είναι, όμως, η πιο ακραία συνέπεια του, η οποία από μόνη της δείχνει ότι το φορολογικό Νομοσχέδιο πρέπει να αποσυρθεί. Σας ευχαριστώ.

Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος
Βουλευτής Κοζάνης

Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»

Βουλευτής Αχαΐας

Ο δρόμος της ανάπτυξής σας, κύριοι της Κυβέρνησης, είναι ένας δρόμος δοκιμασμένος και οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στη διεύρυνση της ψαλίδας ανάμεσα στο επίπεδο των δυνατοτήτων των αντικειμενικών που υπάρχουν, αλλά και στο επίπεδο ικανοποίησης των λαϊκών αναγκών. Οδηγούν στη διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων ανάμεσα στη συγκέντρωση του πλούτου σε όλο και λιγότερα χέρια, από τη μια μεριά και από την άλλη, στη διεύρυνση της σχετικής, αλλά και απόλυτης εξαθλίωσης των λαϊκών στρωμάτων, αλλά και, βεβαίως, είναι ένας δρόμος που θα οδηγήσει σε εκδήλωση μιας νέας καπιταλιστικής κρίσης, αναπόφευκτα.

Όλοι σας, Κυβέρνηση και Αντιπολίτευση, πλην Κ.Κ.Ε., υπερασπίζεστε ένα σύστημα το οποίο δεν πρέπει να γίνει πιο ανθρώπινο, αλλά αντίθετα θα γίνεται όλο και πιο βάρβαρο, πιο αντιδραστικό και πιο απάνθρωπο. Η διέξοδος, βεβαίως, από αυτή την κατάσταση υπάρχει, είναι ρεαλιστική και είναι και αναγκαία. Δηλαδή οργάνωση της οικονομίας με τέτοιο τρόπο που στο επίκεντρό της θα έχει την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών και όχι το καπιταλιστικό κέρδος. Αυτό τι σημαίνει; Σημαίνει κοινωνική ιδιοκτησία στο σύνολο των παραγωγικών δυνατοτήτων και των παραγωγικών δυνάμεων, σε συνδυασμό με τον επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό και τον εργατικό έλεγχο.

Αυτές οι προϋποθέσεις θα οδηγήσουν σε μία απελευθέρωση των παραγωγικών δυνατοτήτων και των δυνάμεων από τη σκλαβιά της ατομικής ιδιοκτησίας και της εκμετάλλευσης. Θα οδηγήσουν στην εκτόξευση της παραγωγικότητας της εργασίας και στην ικανοποίηση του συνόλου των λαϊκών αναγκών. Θα οδηγήσουν στην απελευθέρωση του ίδιου του ανθρώπου για να μπορεί να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Προϋπόθεση για να γίνουν αυτά είναι να αλλάξει χέρια η εξουσία, για να απαλλαγούμε μια και καλή από το βραχνά του κέρδους, ο οποίος πηγάζει από τη μορφή ιδιοκτησίας την καπιταλιστική. Και μέσα από αυτή τη διαδικασία αποδέσμευση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και απαλλαγή από ένα κράτος-δυνάστη, ένα κράτος εχθρικό για τον λαό, όπως είναι το αστικό κράτος.

Κυρίες και κύριοι, μετά από τρία χρόνια συνεχούς ανάπτυξης του ΑΕΠ, η εργατική λαϊκή οικογένεια δέχεται συνεχή και συνδυασμένα πλήγματα, τα οποία οδηγούν σε μια διαρκή επιδείνωση της θέσης της. Παράδειγμα είναι η ακρίβεια, η οποία αποτελεί ένα συνδυασμό των τιμών, των φόρων και του εισοδήματος. Μπαίνει το ερώτημα για τις τιμές. Είναι εσωτερικό πρόβλημα, όπως λένε τα άλλα τα κόμματα ή εξωτερικό, όπως λέει η Κυβέρνηση; Αυτό, το αν είναι εσωτερικό ή εξωτερικό πρόβλημα, είναι ψευδοδίλημμα. Γιατί ίδιες είναι οι αιτίες, τόσο μέσα όσο και έξω. Πηγή αυτών των αιτιών δεν είναι άλλη, παρά η θωράκιση και η μεγέθυνση της καπιταλιστικής κερδοφορίας.

Μιλάνε κάποιοι για τον πληθωρισμό της απληστίας. Μα οι καπιταλιστές κυνηγούν το κέρδος και μάλιστα φτάνουν στο σημείο να διαπράττουν και τα πιο σοβαρά εγκλήματα σε βάρος της ανθρωπότητας μόνο και μόνο για να κερδίσουν και τώρα μιλάτε για πληθωρισμό απληστίας; Αυτή είναι η βασική πηγή, η καπιταλιστική κερδοφορία. Και αυτό πώς επιτυγχάνεται; Πρώτον, με τη μονοπώληση της αγοράς. Όλο και λιγότερες επιχειρήσεις ελέγχουν την αγορά, τους

κλάδους της οικονομίας, άρα μπορούν να καθορίσουν, μέσω των trust μέσω διαφόρων άλλων, συγκεκριμένες τιμές.

Δεύτερον. Καθορίζεται από τις ίδιες τις στρατηγικές επιλογές Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυβερνήσεων. Ποιες είναι αυτές οι στρατηγικές επιλογές που έχουν οδηγήσει στην εκτόξευση της ακρίβειας; Η απελευθέρωση των αγορών. Παράδειγμα, ακτοπλοϊκές μεταφορές. Υπήρξε απελευθέρωση, μονοπωλιακές τιμές, πανάκριβα τα ακτοπλοϊκά εισιτήρια. Το ίδιο για τις αερομεταφορές, το ίδιο στις τηλεπικοινωνίες, το ίδιο παρατηρούμε και στην ενέργεια, που σε συνδυασμό, βεβαίως, με την «πράσινη» μετάβαση, έχει διαμορφώσει ένα ανεπαρκές, αλλά και πολύ πιο ακριβό ενεργειακό μείγμα και αυτό ευθύνεται βεβαίως για τις υψηλές τιμές στην ενέργεια.

Είναι η εμπορευματοποίηση τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας για να μπορέσουν να κερδοφορήσουν οι επιχειρηματικοί όμιλοι στην υγεία, στην παιδεία, στην πρόνοια, με αποτέλεσμα να βάζει πιο βαθιά το χέρι στην τσέπη η λαϊκή οικογένεια για να εξυπηρετεί ανάγκες της. Είναι η ίδια η πολιτική σας επιλογή της εξωστρέφειας της οικονομίας. Αυτό το μοντέλο υπερασπίζεστε, ένα εξωστρεφές οικονομικό μοντέλο, που τι σημαίνει αυτό και που οδηγεί αυτό επί της ουσίας; Οδηγεί, για παράδειγμα, τα ενοίκια να εκτοξεύονται λόγω της αύξησης του ρυθμού εισροής των τουριστών και της ανεπάρκειας της στέγης.

Δεύτερον, οδηγεί σε αύξηση των τιμών στις τουριστικές περιοχές, γιατί ακριβώς οι επιχειρήσεις και απευθύνονται σε εισοδήματα διαφορετικού επιπέδου από το ελληνικό. Άρα, παρατηρήστε πόσο διαφορετικές είναι οι τιμές στις τουριστικές περιοχές από την υπόλοιπη Ελλάδα, 30% παραπάνω και αυτές τις τιμές τις πληρώνουν και οι μόνιμοι κάτοικοι οι οποίοι ζουν σε αυτές τις περιοχές.

Τρίτος παράγοντας, είναι τα διάφορα μείγματα διαχείρισης τα οποία έχουν οδηγήσει στην εκτόξευση. Η επεκτατική νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας οδήγησε στον πληθωρισμό. Για να τιθασεύσει τον πληθωρισμό η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αυξάνει τα επιτόκια, το φάρμακο που γίνεται δηλητήριο και το νέο φάρμακο ξαναγίνεται πάλι δηλητήριο. Η αύξηση των επιτοκίων οδηγεί στη δυσκολία στα λαϊκά νοικοκυριά να εξυπηρετήσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις.

Τέταρτος παράγοντας είναι οι ανταγωνισμοί για τον έλεγχο των διεθνών εφοδιαστικών αλυσίδων, οι εμπορικοί πόλεμοι, ιδιαίτερα ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Κίνα, οι οποίοι έχουν οδηγήσει σε εκτόξευση των τιμών σε παγκόσμιο επίπεδο. Δεν μιλάμε, βεβαίως, για εκεί όπου γίνεται και ξαναγίνεται το μοίρασμα και το ξαναμοίρασμα των αγορών, είτε αυτό σχετίζεται με την ιμπεριαλιστική ειρήνη και το «πιστόλι στον κρόταφο», είτε με τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Πόλεμος στην Ουκρανία ιμπεριαλιστικός για τον έλεγχο των ενεργειακών πηγών και των ενεργειακών διαδρόμων. Ιμπεριαλιστική επέμβαση από το κράτος-τρομοκράτη στην Παλαιστίνη, για να εξυπηρετηθούν οι ιμπεριαλιστικοί σχεδιασμοί, με τη στήριξη των ελληνικών κυβερνήσεων και στα δύο ζητήματα, αλλά και των Αμερικανών και του ΝΑΤΟ και των συμμάχων μας.

Δεύτερη αιτία για την ακρίβεια είναι οι φόροι και οι φόροι γιατί επιβάλλονται; Γιατί υπάρχουν συγκεκριμένοι δημοσιονομικοί κανόνες, που τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να έχουν πλεονασματικούς προϋπολογισμούς. Άρα, λοιπόν, αυξάνει τη φορολογία, η έμμεση φορολογία. Πολύ δε περισσότερο για εκείνα τα κράτη-μέλη όπως είναι η Ελλάδα, η οποία πρέπει να επιτύχει και ματωμένα πρωτογενή πλεονάσματα, άρα πρέπει να έχει

περισσότερα φορολογικά έσοδα για να μπορέσει να διαχειριστεί το κρατικό χρέος. Για αυτό και οι έμμεσοι φόροι είναι ακριβώς αυτοί οι οποίοι αποτελούν ένα ακόμη μέσο της αύξησης των τιμών.

Τρίτη αιτία είναι τα εισοδήματα, το επίπεδό τους. Τα εισοδήματα έχουν δεχτεί μια επίθεση ολομέτωπη τουλάχιστον την τελευταία δεκαπενταετία, μια επίθεση στα δικαιώματα της εργατικής τάξης, στο όνομα της θωράκισης της ανταγωνιστικότητας, αλλά και της κερδοφορίας. Γιατί είναι φθηνή η εργατική δύναμη; Για να έχουν κέρδη. Άρα, από παντού εντοπίζουμε την ίδια πηγή, αυξήσεις των τιμών για τα κέρδη. Φόροι για να μπορέσει να υπάρχει δημοσιονομικός χώρος να επιδοτηθούν οι επιχειρηματικοί όμιλοι για να έχουν κέρδη, φτηνή εργατική δύναμη για να αυξηθεί η εκμετάλλευση της εργατικής τάξης για να διασφαλιστεί η κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Για αυτόν ακριβώς το λόγο και έχετε διαμορφώσει ένα μηχανισμό συνολικότερο και η σημερινή Κυβέρνηση αλλά και η προηγούμενη, έναν μηχανισμό αναπαραγωγής μιας φτηνής και αναλώσιμης εργατικής δύναμης η οποία είναι προσαρμοσμένη, όχι στην ικανοποίηση των αναγκών του εργαζόμενου, αλλά στην ικανοποίηση των αναγκών των μεταβαλλόμενων συνεχών αναγκών των επιχειρηματικών ομίλων. Άρα, θα δουλεύουν όπως, όποτε και όσο θέλουν οι επιχειρηματικοί όμιλοι και όχι για να καλύπτουν τις ανάγκες τους.

Αυτό ακριβώς είναι που εξηγεί και το εξής παράδοξο, κύριοι Υπουργοί, ότι παρά τους συνεχείς ρυθμούς ανάπτυξης, η επίθεση στα εργατικά δικαιώματα συνεχίζεται με αμείωτη ένταση και με αμείωτο ρυθμό. Πολύ πρόσφατο δεν είναι το νομοσχέδιο το οποίο καθορίζει ημερήσιο χρόνο ως 13 ώρες, αρκεί να είναι σε διαφορετικό εργοδότη; Έως 13 ώρες την ημέρα ημερήσιος χρόνος εργασίας, αυτό είναι προς όφελος του εργαζόμενου; Όχι βέβαια. Εντατικοποίηση και σε βάρος του ίδιου του εργαζόμενου, του ελεύθερου χρόνου του και, βεβαίως, οι συμβάσεις μηδενικών ωρών που είναι ότι πιο αντιδραστικό έχει σκεφτεί νους, ο οποίος στηρίζει τις ανάγκες των επιχειρηματικών ομίλων. Από αυτή την άποψη, λοιπόν, είναι φανερό ποιες είναι οι αιτίες, πρώτον.

Δεύτερον, κάποιοι επιμένουν σε διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες. Μα, δεν είναι ακριβώς έτσι τα πράγματα παντού; Αυτές, όμως, οι διαφορές έχουν ως αιτία την εφαρμογή της ίδιας ακριβώς στρατηγικής, δηλαδή το ότι η απελευθέρωση της ηλεκτρικής ενέργειας έχει οδηγήσει σε διαφορετικά μείγματα σε διάφορα κράτη. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, διατηρούν τα πυρηνικά εργοστάσια. Άρα μπορούν να έχουν πιο επαρκή και πιο φτηνή ενέργεια. Στη Γερμανία έχουν ένα άλλο διαφορετικό ενεργειακό μείγμα, που τώρα το πληρώνουν λόγω ακριβώς της σύνδεσής τους με το φυσικό αέριο της Ρωσίας.

Οι διαφορές είναι υπαρκτές ανάμεσα στα διάφορα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάμεσα στις ανάγκες προσαρμογής στους δημοσιονομικούς κανόνες. Η Ελλάδα έχει πολύ μεγαλύτερες ανάγκες για να πετύχει «ματωμένα» πρωτογενή πλεονάσματα. Άρα χρειάζεται περισσότερα έσοδα. Άρα, για αυτό όχι μόνο δεν μειώνει τους φόρους, αλλά τους αυξάνει. Αυξάνει τα φορολογικά έσοδα, για να μπορέσει να πετύχει τα «ματωμένα» πρωτογενή πλεονάσματα και αυτό είναι επιλογή της ίδιας στρατηγικής. Σε αυτή τη στρατηγική συμφωνεί η Νέα Δημοκρατία, συμφωνεί ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ και λοιπές δυνάμεις.

Να, λοιπόν, όσοι εστιάζουν την αντιπαράθεση με την Κυβέρνηση σε αυτές τις διαφορές, συγκαλύπτουν το γεγονός ότι στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει μία συνεχής επιδείνωση των λαών της και της Ελλάδας και, βεβαίως, αυτή η άσφαιρη διαπάλη για το ποιος

είναι λίγο ή περισσότερο χειρότερα, θέλει να συσκοτίσει, έχει πολλαπλές στοχεύσεις. Πρώτον, να αποπροσανατολίσει, αλλά και να καλλιεργήσει αυταπάτες ότι υπάρχει κάποιο μαγικό μείγμα που θα τιθασεύσει την ακρίβεια, αλλά τέτοιο μείγμα δεν υπάρχει, όμως και, δεύτερον, να συσκοτίσει τις αιτίες και τους υπευθύνους, αλλά και να συγκαλύψει τις ευθύνες που έχουν όλοι τους, γιατί όλα αυτά τα κόμματα εφάρμοσαν είτε ως Κυβέρνηση, αλλά και τώρα ως Αντιπολίτευση, αυτήν την πολιτική.

Έτσι, λοιπόν, η διέξοδος απέναντι στην ακρίβεια δεν είναι κάποια άλλη, παρά η σύγκρουση με τις αιτίες, με τον πραγματικό υπεύθυνο και μέτρα στόχοι πάλης τέτοιοι που συνδυασμένα μπορούν να οδηγούν στη βελτίωση της θέσης της λαϊκής οικογένειας και της εργατικής τάξης και, βεβαίως, η συνολικότερη ρήξη και ανατροπή. Δεύτερη επίθεση που δέχονται τα λαϊκά εισοδήματα είναι η αύξηση των επιτοκίων, αναφέρθηκε και λίγο πριν, όπου αυξάνεται το κόστος εξυπηρέτησης του δανεισμού τους, άρα και γεννά νέα γενιά «κόκκινων» δανείων.

Τρίτον, είναι η αντιδραστική λογική του κόστους-οφέλους, δηλαδή για να γίνει ένα έργο υποδομής πρέπει να έχει πολλαπλασιαστικό όφελος τόσο για τα δημόσια έσοδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για της Ελλάδας, αλλά και ταυτόχρονα να δημιουργεί συνθήκες πολλαπλασιασμού του οφέλους του τζίρου, του κύκλου εργασιών και του κέρδους των επιχειρηματικών ομίλων, που θα αξιοποιήσουν τη συγκεκριμένη υποδομή. Με αυτή την «προκρούστεια κλίνη», που πορεύτηκαν όλες οι κυβερνήσεις, τα έργα και οι υποδομές που ήταν αναγκαία για την ικανοποίηση των αναγκών της λαϊκής οικογένειας, αλλά και για την προστασία της, όπως ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός για αντιπλημμυρική, αντιπυρική, αντισεισμική θωράκιση, δεν γίνονται. Παραπέμπονται στις καλές ενδεις γιατί υπάρχει ο «κόφτης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο «κόφτης» του κόστους-οφέλους.

Αυτή η λογική του κόστους-οφέλους έχει συμβάλει στην περαιτέρω υποβάθμιση της δημόσιας υγείας, της δημόσιας παιδείας και ενισχύει παραπέρα την εμπορευματοποίηση και είναι πρόσχημα, οι αντοχές της οικονομίας, όπως επικαλείστε. Για παράδειγμα τα 12,2 δις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για το 2024, που σχετίζονται και με το ΕΣΠΑ και με το Ταμείο Ανάκαμψης, πού πηγαίνουν; Πηγαίνουν για να υπηρετηθούν οι ανάγκες των επιχειρηματικών ομίλων, είτε άμεσα, είτε έμμεσα. Οι ανάγκες του λαού; Δεκάρα τσακιστή. Δηλαδή, για τους επιχειρηματικούς ομίλους και τις ανάγκες τους δεν υπάρχουν αντοχές; Αλλά υπάρχουν αντοχές μονόπλευρα, μόνο για την ικανοποίηση των αναγκών της λαϊκής οικογένειας;

Να γιατί λέμε ότι είναι ταξική η θεώρηση αυτής της αντίληψης και, βεβαίως, ένας από τους βασικούς δείκτες επιδείνωσης της κατάστασης της λαϊκής οικογένειας είναι και η πορεία του ιδιωτικού χρέους των λαϊκών νοικοκυριών, όχι μόνο των ληξιπρόθεσμων, που κάποιοι παρατηρούν, δηλαδή τα χρέη που έχουν τα ληξιπρόθεσμα, σε εφορίες, ασφαλιστικά ταμεία ή σε τράπεζες τα λαϊκά στρώματα, αλλά και αυτά τα χρέη που συνεχώς εξακολουθούν να τα εξυπηρετούν. Τα δάνεια που εξυπηρετούνται, δεν είναι χρέος αυτό; Οι δόσεις στην εφορία, δεν είναι χρέη αυτά τα οποία έχουν να πληρώσουν; Στα ασφαλιστικά ταμεία, τι είναι όλα αυτά;

Άρα, λοιπόν, μιλάμε για μια χιονοστιβάδα βαρών τα οποία έχει να σηκώσει η λαϊκή οικογένεια και δεν μπορεί να ανταπεξέλθει και η εκάστοτε Κυβερνητική απάντηση ποια είναι; Είναι να δημιουργηθεί ένας δημοσιονομικός χώρος, λέει, για να μπορέσουμε να δώσουμε ένα επίδομα αλληλεγγύης. Δηλαδή, «να σε κάψω Γιάννη να σε αλείψω λάδι». Τον έχετε οδηγήσει στην εξαθλίωση με τις πολιτικές σας και από πάνω του δίνετε και ένα επίδομα αλληλεγγύης, το

οποίο ποιος το πληρώνει αυτό το επίδομα αλληλεγγύης; Οι λιγότερο φτωχοί. Οι λιγότερο φτωχοί πληρώνουν για τους περισσότερο φτωχούς, ενώ οι πλούσιοι μένουν στο απυρόβλητο.

Πανηγυρίζετε, δώσατε αυξήσεις στους δημοσίους υπαλλήλους μετά από 13 χρόνια και είναι επίτευγμα αυτό; Καμαρώνετε που το λέτε ότι δώσατε αυξήσεις μετά από 13 χρόνια; Καλύπτουν τις τεράστιες απώλειες που είχαν οι δημόσιοι υπάλληλοι αυτά τα 13 χρόνια; Όχι. Καλύπτουν τον 13ο και 14ο μισθό που έχουν χάσει; Όχι. Μήπως αυτές οι αυξήσεις καλύπτουν τον τιμάρθμο των τροφίμων; Ούτε αυτό δεν καλύπτουν, ούτε δηλαδή τις σημερινές απώλειες που έχουν οι εργαζόμενοι στο δημόσιο τομέα δεν μπορούν να καλύψουν από αυτές τις αυξήσεις. Δεν μιλάμε για τα περασμένα, τα οποία δεν είναι ξεχασμένα, όμως, για τους ίδιους, γιατί έχουν οδηγήσει σε ραγδαία επιδείνωση της θέσης τους.

Να, λοιπόν, γιατί λέμε ότι συνολικά όλη αυτή η πολιτική η οποία εφαρμόζεται, οδηγεί σε επιδείνωση της θέσης της λαϊκής οικογένειας και, στο κάτω κάτω της γραφής, ο Κρατικός Προϋπολογισμός διαχρονικά τι ήταν; Ένα εργαλείο αναδιανομής του πλούτου. Τα παίρνει από τους πολλούς για να τα δώσει στους λίγους και πολύ περισσότερο αυτό γίνεται όταν μιλάμε για συνθήκες δημοσιονομικής πειθαρχίας, όπως θα είναι από το 2024, που καταργείται η «ρήτρα διαφυγής». Άρα δεν θα πρέπει ο Κρατικός Προϋπολογισμός να υπηρετήσει τα «ματωμένα» πρωτογενή πλεονάσματα; Και έτσι από τη σκοπιά των φόρων είναι καθαρή η εικόνα. Δεν φτάνει μόνο ότι τα λαϊκά στρώματα επιβαρύνθηκαν με περίπου 4 δις παραπάνω φορολογικά βάρη το 2023, αλλά αυτό θα επαναληφθεί και για το 2024 και θα πληρώσουν άλλα 1,6 δις. Συνολικά, δηλαδή, η επιβάρυνση θα είναι στα 6,2 δις.

Από αυτή την άποψη, είναι ακόμη πιο ενδεικτικό το από ποια πηγή φόρων αυξάνονται τα φορολογικά έσοδα. Είναι των έμμεσων φόρων, 1,5 δις παραπάνω έσοδα από έμμεσους φόρους. Άρα μεγαλώνει η πίτα των φορολογικών εσόδων που προέρχεται από τους αντιλαϊκούς, κατεχοχίν αντιλαϊκούς έμμεσους φόρους, τους οποίους τους πληρώνει ακόμη και αυτός που δεν έχει εισόδημα. Αρκεί να πάει να αγοράσει κάτι, ακόμη και αυτός που παίρνει φιλοδώρημα από τον πατέρα του. Και δεν λέμε για αυτούς τους ελάχιστους που παίρνουν το επίδομα ανεργίας, οι οποίοι καταβάλλουν περίπου το 20% του επιδόματος, εφόσον το καταναλώνουν όλοι, γιατί όλο το καταναλώνουν.

Το Φορολογικό σύστημα θα είναι ακόμη πιο άδικο και εξ αιτίας του νέου φορολογικού νομοσχεδίου, με το πρόσχημα της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής. Ποιοι φοροδιαφεύγουν, λέει; Οι επαγγελματίες και οι αυτοαπασχολούμενοι. Οι εφοπλιστές πληρώνουν τους φόρους τους; Αρνηθήκατε όταν είπε το Κ.Κ.Ε. να καταργηθεί η απαλλαγή που είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη, των εφοπλιστών. Οι τράπεζες πληρώνουν φόρο αναβαλλόμενο, όλες οι κυβερνήσεις τον αποδέχθηκαν. Πέρα από τις συνεχείς φοροαπαλλαγές, νόμιμες, οι οποίοι δέχονται τμήματα του κεφαλαίου, νέες επενδύσεις και, οι οποίοι βεβαίως, δεν πληρώνουν τίποτα επί της ουσίας.

Φοροαπαλλάσσονται, έχουν φοροασυλία, για να μην μιλήσω για τις πολυεθνικές με τις τριγωνικές συναλλαγές, με τους off-shore «παραδείσους», που έχουν και όπου εκεί είναι κρυμμένα δεκάδες τρισεκατομμύρια δολάρια και η ετήσια φοροδιαφυγή ξεπερνάει αυτόν μόνο τον φορολογικό παράδεισο και των πολυεθνικών, τα 11 τρισ. δολάρια με βάση τελευταίες εκτιμήσεις. Όλα αυτά όμως, τα καλύπτουμε κάτω από τη λογική ότι ένας ελεύθερος επαγγελματίας, ένας αυτοαπασχολούμενος πρέπει να έχει 14 μισθούς εισόδημα. Από που και ως που; Δεκατέσσερις μήνες το χρόνο δουλεύει αυτός;

Αυτό είναι πρόκληση. Γιατί ακριβώς μέσα από αυτή την οριζόντια λογική σας θέλετε να επιταχύνεται τη συγκέντρωση της αγοράς σε όλο και λιγότερους επιχειρηματικούς ομίλους. Από αυτή την άποψη, βεβαίως, δεν μιλάω για το σκέλος των δαπανών, οι οποίες αυξήσεις είναι κάτω από τον πληθωρισμό, άρα μιλάμε για μειώσεις σε πραγματικό επίπεδο, γιατί δεν καλύπτει τον πληθωρισμό και δεν μιλάμε για τις ανάγκες, τις οξυμένες ανάγκες σε παιδεία, υγεία, οι οποίες υπάρχουν και οι οποίες βεβαίως αυτές οι ανάγκες με αυτή την πενιχρή χρηματοδότηση, όχι μόνο δεν καλύπτονται, αλλά διευκολύνουν την επιτάχυνση των ευρύτερων συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, για παράδειγμα στα νοσοκομεία.

Ήδη, για παράδειγμα, νοσοκομείο της Αττικής παραχώρησε τον αξονικό τομογράφο, γιατί δεν μπορούσε να το λειτουργήσει, σε ιδιώτη και λειτουργεί μέσω του ιδιώτη ο αξονικός τομογράφος. Αυτό ποιον εξυπηρετεί; Μα, τα συμφέροντα του ιδιώτη βεβαίως, γιατί αυξάνει το τζίρο του και την κερδοφορία του. Και αυτό θα γίνει συνολικότερα από τη στιγμή που μπαίνουμε στην αντιδραστική λογική ότι υπάρχει Εθνικό Σύστημα Υγείας, το οποίο ισότιμα λέει συμμετέχει το δημόσιο και το ιδιωτικό, δηλαδή τα αρπακτικά της υγείας που σκοπό έχουν την κερδοφορία.

Από αυτή την άποψη, λοιπόν, ολοκληρώνοντας, κύριε Πρόεδρε, το κυβερνητικό αφήγημα είναι σαθρό, είτε αφορά την ανάπτυξη για όλους – το παράδειγμα του τουρισμού είναι αποκαλυπτικό – είτε ότι μέσω της επενδυτικής βαθμίδας θα αντιμετωπιστούν οι παθογένειες της ελληνικής οικονομίας, όπου, επί της ουσίας, για να επιτευχθεί η επενδυτική βαθμίδα και να έχουν φτηνό χρήμα οι επιχειρηματικοί όμιλοι, πρέπει να υπάρχει συνεχή αξιολόγηση από τους οίκους και η συνεχής αξιολόγηση από τους βασικούς δείκτες είναι η τήρηση, «η σιδερένια» πειθαρχία, όσον αφορά τα δημοσιονομικά μεγέθη, άρα δηλαδή την συνεχόμενη επίθεση που θα δέχεται ο λαός.

Από αυτήν την άποψη, εμείς το λέμε καθαρά ότι ο ενάρετος κύκλος που λέει η Κυβέρνηση, μεταξύ μείωσης του χρέους και της οικονομικής ανάπτυξης, δεν είναι κανένας ενάρετος κύκλος. Απλώς, επιταχύνει τη διαδικασία να εκδηλωθεί και νέα κρίση, γιατί είναι στο DNA του καπιταλιστικού συστήματος η εναλλαγή ανάπτυξης με κρίση. Και την ανάπτυξη την καπιταλιστική και την κρίση ο λαός την πληρώνει. Πολύ δε περισσότερο όταν αυτή η ψευδεπίγραφη αντιπαράθεση που κάνουν τα άλλα κόμματα, για πτυχές της πολιτικής που δεν εφαρμόζεται δήθεν καλά από την Κυβέρνηση, θέλει να συγκαλύψει τι; Τα μελλούμενα, αυτά που έρχονται και τα οποία, ακριβώς, είναι «ο ελέφαντας στο δωμάτιο» και ποια είναι αυτά; Ότι η όξυνση των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών, η γενίκευση των πολέμων και των συγκρούσεων θα επιταχύνει τη διαδικασία εκδήλωσης μιας νέας καπιταλιστικής κρίσης.

Από αυτήν την άποψη, επειδή αποδείχτηκε ότι δεν υπάρχει κανένα μίγμα διαχείρισης προς όφελος του λαού, είτε αυτό είναι επεκτατικό, είτε περιοριστικό, για αυτό ακριβώς το λόγο και εμείς λέμε ότι μονόδρομος για την εργατική τάξη και το λαό είναι να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο το ρεύμα αμφισβήτησης της κυρίαρχης πολιτικής Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ελληνικών κυβερνήσεων, το ρεύμα αμφισβήτησης των συμφερόντων των μονοπωλιακών ομίλων, αλλά και του ίδιου του αστικού εχθρικού κράτους για το λαό. Μέσα από μια τέτοια οργάνωση της πάλης του λαού, μέσα από τη συγκρότηση της κοινωνικής συμμαχίας, μπορεί να αποτραπεί η επιδείνωση της θέσης του λαού, να πετύχει μέτρα ανακούφισης, αλλά, πάνω από όλα, να ανοίξει το δρόμο της ανατροπής από αυτήν τη βαρβαρότητα την οποία βιώνουμε σήμερα.

Από αυτή την άποψη, κύριε Πρόεδρε, είναι φανερό ότι το Κ.Κ.Ε. καταψηφίζει τον Προϋπολογισμό της Κυβέρνησης του Κράτους για το 2024.

Νικόλαος Καραθανασόπουλος
Βουλευτής Αχαΐας

Βασίλειος Βιλιάρδος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»

Βουλευτής Β1΄ Βόρειου Τομέα Αθηνών

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναλυτική παρουσίαση των υπουργείων, με το προσωπικό, τις δαπάνες και τα λοιπά στοιχεία τους, είναι μία σημαντική εξέλιξη, για να λέμε και τα καλά. Όσον αφορά την ημερίδα με τις τράπεζες που προτάθηκε, συμφωνούμε και πρέπει να γίνει πριν από τη συζήτηση του Προϋπολογισμού στην Ολομέλεια.

Θα ξεκινήσουμε τώρα από το ότι μία χώρα, για να αναπτυχθεί και να ευημερήσει, δεν χρειάζονται ψέματα και μεγάλα λόγια, αλλά παραγωγικές επενδύσεις, οι οποίες προϋποθέτουν τα εξής γνωστά από δεκαετίες. Πρώτον την απλοποίηση του φορολογικού της συστήματος, με κίνητρα για επενδύσεις, όπου η Κυβέρνηση κάνει το εντελώς αντίθετο, αυξάνοντας επί πλέον συνεχώς τους φόρους. Πώς το κάνει; Με τη διατήρηση των ίδιων φορολογικών συντελεστών στις αυξημένες τιμές, με την αύξηση των αντικειμενικών αξιών όσον αφορά τον ΕΝΦΙΑ και με νέα τεκμήρια, όπως το απαράδεκτο τεκμήριο κερδοφορίας για τους ελεύθερους επαγγελματίες, αντί να καταργήσει τα υφιστάμενα τεκμήρια διαβίωσης, όπως έχουμε απαιτήσει πολλές φορές. Τι προτείνουμε εμείς; Ένα σύστημα εσόδων - εξόδων και γραμμικό φόρο της τάξης του 15%, με τα οποία θα καταπολεμηθεί πλήρως η φοροδιαφυγή, ενώ δεν θα επιβαρύνει τα κρατικά έσοδα, σύμφωνα με υπολογισμούς μας.

Δεύτερον, την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, με την απλοποίηση όλων των διαδικασιών. Τρίτον, ένα αξιόπιστο και σταθερό τραπεζικό σύστημα, που να δανείζει βιώσιμα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και όχι μόνο τις μεγάλες, καθώς επίσης που να μην κλέβει τους πολίτες, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα με τις ληστρικές προμήθειες ή με την τεράστια διαφορά μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων. Τέταρτον, την καταπολέμηση της διαφθοράς και της διαπλοκής. Πέμπτον, μία γρήγορη, αποτελεσματική και απλοποιημένη απονομή δικαιοσύνης, όπου ξανά στην Ελλάδα συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο, εκτός εάν πρόκειται για πλειστηριασμούς που εξυπηρετούν τα funds.

Έκτο, ένα σωστό και σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα, συνδεδεμένο με την αγορά εργασίας, αφού διαφορετικά θα παραμείνουμε το «ξενοδοχείο» της ΕΕ και μία χώρα γκαρσονιών, με εξευτελιστικούς μισθούς και με συνθήκες εργασίας γαλέρας. Έβδομο, μία ισχυρή Αρχή ανταγωνισμού που να αποτρέπει τα καρτέλ και την αισχροκέρδεια τους, όπως αυτά της ενέργειας, των τραπεζών, των Σ/Μ κ.λπ.. Όγδοο, μία δίκαιη εργατική νομοθεσία που να παρέχει κίνητρα στους εργαζομένους. Ένατο, αξιοκρατία στα υπουργεία, στελεχωμένα με ικανά άτομα που να λειτουργούν συλλογικά και δέκατο, ένα λειτουργικό οικοσύστημα για τις επιχειρήσεις, έτσι ώστε να μοιράζονται την τεχνογνωσία, το marketing, τα logistics κοκ.

Εάν δεν έχει εξασφαλίσει τα παραπάνω μία χώρα, με τη δημιουργία ενός ορθολογικού κρατικού μηχανισμού που να λειτουργεί ανεξάρτητα από την εκάστοτε πολιτική συγκυρία, δεν μπορεί να προσελκύσει μακροπρόθεσμα κεφάλαια για παραγωγικές επενδύσεις, αλλά μόνο βραχυπρόθεσμα κερδοσκοπικά που την εκμεταλλεύονται και την απομυζούν προς όφελός τους, όπως συμβαίνει στη χώρα μας σήμερα. Η Ελλάδα τώρα δεν ανήκει μετά τα μνημόνια στις προηγμένες οικονομίες, αλλά στις αναπτυσσόμενες, αφού έχει ένα τεράστιο επενδυτικό κενό, ύψους άνω των 100 δισ. ευρώ, που δημιουργήθηκε από την καταστροφική πολιτική των μνημονίων.

Ως αναπτυσσόμενη χώρα λοιπόν, έχει το πλεονέκτημα να μπορεί να πετύχει πολύ πιο ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης, από τις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές οικονομίες, αρκεί να εισρεύσουν παραγωγικά κεφάλαια που θα καλύψουν αυτό το επενδυτικό κενό. Τέλος, εάν καταφέρει όλα τα παραπάνω μία χώρα, το επόμενο βήμα για να συνεχίσει να αναπτύσσεται είναι η τεχνολογική της εξέλιξη, σε συνδυασμό με ένα πολύ καλά εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Δυστυχώς, όμως, η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει απολύτως τίποτα από τα παραπάνω, ενώ η μία και μοναδική «επιτυχία» της Κυβέρνησης που παράγει μόνο ελλείμματα και χρέη, όσον αφορά την οικονομία, ήταν και είναι ο πληθωρισμός. Εν προκειμένω, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή, αυξήθηκε στις 118,17 μονάδες τον Οκτώβρη του 2023, από περίπου 100 στις αρχές του 2021, οπότε κατά 18,17%, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά, ενώ στα τρόφιμα η άνοδος των τιμών ήταν πάνω από 30%. Το αναφέρουμε ως «επιτυχία», σε εισαγωγικά φυσικά, επειδή μέσω του πληθωρισμού μειώνεται η σχέση χρέους προς ΑΕΠ, ενώ αυξάνονται τα φορολογικά έσοδα.

Τα εισαγωγικά στη λέξη «επιτυχία» σημαίνουν, λοιπόν, πως ο πληθωρισμός ήταν και είναι μεν ο «από μηχανής Θεός» για την Κυβέρνηση, τις τράπεζες και τις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά η απόλυτη καταστροφή για τους πολίτες. Για τους Έλληνες που δεν υπερφορολογούνται μόνο από το Κράτος και ληστεύονται από τις τράπεζες, καθώς επίσης από τις μεγάλες επιχειρήσεις αλλά, επί πλέον, καταρρέει η αγοραστική αξία των μισθών και των συντάξεων τους, αφού οι αυξήσεις τους είναι μακράν χαμηλότερες του πληθωρισμού. Πρόκειται όμως για μία βραχυπρόθεσμη επιτυχία, αφού αργά ή γρήγορα θα χρεοκοπήσουν οι Πολίτες, οπότε θα ακολουθήσει το Κράτος, μη έχοντας πια τη δυνατότητα να τους φορολογήσει.

Για τις εταιρίες αξιολόγησης είναι βέβαια αδιάφορο, αφού αυτό που τις ενδιαφέρει είναι η μείωση του χρέους ως προς το ΑΕΠ και οι αυξημένοι φόροι, καθώς επίσης μία Κυβέρνηση που να μπορεί να τα επιβάλει χωρίς να αντιδράσουν οι πολίτες, σε συνδυασμό με τη συνέχιση του ξεπουλήματος της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας. Ο τρόπος που τα έχει επιβάλει τώρα η Κυβέρνηση, είναι με την παροχή επιδομάτων ελεημοσύνης, όπου οι εργαζόμενοι δεν καταλαβαίνουν πως είναι εφάπαξ, οπότε δεν μετρούν στις συντάξεις και στις μισθολογικές τους βελτιώσεις, ενώ προέρχονται από τη δική τους ληστεία. Έτσι δεν αντιδρούν, όπως αντιδρούσαν ανέκαθεν. Άλλωστε, έχουν καμφθεί εντελώς οι υγιείς αντιστάσεις τους, μετά τα τρία διαδοχικά μνημόνια και τη «δολοφονία» της τελευταίας τους ελπίδας από το ΣΥΡΙΖΑ.

Όσον αφορά το ρυθμό ανάπτυξης, που θριαμβολογεί η Κυβέρνηση, στηρίζεται στην ουσία στην κατανάλωση και στον τουρισμό, όπου απλά μας ευνοούν οι συγκυρίες, στο οικονομικό μοντέλο δηλαδή που μας χρεοκόπησε και θα μας χρεοκοπήσει ξανά. Συνεχίζοντας, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανήλθε το 2022, με βάση τις ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης, στο επίπεδο που είχε καταγραφεί το 2008. Εν τούτοις, ο βαθμός σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, δηλαδή το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ως ποσοστό του κοινοτικού μέσου, δεν έχει προσεγγίσει το επίπεδο του 2008, καταθέτοντας πίνακες στα πρακτικά. Το ποσοστό σύγκλισης δε με την ΕΕ συνεχίζει να είναι αρκετά χαμηλό, αφού διαμορφώθηκε στο 68% το 2022 ή στο τρίτο χαμηλότερο της ΕΕ των 27.

Ειδικότερα, το 2002, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανερχόταν στο 93,3% του αντίστοιχου μεγέθους της ΕΕ των 27, επομένως η διαφορά έκτοτε έχει διευρυνθεί εις βάρος μας κατά 25,3 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, ενώ το ΑΕΠ της Ελλάδας σε σταθερές τιμές έχει

μειωθεί από το 100 το 2009 στο 84 το 2022, το μέσο ΑΕΠ της Ευρωζώνης έχει αυξηθεί από το 100 στο 117,7 στο ίδιο χρονικό διάστημα – καταθέτοντας το επίσης στα πρακτικά – γεγονός που σημαίνει πως η απόσταση της Ελλάδας έχει διευρυνθεί κατά 33,7 μονάδες από την ίδια αφετηρία. Το παραπάνω μεγέθη είναι τρομακτικά, ενώ επεξηγούν γιατί έχουμε καταντήσει να περνάμε στην ουσία μόνο τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία το 2022 σε όρους κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Σύμφωνα τώρα με αυτά που είπε ο κ. Πετραλιάς κατά τη συζήτηση του προσχεδίου, ο στόχος της Κυβέρνησης, είναι η μείωση του δημοσιονομικού μας ελλείμματος, έτσι ώστε να μην αυξάνεται το δημόσιο χρέος, κάτι που είναι μεν σωστό, αλλά το θέμα είναι το πώς επιτυγχάνεται. Σίγουρα όχι με την υπερφορολόγηση, αφού έτσι «στραγγαλίζεται» η οικονομία μας, ενώ αυξάνονται επί πλέον τα ελλείμματα του εμπορικού μας ισοζυγίου, στα 40 δισ. ευρώ το 2022 ή στα 18,6 δις χωρίς τα πετρελαιοειδή, τα οποία μειώνουν το ΑΕΠ, εξανεμίζουν τα τουριστικά μας έσοδα και αυξάνουν το εξωτερικό μας χρέος.

Ο στόχος, λοιπόν, είναι διπτός και δεν πρέπει ο πρώτος να είναι εις βάρος του δεύτερου. Δηλαδή, εάν δεν στηριχθεί η παραγωγή και συνεχίσει να επιδοτείται η κατανάλωση, με τις επενδύσεις να αφορούν κυρίως τα ακίνητα, το ξεπούλημα των πάντων και τον τουρισμό, η Ελλάδα θα εκτροχιαστεί ξανά στην επόμενη παγκόσμια κρίση, όπως ακριβώς το 2009. Ήδη έχει διπλασιαστεί μέσα σε ένα έτος το μέσο σταθμικό επιτόκιο δανεισμού μας, αυξήθηκαν κατακόρυφα οι ετήσιοι τόκοι και μειώνεται επικίνδυνα η μέση αποπληρωμή του χρέους, γεγονότα που σημαίνουν πως η αντίστροφη μέτρηση προς τη χρεοκοπία έχει ήδη ξεκινήσει.

Περαιτέρω, σε σχέση με το μύθο της αύξησης των εξαγωγών, εάν θέλει να έχει κανείς πραγματικές συγκρίσεις με τα προηγούμενα χρόνια, θα πρέπει να μετρήσει τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, μαζί με τον τουρισμό δηλαδή, σε σταθερές τιμές του 2010, ώστε να μην συμπεριλαμβάνεται ο πληθωρισμός που καθιστά ανόμοιες τις συγκρίσεις μεταξύ τους. Έτσι θα διαπιστώσει πως αυξήθηκαν μεν οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών το 2022 σε τρέχουσες τιμές κατά 37,8%, αλλά σε σταθερές τιμές μόλις κατά 2,15% το 2022, σε σχέση με το 2019, από τα 71,7 δισ. ευρώ, στα 73,3 δισ. ευρώ.

Σε σύγκριση με τις άλλες χώρες της ΕΕ, τα εξαγωνικά μας μεγέθη είναι ακόμη πιο απογοητευτικά, αφού είμαστε στην 22η θέση, μεταξύ των 27 χωρών, παρά την τεράστια εσωτερική υποτίμηση και την πληθωριστική συρρίκνωση του κόστους εργασίας που την ακολούθησε. Εκτός του ότι τώρα ένα μεγάλο μέρος της ανόδου των εξαγωγών μας οφείλεται στα πετρελαιοειδή, οι τιμές των οποίων αυξήθηκαν κατακόρυφα το 2022, πολλά άλλα κράτη με ανάλογο ή και με πολύ μικρότερο πληθυσμό, μας ξεπερνούν κατά πολύ.

Με αυτά τα στοιχεία, καταθέτοντας μία σειρά από πίνακες στα πρακτικά και με την απουσία παραγωγικού μοντέλου, ενώ οι ήδη υπάρχουσες δυνατότητές μας έχουν πληγεί, όπως στη Θεσσαλία, η άνοδος των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στον προϋπολογισμό κατά 5,6% το 2024, από 6,3% στο προσχέδιο, όταν το 2023 προβλέπεται στο 2,7%, είναι εξαιρετικά αισιόδοξη, εκτός εάν η άνοδος των τιμών του πετρελαίου που προβλέπεται από τις πρόσφατες εξελίξεις στο Ισραήλ, αυξήσει τιμολογιακά τις εξαγωγές πετρελαιοειδών, «στραγγαλίζοντας» όμως τους Πολίτες.

Όσον αφορά την άνοδο των τουριστικών μας εσόδων το 2023, με αποτέλεσμα να είναι υψηλότερα από το 2019 κατά 10,4%, πρόκειται επίσης για ένα μεγάλο ψέμα, αφού θα έπρεπε να αφαιρεθεί ο πληθωρισμός. Σε κάθε περίπτωση, το μεγάλο διαρθρωτικό πρόβλημα της

Ελλάδας, που μεγεθύνεται μεν το ΑΕΠ της λόγω του ότι ευνοείται αυτήν την εποχή ως οικονομία υπηρεσιών, ενώ δεν είχε μεγάλη εξάρτηση από τη ρωσική ενέργεια, επιδεινώνεται, το ότι δηλαδή παρουσιάζει μείωση της παραγωγικότητας, αφού ο δείκτης της Eurostat για την παραγωγικότητα από το 105 που ήταν το 2020, μειώθηκε στο 102 το 2021 και στο 99 το 2022.

Σύμφωνα επίσης με την Eurostat, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά, η παραγωγικότητα της εργασίας έχει μειωθεί σε σχέση με το 2005, στα 15,8 ευρώ ανά ώρα το 2022, από 18 ευρώ το 2005, προφανώς λόγω της κατάρρευσης των επενδύσεων. Πρόκειται λοιπόν για μία ανάπτυξη που στηρίζεται σε «ξύλινα πόδια», οπότε λογικά θεωρούμε αισιόδοξες τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού, αν και για το ΑΕΠ μειώθηκαν σε σχέση με το προσχέδιο από 224,1 δις σε 222,76 δις για το 2023 και από 235,1 δις σε 233,77 δις το 2024. Ονομαστικά βέβαια, με τον πληθωρισμό δηλαδή, αφού το πραγματικό ΑΕΠ είναι περί τα 200 δις.

Σχετικά τώρα με το σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, τα διαχρονικά στατιστικά επιβεβαιώνουν ότι, οι κατοικίες και οι κατασκευές αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του, όπου ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί το 13,9% του ΑΕΠ και το υψηλότερο στην ΕΕ, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά. Ουσιαστικά, δηλαδή, έχουμε μια ανακύκλωση κεφαλαίων που αυξάνει το κόστος των ενοικίων, μαζί με το AirBnb, ενώ οι επενδύσεις σε κατοικίες δεν είναι υγιής τρόπος ανάπτυξης, αλλά μία από τις παθογένειες της μεταπολίτευσης.

Για την πρόβλεψη τώρα ανόδου του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου κατά 15,1% το 2024, από 12,3% στο Προσχέδιο, είμαστε επιφυλακτικοί, με δεδομένο το ότι ο Προϋπολογισμός του 2023 προέβλεπε αύξηση του κατά 15,5%, με την πρόβλεψη τώρα να έχει μειωθεί στο 8,3%, αν και θα στηριχθούν από τις επενδύσεις για τις καταστροφικές πλημμύρες, όπου χάθηκε μεγάλο μέρος παγίου κεφαλαίου και από το Τ.Α., καθώς επίσης από τις παραχωρήσεις της Εγνατίας. που η πληρωμή τους μετατέθηκε στο 2024 και της Αττικής Οδού. Σε κάθε περίπτωση, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου καλύπτει μόνο τις αποσβέσεις, ενώ θα έπρεπε τουλάχιστον να διπλασιασθεί ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 25% περίπου.

Όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις, όπως έχουμε τεκμηριώσει στη συζήτηση του Προσχεδίου, οι παραγωγικές επενδύσεις αντιστοιχούσαν μόλις στο 27,4% του συνόλου το 2022, οπότε ήταν κάτω των 2 δις και χαμηλότερες από τα προηγούμενα χρόνια. Η ανεργία τώρα προβλέπεται να μειωθεί στο 9,3% το 2024 από 9,9% το 2023. Το θέμα είναι όμως πώς υπολογίζεται, αφού μειώνονται μεν οι άνεργοι στους 512.000 κατά την ΕΛΣΤΑΤ, αλλά κατά τη ΔΥΠΑ ανέρχονται στους 905.000. Διαπιστώσαμε πάντως πως αφαιρέσατε την ανοησία της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό στο 85%, προφανώς επειδή σας το είχαμε επισημάνει στο Προσχέδιο, σημειώνοντας πως είναι εξαιρετικά χαμηλή, στο 52,8% στην Ελλάδα, έναντι 75% περίπου του μέσου όρου της Ευρωζώνης, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Συνεχίζοντας με το πρωτογενές πλεόνασμα, που προβλέπεται στο 2,1% του ΑΕΠ το 2024, από 1,1% το 2023, θα ήταν θετικό εάν δεν οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στην υπερφορολόγηση μέσω του πληθωρισμού, ενώ δεν διαφέρει ουσιαστικά σε σχέση με την υπερφορολόγηση του ΣΥΡΙΖΑ στο παρελθόν, δυστυχώς για τη μεσαία τάξη που είναι το μεγάλο θύμα. Τα έσοδα από φόρους προϋπολογίζονται στα 62,96 δις, άρα πλησίον των 62,9 δις του Προσχεδίου, με τη σημαντική διαφορά, όμως, του ότι αυξήθηκε ο φόρος στα φυσικά πρόσωπα κατά περίπου 300 εκ. ευρώ, από 13,01 δις σε 13,33 δις. Αντίστοιχα, μειώθηκε ο φόρος στις

επιχειρήσεις κατά 240 εκ. ευρώ, από 6,93 δις στο Προσχέδιο, στα 6,69 δις. Οφείλεται, αλήθεια, στην προσθήκη του κεφαλικού φόρου των ελευθέρων επαγγελματιών ή έχει προστεθεί με βάση τις οδηγίες του ΔΝΤ, που το επικροτεί στην έκθεσή του, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά;

Σε κάθε περίπτωση, ο φόρος εισοδήματος στα φυσικά πρόσωπα έχει αυξηθεί από 10,92 δις το 2019, στα 13,31 δις το 2024, οπότε κατά περίπου 20%, ενώ ο ΦΠΑ αυξήθηκε από 17,67 δις το 2019 στα 24,38 δις το 2024 ή κατά 38%. Όλα αυτά έναντι ανόδου του πραγματικού ΑΕΠ περί το 8% και του ονομαστικού κατά 27%, γεγονός που τεκμηριώνει ξανά τη φορολογική ληστεία των Ελλήνων.

Εκτός αυτού ο ΦΠΑ, που επιβαρύνει τις ασθενέστερες εισοδηματικές τάξεις, από 34,5% των συνολικών φορολογικών εσόδων το 2019, αυξάνεται στο 38,7% το 2024, σημειώνοντας πως τα έσοδα από τη φορολογία ιδιωτών, από 48% του φόρου εισοδήματος το 2000, αυξήθηκαν στο 61% το 2024, ενώ των επιχειρήσεων από 44% έχουν μειωθεί στο 30,9%, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά. Είναι αυτό φορολογική δικαιοσύνη; Πάντως, το 2023 είχαμε υπεραπόδοση στους φόρους, με το φόρο εισοδήματος από επιχειρήσεις να φτάνει στα 6,9 δις το 2023, από 5,1 δις πρόβλεψη, ενώ η αντίστοιχη υπεραπόδοση στα φυσικά πρόσωπα ήταν 1 δις και στον ΦΠΑ επίσης 1 δις.

Παρεμπιπτόντως, εδώ επειδή ο Υπουργός θέλει να δικαιολογήσει τον κεφαλικό φόρο με την επίκληση της φοροδιαφυγής, η εκτιμώμενη κατά κεφαλήν φοροδιαφυγή στην Ελλάδα δεν είναι η υψηλότερη στην Ε.Ε., ενώ αυτό που οφείλει να κάνει είναι να καταπολεμήσει τη φοροαποφυγή, καθώς επίσης να βελτιώσει την ανταποδοτικότητα των φόρων που είναι εξαιρετικά χαμηλή στην Ελλάδα. Όπως αναφέρεται πάντως στην «Έκθεση Φορολογικών Δαπανών 2024» του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία απαριθμεί κυρίως τις φοροαπαλλαγές που παρέχονται από την νομοθεσία, είναι συνολικού κόστους 15,5 δις, συμπεριλαμβανομένου του αφορολόγητου εισοδήματος των 3,8 δις, ελπίζοντας να μην αναφέρεται με σκοπό την κατάργησή τους.

Οι δαπάνες τώρα της Κεντρικής Κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθούν στα 74,6 δις. ευρώ, από 74,08 στο προσχέδιο και 69,9 δις το 2023, όπου, όμως, έκλεισαν στα 72,8 δις. ευρώ μετά τον συμπληρωματικό Προϋπολογισμό που ψηφίστηκε. Οι παροχές σε εργαζόμενους του Δημοσίου, οι μισθοί, θα ανέλθουν στα 14,8 δις το 2024, από 14,1 δις το 2023. Δηλαδή, πρόκειται για μία μέση αύξηση της τάξης του 4,2%, οπότε κατά πολύ χαμηλότερη του σωρευτικού πληθωρισμού.

Από την άλλη πλευρά, οι συντάξεις στους ΟΚΑ θα ανέλθουν στα 32,9 δις το 2024, από 31,7 δις προϋπολογισθέντα το 2023, οπότε πρόκειται για μία αύξηση 3,7% και ισχύει ο ίδιος εμπαιγμός με τους μισθούς, όσον αφορά το ποσοστό. Σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ΟΤΑ, είναι ελλειμματικός στα μείον 297 εκ. το 2024, ενώ οι αδυναμίες τους φάνηκαν στις πλημμύρες που τελικά, στην περίπτωση της Θεσσαλίας, αναλαμβάνει η Κεντρική Διοίκηση.

Συνεχίζοντας με τα εξοπλιστικά, που αποτελούν σημαντικό θέμα εθνικής ασφαλείας, προϋπολογίζονται στα 2,57 δις το 2024, σε σύνολο 6,09 δις δαπανών του ΥΠΕΘΑ. Εδώ θα θέλαμε να ρωτήσουμε τι ακριβώς συμπεριλαμβάνεται. Σχετικά πάντως με την εξαίρεση των αμυντικών δαπανών που αναφέρθηκε ότι επιδιώκει η Κυβέρνηση, δεν θα εξαιρούνταν από το χρέος, αλλά από το έλλειμμα, αφού δεν πρόκειται ασφαλώς να μας τα χαρίσουν.

Περαιτέρω, στα επιδόματα το ποσοστό της φτώχειας των Ελλήνων είναι από τα υψηλότερα στην ΕΕ, ως αποτέλεσμα των μνημονίων και των κυβερνητικών πολιτικών.

Συνολικά, προβλέπονται διάφορα επιδόματα για την ανισότητα, ύψους 2,5 δισ. ευρώ το 2024, από 2,1 δισ το 2023 και άρα πολύ χαμηλότερα από την υπερφορολόγηση. Είναι σημαντικό τώρα να αποτυπωθούν οι συνέπειες από τις πλημμύρες, τόσο οι ζημιές, όσο και έργα που πρέπει να δρομολογηθούν, αλλά υπάρχει μεγάλη αοριστία. Διαπιστώσαμε πάντως ότι εντάχθηκαν στο ΤΑΑ έργα 600 εκ. ευρώ για επιδιορθώσεις σε δρόμους και στο σιδηρόδρομο, αλλά δεν υπάρχουν ποσά για αντιπλημμυρικά, ούτε για τις ζημιές στη βάση του Στεφανοβικείου και αλλού. Για τις αποζημιώσεις αγροτών δίνονται μόνο 260 εκ., 150 εκ. το 2023 και 110 εκ. το 2024, χωρίς να καλύπτουν όλο το κόστος, αφού μπορεί μεν να αποζημιώνεται ο αγρότης για το 100% της παραγωγής, αλλά με βάση παλαιές τιμές, ενώ είναι θολό τι άλλες ενισχύσεις θα δοθούν, όπως για σπίνια, εγκαταστάσεις κλπ.

Συνεχίζοντας με το ΠΔΕ, το 2024 ανέρχεται σε 8,55 δισ. ευρώ και το ΤΑΑ σε 3,6 δισ, οπότε ναι μεν συνολικό ξεπερνούν τα 10 δισ που ζητούσαμε ανέκαθεν, αλλά ένα μεγάλο μέρος τους αφορά κοινωνικές δράσεις. Έτσι, όμως, δεν θα έχουμε βιώσιμη ανάπτυξη. Στις ιδιωτικοποιήσεις, όπου τα έως σήμερα έσοδα είναι 8,47 δισ, προβλέπονται εισπράξεις 5,77 δισ το 2024, κυρίως 3,27 δισ από την Αττική Οδό και 1,35 δισ από την Εγνατία που παραχωρούνται στην ΤΕΡΝΑ. Τα 1,35 δισ θα έπρεπε να έχουν καταβληθεί το 2023, οπότε η ερώτηση μας είναι γιατί καθυστερούν και γιατί είχε ανακοινωθεί το τίμημα στο 1,5 δισ;

Όσον αφορά το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, συνεχίζει να αυξάνεται, αλλά μειώνεται ως ποσοστό του ΑΕΠ λόγω του πληθωρισμού στο 152,3% του ΑΕΠ το 2024, από 195% το 2021. Εάν βέβαια επιστρέψει η ύφεση, θα αυξηθεί απότομα, όπως συνέβη στο παρελθόν. Εκτός του ότι, όμως, αυξάνεται το χρέος, ειδικά του Κεντρικού Κράτους, άνω των 400 δισ, αυξάνονται και οι τόκοι, ενώ μειώνεται συνεχώς η μέση διάρκεια αποπληρωμής του, πρόσφατα στα 17,2 έτη από 20,5 το 2019, κάτι που θεωρούμε πολύ επικίνδυνο.

Το χρέος μας πάντως δεν είναι βιώσιμο, αλλά εξυπηρετίσιμο, ενώ δεν οφείλεται στο PSI, αλλά στα 95 δισ. ευρώ που ρυθμίσθηκαν το 2018 για μετά το 2032 από το ΣΥΡΙΖΑ, πιθανότατα με αντάλλαγμα την παράδοση του ονόματος της Μακεδονίας. Τέλος, το 2023 είχαμε πληρωμές τοκοχρεολυσίων 13,95 δισ, ενώ το 2024 έχουμε λήξεις 8,1 δισ χωρίς τα έντοκα, όσο περίπου και το 2025, ενώ από το 2026 αυξάνονται σημαντικά στα 13 δισ, με τα γeros να έχουν εκτοξευθεί στο 1,4 τρις ευρώ σε ετήσια βάση. Εκτός από το δημόσιο χρέος, υπάρχει βέβαια και το ιδιωτικό που έχει εκτοξευτεί στα ύψη και απειλεί την κοινωνία, ενώ λόγω της ανόδου των επιτοκίων θα υπάρξει σοβαρή επιδείνωση. Σχετικά πάντως με το «μαξιλάρι» που είναι ομιχλώδες, έχουμε καταθέσει γραπτή αναλυτική ερώτηση, ελπίζοντας να απαντηθεί πριν από την Ολομέλεια για τον Προϋπολογισμό.

Βασίλειος Βιλιάρδος
Βουλευτής Β1΄ Βόρειου Τομέα Αθηνών

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, θα αρχίσω επαναλαμβάνοντας αυτά που είχα πει στην προηγούμενη πρώτη ομιλία, στο προοίμιο του Προϋπολογισμού και θα πω, ότι μου θυμίζει ο τρόπος που προσδιορίζονται τα αναμενόμενα έσοδα, αυτόν τον τρόπο που λειτουργούσαμε και εμείς στο ποδόσφαιρο και που κατέληξε σε όλες τις ομάδες προβληματική κατάσταση.

Όταν εγώ ήμουν στον Άρη, για πολλά χρόνια καταθέταμε κάθε Μάιο έναν προϋπολογισμό στην UEFA και λέγαμε ότι θα πουλήσουμε τόσες χιλιάδες εισιτήρια διαρκείας το καλοκαίρι, θα μπορούμε σε ομίλους των ευρωπαϊκών κυπέλλων, οπότε θα πάρουμε τόσα εκατομμύρια. Όταν μπορούσαμε και αποκλείαμε την Ατλέτικο Μαδρίτης ή κάποια άλλη ομάδα και παίζαμε σε ομίλους, φτάναμε τα έσοδα σε μεγάλα ύψη, σε 20 εκατομμύρια. Όταν, όμως, αποκλειόμασταν από κάποια μικρή ομάδα, μέναμε στα 5 - 6 εκατομμύρια και ψάχναμε κι εμείς να δούμε γιατί κάναμε αυτά τα λάθη. Έτσι ήταν και έτσι είναι όλο το ποδόσφαιρο και στις μεγάλες ομάδες, απλά, οι ιδιοκτήτες αναπληρώνουν από την τσέπη τους τις ζημιές.

Εδώ, λοιπόν, έχουμε σε αναμενόμενα έσοδα, σε μεγάλη βαθμίδα πρώτα, τους έμμεσους φόρους. Αλλά αν σταματήσουν κάποτε οι Έλληνες να καταναλώνουν ή να κινούνται με τα αυτοκίνητα, να μην καταναλώνουν βενζίνη, να μην αγοράζουν προϊόντα, τα οποία με την υπερκατανάλωση που είχαν φτάσει τα τελευταία χρόνια αγόραζαν, αν η αγοραστική ικανότητά τους τούς κάνει να περιορίσουν τα έξοδά τους στα απολύτως απαραίτητα για να τρώνε, θα μειωθεί αυτή η αναμενόμενη εισροή φόρων σε ένα τεράστιο βαθμό.

Το ίδιο, επίσης, στοχεύουμε σε μία επενδυτική βαθμίδα, η οποία θα δούμε και αυτή τι θα φέρει, την οποία, όπως μας λέτε, έχουμε κατακτήσει, η οποία θα μας επιφέρει τεράστιες επενδύσεις και θα πουλήσουμε από ομόλογα μέχρι οτιδήποτε μπορεί να πουληθεί. Μακάρι να το δούμε και αυτό. Αλλά είναι και αυτό μία όχι δημιουργούμενη κατάσταση για να εισπράττουμε φόρους, γιατί το Κράτος θα έπρεπε να περιμένει τα έσοδά του να είναι μεγαλύτερα από τους άμεσους φόρους και όχι από τους έμμεσους. Επίσης, ευχόμαστε να πάει καλά ο τουρισμός μας, να έχουμε καλό καλοκαίρι, να μην έχουμε πανδημίες, για να βγάλουμε και από εκεί τα έσοδά μας. Όλα αυτά, βέβαια, με ευχές.

Κοιτάζοντας, όμως, την κοινωνία δίπλα μας και βλέποντας τους Έλληνες σήμερα πώς ζουν, θα πρέπει να αναλογιστούν ποια είναι η πραγματικότητα όλων αυτών των ετών, τι έχουν αποφέρει τα μνημόνια, τα παραμνημόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι προϋπολογισμοί. Όλα αυτά είναι νούμερα, τα οποία χειρίζονται τεχνοκράτες, οικονομολόγοι, οι οποίοι, στην τελική ανάλυση, αν μπορούσαν με τα νούμερα αυτά να λύνουν το πρόβλημα των χωρών και του πλανήτη, δεν θα υπήρχε φτώχεια.

Αναλογίζομαι και πιστεύω, σίγουρα, ότι είναι πολύ δύσκολο να συντάξεις έναν Προϋπολογισμό – πιο εύκολο είναι να μιλάμε απ' έξω – και να μπορέσεις να λύσεις ένα γρίφο. Γιατί είναι πραγματικός γρίφος τα οικονομικά, τα δημοσιοοικονομικά και οι ανάγκες ενός Κράτους, ακόμα και για πολύ μεγάλους οικονομολόγους και σίγουρα πέφτεις και έξω, διότι υπάρχει ποσοστό απόκλισης δεδομένο. Όμως, δεν έχουμε δει μία καλύτερευση στη ζωή των πολιτών, των εργαζομένων, όλα τα χρόνια, απ' όσο θυμάμαι τον εαυτό μου. Μετά το 1980 -

1985 δεν έχουμε δει καλύτερευση. Έχουμε δει να μειώνεται η αγοραστική τους ικανότητα, να μειώνεται η δύναμή τους στο να αγοράσουν.

Κάποτε, θυμάμαι, ερχόντουσαν σε πλοία εργαζόμενοι, απλοί εργαζόμενοι, όχι αξιωματικοί καταστρώματος ή μηχανής, και με ένα μπάρκο δύο χρόνια αγόραζαν ένα διαμέρισμα. Σήμερα, δεν μπορεί να το κάνει κανείς. Σήμερα, πρέπει να δουλεύει τριάντα χρόνια για να πάρει ένα διαμέρισμα κάποιος και αν θα μπορέσει. Οι Βραζιλιάνοι, με τους οποίους έζησα πολλά χρόνια και κάνουν προϋπολογισμούς, το πρώτο πράγμα που κοιτάνε είναι να μην υποστεί βλάβη η αγοραστική ικανότητα των πολιτών. Εδώ εμάς, δεν μας ενδιαφέρει τι αγοράζε πέρσι ή πρόπερσι ή πριν δέκα χρόνια ο πολίτης. Μας ενδιαφέρει να πούμε ότι θα πάρει 50 ευρώ αύξηση, σε ένα πληθωρισμό, ο οποίος έχει αυξήσει τις τιμές στα αγαθά, τα οποία είναι άμεσα αναγκαία για την επιβίωσή του, σε πάνω από 200% τα τελευταία χρόνια και λέμε, απλά, ότι έχουμε αυξήσει τις δυνατότητες στο να μπορέσει να ζήσει καλύτερα, χωρίς να του εξηγούμε πώς.

Το ζουν, όμως, οι πολίτες στην καθημερινότητά τους. Βλέπουν ότι δεν μπορούν να βγουν, κόβουν από τα παιδιά τους πράγματα, δεν αγοράζουν πλέον ρούχα στα παιδιά τους, δεν τα στέλνουν σε φροντιστήρια, δεν πηγαίνουν στα σχολεία τα καλύτερα που μπορούσαν να τα στείλουν κάποτε, δεν αγοράζουν, ειδικά για τους εαυτούς τους, τίποτα περιττό. Επομένως, πείτε μου τελικά, τι αναμένει ο Έλληνας πολίτης σήμερα; Αναμένει, απλώς, το να βγει ένας Προϋπολογισμός που θα του δίνει τη δυνατότητα απλά να επιβιώνει μέσω κάποιων κουπονιών και να ζει όπως ζούσαν στη Σοβιετική Ένωση;

Γιατί άκουσα κάποιο δημοσιογράφο να λέει ότι πρέπει να μάθουμε κι εμείς να ζούμε όπως ζούσαν στην Ευρώπη. Πώς; Να μην αγοράζουμε λέει, ένα καρπούζι. Να αγοράζουμε μια φέτα καρπούζι. Το είπε κεντρικός δημοσιογράφος σε μεγάλο κανάλι. Λοιπόν, πρέπει αυτό να γίνει; Αυτή την αντίληψη να αποκτήσουμε σαν πολίτες; Αυτή να τους μεταδώσουμε; Να αγοράζουν ένα λεμόνι, 15 γραμμάρια κρέας; Σε λίγο θα τους κόψουμε και το κρέας, γιατί θα πούμε ότι είναι επιβλαβές βάσει της περιβόητης κλιματικής αλλαγής.

Βλέπουμε ότι όλοι οι προϋπολογισμοί της περίφημης Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκλίνουν, πλέον στην κλιματική αλλαγή και στην ψηφιοποίηση της ζωής μας. Και τα δύο μπορούμε να τα πούμε «ραπανάκια για την όρεξη», κοινώς. Τι είναι η κλιματική αλλαγή στη ζωή του πολίτη; Τι κάνει στον πολίτη όλη αυτή η προσπάθεια και τι επιφέρει; Πώς θα τον κάνει να ζήσει καλύτερα η ψηφιοποίηση τον άνεργο; Έχουμε 1.100.000 ανέργους, σύμφωνα με τη ΔΥΠΑ και όχι 530.000, όπως είπαμε και την άλλη φορά. Τόσο μεγάλη απόκλιση, κύριε Υπουργέ – 530.000 και η ΔΥΠΑ να λέει τον Ιανουάριο, 1.023.000 ανέργους – εγώ δεν μπορώ να καταλάβω πώς βγαίνει.

Να πω ότι υπήρχε μια μικρή διαφορά ΕΛΣΤΑΤ - ΔΥΠΑ και όλων αυτών, 20 χιλιάδων, αλλά τι θα την κάνει ο άνεργος; Έχει πάρει ψηφιακό πορτοφόλι ανέργου. Μπορεί να δει το δελτίο ανεργίας του, που ήταν χάρτινο, το βλέπει ψηφιακά. Και τι του κάνει αυτό; Τι δυνατότητα του δίνει; Να πάρει ένα εισιτήριο λεωφορείου, με προέκταση μέχρι το αεροδρόμιο που του δίνουν, για να κάνει και βόλτες και να περνάει την ώρα του; Τι κάνει ο άνεργος άνω των 55 ετών; Μπορεί να δουλέψει σήμερα πουθενά;

Ζώντας στην Ελλάδα, λοιπόν, εγώ προχτές έμαθα, γιατί και εγώ πραγματικά δεν μπορώ να ξέρω τόσα πράγματα, ότι υπάρχουν δίπλα μας και 1.100.000 ΑμεΑ, και πολλοί συνάδελφοι ή πολύς κόσμος δεν το ξέρει. Βρέθηκα, προχθές, στη Θεσσαλονίκη και επισκέφθηκα ένα κέντρο Αλτσχάιμερ, το «Διακονία», που κάνουν ένα τρομερό έργο, για όποιον γνωρίζει στη Θεσσαλονίκη. Μια κυρία συνταξιούχος, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου, στο οποίο ένας ξενώνας για

την τελική μορφή Αλτσχάιμερ, φιλοξενεί 20 άτομα. Εάν δεν υπήρχε η ιδιωτική πρωτοβουλία, δεν θα μπορούσε να επιβιώσει. Ποιος ασχολείται εκεί; Το Κράτος υπάρχει εκεί; Για εμάς, που έχουμε χάσει γονείς από Αλτσχάιμερ και έχουμε ιδιαίτερη ευαισθησία και ξέρουμε τι είναι αυτό, είναι τρομερά σημαντικό το να βοηθηθούν αυτές όλες οι δομές.

Βρέθηκα στην προπόνηση ενός σωματείου που είναι πρωταθλητής Ελλάδος, της «Ελπίδος», που είναι σωματείο ΑμεΑ στο Καυτανζόγλειο και μου είπαν ότι η επιδότηση την οποία λαμβάνουν από τον προϋπολογισμό αυτό των 500 εκατομμυρίων που υποτίθεται πηγαίνει στον αθλητισμό, είναι 2.000 ευρώ τον χρόνο. Αυτοί οι ΑμεΑ, οι οποίοι σαν μόνο αντικείμενο που έχουν πλέον στη ζωή τους ίσως είναι να ξεχνούν τα προβλήματά τους μέσα από τον αθλητισμό και, μάλιστα, έχουν βγει και πρωταθλητές από εκεί και παραολυμπιονίκες, έχουν ένα μέρισμα 2.000 ευρώ σαν σωματείο το χρόνο για να αγοράσουν παπούτσια, ρουχισμό, να αθληθούν, να πληρώσουν τα έξοδά τους.

Έχουμε, λοιπόν, 11% στην Ελλάδα του πληθυσμού μας, ΑμεΑ. Αυτοί, λοιπόν, όλοι είναι οι «παραέλληνες», οι άνεργοι, οι ΑμεΑ, για τους οποίους, η μέριμνα είναι μηδαμινή. Μπορεί να υπάρχουν κάποια προγράμματα, στα οποία δεν μπορούν φυσικά να ενταχθούν όλοι, να παίρνουν κάποια επιδόματα των 200 ευρώ, 300 ευρώ. Αλλά, εάν ανατρέξουμε σε αυτά που εμείς οι ίδιοι λέμε, κάποιος ΑμεΑ με άνω των 80% αναπηρία, δικαιούται να έχει και ένα άτομο να το υποβοηθά. Ούτε αυτά τα άτομα υπάρχουν. Για 100 ΑμεΑ έχουμε 10 άτομα ή 5 άτομα. Δικαιούται επιδόματος, το οποίο οι περισσότεροι λένε ότι είναι 700 ευρώ. Δεν το παίρνουν.

Λοιπόν, εγώ άρχισα από αυτές τις ομάδες συνανθρώπων μας, οι οποίοι ούτε μπορούν να εργαστούν, ούτε μπορούν να επιδοτηθούν, ούτε μπορούν να έχουν φωνή να μιλήσουν, ούτε μπορούν να έχουν κάποιον να στηρίξει τα αιτήματά τους. Και εμείς σε έναν Προϋπολογισμό βλέπουμε ότι δεν υπάρχει μέριμνα για αυτούς, εκτός και αν κάνω λάθος και μετά σίγουρα μπορείτε να με διορθώσετε και θα το δεχόμουν με ιδιαίτερα ευχάριστη. Εάν μου πείτε ότι όλα αυτά που λέω, τελικά, έχουν επιλυθεί ή προσπαθούμε να επιλύσουμε κάποια από αυτά.

Πάμε τώρα στη ζωή των ανθρώπων που εργάζονται, που μπορούν να εργαστούν. Η ανεργία, όπως είπαμε, είναι τόσο μεγάλη στους Έλληνες, είναι γύρω στο 1.000.000 και εμείς ψάχνουμε να βρούμε εισαγωγή εργατών γης, όπως λέμε, 500.000 στον αριθμό ή 150.000 ή 200.000 ανάλογα, γιατί δεν μπορούμε από αυτούς να βρούμε κάποιους, οι οποίοι θα πάνε να απασχοληθούν. Έχει συμβεί αυτό, πραγματικά, σε προγράμματα του ΟΑΕΔ, έχουν γίνει προτάσεις σε ανθρώπους, νέους ειδικά, να πάνε να δουλέψουν και δεν πηγαίνουν; Γιατί εγώ ξέρω ότι πολλοί νέοι φεύγουν το καλοκαίρι και πηγαίνουν να εργαστούν σεζόν, όπως λένε, σε νησιά, πηγαίνουν σε μπαρ, να απασχοληθούν για 5-6 μήνες σε άθλιες καταστάσεις.

Κάποιους τους στοιβάζουν σε κοντέινερ μέσα και ζουν τρεις-τρεις, τέσσερις-τέσσερις, για να δουλέψουν στον τουρισμό ή στα μπαρ ή οπουδήποτε αλλού, για να μπορέσουν να επιβιώσουν. Νέοι, οι οποίοι έχουν σπουδάσει, που σπουδάζουν, οι οποίοι δεν μπορούν να εργαστούν και αν υπήρχε ένας κατάλληλος τρόπος αγροτικού προσανατολισμού, είτε μέσα από την Κυβέρνηση, είτε μέσα από συνεταιρισμούς, θα μπορούσαν, ίσως με καθοδήγηση και όχι άτακτα, να πάνε να απασχοληθούν εκεί.

Αντί αυτού, έχουμε ξενόφερτους, με συμβάσεις ή χωρίς συμβάσεις, εργάτες, οι οποίοι κάνουν μαύρη εργασία, τις περισσότερες φορές, και εκεί το Κράτος χάνει χρήματα και δεν μπορεί να απασχοληθεί κανένας Έλληνας. Για να μην πιάσω τους άνω των 50, οι οποίοι αν έχουν απασχοληθεί σε όλη τη ζωή τους σαν υπάλληλοι γραφείου, δεν μπορούν να κάνουν

οποιαδήποτε εργασία, χωρίς να υπάρχει ένας προσδιορισμός, γιατί αρχίζουν και οι ασθένειες, αρχίζουν τα προβλήματα στη μέση, στα πόδια, στις αρθρώσεις. Πρέπει να υπάρχει μια μέριμνα, όπως κάνουν σε όλες τις προηγμένες χώρες και τα προβλέπουν.

Όλα αυτά που ανέφερα, μαζί με την είσοδο την αθρόα των μεταναστών, που βλέπουμε ότι για εκεί υπάρχουν τεράστια κονδύλια, δηλαδή, φέτος στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης – και έχει μπει μαζί με την Πολιτική Προστασία για την Κλιματική Κρίση – θα δοθούν σχεδόν 1 δις, αλλά στο Μετανάστευσης και Ασύλου θα δοθούν γύρω στα 500 εκατομμύρια ευρώ, 473 εκατομμύρια σε αντιστοιχία με τα 418 που ήταν πέρσι. Εκεί θα θέλαμε να ξέρουμε τελικά, αυτά τα χρήματα που πηγαίνουν. Έχουμε επωμιστεί εμείς σαν λαός να δίνουμε αυτά τα περίφημα πριμ, που τους δίναμε με μια κάρτα που έπαιρνε ο καθένας και τους βλέπουμε στις τράπεζες απέξω κάθε 1η του μήνα, οπότε παίρνουν τα επιδόματα, τους πληρώνουμε σπίτια.

Υπάρχει προοπτική, όπως ρώτησα και άλλη φορά και θα συνεχίσω να ρωτώ, αυτής της περίφημης ένταξης στην Ελληνική Πολιτεία; Ποια είναι η προοπτική των περισσότερων; Γιατί, πλέον, έχουμε εκατομμύρια από αυτούς και δεν μιλάω για τους Αλβανούς που έχουν έρθει ή τους Αφγανούς ή τους Φιλιππινέζους, που έχουν έρθει χρόνια. Μιλάω για τους μετά το 2015, άτακτα εισαγόμενους στην Ελλάδα με βάρκες, κολυμπώντας, που δεν ξέρουμε και ποιοι είναι και βλέπετε ότι κάθε καρδιάς καρδί μπορεί να έχει μπει στην Ελλάδα.

Χθες ένας Σύριος συνελήφθη, βίασε μέσα στην Πανεπιστημίου ή μέσα στη Μπενάκη μια 13χρονη κοπέλα και ξέρετε τι απάντησε αν διαβάσετε; Απάντησε ότι βίασα γιατί με έχουν συλλάβει άλλες δέκα φορές, δεν μου κάνουν τίποτα, με αφήνουν να βγαίνω έξω ελεύθερος. Ούτε η Αστυνομία ούτε η Δικαιοσύνη. Η Αστυνομία τον συλλαμβάνει, είμαι σίγουρος. Η Δικαιοσύνη τον αφήνει, δεν ξέρω για ποιους λόγους.

Υπάρχει, λοιπόν, μία μορφή ασυλίας σε αυτούς, την οποία είδαμε και στην εποχή των εμβολιασμών. Δεν εμβολιαζόταν κανένας από αυτούς, κυκλοφορούσαν όλοι αυτοί έξω, εμείς στα σπίτια μας κλεισμένοι και κατά εκατοντάδες κυκλοφορούσαν έξω και δεν τους άγγιζε κανείς. Υποχρεώναμε τους Έλληνες, τους διώχναμε από τις δουλειές τους, βγαίνανε σε αργία οι νοσοκομειακοί που δεν ήθελαν να εμβολιαστούν και αυτοί έκαναν ότι ήθελαν. Πήγαιναν στα νοσοκομεία μας, τους μετέφεραν αν είχαν κορωνοϊό, γιατί δεν τους έλεγχε κανείς και τους έχουμε τώρα να τους επιδοτούμε με 500 εκατομμύρια από τον Προϋπολογισμό μας;

Επιτέλους, να μάθουμε μια μέρα αναλυτικά πού πηγαίνουν, τι είναι. Να μας πείτε ότι είναι στέγαση κάποιων, οι οποίοι θα μείνουν ένα χρόνο ή στέγαση κάποιων, οι οποίοι θα μείνουν 20 χρόνια. Γιατί υπάρχει σε μια δομή, κοντά στο σπίτι μου, σε καλή περιοχή της Αθήνας, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ και είναι 7 χρόνια τα ίδια άτομα μέσα, οι οποίοι κάθε μέρα κάνουν βόλτες. Αυτοί τι προοπτική έχουν; Αυτά που λέω εγώ τώρα αν τα πω είναι ρατσιστικά, γιατί τα λέω εγώ. Όταν τα είπε η κυρία Άννα Διαμαντοπούλου προχθές, είναι απλά αντιμεταναστευτικά. Γιατί, πλέον, έφτασε να τα λέει και η κυρία Άννα Διαμαντοπούλου, η οποία ήταν η πλέον φανατική υποστηρίκτρια της εισόδου με την Ευρωπαϊκή Ένωση και είπε: «πλέον δεν γίνεται, παιδιά, άλλο». Αυτά ήταν αντιμεταναστευτικά όσα είπε, παρόλο που λέμε τα ίδια, γιατί τα ίδια λέμε.

Θέλω να ρωτήσω, πραγματικά, πιστεύετε ότι όλη αυτή η αλλαγή που επιτελείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την είδατε και στην Ολλανδία χτες και η στροφή των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που μιλάνε πλέον στην Ολλανδία για Nexit, για έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή η στροφή που έγινε στην Αγγλία που έγινε το Brexit και που σήμερα,

παρόλο όσα μας έλεγαν εδώ οι παπαγάλοι των media ότι είναι δυσαρεστημένοι οι Άγγλοι, εγώ σας βεβαιώνω ότι είναι πολύ ευχαριστημένοι και έχει ανέβει το βιοτικό τους επίπεδο πάρα πολύ.

Στη Σουηδία, που ανέβηκε το ακραίο κόμμα, το οποίο εδώ θα αποκαλούσαν πάλι φασιστικό, το 2% έγινε Κυβέρνηση. Στη Φινλανδία το ίδιο, στην Εσθονία, στην Ισπανία, ανεβαίνουν τα εθνικιστικά κόμματα. Πού οφείλεται νομίζετε, σε κάποια νέα ιδεολογία εθνικιστική που προάγεται; Όχι, οφείλεται στην αντίδραση των πολιτών σε όλα αυτά που συμβαίνουν δίπλα του, που έχουν φτάσει στο απροχώρητο, που δεν μπορούν πλέον να εργάζονται για να συντηρούν αθρόα εισερχόμενους μετανάστες, οι οποίοι έρχονται από το εξωτερικό χωρίς προοπτική.

Να φέρουμε κάποιους οι οποίοι πήγαν, όπως εγώ, σε άλλη χώρα και επί ένα χρόνο έδινα τα διαπιστευτήριά μου και έλεγα ότι εδώ θα βοηθήσω, ναι, να έρθουν, να έρθουν άνθρωποι οι οποίοι, όπως πάνε στην Αμερική, να βοηθήσουν. Είδατε το Πακιστάν πρόσφατα, ξέρετε τι είπε; Θα απελάσει όλους τους παράνομους μετανάστες. Ποιο, το Πακιστάν, το οποίο μας στέλνει εδώ εκατοντάδες χιλιάδες Πακιστανούς, θα απελάσει όλους τους παράνομους μετανάστες. Προχθεσινή είδηση, μία εβδομάδα πριν είναι αυτό.

Στα άλλα θέματα της κοινωνικής δικαιοσύνης, δεν πρέπει να κοιτάζουμε τα νοσοκομεία μας, που ντρέπεται πλέον κάποιος να πάει να περιμένει σαν άνθρωπος να ζητήσει να κάνει μία εξέταση; Μου έλεγαν προχθές, σε αξονικό τομογράφο ή σε μαγνητική τομογραφία, μπορεί να περιμένουν και έξι μήνες. Εάν πάει κάποιος σε ένα νοσοκομείο να ζητήσει εισαγωγή για μια εγχείρηση, πρέπει να έχει μέσον και εσείς σίγουρα θα έχετε κουραστεί να σας παίρνει κόσμος τηλέφωνο να βοηθήσετε να μπει σε νοσοκομείο. Το γνωρίζω ότι γίνεται σε πολλούς φίλους που είναι πολιτικοί πριν εγώ ασχοληθώ εδώ.

Δεν θα πρέπει να έχουμε πρόσβαση στην υγεία μας ισότιμα όλοι οι Έλληνες, έστω οι ασφαλισμένοι, γιατί οι ανασφάλιστοι πλέον είναι στο έλεος του Θεού; Θεωρητικά, με ένα νόμο που είχε κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ, έχουν τη δυνατότητα να πηγαίνουν και αυτοί σε ένα νοσοκομείο, αλλά δεν έχουν ασφαλιστική ικανότητα. Έχουν δυσκολία στο να πάρουν φάρμακα, πρέπει να πάνε στα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ κ.λπ.. Δεν θα πρέπει, όμως, τα νοσοκομεία μας να τα φροντίσουμε; Δεν θα πρέπει να κοιτάζουμε να μη χαθεί η δημόσια υγεία, να μην κάνουμε τους γιατρούς μας, όσους αποφοιτούν από τις σχολές, να πηγαίνουν στο εξωτερικό;

Έχουμε χάσει τα καλύτερα μυαλά από γιατρούς, πάρα πολύ ικανούς ιατρούς. Έχω φίλους στα καλύτερα νοσοκομεία της Βοστώνης, στα καλύτερα νοσοκομεία Έλληνες που φεύγουν, είναι περιζήτητοι, και μένουν εδώ αυτοί, οι οποίοι δεν έχουν άλλη δίοδο. Δεν θα πρέπει να βοηθήσουμε την έρευνα που έχει σταματήσει, τον γιατρό μας των νοσοκομειακών, των επιστημόνων, να αρχίσει η Ελλάδα να παράγει;

Δεν πρέπει, στο τέλος της ημέρας, να κοιτάζουμε και τις εταιρείες; Άκουσα πριν για τη ΛΑΡΚΟ. Είναι δυνατόν η ΛΑΡΚΟ, μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο σε δυνατότητα παραγωγής σιδηρονικελίου, να μην μπορεί να επιζηήσει και να θέλει να την πάρει ο κύριος, ο οποίος πήρε την Αττική Οδό, ο οποίος δεν μπορεί να αποπληρώσει την Αττική Οδό, η ΤΕΡΝΑ, και να είμαστε τώρα στα δικαστήρια, αναμένοντας στις 12 ή 17 Δεκεμβρίου την απόφαση, κύριε Υπουργέ, για το αν η προσφυγή της ιρλανδικής εταιρείας ευδοκιμήσει ή τελικά θα την πάρει; Και γιατί θέλει να την πάρει αυτήν την τόσο ζημιογόνα ΛΑΡΚΟ η ΤΕΡΝΑ; Πώς θα την κάνει να είναι καλύτερη, αφού μας λένε οι «παπαγάλοι» πάλι, ότι μας έχει βάλει μέσα 108 δισεκατομμύρια τα τελευταία χρόνια;

Το σιδηρονικέλιο, για όποιον δεν ξέρει, είναι η σύγχρονη μορφή πλούτου των χωρών και παραγωγικού πλούτου της κάθε χώρας. Η Ελλάδα είναι τυχερή που έχει τη ΛΑΡΚΟ και όμως θέλουμε να την εκποιήσουμε για 9 εκατομμύρια, αν δεν κάνω λάθος ή είναι παραπάνω το τίμημα; Νομίζω 9 εκατομμύρια ευρώ, όπως 3 εκατομμύρια δόθηκε η Αττική Οδός, η οποία έχει κύκλο εργασιών κάθε χρόνο 1,2 δισ. ευρώ. Δώστε μου την και εμένα να την κάνω κερδοφόρα, χωρίς να σας δώσω τα 3 δις και θα σας τα δώσω σε 10 χρόνια πίσω.

Δεν θα πρέπει να κοιτάζουμε να φροντίσουμε όλες τις δικές μας εταιρίες, αντί να περιμένουμε να έρθει η «golden visa» να αγοράσει πέντε σπίτια ή να έρθουν απ έξω κάποιοι αλλοδαποί να αγοράσουν στο κέντρο την ήδη υποβαθμισμένη και επίτηδες υποβαθμισμένη περιοχή όλη γύρω από την Ομόνοια, για να αναβαθμίσουν και να την κάνουν και να τρίβουμε τα μάτια μας μετά από χρόνια, οικιστικά ή σε γραφεία ή οτιδήποτε άλλο κάνουν; Δεν πρέπει εμείς οι ίδιοι να φροντίσουμε να δώσουμε έναυσμα στους Έλληνες;

Δεν πρέπει να βοηθήσουμε την παραμεθόριο, να βοηθήσουμε στον Έβρο ή σε άλλες περιοχές και στις πληγείσες να μειώσουμε τον φόρο, να τον πάμε ακόμα και σε μηδενικά ποσοστά, ώστε να έρθουν να επενδύσουν εκεί πραγματικοί επενδυτές και εταιρείες στις παραμεθόριες και να αναπτύξουμε όλη την παραμεθόριο περιοχή και την επαρχία μας, γιατί έχουμε κάνει ένα υδροκέφαλο Κράτος την Ελλάδα, να είναι Αθήνα-Θεσσαλονίκη και άντε μία δύο άλλες πόλεις και με το ζόρι;

Όλα αυτά ο Προϋπολογισμός θα πρέπει να τα βλέπει σαν ένας πατέρας που βλέπει τα παιδιά του – και το Κράτος – και έτσι θα δείτε ότι και οι Έλληνες θα ανακτήσουν την εμπιστοσύνη που είχαν κάποτε στους πολιτικούς. Γιατί το πιο σημαντικό είναι αυτό. Οι Έλληνες σήμερα δεν πάνε να ψηφίσουν, έχουν απαξιώσει την ψηφοφορία. Είδατε στις δημοτικές εκλογές 30% συμμετοχή είχαμε. Έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους. Αυτό μας αρέσει; Εγώ θεωρώ ότι δεν αρέσει σε κανέναν αυτό. Στο τέλος της ημέρας όλοι Έλληνες εδώ που συμμετέχουμε σε αυτή τη χώρα, είμαστε και όλοι θέλουν υποτίθεται το καλό της. Σίγουρα δεν το θέλουν οι ξένοι, τα ξένα συμφέροντα, η Ε.Ε. και όλοι αυτοί που υποτίθεται μας κηδεμονεύουν.

Εάν αυτοί κάποια μέρα έρθουν και κάνουν μία αποτίμηση του τι κερδίσαμε από όταν μπήκαμε στην εποχή του Ντεγκόλ, όταν μας έβαλε ο Καραμανλής στην Ε.Ε. και τι είμαστε σήμερα σαν πολίτης ο καθένας χωριστά, τι έχουμε πάρει από την Ε.Ε. και με τι χρέος γεννιέται κάθε Ελληνόπουλο, θα δείτε ότι, δυστυχώς, θα πούμε καλύτερα να ζούσαμε εκείνα τα χρόνια, που ζούσαμε εκείνα τα χρόνια, αλλά ήμασταν αξιοπρεπείς. Οι γονείς μας ήταν αξιοπρεπείς, μας σπούδασαν, μας πρόσεξαν και βγαίναμε παιδιά με αρχές, που έφτιαξαν σε ένα βαθμό κάτι καλό για την Ελλάδα, μέχρι κάποια χρόνια. Γιατί μετά ήρθε ο νεωτερισμός, ήρθε η Ε.Ε., ήρθαν τα funky στις τηλεοράσεις, τα ηλεκτρονικά, όλα αυτά και έκαναν τα παιδάκια σήμερα να κάνουν συμμορίες στους δρόμους και να σκοτώνονται μεταξύ τους.

Προχθές ένα κοριτσάκι πέθανε 13 χρόνων από ναρκωτικά που της έδωσαν με το ζόρι άλλοι νέοι. Όλα αυτά είναι η συνέχεια του εκμαυλισμού που έχει επέλθει στην κοινωνία, όχι μόνο βάσει του πληθωρισμού, αλλά και των ηθικών αξιών που έχουν χαθεί. Αυτό είναι που πρέπει να μας καίει περισσότερο, παρά τα απλά νούμερα. Εμείς θα κάνουμε τη Γενική Εισήγησή μας επί του Προϋπολογισμού και γραπτή με προτάσεις. Αυτά είχα να πω μέχρι στιγμής σαν εισαγωγικό. Σας ευχαριστώ.

Ιωάννης Κόντης
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Δημήτριος Νατσιός, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»

Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Ο Προϋπολογισμός της Κυβέρνησης, όπως μπορεί κανείς εύκολα να παρατηρήσει, δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη. Δεν υπάρχει σχέδιο για στήριξη της ανάπτυξης, ούτε για την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας. Η Κυβέρνηση διολισθαίνει σε ένα αυστηρό χρηματοπιστωτικό πλαίσιο, με συρρίκνωση των επενδύσεων και πλήρη εφαρμογή των κοινοτικών δεσμεύσεων, για την επίτευξη δημοσιονομικής σταθερότητας, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειας των ευρωπαϊκών δεσμεύσεων, για το χρέος και το έλλειμμα, που είχαν ανασταλεί λόγω της πανδημίας.

Εξάλλου χθες και ο Επίτροπος Οικονομίας, Πάολο Τζεντιλόνι, δήλωσε ότι οι χώρες της Ευρωζώνης καλούνται να υιοθετήσουν το 2024 συντονισμένες συνετές δημοσιονομικές πολιτικές, ξεκινώντας από τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων ενεργειακής στήριξης. Οι οποιοσδήποτε ασημαντες αυξήσεις μισθών και συντάξεων, έχουν εξανεμιστεί μέσα στο πέλαγος της ακρίβειας και της προκλητικής αισχροκέρδειας.

Μέσα από αυτή τη ζοφερή εικόνα, με λύπη διαπιστώνουμε ότι ο Προϋπολογισμός που καταθέτει η Κυβέρνηση σε καμία περίπτωση δεν έχει τη δυνατότητα να επιλύσει ή έστω να περιορίσει τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, όπως ο πληθωρισμός, η αισχροκέρδεια, το υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, τα «κόκκινα» δάνεια, τους πλειστηριασμούς, το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας μέσω του Υπερταμείου, την κατάρρευση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, τις ανύπαρκτες βιομηχανικές επενδύσεις κ.α.. Είναι μία ψυχρή λογιστική αποτύπωση μεγεθών, με αμφίβολη και αναπόδεικτη προσέγγιση και το κυριότερο, χωρίς να απεικονίζεται η εύθραυστη οικονομική κατάσταση του Κράτους και των πολιτών.

Είναι ένας Προϋπολογισμός με ανύπαρκτο οικονομικό μοντέλο, στραμμένος στη μονοθεματική αναπτυξιακή κατεύθυνση του εισαγόμενου τουρισμού, του οποίου τα έσοδα αμέσως εξανεμίζονται, λόγω των τεράστιων εισαγωγών, που γίνονται εξαιτίας της έλλειψης εγχώριας παραγωγής. Όλα τα μεγέθη της Ελληνικής οικονομίας αποτυπώνουν μία αδιάφευκτη αψίδα ακραίων αρνητικών στοιχείων, που χωρίς αλλαγές στο παραγωγικό μοντέλο, δεν προοιωνίζουν κανένα μέλλον, για τους πολίτες αυτής της Χώρας.

Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος, ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο, το οποίο μειώθηκε ελάχιστα στα 355,2 δισ. ευρώ, κυρίως λόγω της ανόδου του πληθωρισμού. Το ληξιπρόθεσμο ιδιωτικό χρέος εκτοξεύθηκε στα 260 δισ. ευρώ και η κατανομή του είναι, χρέη σε εφορία 113,7 δισ. ευρώ, οφειλές προς ΕΦΚΑ 45,67 δισ. ευρώ, «κόκκινα» δάνεια σε funds 87 δισ. ευρώ, μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε τράπεζες 13,2 δισ. ευρώ. Ακόμη και σήμερα δημιουργείται μία νέα γενιά «κόκκινων» δανείων, αφού δάνεια, τα οποία είχαν ρυθμιστεί «ξανακοκκινίζουν», καθώς πολλοί δανειολήπτες αδυνατούν να συνεχίσουν την αποπληρωμή τους, λόγω και της συνεχούς αύξησης των επιτοκίων.

Η Δημόσια Περιουσία του Ελληνικού Κράτους ξεπουλιέται μέσω του Υπερταμείου και των θυγατρικών εταιριών, με προκλητικά χαμηλά τιμήματα, ενώ οι εισπράξεις του Ταμείου, κυμαίνονται σε επίπεδα που δεν μπορούν ούτε κατά διάνοια να εξυπηρετήσουν την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους των 355 δισ. ευρώ. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο εκτοξεύθηκε και δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στην ομαλή εκτέλεση του

Προϋπολογισμού. Το εμπορικό ισοζύγιο είναι μονίμως αρνητικό, αποτυπώνοντας τις τεράστιες εισαγωγές που πραγματοποιεί η χώρα μας, παρά την οποιαδήποτε προσπάθεια για την αύξηση των εξαγωγών.

Οι εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες αποτελούν ανοικτή πληγή και στην πραγματικότητα αποτελούν άδηλο χρέος. Συμπεριλαμβάνονται σε αυτές οι εγγυήσεις του Ταμείου Εγγυοδοσίας ΤΕΠΙΧ και του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» των «κόκκινων» δανείων. Την ανεργία των νέων 15-24 ετών, όπου βρισκόμαστε στη 2η θέση ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ και το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ε.Ε. στους νέους 19-24 ετών, ενώ κατέχουμε τα σκήπτρα στο ποσοστό ανεργίας των νέων 25-29 ετών, με 27% και 19% αντίστοιχα.

Δεν υπάρχει κανένα μακροπρόθεσμο σχέδιο για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, ενώ τα αναπτυξιακά δημόσια έργα ή η συντήρηση των υποδομών, ελέγχονται και εγκρίνονται από την Ε.Ε., μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και του Υπερταμείου, ΕΕΣΥΠ. Δηλαδή, με απλά λόγια, ακόμη και η οικονομική ανασυγκρότηση της χώρας, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική ανάπτυξη, έχει περάσει στα χέρια των εταίρων μας, γεγονός που σημαίνει ότι η χώρα μας θα βγει σίγουρα ζημιωμένη, τουλάχιστον σε ζητήματα με συγκρουόμενα εθνικά συμφέροντα.

Η άνοδος των επιτοκίων με τη σειρά της θα προκαλέσει ύφεση ή σε κάθε περίπτωση μείωση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Είναι ορατός ο στασιμοπληθωρισμός και η συνεχής δυσχέρεια της Ελληνικής Κυβέρνησης να ανταπεξέλθει στα αυξημένα επιτόκια, ακόμη και για τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό της. Παράλληλα, νέα προβλήματα θα προκύψουν από το «κοκκίνισμα» των δανείων, που είχαν ρυθμιστεί προγενέστερα.

Ο πληθωρισμός προσφοράς σε συνδυασμό με την άνοδο των επιτοκίων, θα φέρει σε εξαιρετικά δυσχερή θέση τη χώρα μας, κυρίως όσον αφορά το κόστος ζωής και την αδυναμία αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων. Οι λιανικές τιμές στα σουπερμάρκετ και οι τιμές στο ηλεκτρικό ρεύμα αυξάνονται με ρυθμό μεγαλύτερο από τις χονδρικές τιμές. Αυτό σημαίνει περιθώριο κερδοσκοπίας από ολιγάρχες, μεσάζοντες και διαπλεκόμενους.

Οι προτάσεις μας στην Κυβέρνηση για τις υψηλές τιμές και τον πληθωρισμό μπορούν να σταχυολογηθούν στα εξής σημεία. Αντί η Κυβέρνηση να μοιράζει επιδόματα με τα energy pass, που και αυτά σε λίγο θα κοπούν, πρέπει να καταργήσει το Χρηματιστήριο Ενέργειας και να επέλθει στην αλυσίδα παραγωγού-καταναλωτή, ελέγχοντας πλήρως τον ρόλο των μεσαζόντων, πριν είναι αργά και διαρραγεί οριστικά ο κοινωνικός ιστός και ξεφύγει τελείως ο δείκτης της ανθρώπινης φτώχειας στην Ελλάδα.

Πρέπει να γίνει αναπροσαρμογή του περιθωρίου κέρδους, ειδικά από τις αλυσίδες πώλησης τροφίμων λιανικής, δεδομένου ότι υπάρχει σαφής και μεγάλη μείωση, τόσο της κιλοβατώρας όσο και των καυσίμων σε σχέση με πέρυσι. Σε τομείς με υψηλές τιμές προϊόντων, όπου έχουμε ανελαστική ζήτηση και, ειδικότερα, στα τρόφιμα, στην ενέργεια, θέρμανση, μετακίνηση, στα λιπάσματα και τις ζωοτροφές, απαιτείται η επέμβαση του Κράτους για ορισμό πλαφόν και παύση της αισχροκέρδειας. Είναι απαραίτητη η δημοσιοποίηση των προϊόντων στα οποία διαπιστώθηκε αισχροκέρδεια, ως αποτρεπτικό μέτρο και, παράλληλα, μέτρο προφύλαξης των πολιτών.

Προτείνουμε μηδενισμό του Φ.Π.Α. επιλεκτικά και στοχευμένα σε συγκεκριμένα καταναλωτικά αγαθά πρώτης ανάγκης, που έχουν άμεση σχέση με τον βιοπορισμό της λαϊκής οικογένειας, και προτείνουμε μηδενισμό για να προλάβουμε τις δικαιολογίες της Κυβέρνησης

για τις επιπτώσεις στα κρατικά έσοδα. Η απλή μείωση του ΦΠΑ, ενδεχόμενα να απορροφηθεί από τους μεσάζοντες και να μην περάσει στην κατανάλωση. Όμως ο μηδενισμός του Φ.Π.Α. σε είδη πρώτης ανάγκης είναι εύκολα ελεγχόμενος από τον ελεγκτικό μηχανισμό και είναι βέβαιο ότι θα μειώσει αντίστοιχα τις τιμές των αγαθών.

Λήψη διοικητικών μέτρων ολιγοήμερου κλεισίματος εκείνων των επιχειρήσεων που αποδεδειγμένα αισχροκερδούν, εκμεταλλεόμενες την κρατική γραφειοκρατία και τη δυσκίνητη δικαιοσύνη, κατατρώγοντας το πενιχρό εισόδημα της Ελληνικής οικογένειας. Το μέτρο αυτό θα αποτελεί αποδοκιμασία και δυσφήμιση για την εμπλεκόμενη εταιρία, αλλά και μέτρο παραδειγματισμού για επίδοξους κερδοσκόπους.

Από το 2024 η Κυβέρνηση καθιστά υποχρεωτική την ιδιωτική ασφάλιση σε επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 2 εκατομμυρίων ευρώ. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι η εξέλιξη αυτή δεν θα αποτελέσει το πρώτο βήμα για την υποχρέωση των πολιτών να ασφαλίσουν τα ακίνητά τους σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, ώστε η εκάστοτε Κυβέρνηση και το κράτος να αποποιείται των ευθυνών του για κατασκευή και συντήρηση των υποδομών και την παροχή αποζημιώσεων. Δεν θα δεχθούμε, με πρόσχημα το αφήγημα της κλιματικής αλλαγής, να γίνει η Κυβέρνηση «πλασιέ» ασφαλιστικών εταιρειών σε βάρος της δύσμοιρης ελληνικής οικογένειας, που στενάζει οικονομικά να κρατήσει όρθιο τον οικογενειακό της προϋπολογισμό.

Είναι άξιον απορίας γιατί πριμοδοτεί η Κυβέρνηση με φορολογικές ελαφρύνσεις τις κεφαλαιαγορές. Για ποιο λόγο άραγε, στα πλαίσια αναμόρφωσης του πλαισίου λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς, θεσπίζεται μείωση φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου με δημοσιονομικό κόστος 22 εκατομμύρια ευρώ, μείωση κατά 50% του φόρου χρηματιστηριακών συναλλαγών, με δημοσιονομικό κόστος 21 εκατομμύρια ευρώ και κατάργηση του φόρου τόκων κρατικών ομολόγων, με δημοσιονομικό κόστος 7 εκατομμύρια ευρώ; Αισθάνεται η Κυβέρνηση την ανάγκη να προσφέρει αδιάντροπα στην πλουτοκρατία και στα funds τέτοιο δώρο, που μειώνει τον φόρο επί των χρηματιστηριακών κερδών τους;

Παρά τις επανειλημμένες εξαγγελίες της Κυβέρνησης περί εισαγόμενου πληθωρισμού, πρέπει να επισημαίνουμε την ανατιολόγητη αύξηση των καυσίμων, που επηρεάζει όλη την παραγωγική διαδικασία και αυξάνει το κόστος παραγωγής. Τονίζουμε ότι στον χώρο των καυσίμων κήκε η γούνα της Κυβέρνησης. Ενώ η μέση μηνιαία διεθνή τιμή του πετρελαίου Brent κινήθηκε καθοδικά, από τα 120 δολάρια ανά βαρέλι τον Ιούνιο του 2022, στα 76 έως 86 δολάρια ανά βαρέλι από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο του 2023, τα καύσιμα κίνησης στην εγχώρια αγορά παραμένουν σε πολύ υψηλή τιμή. Δηλαδή, η κερδοσκοπία επιβαρύνει το μεταφορικό κόστος, τόσο των πολιτών, με τις υψηλές τιμές βενζίνης, όσο και των μεταφορικών μέσων μικρομεσαίων επιχειρήσεων και αγροτών.

Ομοίως, η τιμή του φυσικού αερίου μειώθηκε από 339 ευρώ ανά μεγαβατώρα τον Αύγουστο 2022, στα 39 ευρώ ανά μεγαβατώρα κατά μέσο όρο τον Σεπτέμβριο του 2023, σημειώνοντας μείωση περίπου 88%. Ποιος, λοιπόν, ο λόγος ύπαρξης του Χρηματιστηρίου Ενέργειας; Για να κερδίζουν τεράστια ποσά οι μεσάζοντες των εταιρειών ενέργειας σε βάρος των πολιτών; Η «ΝΙΚΗ» θα καταψηφίσει τον Προϋπολογισμό, γιατί θεωρεί ότι είναι καθαρά διαχειριστικός και όχι αναπτυξιακός, και δεν αντιμετωπίζει τα αυξημένα προβλήματα της κοινωνίας, που έχουν να κάνουν με την καθημερινή επιβίωση των πολιτών.

Δημήτριος Νατσιός
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Αλέξανδρος Καζαμίας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»

Βουλευτής Επικρατείας

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο Προϋπολογισμός του 2024, που κατατέθηκε την περασμένη Τρίτη στη Βουλή, είναι ένας Προϋπολογισμός λιτότητας. Όμως, παρουσιάζεται από την Κυβέρνηση, ως και να είναι, δήθεν, αναπτυξιακός. Είναι, στην ουσία, ένας περιοριστικός Προϋπολογισμός, ο οποίος βυθίζει την Ελληνική κοινωνία και οικονομία ακόμη πιο βαθιά στη λιτότητα που άρχισε να εφαρμόζεται μετά τη λήξη της πανδημίας του κορωνοϊού.

Ο περιοριστικός χαρακτήρας του Προϋπολογισμού και η πολιτική λιτότητας που τον χαρακτηρίζει, πηγάζουν από τον απλούστατο λόγο ότι ο κεντρικός στόχος του είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος της τάξης του 2,1% του Α.Ε.Π., ένας στόχος που υπερβαίνει σημαντικά το πρωτογενές πλεόνασμα του 2023, που έχει, πλέον, τεθεί στο 1,1% του Α.Ε.Π.. Αυτό σημαίνει ότι η δημοσιονομική πολιτική που υιοθετεί η Κυβέρνηση είναι περιοριστική όσον αφορά το εισόδημα των περισσότερων πολιτών, καθώς και τα έσοδα αρκετών υπουργείων, ιδίως στο κοινωνικό κράτος. Αυτή είναι, βεβαίως, μία πολιτική που επιβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το μνημονιακό καθεστώς, που ακόμη ορίζει τις τύχες της ελληνικής οικονομίας. Γενεσιουργός αιτία αυτής της λιτότητας είναι το γεγονός ότι η Ελλάδα ακόμη κουβαλά ένα τεράστιο μη βιώσιμο Δημόσιο Χρέος.

Την ίδια στιγμή, όμως, το κυβερνητικό αφήγημα που συνοδεύει τον Προϋπολογισμό – κυρίως στην Εισηγητική Έκθεση των 234 σελίδων – κάνει το παν για να ωραιοποιήσει την κατάσταση και να τον παρουσιάσει ως, δήθεν, αναπτυξιακό, αποσιωπώντας (όσο, βεβαίως, είναι δυνατό) τον καθοριστικό ρόλο που παίζει το Δημόσιο Χρέος στην επιβολή υψηλών στόχων δημοσιονομικής πειθαρχίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή η τεχνητή αναπτυξιακή ρητορική συντηρείται κυρίως από το γεγονός ότι, παρά τα ποικίλα μέτρα λιτότητας που τον διέπουν, δηλαδή, η αύξηση φόρων και οι περικοπές στις δαπάνες, ο προβλεπόμενος ρυθμός ανάπτυξης για το 2024, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού, παρουσιάζεται ως σχετικά υψηλός.

Προτού περάσω σε μία εξειδικευμένη κριτική όσον αφορά τα σκέλη των εσόδων και εξόδων, θα ήθελα να συνοψίσω τη γενική θέση της «Πλεύσης Ελευθερίας» για τον Προϋπολογισμό του 2024, την οποία διατύπωσα στην Ολομέλεια, λίγα λεπτά αφότου ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας τον παρέδωσε στον Πρόεδρο της Βουλής. Για την «Πλεύση Ελευθερίας», ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι κοινωνικά άδικος, διότι αντλεί τα περισσότερα έσοδά του από τα μεσαία και ασθενέστερα στρώματα, ιδίως τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους, καθώς και από έμμεσους οριζόντιους φόρους, που επιβαρύνουν εξίσου τους φτωχούς όσο και τους πλούσιους.

Δημοσιονομικά, είναι ένας Προϋπολογισμός σκληρής λιτότητας, ο οποίος επαναφέρει τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα, διότι η Ελλάδα δεν έχει απαλλαγεί από το καθεστώς των Μνημονίων και ιδίως του τρίτου Μνημονίου του 2015, που καθιέρωσε τα θεόρατα πρωτογενή πλεονάσματα ως ένα μόνιμο δομικό χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομίας, εξαιτίας, βεβαίως, της κρίσης χρέους που μας κληροδότησαν οι παλαιότερες κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ.

Τέλος, ο Προϋπολογισμός του 2024, παρά τη φιλοδοξία του να αυξήσει τις δαπάνες για την Υγεία και την Παιδεία, στην πραγματικότητα δεν το κάνει, ενώ, ταυτόχρονα, συντηρεί τις δομές ενός απαρχαιωμένου κρατικού μηχανισμού, καθώς και τις υψηλές δαπάνες στους τομείς της Άμυνας και της Δημόσιας Τάξης. Υπό την έννοια αυτή, είναι ένας Προϋπολογισμός, που εξυπηρετεί τα συμφέροντα των λίγων και όχι των πολλών.

Στη βάση αυτής της γενικής κριτικής, θα ήθελα τώρα να εστιάσω στις βασικές μακροοικονομικές πτυχές του Προϋπολογισμού, ξεκινώντας από το πιο κρίσιμο, την Ανάπτυξη. Με μεγάλο ενδιαφέρον η «Πλεύση Ελευθερίας» παρατηρεί ότι η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού για την ανάπτυξη είναι αναθεωρημένη προς τα κάτω, από 3% που προέβλεπε πριν ένα μήνα το προσχέδιο του Προϋπολογισμού, στο 2,9% σήμερα.

Υπενθυμίζω ότι στην εισήγησή μου στις 18 Οκτωβρίου για το προσχέδιο του Προϋπολογισμού σας είχα πει ότι η «Πλεύση Ελευθερίας» θεωρεί υπερβολικά φιλόδοξη και ανεδαφική την πρόβλεψη για Ανάπτυξη στο 3%, τη στιγμή που έχουμε ένα διεθνές κλίμα ύφεσης, τόσο παγκοσμίως όσο και εντός της Ευρωζώνης, και τη στιγμή που έχουμε έναν Προϋπολογισμό λιτότητας, που θα αυξήσει τους φόρους, κάτι που επιχειρείται, βεβαίως, και με το επίμαχο νομοσχέδιο που κατατέθηκε πρόσφατα για τους αυτοαπασχολούμενους.

Διαβάζω τι σας είπα από τα πρακτικά της Επιτροπής στις 18 Οκτωβρίου. Σχετικά με την Ανάπτυξη είχα πει, «η Πλεύση Ελευθερίας αμφισβητεί κατ' αρχήν τις φιλόδοξες προβλέψεις για τον ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ του χρόνου στο 3%. Οι εκτιμήσεις, συνεπώς, είναι ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα κινηθεί πολύ χαμηλότερα από το 3%. Αυτές οι εκτιμήσεις – είχα προσθέσει – φυσικά δεν είναι δικές μας. Στην τελευταία Έκθεσή του για την Ελληνική Οικονομία, ο ΟΟΣΑ προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης για το 2024 στο 1,9%, ενώ σε πρόσφατη Έκθεσή της, η Τράπεζα HSBC, που έπεσε πολύ κοντά στις προβλέψεις της για τη φετινή ανάπτυξη της οικονομίας στη χώρα μας, προβλέπει για το 2024 αύξηση της τάξης του 1,3% για το ΑΕΠ. Υπήρξε, μάλιστα, και πρόσφατο άρθρο στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» για αυτές τις προβλέψεις». Αυτά σας είχα πει πριν ένα μήνα. Και τώρα αναθεωρείτε προς τα κάτω.

Φυσικά, η προς τα κάτω αναθεώρηση της πρόβλεψης για την ανάπτυξη κατά 0,1%, δηλαδή 250 περίπου εκατομμύρια ευρώ, είναι μικρή, όμως έχει μεγάλη σημασία. Διότι δείχνει μια τάση και, κυρίως, διότι έγινε ενώ δεν έχει ακόμη ξεκινήσει το 2024. Είμαστε βέβαιοι ότι θα υπάρξουν και άλλες αναθεωρήσεις προς τα κάτω, διότι αυτό που δεν παραδέχεστε, αλλά έρχονται τα ίδια τα νούμερα για να σας διαψεύσουν, είναι ότι εφαρμόζετε Προϋπολογισμό λιτότητας, ο οποίος μειώνει την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας.

Ένα δεύτερο στοιχείο του Προϋπολογισμού που προκαλεί έκπληξη είναι οι προβλέψεις για την ανεργία. Ενώ μέχρι τώρα η ανεργία μειωνόταν σχετικά γρήγορα, δηλαδή, κατά 1-2 μονάδες ετησίως καθ' όλη την προηγούμενη τετραετία, τώρα έχει, πλέον, κολλήσει. Η εκτίμηση του Προϋπολογισμού είναι ότι το 2024 η ανεργία θα μειωθεί μόλις κατά 0,6%, από 11,2% στο 10,6%, επιφέροντας, στην ουσία, μια κατάσταση στασιμότητας, πλέον, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Γιατί συμβαίνει αυτό; Ακριβώς, διότι η αναπτυξιακή δυναμική του Προϋπολογισμού του 2024 είναι ισχνή. Αν ήταν ισχυρότερη η αναμενόμενη ανάπτυξη, τότε θα προέβλεπε ο Προϋπολογισμός μείωση της ανεργίας που θα ήταν μεγαλύτερη. Όμως δεν είναι. Και αυτό λέει κάτι.

Το ύψος των τιμών και ο πληθωρισμός παραμένουν ένα κεντρικό πρόβλημα στην καθημερινή ζωή των πολιτών, ιδίως όσον αφορά στα τρόφιμα και τα βασικά είδη ανάγκης. Ο

Προϋπολογισμός προβλέπει μικρή μείωση του πληθωρισμού, αλλά φοβόμαστε ότι αυτή δεν οφείλεται ούτε στην πιο αποτελεσματική καταπολέμηση της αισχροκέρδειας, ούτε στην επιβολή συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Με άλλα λόγια, οι δομικές αιτίες που γεννούν τον πληθωρισμό δεν αντιμετωπίζονται από την Κυβέρνηση αποτελεσματικά.

Αντιθέτως, ο πληθωρισμός, σύμφωνα με την πρόβλεψη της Εισηγητικής Έκθεσης, προβλέπεται να υποχωρήσει από το 3,9% φέτος, στο 2,6% του χρόνου, δηλαδή, κατά μία μονάδα και λίγο παραπάνω, κυρίως ως αποτέλεσμα των υψηλών επιτοκίων που υπάρχουν στην Ευρωζώνη, τα οποία έχει επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά κυρίως, επίσης, αυτός είναι ο δεύτερος λόγος, επειδή ο Προϋπολογισμός είναι υφεσιακός και μειώνει τις τιμές.

Ένα ακόμη θέμα που θέτει η Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού και μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα στην «Πλεύση Ελευθερίας», είναι το θέμα του Δημοσίου Χρέους. Κατά την άποψή μας, η ρίζα του οικονομικού προβλήματος της χώρας και η γενεσιουργός αιτία των προϋπολογισμών λιτότητας, που ξεκίνησαν πάλι από πέρυσι και θα συνεχιστούν για τα επόμενα αρκετά χρόνια, είναι το Δημόσιο Χρέος. Παρόλο που η Εισηγητική Έκθεση δείχνει ότι το χρέος μειώνεται τώρα στο 152,3% του ΑΕΠ για το 2024 – αυτή είναι η πρόβλεψη, όπως όλοι γνωρίζουμε σε πραγματικούς αριθμούς – το Χρέος έχει αυξηθεί, ξεπερνώντας, δηλαδή, τα 400 δισ. ευρώ. Αυτό είναι ένα ανώτερο σημείο απ' ό,τι ήταν το Δημόσιο Χρέος, αρκετά μάλιστα ανώτερο από ό,τι όταν μπήκαμε για πρώτη φορά στα μνημόνια το 2010. Εκείνο που μειώθηκε, όμως, είναι ο λόγος του χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ, διότι απλούστατα αυξάνεται το ΑΕΠ. Δεν έχετε μειώσει το χρέος. Οπότε μην επαίρεστε ότι το χρέος «μειώθηκε».

Στο μεταξύ, όμως, θα πρέπει να σας ανησυχεί – τουλάχιστον εμάς μας ανησυχεί ιδιαίτερα – το γεγονός ότι τα υψηλά επιτόκια στην Ευρωζώνη έχουν αυξήσει το κόστος στον Προϋπολογισμό για τους τόκους και με την ευνοϊκή ρύθμιση που υπάρχει για το δημόσιο χρέος μέχρι το 2032, από 5 δις, που ήταν το 2023 στα 7,7 δις. Με άλλα λόγια, θα πληρώνουμε τόκους του χρόνου για το χρέος με ευνοϊκή ρύθμιση, οι οποίοι θα είναι υψηλότεροι από τον Προϋπολογισμό για όλη την Εθνική Άμυνα. Αυτή είναι μια αύξηση από φέτος μέχρι του χρόνου της τάξης του 52%, από 5 δις, σε 7,7 δις.

Αυτή η τάση θα συνεχίζεται όσο τα επιτόκια θα παραμένουν ψηλά, και η πρόβλεψη είναι ότι θα παραμείνουν ψηλά για αρκετό ακόμη διάστημα μέσα στην Ευρωζώνη, ακριβώς διότι η Ευρωζώνη έχει ένα γενικότερο πρόβλημα πληθωρισμού και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναμένεται να κρατήσει τα επιτόκια σε επίπεδα παρόμοια με αυτά που υπάρχουν σήμερα. Η «Πλεύση Ελευθερίας» θεωρεί ότι το Δημόσιο Χρέος της χώρας όχι μόνο δεν είναι νόμιμο, αλλά, ταυτόχρονα, υποστηρίζει πως οικονομικά δεν είναι βιώσιμο. Συνεπώς, θεωρούμε ότι ο Προϋπολογισμός του 2024 έπρεπε να έχει άλλη πρόβλεψη για το Δημόσιο Χρέος από εκείνη που παρουσιάζει η Κυβέρνηση.

Έρχομαι τώρα στο θέμα των εσόδων του Προϋπολογισμού, που είναι το δεύτερο κεφάλαιο της εισήγησής μου. Τα έσοδα του Προϋπολογισμού του 2024 ανέρχονται σε 65 δις συνολικά. Από αυτά τα 65 δις, τα μισά είναι έμμεσοι φόροι, κυρίως ΦΠΑ και Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης, ΕΦΚ. Αυτοί οι φόροι δεν είναι προοδευτικοί. Είναι ίδιοι για τους φτωχούς και για τους πλούσιους. Η αναλογία, και αυτό έχει επισημανθεί από άλλα κόμματα, και από τους συναδέλφους του ΠΑΣΟΚ, είναι μία αναλογία μοναδική στην περίπτωση της Ελλάδας και η οποία είναι κληρονομιά των Μνημονίων. Βεβαίως, συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ, που τώρα

διαμαρτύρεστε για αυτό, αλλά και εσείς συμμετείχατε πάρα πολύ στο να έρθει αυτή η δομή στο φορολογικό σύστημα.

Το 50%, λοιπόν, είναι έμμεσοι φόροι. Άλλο ένα 20% είναι φόροι άμεσοι στο εισόδημα, πάνω σε φυσικά πρόσωπα, και άλλο 5% περίπου είναι ο ΕΝΦΙΑ. Αυτό μας δίνει τα τρία τέταρτα των εσόδων. Από τα 75%, μένουν 25% των εσόδων. Φανταστείτε τώρα από πού έρχονται αυτά. Οι επιχειρήσεις συμβάλλουν 7 δις, σύμφωνα με το Σχέδιο του Προϋπολογισμού, δηλαδή το 11% των φόρων. Οι φόροι και οι δασμοί επί των εισαγωγών συμβάλλουν 0,5%, δηλαδή λιγότερο από 1% στο σύνολο των φόρων. Και οι φόροι στα κεφάλαια, τη στιγμή που έχουμε τις τράπεζες με υπερκέρδη αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ, είναι μόλις 239 εκατ. ευρώ. Αυτό είναι περίπου 0,3% των εσόδων του Προϋπολογισμού.

Αν αυτό δεν είναι άδικο, δεν ξέρουμε και εμείς τι θα πει «άδικη φορολόγηση». Η ισορροπία έμμεσων και άμεσων φόρων είναι απαράδεκτη. Αλλά η συμμετοχή των επιχειρήσεων, των κεφαλαίων και των εισαγωγών, όλοι μαζί δεν ξεπερνούν το 12% των εσόδων, ενώ η συμμετοχή των μισθωτών και των συνταξιούχων στους άμεσους φόρους και η συμμετοχή των πολιτών στους έμμεσους φόρους ανέρχεται περίπου στο 75%. Αυτή είναι μια αναντιστοιχία που τη θεωρούμε απαράδεκτη. Και η δομή των φόρων και των εσόδων στον Προϋπολογισμό είναι κάτι το οποίο συνεχίζεται για χρόνια, από την εποχή των Μνημονίων, και, καθώς φαίνεται με τους στόχους για τα πρωτογενή πλεονάσματα, όχι μόνο δεν θα την ανατρέψετε, αλλά πάτε να εντείνετε τον άδικο και κοινωνικά άνισο χαρακτήρα που την διακρίνει.

Θα ήθελα τώρα, κύριε Πρόεδρε, να περάσω στο τρίτο σκέλος της εισήγησής μου για τον Προϋπολογισμό, που αφορά τα έξοδα. Προηγουμένως, όμως, πρέπει να τονιστεί ότι αναμένουμε, όπως και κάθε χρόνο, πολλά από τα προβλεπόμενα έξοδα, να αναθεωρηθούν σημαντικά, κάτι το οποίο έχει καταντήσει πλέον ρουτίνα, όπως βλέπουμε όταν μελετούμε τον Απολογισμό των εξόδων από προηγούμενα έτη. Πρόσφατα, για παράδειγμα, πριν δύο εβδομάδες είχαμε τον «Απολογισμό του έτους 2021». Εκεί υπήρχε αρκετά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα προβλεπόμενα έξοδα του «Προϋπολογισμού του 2021» και σε αυτά που πραγματοποιήθηκαν στο τέλος.

Εν πάση περιπτώσει, με βάση αυτή την εικόνα που έχουμε για το πώς η Κυβέρνηση θα ήθελε να ξοδέψει του χρόνου τα χρήματά της, παρατηρούμε ότι στην Παιδεία και την Υγεία, δηλαδή, στον κορμό του κοινωνικού κράτους, η Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού ισχυρίζεται ότι υπάρχουν αξιοσημείωτες αυξήσεις. Αυτό, όμως, δεν ισχύει στην περίπτωση των δαπανών για την Υγεία. Σε πραγματικές τιμές, δηλαδή, αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό, σε σύγκριση με τον «Απολογισμό του 2022» που είναι ο τελευταίος που έχουμε στη διάθεσή μας, τα έξοδα για το Υπουργείο Υγείας ανέρχονται από 5,3 δις το 2022 σε 6 δις προβλεπόμενα για το 2024.

Δηλαδή, έχουμε μια αύξηση της τάξης του 13% με 14%, που σημαίνει ότι θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα αν αφαιρέσουμε τον Πληθωρισμό του 2022 και 2023, που ήταν υψηλός, και αυτό, παρά το γεγονός ότι η οικονομία στη διετία αυτή είχε ανάπτυξη της τάξης του 8,5%. Με άλλα λόγια από τον νέο πλούτο που δημιουργήσατε στο διάστημα αυτής της διετίας, τίποτα σχεδόν δεν πάει για την αύξηση των δαπανών για την Υγεία, ενώ τα κονδύλια που έρχονται από το «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Για αυτό, ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα έξοδα για την Υγεία παραμένουν στάσιμα και συγκαταλέγονται ξανά ανάμεσα στα χαμηλότερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά το Υπουργείο Παιδείας, εκεί έχουμε, εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον, μια καθαρή αύξηση που υπερβαίνει τα επίπεδα του Πληθωρισμού. Από τα 5 δις του 2022, τα έξοδα για την Παιδεία ανέρχονται στα 6,5 δις για το 2024, προβλεπόμενα φυσικά, μια καθαρή αύξηση της τάξης του 16% αφότου αφαιρέσουμε τον Πληθωρισμό. Όμως αυτή η άνοδος προορίζεται σχεδόν στο σύνολό της για να καλύψει τις μισθολογικές αυξήσεις των καθηγητών που προβλέπεται να ισχύσουν από την 1η Ιανουαρίου του 2024 και που αποτελούν σχεδόν τα τρία τέταρτα του Κρατικού Προϋπολογισμού για την Παιδεία.

Με άλλα λόγια, η βελτίωση των υποδομών των κτιρίων, του εξοπλισμού των σχολείων και της γενικότερης εκπαιδευτικής εμπειρίας των μαθητών και των φοιτητών, δεν πρόκειται να ενισχυθεί με αυξημένα κονδύλια σε πραγματικές τιμές. Για αυτό τα έξοδα για την Παιδεία, παρά την αύξηση αυτή, θα παραμείνουν και το 2024 κοντά στο 3% του ΑΕΠ, κρατώντας τη χώρα μας σε μία από τις χαμηλότερες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών-μελών όσον αφορά τα έξοδα σε αυτόν τον κρίσιμο τομέα του κοινωνικού κράτους.

Επίσης, ένας άλλος τομέας του κοινωνικού κράτους είναι το Υπουργείο Πολιτισμού. Ο πολιτισμός, τον οποίο κατά καιρούς, όταν τον θυμάστε, τον αποκαλείτε «τη βαριά βιομηχανία μας» – μια έκφραση που δεν μας αρέσει – παρόλα αυτά, τον έχετε υποβάλλει σε καθαρή μείωση δαπανών που κινούνται αρκετά κάτω από το ύψος του Πληθωρισμού. Τα 475 εκατομμύρια ευρώ που είχαν δοθεί στο Υπουργείο αυτό το 2022, το Υπουργείο Πολιτισμού το 2024 πρόκειται να λάβει, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, 400 εκατομμύρια. Δηλαδή αύξηση μόλις 7%, τη στιγμή που ο Πληθωρισμός στην τελευταία διετία ήταν διπλάσιος, 14% περίπου, και οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στο Υπουργείο θα είναι και αυτοί αυξημένοι. Με άλλα λόγια, η αύξηση που δίνετε για άλλες δραστηριότητες, πέραν των μισθών, είναι σημαντικά μειωμένη όσον αφορά το Υπουργείο Πολιτισμού.

Σε αντίθεση με τους τομείς του κοινωνικού κράτους, τα Υπουργεία που διατηρούν εύρωστους προϋπολογισμούς ή λαμβάνουν σημαντικές αυξήσεις, είναι εκείνα που αφορούν τους λεγόμενους κατασταλτικούς μηχανισμούς του Κράτους, δηλαδή, την Άμυνα και τη Δημόσια Τάξη, την Προστασία του Πολίτη. Τα έξοδα του Υπουργείου Αμύνης και οι εξοπλισμοί εμφανίζουν – είναι αλήθεια – σχετική μείωση προς το παρόν σε σχέση με το 2022, από 6,4 δις το 2022, σε 6,1 δις προβλεπόμενα για το 2024. Αλλά αυτή η μείωση είναι λίγο μεγαλύτερη αν λάβει κανείς υπόψη τον πληθωρισμό. Όμως με βάση τον Απολογισμό του 2022 φαίνεται τελικά πως ξοδέψατε αρκετά περισσότερα στη διάρκεια του έτους για την Άμυνα. Επτά δις ξοδεύτηκαν. Αυτή η απόκλιση, που είναι αρκετά σημαντική, επαναλήφθηκε και το 2021.

Με άλλα λόγια, προβλέπετε πιο συγκρατημένους πόρους για την εθνική άμυνα στην αρχή του χρόνου, αλλά κατά τη διάρκεια του χρόνου, τους ξεπερνάτε κατά 10%, 15%, μπορεί και παραπάνω. Συνεπώς, αναμένουμε ότι και το 2024 οι δαπάνες για την Άμυνα θα υπερβούν το ποσό που προβλέπεται στον Προϋπολογισμό και το 2024. Σε κάθε περίπτωση, η Ελλάδα θα συνεχίσει και του χρόνου να ξοδεύει κοντά στο 3% του ΑΕΠ για την Άμυνα, αρκετά υψηλότερο από τον στόχο του 2% που θέτει το NATO για τα κράτη-μέλη του.

Παρομοίως, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη παρουσιάζει μια εντυπωσιακή αύξηση αρκετά πάνω από τον πληθωρισμό, από 1,9 δις το 2022, σε 2,3 δις για το 2024. Η μερίδα του λέοντος του Προϋπολογισμού για το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη πηγαίνει στην Αστυνομία, η οποία λαμβάνει σχεδόν 2 δισεκατομμύρια, δηλαδή, 1% του ΑΕΠ, τη στιγμή

που η Εθνική Άμυνα λαμβάνει το 3%, για να μας προστατέψει, υποτίθεται, η Αστυνομία από κάποιους εσωτερικούς εχθρούς. Δεν ξέρω, είναι ένα τεράστιο ποσό.

Έχουμε αυτήν τη στιγμή 50.000 αστυνομικούς. Ο αριθμός των αστυνομικών ανά 100.000 κατοίκους είναι στους 525, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat για το 2022, και αυτό συγκρίνεται με τις δαπάνες χωρών, όπως είναι η Τουρκία και όπως είναι το Μαυροβούνιο. Δηλαδή, δεν μιλάμε για κράτη τα οποία είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένα, και δεν είμαστε σίγουροι αν εσείς θεωρείτε αυτές τις ογκώδεις δαπάνες για τη Δημόσια Τάξη ως ένδειξη εκσυγχρονισμού. Πάντως κανένας άλλος δεν το βλέπει έτσι. Συνήθως οι υψηλές δαπάνες για την καταστολή και για την Αστυνομία σχετίζονται με χώρες χαμηλής και ενδιάμεσης ανάπτυξης. Αν είναι αυτό το μοντέλο που θέλετε να ακολουθήσετε, να το κάνετε, αλλά, τουλάχιστον, να μην μας μιλάτε για τον «πολυδύναμο εκσυγχρονισμό».

Θα ήθελα, τέλος, να σημειωθεί πως και το Υπουργείο Προεδρίας λαμβάνει μια αύξηση κοντά στο 25 % σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του 2022. Από 33 εκατομμύρια σε 43 εκατομμύρια ευρώ. Από αυτά, σχεδόν τα μισά προορίζονται για την «Επικοινωνία και την Ενημέρωση», όπου εργάζονται 2.250 άτομα, σύμφωνα με την ανάλυση που δείχνει το Σχέδιο του Προϋπολογισμού. Δηλαδή, σχεδόν τα 3/4 του προσωπικού του Υπουργείου.

Αυτά τα ποσά, ξέρετε, δεν πέρασαν απαρατήρητα από τον Τύπο, που ήδη σχολιάζει το μέγεθος της παρέμβασης που έχει κάνει η Κυβέρνηση για την κατασκευή και διακίνηση της πληροφορίας, δηλαδή, αυτό που θα λέγαμε πιο απλά, για την κυβερνητική προπαγάνδα. Εκείνο που ο Τύπος, ενδεχομένως, να μη γνωρίζει είναι ότι στον πρόσφατο Απολογισμό του 2021, η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης του Υπουργείου Προεδρίας είχε λάβει ως το τέλος του έτους τέσσερις φορές περισσότερα χρήματα από αυτά που προβλέπονταν στην αρχή. Πιστεύουμε ότι τα ίδια τρικ μάλλον θα επαναληφθούν και στον Προϋπολογισμό του 2024. Είναι κάτι που θα παρακολουθούμε, να δούμε αν τελικά τα συγκροτημένα ποσά που προϋπολογίζετε στην αρχή, επειδή υπάρχουν αρνητικά δημοσιεύματα, θα τηρηθούν ή αν θα τα ξεπεράσετε σημαντικά στο τέλος.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι, αν κρίνουμε από την πρόσφατη συζήτηση για τον Απολογισμό και Ισολογισμό του 2021 που είχαμε εδώ στην Επιτροπή, όπου φάνηκε πως αναθεωρήσατε τον Προϋπολογισμό του 2021 τέσσερις φορές, αλλά και της προηγούμενης χρονιάς, του 2020, τον είχατε αναθεωρήσει έξι φορές, είμαστε βέβαιοι ότι ο Προϋπολογισμός του 2024 θα παρουσιάσει, για μια ακόμη φορά, σημαντικές αποκλίσεις από την πραγματικότητα. Αυτό, βεβαίως, μας δημιουργεί την έντονη υποψία ότι, πιθανόν, πάλι να συζητάμε σήμερα έναν εικονικό προϋπολογισμό, μέσα από τον οποίο παρουσιάζετε στους πολίτες, μάλλον, τα όνειρά σας για την οικονομία του 2024, παρά την πραγματικότητα που πρόκειται να διαχειριστείτε.

Ελλείπει πιο ρεαλιστικών προτάσεων εκ μέρους της Κυβέρνησης, είμαστε, δυστυχώς, υποχρεωμένοι, να ασκήσουμε κριτική στην ωραιοποιημένη εικόνα της οικονομίας που μας παρουσιάζετε σήμερα στα χαρτιά, μέσα από τις καλογραμμένες εκθέσεις, τους πίνακες και τους υποθετικούς αριθμούς που παρουσιάζετε. Όμως, γνωρίζουμε καλά ότι η πραγματικότητα που βιώνουν κάθε μέρα οι πολίτες στους χώρους εργασίας και στην αγορά, είναι πολύ πιο σκληρή.

Η «Πλεύση Ελευθερίας» δεν είναι με την οικονομική ολιγαρχία που εσείς υπηρετείτε, αλλά βρίσκεται πάντα με το μέρος των πολλών. Και για αυτό προειδοποιούμε ξανά τους πολίτες ότι ο Προϋπολογισμός σας είναι βαθιά ταξικός, αντιλαϊκός και, παρά τα τεράστια κονδύλια που

λαμβάνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πρόκειται να συμβάλλει ελάχιστα στην ανάπτυξη και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για την πλειονότητα της κοινωνίας. Ευχαριστώ.

Αλέξανδρος Καζαμίας
Βουλευτής Επικρατείας

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ
Για τον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2024

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριοι Υφυπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2024, ο οποίος ήδη από το πρωί εισήχθη στην αρμόδια κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών προς συζήτηση, επισφραγίζει και επιβραβεύει μια συνετή και συμπαγή δημοσιονομική πολιτική με κοινωνικό πρόσημο, η οποία εγκαινιάστηκε με την ανάληψη της διακυβέρνησης της Πατρίδας μας από τη Νέα Δημοκρατία και τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, το καλοκαίρι του 2019.

Τα τελευταία 5 χρόνια ετέθησαν συστηματικά τα θεμέλια, με συνεπή προγραμματισμό, ορθή μέθοδο και πίστη στο πρόγραμμά μας, της οικοδόμησης μιας ισχυρής και αυτοδύναμης ελληνικής οικονομίας, η οποία αναπτύσσεται, παρά τις δυσμενείς παγκόσμιες συγκυρίες, με γεωμετρική πρόοδο και σταθερό βηματισμό. Ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι ο πρώτος μετά από 13 έτη που καταρτίζεται με το αξιόχρεο της χώρας να έχει ανακτήσει την επενδυτική του βαθμίδα. Ένα επίτευγμα που οφείλεται, πρωτίστως, στη σκληρή προσπάθεια και στις θυσίες της ελληνικής κοινωνίας, σε συνδυασμό με τη συνετή και αποτελεσματική δημοσιονομική πολιτική των τελευταίων ετών.

Η απόκτηση της επενδυτικής βαθμίδας – και αυτό δεν πρέπει να το παραβλέπουμε – ενισχύει ακόμα περισσότερο τη στέρεη και συνεκτική προσέγγιση των οικονομικών μεγεθών αυτού του Προϋπολογισμού, αφού επιτρέπει ακόμα υψηλότερη εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων, οι οποίες, σε συνδυασμό με την άνθηση και τις θετικές προβλέψεις για το τουριστικό μας προϊόν, όχι μόνο μπορούν να αντισταθμίσουν τυχόν γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς στη διεθνή σκακιέρα, αλλά και να απορροφήσουν συνακόλουθες πληθωριστικές πιέσεις.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού, ο ρυθμός ανάπτυξης παραμένει πλησίον των στόχων που έχουν τεθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2023 και αναμένεται να ανέλθει σε 2,4% το 2023 και 2,9% το 2024. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε ονομαστικούς όρους αναμένεται να αυξηθεί, από 206,6 δισ. ευρώ το 2022, σε 222,8 δισ. ευρώ το 2023 και 233,8 δισ. ευρώ το 2024. Παράλληλα, ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αναμένεται να κυμανθεί σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα και να διαμορφωθεί σε 4,1% έναντι 4,5% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας για το 2023 και να αποκλιμακωθεί περαιτέρω σε 2,6% για το 2024. Οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν κατά 7,1% κατά το τρέχον έτος και, ακόμη περισσότερο, κατά 15,1% το 2024, ενώ η ανεργία αναμένεται να μειωθεί από 11,2% το 2023 σε 10,6% το 2024.

Αυτές είναι οι βασικές εκτιμήσεις της ελληνικής οικονομίας, αυτή είναι σε αδρές γραμμές, η «ακτινογραφία» αυτού του Προϋπολογισμού, αποτέλεσμα της εντατικής προετοιμασίας, της ειλικρίνειας και του οραματικού ρεαλισμού που διέπει ήδη από το 2019 τη διακυβέρνησή μας. Παρά την αβεβαιότητα που επικρατεί διεθνώς και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, παρά τις φυσικές καταστροφές που έπληξαν την πατρίδα μας και παρά τις εισαγόμενες κρίσεις σε ένα γεωπολιτικό περιβάλλον που αναδιατάσσεται με απρόβλεπτους ρυθμούς, η ελληνική οικονομία όχι μόνο ανθίσταται σε όλες αυτές τις πιέσεις, αλλά υπεραποδίδει, γεγονός που αποτυπώνεται

με τρόπο σαφή και πρόδηλο σε όλα τα οικονομικά μεγέθη του υπό εξέταση σχεδίου του Προϋπολογισμού.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός σκιαγραφείται στους παρακάτω συγκεκριμένους άξονες, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων έχουν μόνιμο χαρακτήρα και το συνολικό όφελος για τους συμπολίτες μας. Πρώτος, μείωση φόρων και κοινωνική δικαιοσύνη, που συμβάλλουν στην αύξηση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών. Δεύτερος, ενίσχυση του εισοδήματος της μεσαίας τάξης με μόνιμη αύξηση αποδοχών με τη συμπερίληψη όλων των μέτρων που έχουν εξαγγελθεί προεκλογικά προς εφαρμογή το 2023 και όλα τα μέτρα που εξαγγέλθηκαν στη ΔΕΘ. Τρίτος, στήριξη του θεσμού της οικογένειας, όπως ενδεικτικά, με την αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες που έχουν παιδιά και την επέκταση του επιδόματος μητρότητας στους 9 μήνες.

Τέταρτος, στήριξη σε επαγγελματικές και κοινωνικές ομάδες που επωμίστηκαν όλο το προηγούμενο διάστημα το βαρύ φορτίο των αλληπάλληλων κρίσεων. Ταυτόχρονα, αποκατάσταση των υποδομών και των ζημιών νοικοκυριών και επιχειρήσεων από τις πρόσφατες φυσικές καταστροφές. Πέμπτος, έμφαση στη νέα γενιά. Έκτος, στοχευμένη επιδοματική πολιτική για τους αληθινά εύάλωτους συμπολίτες μας. Έβδομος, αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Όγδοος, καταπολέμηση της φοροδιαφυγής με 11 πρωτοβουλίες. Στην πλήρη εφαρμογή των μέτρων που ήδη εφαρμόζουμε και σχεδιάζουμε άμεσα τα επιπλέον έσοδα υπολογίζονται στα 2 δισ. ευρώ ετησίως παραπάνω έσοδα, χωρίς αύξηση των φόρων, από 56,2 δισ. ευρώ πέρυσι, 61,3 δισ. ευρώ το 2023 και 63 δισ. ευρώ το 2024.

Ένατος, προτεραιότητα στην παιδεία και την υγεία. Στέκομαι σε αυτό το σημείο στην επιχορήγηση προς τα νοσοκομεία και την πρωτοβάθμια υγεία το 2024, που θα είναι αυξημένη κατά περίπου 15% σε σχέση με το 2023 και θα διαμορφωθεί σε 2,65 δισ. ευρώ, έναντι 2,31 δισ. ευρώ το 2023 και 2,04 δισ. ευρώ το 2022. Θα γίνουν ριζικές τομές και ρήξεις με όλα τα κακώς κείμενα, που θα αναδιαμορφώσουν πλήρως το σύστημα δημόσιας υγείας. Είναι μια από τις κορυφαίες δεσμεύσεις μας και θα συγκρουστούμε μέχρι τέλους.

Κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι, αναφέρομαι επιγραμματικά στους βασικούς αυτούς άξονες, τους οποίους θα αναπτύξουν πιο διεξοδικά οι συνάδελφοι ειδικοί εισηγητές, για να σας παρουσιάσω ειδικότερα τις πρόνοιες και τους στόχους που περιλαμβάνει ο νέος Προϋπολογισμός για το 2024 για το δημόσιο χρέος. Είναι, πράγματι, αξιομνημόνευτη η συγκεκριμένη επίδοση της ελληνικής οικονομίας, διότι όλα τα ανωτέρω πραγματοποιούνται χωρίς να αποκλίνει η χώρα από τους δημοσιονομικούς της στόχους.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να αποκλιμακωθεί εντυπωσιακά από 172,6% του ΑΕΠ το 2022 σε 160,3% το 2023 και σε 152,3% το 2024. Αυτό το εντυπωσιακό στοιχείο από μόνο, αλλά πολύ περισσότερο σε συνδυασμό με όλα όσα ήδη έχουν αναφερθεί, αποδεικνύουν ότι η χώρα έχει εισέλθει σε έναν ενάρετο κύκλο μείωσης του χρέους και οικονομικής ανάπτυξης, μείωση κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2023 και 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2022.

Μετά την πλήρη αποπληρωμή των δανείων του ΔΝΤ τον Απρίλιο του 2022, ακολούθησε η πρόωρη αποπληρωμή μέρους των ευρωπαϊκών δανείων του GLF, ύψους 2.645 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο 2022, ενώ έχει ήδη ξεκινήσει η νομική διαδικασία με τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης για την περαιτέρω πρόωρη αποπληρωμή δανείων ύψους 5.290 εκατ. ευρώ, που λήγουν το 2024 και το 2025 έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Το Greek Loan Facility, η Ελληνική Δανειακή Διευκόλυνση δηλαδή, που ήταν το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδοτικής

στήριξης για την Ελλάδα που συμφωνήθηκε τον Μάιο του 2010 αποτελούνταν από διμερή δάνεια με χώρες της Ευρωζώνης ύψους 52,9 δισ. ευρώ και δάνειο 20,1 δισ. ευρώ από το ΔΝΤ. Η ταχύτερη αποπληρωμή του συνόλου του διμερούς δανείου προς την Ευρωζώνη είναι ο απώτερος στόχος του οικονομικού επιτελείου και η ανακοίνωση της αποπληρωμής δόσεων του πρώτου δανείου, βοήθησε τη χώρα στη διεκδίκηση της επενδυτικής βαθμίδας. Και τώρα η ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών ζητάει μια ταχύτερη διαδικασία για την αποπληρωμή δόσεων του δανείου στο άμεσο μέλλον, με μια πιο μόνιμη και αυτοματοποιημένη διαδικασία.

Όλες αυτές οι αλληπάλληλες θετικές εξελίξεις άφησαν ηχηρό αποτύπωμα στον διεθνή αντίκτυπο της ελληνικής οικονομίας. Ο πρώτος αναγνωρισμένος από την ΕΚΤ οίκος αξιολόγησης που αναβάθμισε το αξιόχρεο του Ελληνικού Δημοσίου στην επενδυτική βαθμίδα BBB- ήταν η DBRS Morningstar, στις αρχές Σεπτεμβρίου 2023 και ακολούθησε ο οίκος Standard & Poor's προς το τέλος Οκτωβρίου 2023. Είχαν προηγηθεί ανάλογες αναβαθμίσεις τόσο από τον οίκο αξιολόγησης R&I τον Ιούλιο 2023, όσο και από τον νεοσύστατο οίκο αξιολόγησης Score Ratings τον Αύγουστο 2023. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναβάθμιση κατά δύο βαθμίδες του αξιόχρεου του Ελληνικού Δημοσίου από τη Moody's, από Ba3 σε Ba1, στα μέσα Σεπτεμβρίου 2023.

Το πρωτογενές αποτέλεσμα για το έτος 2024 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,1% του ΑΕΠ, σύμφωνα με τους στόχους του Προγράμματος Σταθερότητας. Το γεγονός ότι το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των ετών 2023 και 2024 παραμένει εντός των εκτιμήσεων που είχαν αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, ενισχύει την αξιοπιστία του αξιόχρεου της χώρας προς τη διεθνή κοινότητα και τους οίκους αξιολόγησης.

Κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι, οι προκλήσεις της εποχής μας είναι μεγάλες και γνωστές. Ο πληθωρισμός, η ενεργειακή αστάθεια, η γεωπολιτική αναταραχή, συνθέτουν μια δυσεπίλυτη και ακανθώδη εξίσωση. Η ελληνική οικονομία, όμως, από το 2019 και εντεύθεν έχει πραγματοποιήσει άλματα. Όχι μόνο αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις, αλλά αναπτύσσεται δυναμικά και ενισχύει διαρκώς τον ρόλο της και το αποτύπωμά της στο διεθνές σκηνικό. Οι Ελληνίδες και οι Έλληνες αντιλαμβάνονται καθημερινά τις επίμοχθες προσπάθειες αυτής της Κυβέρνησης να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το πρόβλημα της ακρίβειας και της σταδιακής αποκλιμάκωσης και οριστικής μείωσης των τιμών στα βασικά καταναλωτικά αγαθά και στα αγαθά πρώτης ανάγκης.

Για εμάς αποτελεί πατριωτική επιταγή να συγκρουστούμε με το πρόβλημα που πλήττει, κυρίως, τους μικρομεσαίους. Ο Προϋπολογισμός του 2024 καλείται να συγκεράσει τον στόχο της δημοσιονομικής σταθερότητας που είναι θεμέλιο για κάθε προσπάθεια, με τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται, καθώς και με το βασικό πρόταγμα της κοινωνίας, μετά την πληθωριστική κρίση, την αύξηση δηλαδή του διαθέσιμου εισοδήματος και των μισθών.

Η υπεραπόδοση της οικονομίας δεν αποτελεί για εμάς σάλπισμα παροχολογίας, ούτε εύκολων, ανέξοδων και γενικευμένων άρσεων στη δημοσιονομική σταθερότητα της χώρας. Δεν πρόκειται να θυσιάσουμε τους κόπους των Ελλήνων πολιτών, ούτε να ναρκοθετήσουμε το μέλλον των επερχόμενων γενεών στον βωμό πρόσκαιρων μικροκομματικών κερδών. Θα συνεχίσουμε να κεφαλαιοποιούμε το απόθεμα εμπιστοσύνης με την ελληνική κοινωνία, στο πλαίσιο σταθερής και μόνιμης αύξησης των εισοδημάτων της, με σημειακές ενισχύσεις, όπως αυτή στο τέλος της χρονιάς με 350 εκ. προς ευάλωτους συμπολίτες μας, συνδυαστικά με τη

δημοσιονομική πειθαρχία, που δεν θέτει σε κίνδυνο τις σπουδαίες κατακτήσεις της πατρίδας μας.

Ο νέος Προϋπολογισμός επαναβεβαιώνει ότι η Ελλάδα διαθέτει μια ισχυρή και ανθεκτική οικονομία, η οποία ατενίζει το μέλλον με προοπτική και αισιοδοξία, χωρίς να παρεκκλίνει από την πορεία της, αλλά και με ικανότητα να απορροφά διεθνείς κλυδωνισμούς προς χάριν των ασθενέστερων συμπολιτών μας. Είναι καρπός της συνέπειας στο οικονομικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, του οράματος του Κυριάκου Μητσοτάκη και των ακαταπόνητων προσπάθειών της ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών και του οικονομικού επιτελείου. Σας ευχαριστώ.

Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος
Βουλευτής Πιερίας

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αναφορικά με την «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2024». Όπως έχουν επισημάνει ήδη οι συνάδελφοι, πρόκειται, ίσως, για την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, και αποτελεί ιδιαίτερη τιμή να είμαι ένας από τους ειδικούς εισηγητές της Νέας Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, είμαστε στην αρχή της δεύτερης θητείας με μια πολύ ισχυρή εντολή από τους πολίτες, μια εντολή μεταρρυθμίσεων και ένα μεγάλο βάρος ευθύνης. Αυτά τα χρόνια, όπως τόνισε και ο Πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, επικεντρωθήκαμε στην επούλωση των πληγών που είχαν ανοίξει, μετά τη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, αντιμετωπίζοντας παράλληλα σοβαρότατες πολυεπίπεδες και διαφορετικές κρίσεις. Σταθήκαμε σε όλους όσους είχαν ανάγκη και σε όλους όσους επλήγησαν από την κρίση και τις καταστροφές, χωρίς λαϊκισμό, χωρίς μεγαλοστομίες, με ειλικρίνεια και σοβαρότητα, με σχέδιο και όραμα, χωρίς να θέσουμε σε κανένα κίνδυνο τα δημοσιονομικά της πατρίδος μας. Κεντρική μας επιδίωξη, ο πολυδιάστατος εκσυγχρονισμός, η περαιτέρω ανάπτυξη, η μείωση της ανεργίας και η ενίσχυση της οικονομίας.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι μια ιστορική μέρα, όσο και αν κάποιοι προσπαθούν να μειώσουν την αξία της και να «σπεκουλάρουν», κρυπτόμενοι πίσω από τσιτάτα ή επικίνδυνες υποσχέσεις. Ο Προϋπολογισμός του 2024 αποτελεί τον πρώτο, μετά από 13 έτη, που καταρτίζεται με το αξιόχρεο της χώρας να έχει ανακτήσει την επενδυτική του βαθμίδα. Αυτό, αποτελεί πρωτίστως επίτευγμα όλων των Ελλήνων, αλλά και ευθύνη δική μας, να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των πολιτών, διαφυλάσσοντας, σε κάθε περίπτωση, τη δημοσιονομική σταθερότητα που έχει επιτύχει η χώρα.

Δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, αφορά όλους μας, άμεσα ή έμμεσα, καθώς φέρνει, πρώτον, περισσότερες επενδύσεις, νέες καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και υψηλότερους μισθούς σε όλο το φάσμα της οικονομίας. Πρέπει, επίσης, να τονίσω ότι μέσα σε ένα πλαίσιο διεθνούς αστάθειας και αβεβαιότητας, την ώρα που η διεθνής οικονομία παρουσιάζει σημάδια επιβράδυνσης και οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι σε χώρες της Ευρώπης αυξάνονται, σε αυτό το δυσμενές και αβέβαιο διεθνές περιβάλλον, η ελληνική οικονομία αποδεικνύεται ανθεκτική.

Ο ρυθμός ανάπτυξης παραμένει μέσα στους στόχους που έχουν τεθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2023 και αναμένεται να ανέλθει σε 2,9% το 2024. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε ονομαστικούς όρους αναμένεται να αυξηθεί από 222,8 δισ. ευρώ το 2023 σε 233,8 δισ. ευρώ το 2024. Η ανεργία αναμένεται να μειωθεί από 11,2% το 2023 σε 10,6% το 2024, ενώ οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν κατά 7,1% κατά το τρέχον έτος και ακόμη περισσότερο κατά 15,1% το 2024. Από το 2019 και μετά έχουμε μια πολύ σημαντική αύξηση των επενδύσεων και μια ακόμα πιο σημαντική αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αποδεικνύεται – με την ψυχρή γλώσσα των αριθμών και των στατιστικών στοιχείων – ως η πλέον αποτελεσματική ως προς την προσέλκυση επενδύσεων και την εν γένει βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Παραλάβαμε την Ελλάδα τελευταία στις επενδύσεις και φέραμε μέσα σε τέσσερα χρόνια την Microsoft, την Pfizer,

την Deloitte, την Cisco, την Amazon, την Google, την Facebook και πολλές άλλες. Με βάση, επίσης, όλα τα επίσημα στοιχεία, έχουμε σημαντική αποκλιμάκωση του χρέους, ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.

Αναντίρρητα, τα τελευταία χρόνια, είχαμε μία υπεραπώδοση της οικονομίας, που οδήγησε και σε υπεραπώδοση του Προϋπολογισμού και για αυτό τον λόγο, παρά το ότι το 2023, είχαμε δύο βουλευτικές εκλογές, είχαμε φυσικές καταστροφές, συνυπολογίζοντας και το κλίμα της διεθνούς αβεβαιότητας, παρόλα αυτά, καταφέραμε και ξεπεράσαμε τις δικές μας προσδοκίες.

Αν ανατρέξετε, λοιπόν, στη συζήτηση για τον Προϋπολογισμό του 2023 και δείτε τι προβλέπαμε, τι λέγατε και τι έγινε, θα καταλάβετε ότι, προφανώς, δεν δικαιώθηκαν οι προβλέψεις της Αντιπολίτευσης, που ήταν καταστροφολογικές, αλλά ούτε και οι δικές μας. Με μια, όμως, ουσιώδη διαφορά, εμάς δεν δικαιώθηκαν, διότι ήταν πιο συγκρατημένες από ό,τι τελικά επιτεύχθηκε. Δηλαδή, απέναντι στην καταστροφολογία της Αντιπολίτευσης, σαν Κυβέρνηση, κάναμε συγκρατημένες προβλέψεις και τελικά ήρθε η πραγματικότητα, η οποία μας απέδειξε ότι τα πράγματα εξελίχθηκαν, σε σχέση με αυτό που προβλέπαμε, πολύ πιο θετικά.

Το 2024 θα είναι μια χρονιά με υψηλότερη ανάπτυξη, με περισσότερες επενδύσεις και περισσότερες εξαγωγές, από τη μία πλευρά. Από την άλλη πλευρά, θα είναι μια χρονιά, με χαμηλότερο χρέος, με χαμηλότερο πληθωρισμό και με χαμηλότερη ανεργία. Γιατί τα λέω αυτά; Γιατί θέλω να σας τονίσω ότι, απέναντι στις εύκολες υποσχέσεις και τις μικροπολιτικές σκοπιμότητες, εμείς έχουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ενίσχυσης της κοινωνίας και της οικονομίας. Αυτό αποτυπώνεται και στον σημερινό Προϋπολογισμό. Πρόκειται για τον πρώτο Προϋπολογισμό, ο οποίος περιλαμβάνει αυξήσεις μισθών στο Δημόσιο μετά από 14 χρόνια.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι θα κερδίσουν, κατά μέσο όρο, έναν μισθό ετησίως, ή διαφορετικά, περίπου 1.292 ευρώ, άλλα και μέτρα για την ενίσχυση των εισοδημάτων, όπως την άρση του «παγώματος» των τριετιών στους μισθωτούς, την αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες με παιδιά, την αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και, φυσικά, την εκ νέου αύξηση των συντάξεων. Η συνολική αύξηση της δαπάνης για την καταβολή κύριων συντάξεων φθάνει τα 869 εκατομμύρια ευρώ. Εξ αυτών, τα 430 εκατομμύρια οφείλονται στην αύξηση κατά 3% των συντάξεων και τα υπόλοιπα θα καλύψουν την επιπλέον απόδοση των νέων συντάξεων που βρίσκονται σε εκκρεμότητα.

Εδώ θέλω απλά να θυμίσω ότι οι συνταξιούχοι επί ΣΥΡΙΖΑ είδαν δεκαεπτά διαφορετικές αρνητικές παρεμβάσεις στο εισόδημά τους. Επί Νέας Δημοκρατίας, από το 2019 και μετά, μόνο αυξήσεις έχουν δει. Η Κυβέρνηση έχει δεσμευθεί ότι θα συνεχίσει να στηρίζει τους συνταξιούχους και αυτό κάνουμε στον παρόντα Προϋπολογισμό, με τις προβλεπόμενες αυξήσεις, χωρίς να θέσουμε σε κανένα κίνδυνο τα οικονομικά της Ελλάδας. Επίσης, όπως προβλέπεται, από τον Ιανουάριο του 2024 μονιμοποιείται ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ στις μεταφορές, στα γυμναστήρια, στις σχολές χορού, στους κινηματογράφους, στα θέατρα, με κόστος 305 εκατ. ευρώ κατ' έτος, στηρίζοντας τους εν λόγω κλάδους και φυσικά τους πολίτες.

Επιπρόσθετα, μέσω του Προϋπολογισμού που συζητάμε, ξεδιπλώνουμε και ένα πολυεπίπεδο σχέδιο για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και την περαιτέρω ενίσχυση των οικονομικών της χώρας. Πρωτοθούμε έτσι δράσεις, όπως τη σύνδεση των POS με τις ταμειακές μηχανές τους πρώτους μήνες του 2024, προχωράμε στη ρύθμιση της αγοράς των

βραχυχρόνιων μισθώσεων, διακόπτουμε τη συνεργασία των εταιριών εμπορίας καυσίμων με παραβάτες λαθρεμπορίας.

Κύριοι συνάδελφοι, βασική επιδίωξη της Κυβέρνησης είναι να εφαρμόσει μια πολιτική, η οποία θα συνδυάζει τη δημοσιονομική σοβαρότητα με την κοινωνική ευαισθησία, την αποτελεσματικότητα με την κοινωνική δικαιοσύνη και, όπως τόνισε και ο Υπουργός, το 2024 η ελληνική οικονομία θα ανέβει ακόμα πιο ψηλά. Οι «Κασσάνδρες» θα διαψευστούν και το διαθέσιμο εισόδημα των Ελλήνων θα αυξηθεί. Κάποιοι, μάλιστα, θέλουν να βάλουν σε τάξη τα δημόσια οικονομικά της πατρίδας μας, την ώρα που δεν μπορούν να βάλουν σε τάξη το κόμμα τους ή ό,τι, τέλος πάντων, απέμεινε αυτό.

Κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το σημείο θέλω να σταθώ ιδιαίτερα στα έσοδα από τις αποκρατικοποιήσεις, που, όπως βλέπουμε, το 2024 θα αποτελέσει μια χρονιά ρεκόρ. Για το έτος 2024 υψηλή προτεραιότητα θα δοθεί στην ευρεία χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για όλες τις διαδικασίες που αφορούν στη διαχείριση, την αξιοποίηση και την προστασία της περιουσίας του Δημοσίου. Αποκρατικοποιήσεις χωρίς εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και των διαδικασιών, με σκοπό την εναρμόνιση της αξιοποίησης των δημόσιων ακινήτων με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς, αλλά και με τις βέλτιστες πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης, δεν νοούνται.

Σε αυτό το πλαίσιο προωθούμε και προβλέπουμε έργα προς υλοποίηση το 2024, όπως την ενημέρωση της γεωχωρικής πληροφορίας, της ψηφιακής βάσης δεδομένων της δημόσιας περιουσίας, με τους δασικούς χάρτες των αναρτήσεων του 2021 και του 2022 και τους κυρωμένους δασικούς χάρτες, την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού μέσω ηλεκτρονικών δημοπρασιών, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια των διαδικασιών και να επιτευχθεί υψηλό τελικό τίμημα, όπως κατέδειξε η εφαρμογή ήδη από το προηγούμενο έτος.

Κυρίοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός από τις αποκρατικοποιήσεις προβλέπει έσοδα της τάξης 5,770 δισ. ευρώ. Από αυτά τα 970,4 εκατ. ευρώ θα αποτελέσουν πρόσθετη πηγή εσόδων από διαγωνισμούς έργων, οι οποίοι θα ολοκληρωθούν την επόμενη χρονιά. Όπως όλοι γνωρίζουμε, σημαντικό μέρος της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου έχει μεταβιβαστεί στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας, με σκοπό τη γενικότερη ανάπτυξή τους και την επαύξηση της αξίας τους.

Σημαντικό ρόλο, διαδραματίζει και το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, το ΤΑΙΠΕΔ, το οποίο προωθεί την υλοποίηση των ιδιωτικοποιήσεων με στόχο, μεταξύ άλλων, και την απευθείας απομείωση του δημόσιου χρέους. Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων είναι ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου. Ο κύριος στόχος του είναι η προσέλκυση σημαντικών διεθνών και εσωτερικών ροών κεφαλαίου, ενισχύοντας την αξία της δημόσιας περιουσίας και διασφαλίζοντας την αξιοποίησή της, μέσα από διαγωνιστικές διαδικασίες υψηλών προδιαγραφών και διαφάνειας.

Στόχος αυτών των επενδύσεων είναι η συνεισφορά τους στον οικονομικό εξορθολογισμό και στη δημιουργία αξίας στην ελληνική οικονομία, αλλά και η τροφοδότηση της βιώσιμης και διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Η αξιοποίηση, λοιπόν, των επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων από τον ιδιωτικό τομέα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη για την ελληνική οικονομία, που περιλαμβάνουν την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους, τη μείωση ή και εξάλειψη των οικονομικών υποχρεώσεων και της οποιασδήποτε μορφής κρατικής

χρηματοδότησης, καθώς και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του Προϋπολογισμού, το «άνοιγμα» των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού, την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Έτσι, θα ενισχύσουμε την οικονομική δραστηριότητα της χώρας και, ιδιαίτερα, της περιφέρειας, οδηγώντας στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες. Επιπλέον, μέσω της αξιοποίησης, θα οδηγηθούμε στην προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία καινοτόμων έργων, τα οποία θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση κρίσιμων κλάδων, όπως οι υποδομές, οι μεταφορές, η ενέργεια και ο τουρισμός.

Οι αποκρατικοποιήσεις πρέπει να συνοδεύονται με όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας και κοινωνικής ανταποδοτικότητας. Πρέπει να υπηρετούν τις βασικές προτεραιότητες για υψηλή και διατηρήσιμη οικονομική μεγέθυνση, για δημιουργία θέσεων απασχόλησης, καλών ποιοτικών θέσεων απασχόλησης και για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Αυτά υλοποιούνται και προβλέπονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2024.

Κυρίες και κύριοι, όλα αυτά τα χρόνια της διακυβέρνησής μας δημιουργήσαμε ένα ισχυρό «δίκτυο προστασίας» πάνω από νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Υλοποιήσαμε σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, προωθήσαμε έργα αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, ενισχύσαμε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη ρευστότητα στην πραγματική οικονομία. Ζούμε πλέον σε μια Ελλάδα πολύ διαφορετική από εκείνη του χθες. Θα συνεχίσουμε να βαδίζουμε μπροστά με σταθερότητα, με συνέπεια και με συνέχεια, εφαρμόζοντας απαρέγκλιτα το πρόγραμμα για το οποίο εξέλεξαν την Κυβέρνηση οι πολίτες, υλοποιώντας τώρα τις μεγάλες αλλαγές που έχει ανάγκη η χώρα. Σας ευχαριστώ.

Διονύσιος Ακτύπης
Βουλευτής Ζακύνθου

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για το έτος 2024, ο Προϋπολογισμός στρέφεται στην εισαγωγή σημαντικών μεταρρυθμίσεων, που θα οδηγήσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, διασφαλίζοντας, παράλληλα, την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Οι μεταρρυθμίσεις έχουν ως βασικούς στόχους την αύξηση των εισοδημάτων των απασχολούμενων, την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καθώς και τον περιορισμό της φοροδιαφυγής, προκειμένου να κατανεμηθούν ορθότερα τα φορολογικά βάρη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν, σε σχέση με την ενίσχυση των εισοδημάτων, περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αύξηση, για πρώτη φορά μετά την πάροδο πολλών ετών, των μισθών και των επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων από τον Ιανουάριο του 2024, την άρση του παγώματος των 3ετιών στους μισθωτούς, την αύξηση του αφορολογήτου κατά ευρώ 1.000,00 για οικογένειες με παιδιά, την αύξηση κατά 8% του ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος, τη νέα αύξηση των συντάξεων, με βάση τον μέσο όρο της αύξησης του Ακαθαρίστου Εγχωρίου Προϊόντος και του πληθωρισμού, καθώς και την κατάργηση της μείωσης των συντάξεων κατά 30%, όσων συνταξιούχων εργάζονται, και την αντικατάστασή της με εισφορά 10% επί των αμοιβών από την εργασία.

Επιπλέον, περιλαμβάνονται δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενεργειακή κρίση και την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων εξαιτίας των φυσικών καταστροφών, τις πυρκαγιές και πλημμύρες που έλαβαν χώρα, τεράστιας έκτασης το 2023, με τη λήψη αμέσων μέτρων για την αποκατάσταση της περιουσίας των πληγέντων και των υποδομών. Επίσης, επειδή η κλιματική κρίση συντελεί στη συχνότερη εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων, η εφαρμογή μονίμων μέτρων για τη θωράκιση της χώρας απέναντι σε αντίστοιχα φαινόμενα, αποτελεί βασική προτεραιότητα για εμάς. Βασικό στόχο της κυβερνητικής πολιτικής από τις αρχές του 2023 αποτελούν η αύξηση των μισθών, η τόνωση του διαθέσιμου εισοδήματος και η μείωση των ανισοτήτων.

Για αυτόν το σκοπό, ήδη από το α' εξάμηνο του 2023 υιοθετήθηκαν νέα μέτρα, όπως, η αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας, με μεσοσταθμική αύξηση 10% και κόστος 92.000.000 ευρώ για το 2023 και 65.000.000 ευρώ για το 2024 και εφεξής. Η κατάργηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης στους δημοσίους υπαλλήλους, με κόστος 202.000.000 ευρώ ετησίως και τους συνταξιούχους, με ετήσιο κόστος 274.000.000 ευρώ, οι οποίες θεσπίστηκαν σε συνέχεια της μονιμοποίησης της κατάργησης της Εισφοράς Αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα.

Η διευθέτηση μισθολογικών αιτημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων, με κόστος 58.500.000 ευρώ ετησίως. Η καταβολή τον Μάρτιο του 2023 εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης από 200 ευρώ έως ευρώ 300 ευρώ σε συνταξιούχους, που δεν έλαβαν αύξηση στις συντάξεις τους το 2023, λόγω προσωπικής διαφοράς, με κόστος 280.000.000 ευρώ. Η αύξηση της διαρκείας του επιδόματος μητρότητας σε 9 μήνες για γυναίκες απασχολούμενες στον ιδιωτικό τομέα, με κόστος 64.000.000 ευρώ ετησίως και η αύξηση των επιδομάτων αναπηρίας του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα

Κοινωνικής Ασφάλισης, κατά 8% από την 1η Μαΐου του 2023, με κόστος 63.000.000 ευρώ για το 2023 και 95.000.000 ευρώ για το 2024 και εφεξής.

Επιπρόσθετα, τον Απρίλιο του 2023 αυξήθηκε ο κατώτατος μισθός στα 780 ευρώ από το ποσό των 713 ευρώ. Μετά τις διπλές εκλογές του Μαΐου-Ιουνίου του 2023, τον σχηματισμό Κυβέρνησης τον Ιούνιο του 2023 και τις προγραμματικές δηλώσεις, εισήχθη ένα πλέγμα παρεμβάσεων που αφορούσε στο β' εξάμηνο του έτους 2023 και το 2024, για την τόνωση του διαθεσίμου εισοδήματος και τη μείωση των ανισοτήτων.

Ειδικότερα, προβλέφθηκαν τα παρακάτω μέτρα. Αναμορφώνεται το μισθολόγιο του δημοσίου τομέα για την ενίσχυση των εισοδημάτων στο δημόσιο τομέα, τη στήριξη σε μεγαλύτερο βαθμό των χαμηλομισθων δημοσίων υπαλλήλων, των οικογενειών με παιδιά, και όσων κατέχουν θέση ευθύνης στον δημόσιο, με συνολικό δημοσιονομικό κόστος 25.000.000 ευρώ για το 2023 και 931.000.000 ευρώ για το 2024.

Οι βασικές παρεμβάσεις αφορούν στην οριζόντια αύξηση κατά 70 ευρώ στον βασικό μισθό, την αύξηση της οικογενειακής παροχής από 20 ευρώ έως 50 ευρώ μηνιαίως, την αύξηση των επιδομάτων θέσης ευθύνης κατά 30%, και την αύξηση του επιδόματος παραμεθορίου και ειδικών συνθηκών εργασίας στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Παράλληλα, αυξάνεται το μισθολόγιο των μελών Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού των Πανεπιστημίων μας, καθώς και τα έξοδα μετακίνησης και διανυκτέρευσης του πολιτικού και ενστόλου προσωπικού.

Θεσμοθετήθηκαν αυξήσεις, με ετήσιο κόστος 7.000.000 ευρώ για την αναπροσαρμογή των συντάξεων ειδικών κατηγοριών, οι οποίες υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών-Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Λόγω της αναδρομικής ισχύος της ρύθμισης, ανάλογα με την κατηγορία των συνταξιούχων, το δημοσιονομικό κόστος εκτιμάται σε 5.000.000 ευρώ για το 2023 και 56.000.000 ευρώ για το 2024.

Θεσμοθετείται μόνιμη παροχή ύψους 150 ευρώ για την πραγματοποίηση αγορών από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των μεταφορών, στο πλαίσιο της οικονομικής ενίσχυσης, περίπου 200.000 νέων, ηλικίας 18 και 19 ετών, με συνολικό δημοσιονομικό κόστος 31.000.000 ευρώ για καθένα από τα έτη 2023 και 2024.

Παρέχεται τον Δεκέμβριο του 2023 έκτακτη ενίσχυση από 100ευρώ έως 200ευρώ, με δημοσιονομικό κόστος 107.000.000 ευρώ, για την οικονομική στήριξη 750.000 συνταξιούχων με συντάξεις έως 1.600 ευρώ, που έχουν προσωπική διαφορά άνω των 10 ευρώ. Μονιμοποιείται η πλήρης απαλλαγή περίπου 200.000 πρώην δικαιούχων Ε.Κ.Α.Σ. από τη συμμετοχή τους στη φαρμακευτική δαπάνη, με δημοσιονομικό κόστος 38.000.000 ευρώ κατ' έτος. Αυξάνεται από τον Δεκέμβριο του 2023 κατά 8% το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για την εισοδηματική ενίσχυση περίπου 225.000 ευαλίστων νοικοκυριών, με δημοσιονομικό κόστος 4.000.000 ευρώ για το 2023 και 43.000.000 ευρώ για το 2024.

Επεκτείνεται το επίδομα μητρότητας από το 2024 για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στους 9 μήνες, για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας και τη στήριξη της οικογενείας, σε συνέχεια της ήδη θεσμοθετημένης αύξησης σε 9 μήνες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, με δημοσιονομικό κόστος 40.000.000 ευρώ για το 2024. Προβλέπεται ο διπλασιασμός του επιτυχημένου προγράμματος «Σπίτι μου», με επιπλέον 375.000.000 ευρώ υπό μορφή δανείων για την αντιμετώπιση του ιδιαίτερα εντόνου στεγαστικού προβλήματος,

ιδίως των νέων ατόμων και τη στήριξη του οικογενειακού προγραμματισμού. Σημειώνεται ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανήλθε στο 1.000.000.000 ευρώ, εκ των οποίων τα 750.000.000 ευρώ προέρχονται από τα ταμειακά διαθέσιμα της Δημοσίας Υπηρεσίας Απασχόλησης, και το υπόλοιπο από τις τράπεζες.

Αυξάνεται αναδρομικά από την 1η Ιουλίου του 2023 το πτητικό επίδομα για τους πιλότους και τα πληρώματα των πυροσβεστικών αεροσκαφών, με δημοσιονομικό κόστος 700.000 ευρώ ετησίως.

Παρέχεται οικονομική στήριξη κατά το μήνα Δεκέμβριο του 2023 σε ευάλωτα νοικοκυριά, που περιλαμβάνει τους δικαιούχους του επιδόματος παιδιού του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 1,5 μηνιαία δόση, τους δικαιούχους των αναπηρικών επιδομάτων του Ο.Π.Ε.Κ.Α. και του e-Ε.Φ.Κ.Α., 200 ευρώ, τους δικαιούχους του ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος, 50% της μηνιαίας δόσης, χαμηλοσυνταξιούχους χωρίς προσωπική διαφορά με κύριες συντάξεις έως 700 ευρώ και ανασφαλιστούς υπερήλικες 150 ευρώ. Το σύνολο των δικαιούχων εκτιμάται σε 2.300.000, με δημοσιονομικό κόστος 352.000.000 ευρώ.

Επιπλέον των ανωτέρω δημοσιονομικών μέτρων, εφαρμόζονται οι ακόλουθες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας και το συνταξιοδοτικό σύστημα. Από τον Ιανουάριο του 2024 αίρεται το πάγωμα των 3ετιών στους μισθωτούς. Καταργείται η μείωση 30% επί των συντάξεων για τους απασχολούμενους συνταξιούχους και αντικαθίσταται με εισφορά 10% επί των προσθέτων αμοιβών που λαμβάνουν από την εργασία τους. Αυξάνονται εκ νέου από την 1η Ιανουαρίου του 2024 οι συντάξεις κατά τον μέσο όρο της αύξησης του Ακαθαρίστου Εγχωρίου Προϊόντος και του πληθωρισμού κατά το 2023, με υπολογιζόμενο κόστος 430.000.000 ευρώ.

Επιπροσθέτως, οι παρεμβάσεις φορολογικής φύσης αφορούν στην αύξηση του αφορολογήτου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους με 1 ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα, με δημοσιονομικό κόστος 135.000.000 ευρώ για το 2024 και τη μείωση του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων κατά 10% για κατοικίες που ασφαλίζονται για φυσικές καταστροφές, με δημοσιονομικό κόστος 26.000.000 ευρώ για το 2024.

Εκτιμάται, λοιπόν, ότι το συνολικό κόστος για την υλοποίηση των δημοσιονομικών παρεμβάσεων προς αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής και πληθωριστικής κρίσης, λαμβανομένων υπόψη και των επιδοτήσεων προς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ανέρχεται για το 2023 σε 2.584.000.000 ευρώ.

Καταληκτικά, θα ήθελα κι εγώ να σταθώ σε ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός, που έλαβε χώρα εντός του τρέχοντος έτους, την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας για τη χώρα μας, μετά από 12 συναπτά έτη, από 2 από τους 4 επενδυτικούς οίκους που αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε συνέχεια των αναβαθμίσεων σε επενδυτική βαθμίδα από ακόμα 2 οίκους. Η εξέλιξη αυτή έχει πολλαπλά οφέλη για την ελληνική οικονομία, καθώς, μεταξύ άλλων, διασφαλίζει την ομαλή πρόσβαση στις αγορές, μειώνει το κόστος χρηματοδότησης της χώρας και των πιστωτικών ιδρυμάτων, ενώ αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Το γεγονός ότι το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των ετών 2023 και 2024 παραμένει πλησίον των εκτιμήσεων που είχαν αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, ενισχύει την αξιοπιστία του αξιοχρέου της χώρας μας προς τη διεθνή κοινότητα και τους οίκους αξιολόγησης,

και, παράλληλα, δημιουργεί τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για διαρκή και βιώσιμη ανάπτυξη με ισχυρό κοινωνικό πρόσημο. Σας ευχαριστώ.

Νεοκλής Κρητικός
Βουλευτής Λακωνίας

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι άλλος ένας Προϋπολογισμός της Κυβέρνησής μας που αποτυπώνει τα ισχυρά θεμέλια που δημιουργήσαμε στην κοινωνία, παρά τις αυξημένες δυσκολίες της περιόδου που διανύουμε. Σε ένα παρατεταμένο απαιτητικό και απρόβλεπτο διεθνές περιβάλλον, η ελληνική οικονομία επιδεικνύει αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, προσαρμοστικότητα και δυναμική. Μια οικονομία πλέον ισχυρή, νοικοκυρεμένη και μια Ελλάδα που αποπνέει αυτοπεποίθηση, αξιοπιστία και εμπιστοσύνη. Μια Ελλάδα που χαίρει της εκτίμησης και του σεβασμού εταίρων και συμμάχων.

Ο Προϋπολογισμός του 2024, λοιπόν, είναι ένας Προϋπολογισμός της συνέχειας, της συνέπειας και της σταθερότητας. Είναι ένας Προϋπολογισμός που καταγράφει την αναπτυξιακή δυναμική της χώρας μας, επιβεβαιώνει την παραγωγική ανασυγκρότηση της πατρίδας μας, ενσωματώνει πολιτικές ενίσχυσης, εδράζεται στη δημοσιονομική σταθερότητα, διασφαλίζει οικονομική σταθερότητα, επιβεβαιώνει τη μεταρρυθμιστική στρατηγική της κυβέρνησής μας και ανταποκρίνεται στις αυξημένες ανάγκες της εποχής για στήριξη της κοινωνίας, συνδυάζοντας την οικονομική αποτελεσματικότητα με την κοινωνική δικαιοσύνη.

Είναι ένας Προϋπολογισμός, που στηρίζει τις προσδοκίες της κοινωνίας και που δημιουργεί στέρεες βάσεις για ατομική προκοπή και συλλογική πρόοδο. Ένας Προϋπολογισμός δύσκολων ισορροπιών, που αναδεικνύει την ευθύνη όλων μας απέναντι στις θυσίες των πολιτών και τις προοπτικές της νέας γενιάς, απέναντι στο σήμερα και στο αύριο της χώρας. Ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι ο πρώτος, μετά από δεκατρία έτη, που καταρτίζεται με το αξιόχρεο της χώρας να έχει ανακτήσει την επενδυτική του βαθμίδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ως προς τη δημοσιονομική διαχείριση η Κυβέρνησή μας έχει προχωρήσει σε τολμηρές μεταρρυθμίσεις, καθώς υιοθετήθηκαν σύγχρονα δημοσιονομικά εργαλεία. Σε μια περίοδο αλλεπάλληλων κρίσεων και προκλήσεων στην οικονομία και την ενέργεια, ενεργούμε κατά τρόπο τέτοιο, ώστε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες της κοινωνίας. Ως εκ τούτου, αφοσιωνόμαστε στον εξορθολογισμό δαπανών, μέσα από μεταρρυθμίσεις και υλοποιούμε επισκοπήσεις δαπανών και εσόδων, για να καταφέρουμε να δημιουργήσουμε τον δημοσιονομικό χώρο, με απώτερο σκοπό να διοχετευτούν πόροι στην κοινωνία και την οικονομία.

Εν συνεχεία, για να αξιολογήσουμε άμεσα την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των εν λόγω πόρων, προχωρά η μεταρρύθμιση του Προϋπολογισμού Επιδόσεων και αποτυπώνεται η λειτουργική κατεύθυνσή τους σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης. Στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2024 παρουσιάζεται για πρώτη φορά η περιβαλλοντική διάσταση των Προγραμμάτων όλων των Υπουργείων, της Βουλής των Ελλήνων, της Προεδρίας της Δημοκρατίας και της Προεδρίας της Κυβέρνησης. Υιοθετούμε, λοιπόν, μια ολιστική προσέγγιση και ενσωματώνουμε το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των χρηματοδοτούμενων πολιτικών.

Οι επισκοπήσεις, τόσο στο σκέλος των δαπανών όσο και σε αυτό των εσόδων, είναι στοχευμένες στην αποδοτικότερη δράση της δημόσιας διοίκησης, ήτοι στην παροχή μίας υπηρεσίας με το ίδιο ή βελτιωμένο αποτέλεσμα, αλλά με μείωση του σχετικού κόστους. Για το 2024 παραμένει η έμφαση στις «πράσινες» επισκοπήσεις, οι οποίες στοχεύουν στην προώθηση

παρεμβάσεων που έχουν θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα και επικεντρώνονται σε δράσεις εξορθολογισμού της ενεργειακής κατανάλωσης και δαπάνης. Παράλληλα, θα παρακολουθηθεί σειρά τομεακών δράσεων σε συνεργασία με τα Υπουργεία και τους φορείς, ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επισκόπηση στον τομέα της Υγείας. Οι δράσεις της επισκόπησης δαπανών και εσόδων, συντονίζονται και παρακολουθούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σε απόλυτο συντονισμό με όλους τους φορείς Κεντρικής Διοίκησης.

Ο Προϋπολογισμός του 2024 είναι ο τρίτος που κατατίθεται στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, συνοδευόμενος από παρουσίαση των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης και αναλυτική πληροφορία για τους επιδιωκόμενους στόχους και αποτελέσματα. Με τον Προϋπολογισμό Επιδόσεων αναδεικνύονται οι βασικές ροές οικονομικών και ανθρώπινων πόρων του Προϋπολογισμού, σε σχέση με τα παραγόμενα αποτελέσματα. Έτσι ενισχύεται η διαφάνεια και καθίσταται ουσιαστικότερη η παρεχόμενη πληροφόρηση στο Κοινοβούλιο, τη δημόσια διοίκηση και τους πολίτες.

Το νέο σύστημα Προϋπολογισμού Επιδόσεων, το οποίο είναι δυναμικό, καθώς και το νέο πληροφοριακό σύστημα δημοσιονομικής διαχείρισης, αναμένεται να συμβάλουν σε περαιτέρω βελτίωση της παρεχόμενης πληροφόρησης. Ως προς το σχεδιαζόμενο σύστημα «πράσινου» προϋπολογισμού, green budgeting, στην πλήρη ανάπτυξή του θα υποστηρίξει αποτελεσματικά τη συμπερίληψη στα διάφορα στάδια της διαδικασίας προϋπολογισμού των κύριων κυβερνητικών στόχων και δεσμεύσεων στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής στρατηγικής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο οικονομικά δεδομένα όσο και στοιχεία επίδοσης, τα οποία θα παρακολουθούνται στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού Επιδόσεων. Πρόκειται για μια καινοτομία και, φυσικά, η Ελλάδα στρέφεται στη διεθνή εμπειρία και απορροφά τις ουσιαστικές και λειτουργικές πρακτικές, που θα της επιτρέψουν να ανταποκρίνεται καλύτερα στις διεθνείς της υποχρεώσεις.

Πιο ειδικά, η αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των πολιτικών που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν για κάθε Πρόγραμμα από τον Προϋπολογισμό έτους 2024 γίνεται στη βάση της ανάλυσης των ειδικότερων δράσεων που αυτό περιλαμβάνει. Οι δράσεις αυτές αξιολογούνται ως προς τη θετική, αρνητική, ουδέτερη ή μικτή επίδρασή τους σε κάθε έναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ.

Συγκεκριμένα, στη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων, στη μετάβαση σε κυκλική οικονομία, στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης, στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Προγράμματα, τα οποία περιλαμβάνουν δαπάνες και δράσεις για τις οποίες δεν υπάρχει πληροφορία για την κατεύθυνση των πόρων με κριτήριο την περιβαλλοντική διάσταση, π.χ. αποθεματικό, χαρακτηρίζονται ως αταξινόμητα, μη προσδιορισμένα ως προς τον σχετικό στόχο ή στόχους. Για την αξιολόγηση ανά στόχο λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναφορικά με τον χαρακτηρισμό των δαπανών ως προς το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση του Προϋπολογισμού του 2024 συμπίπτει με δύσκολες προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε εντός και εκτός συνόρων. Οι φυσικές καταστροφές που έπληξαν την χώρα μας τους δύο προηγούμενους μήνες, απαιτούν να αντιληφθούμε ότι, πλέον, βιώνουμε μια κλιματική κατάρρευση. Ως εκ τούτου, κρίνεται

απαραίτητο να δημιουργήσουμε τις δημοσιονομικές εκείνες συνθήκες που θα θωρακίσουν τη χώρα, ως προς τις υποδομές και την πρόληψη αντίστοιχων φαινομένων. Επιβάλλεται, λοιπόν, να προβλέψουμε σχετικά κονδύλια για κάθε νέο έτος στον Προϋπολογισμό, να ενισχύσουμε την ασφάλιση και να βελτιώσουμε την ταχύτητα απόδοσης προς τους πληγέντες της κρατικής αρωγής.

Ως προς το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, είναι σαφές ότι η Ευρώπη, αλλά και κατ' επέκταση η διεθνής κοινότητα, βιώνει ένα καθεστώς δημοσιονομικής αβεβαιότητας, με τον πληθωρισμό να παραμένει σε υψηλά επίπεδα, κυρίως, σε βασικά είδη διατροφής. Φυσικά, έχουν επιδράσει σε αυτό αρνητικά και οι πολεμικές συγκρούσεις που έχουν ξεσπάσει, το τελευταίο διάστημα. Είναι, όμως, γεγονός, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, πως, παρά τις διεθνείς προκλήσεις, η ελληνική οικονομία αντέχει και οι ρυθμοί ανάπτυξης της πατρίδας μας συμπορεύονται με τους στόχους που είχαν τεθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας τον περασμένο Απρίλιο.

Το 2023 αναμένουμε άνοδο του ρυθμού ανάπτυξης στο 2,3% και το 2024 στο 3%. Το ΑΕΠ σε ονοματικούς όρους το 2022 κοστολογούνταν στα 208 δισ. ευρώ, προβλέπεται αύξησή του σε 224 δις για το 2023 και 235 δις για το 2024 αντίστοιχα. Ως προς τις επενδύσεις, αναμένεται αύξησή τους κατά 12,1% το 2024. Επιπρόσθετα, η ανεργία αναμένεται να μειωθεί από 11,2% κατά το τρέχον έτος, σε 10,6% για το 2024. Το 2023 κατορθώσαμε να αυξήσουμε τα φορολογικά έσοδα κατά 9,1% σε σχέση με το 2022, χωρίς βέβαια περαιτέρω αύξηση φόρων, καθώς υπήρξε μείωση 50 φόρων. Αυτό οφείλεται, φυσικά, στην αλματώδη ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας μας. Η αύξηση των μισθών, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ως προς τις αμοιβές εξαρτώμενης εργασίας, χωρίς να θίγει την ανταγωνιστικότητα, ενίσχυσε τα έσοδα του Προϋπολογισμού. Επομένως, πετύχαμε τους δημοσιονομικούς στόχους.

Ο Προϋπολογισμός του 2024 έχει ως βασικές προτεραιότητες τη συνέχιση και ενίσχυση των μέτρων στήριξης της κοινωνίας, την αύξηση των μισθών και του διαθέσιμου εισοδήματος, την επίτευξη δημοσιονομικής ισορροπίας, τη διατήρηση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας μας και την ολόπλευρη ενίσχυση της πατρίδας μας.

Πιο συγκεκριμένα, στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών με αύξηση των μισθών μετά από 14 χρόνια, αναπροσαρμογή των συντάξεων, αύξηση του αφορολόγητου και αίρεται το πάγωμα των τριετιών στους μισθωτούς. Ενίσχυση της κοινωνικής στέγης με διπλασιασμό του προγράμματος «ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ» κατά 375 εκ. και μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10%, σε σπίτια που ασφαλίζονται για φυσικές καταστροφές. Μόνιμες φοροελαφρύνσεις με 7 διαφορετικούς τρόπους, για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Επιδότηση πετρελαίου θέρμανσης με διευρυμένα εισοδηματικά κριτήρια. Επιστροφή του ΕΦΚ στο πετρέλαιο κίνησης στους αγρότες. Επενδυτικοί πόροι 12,17 δισ. ευρώ, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, 8,55 δισ. ευρώ, και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, 3,62 δισ. ευρώ, που αναμένεται να εισρεύσουν στην οικονομία εντός του 2024.

Ενισχύεται ο τομέας της υγείας με αύξηση της επιχορήγησης των νοσοκομείων, κατά περίπου 20%, ενώ αύξηση των δαπανών υπάρχει και στον τομέα της παιδείας με 255 εκ ευρώ. Ενίσχυση της εθνικής άμυνας για τη θωράκιση και την ισχυροποίηση της χώρας. Το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2024 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,1% του ΑΕΠ, όπως προκύπτει και από τους στόχους του Προγράμματος Σταθερότητας. Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης

προβλέπεται να μειωθεί σε μεγάλο βαθμό από το 171,4% του ΑΕΠ το 2022, σε 159,3% το 2023 και σε 152,2% το 2024.

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι, όλα τα παραπάνω αποτελούν τεκμήρια μιας σοβαρής, σταθερής, αλλά μεθοδικής πορείας που ακολουθεί η Κυβέρνησή μας από το 2019 που αναλάβαμε να διοικήσουμε τη χώρα. Χωρίς περιττά λόγια, χωρίς πολιτικές κορώνες και επικοινωνιακά πυροτεχνήματα, διαφυλάξαμε την αξιοπιστία της ελληνικής κοινωνίας σε ένα δυσμενές διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Ασφαλώς, η δημοσιονομική μας πρόοδος εξαρτάται από τις διεθνείς συγκυρίες. Εμείς, όμως, είμαστε διατεθειμένοι να τηρήσουμε τους δημοσιονομικούς στόχους, να διοχετεύσουμε τους δημοσιονομικούς πόρους στοχευμένα, χωρίς να κάνουμε εκπτώσεις στο κοινωνικό αποτύπωμα, μέσα από στοχευμένες δράσεις που θα αφορούν τους ευάλωτους συμπολίτες μας. Η πολιτική που εφαρμόζουμε διακρίνεται από σύνεση και ρεαλισμό, και αποτελεί πυλώνα σταθερότητας και εγγυητή προόδου για τη χώρα μας. Σας ευχαριστώ.

Γεώργιος Κωτσός
Βουλευτής Καρδίτσας

**Χρήστος Γιαννούλης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ»**

Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, ειλικρινά, αν είναι έτσι όπως τα περιγράφετε, εάν η χώρα είναι έτσι όπως τα περιγράφει ο κ. Παπαθανάσης, πρέπει να συμβαίνει κάτι ιδιαίτερα αξιοπερίεργο. Να υπάρχει σοβαρή αδυναμία αντίληψης της πραγματικής εικόνας αυτής της χώρας. Από ποιον και γιατί, θα το κρίνει η ιστορία.

Επειδή στο τέλος της ομιλίας σας αναφερθήκατε στους μικρομεσαίους, στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, αδυνατώ να καταλάβω, πέρα από τον όγκο και την ποσότητα αριθμών και τίτλων δράσεων, εάν έχετε ποτέ έρθει σε μια στοιχειώδη διαβούλευση. Γιατί, αυτήν τη στιγμή, η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, οι αυτοαπασχολούμενοι, οι πολύ μικρές και οικογενειακές επιχειρήσεις, έχουν κάποια πολύ συγκεκριμένα ερωτήματα. Γιατί δεν καταργείτε το τέλος επιτηδεύματος για όλους τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις εταιρείες; Θα ήταν ένα δείγμα αποτύπωσης του Προϋπολογισμού που σέβεται το κράτος δικαίου, που υποστηρίζει την ισονομία και τη ισηγορία. Γιατί δεν εξισώνετε την φορολογία των ελεύθερων επαγγελματιών των μικρομεσαίων, με τη φορολογία των μισθωτών;

Σας έχουμε κάνει μια πρόταση με αφορολόγητο 10.000 ευρώ, με κατάργηση της προκαταβολής του φόρου, αλλά, ουαί και αλίμονο, έχουμε τη δυνατότητα να το πετύχουμε, αν βρεθεί κάποιος που κάνει χρήση του ευεργετήματος του αφορολόγητου, δηλώνοντας 10.000 και ζει σαν κροίσος ή ζει, για παράδειγμα, με τρόπο δυσανάλογο με την ακρίβεια των εισοδημάτων που δηλώνει. Γιατί δεν επιδοτείτε το μισθοδοτικό κόστος ή την ενίσχυση επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, τις εξαγωγικές δράσεις, το διαχωρισμό των χρεών, διαγραφή μέρους των χρεών.

Φέρνετε την αλλαγή του Πτωχευτικού Κώδικα. Μάλλον, επί τα χείρω είναι η προσπάθειά σας, σε συνεδρίαση που ακολουθεί μετά από λίγες ώρες. Ξέρετε, αυτή η πυκνότητα της νομοθέτησης δεν δείχνει επαγγελματισμό ή κοινοβουλευτική δεοντολογική υπεροχή. Δείχνει μάλλον προχειρότητα και ερασιτεχνισμό. Φορολογικό, Προϋπολογισμός, Πτωχευτικός Κώδικας, σε μια fast-track διαδικασία κρίβει πολλά και μάλλον δεν σας τιμά. Αυτά όλα συμβαίνουν παράλληλα.

Αναφερθήκατε, επίσης, στην εικοσάλεπτη ομιλία σας, στο ευεργετικό καθεστώς της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Ναι, είναι κάτι το οποίο χρησιμοποίησε ως έναν βαθμό και η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, αν δεν κάνω λάθος, σαν εργαλείο, αλλά όχι με την σπουδή, την ταχύτητα και την πολιτική ορμή, την πολιτική βουλιμία, που το κάνετε εσείς και αναφέρατε έργα υποδομής.

Κύριε Παπαθανάση, ξέρετε ότι, αυτήν τη στιγμή, ένα έργο που συγχρηματοδοτείται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στη Θεσσαλονίκη ή ακόμη και ο ΒΟΑΚ, για τον οποίο δίνετε εντελώς παραπλανητική εικόνα για το τι συνέβαινε, τι συμβαίνει και τι θα συμβεί. Τον εντάσσει μέσα σε μια όμορφη σχεδιασμένη απεικόνιση ενός excel, αλλά επί του πεδίου θα δείτε εργοτάξιο, μη εργοτάξιο.

Πάμε όμως στον flyover, που έχει διάσταση προκλητική σε ό,τι αφορά τα οικονομικά του ως σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Καταρχάς, κύριε Παπαθανάση, ο Προϋπολογισμός και κάθε είδους τέτοιο εργαλείο, πρώτο και κύριο στόχο έχει τη ζωή των

πολιτών, την ποιότητα των πολιτών, τη βελτίωση της ζωής μας, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της χώρας μας. Δεν μπορεί σήμερα εσείς να έρχεσθε, με έπαρση και επιτηδευμένη ικανοποίηση, να μας μιλάτε για τον flyover με αρχικό προϋπολογισμό 380 εκατομμύρια, τελικό προϋπολογισμό που ίσως ξεπεράσει το 1,3 δις και ταλαιπωρεί μια πόλη ενός εκατομμυρίου ανθρώπων.

Αυτήν τη στιγμή, εάν θα κάνετε μια επίσκεψη στη Θεσσαλονίκη, δύο θέματα συζητούνται. Το ένα είναι ο flyover και το άλλο είναι ο μύθος της «ονειροχώρας», Μετρό το 2023, όπως ο κύριος Μητσοτάκης, Μετρό το 2024, όπως λένε τώρα, Μετρό το 2025, όπως εκτιμούν οι ειδικοί, αλλά για τον flyover είναι ένα βαθύ και ευθύ κτύπημα επάνω στην ποιότητα ζωής των πολιτών, είτε αφορά την οδική και κυκλοφοριακή τους τύχη, είτε αφορά το περιβάλλον της πόλης, κ. Παπαθανάση.

Η Θεσσαλονίκη αναπνέει δηλητήριο. Έχει παραπεμφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς θεσμούς, γιατί η Θεσσαλονίκη, με αυτά και με αυτά, με την αναποτελεσματικότητα της πενταετούς και πλέον θητείας σας, αναπνέει δηλητήριο. Προφανώς, δεν σας ενδιαφέρει, άλλωστε τα μικρά ή μεγάλα ψέματα είναι μέσα στην πρακτική την οποία χρησιμοποιείτε και το αποτέλεσμα, το ισοζύγιο, το κλάσμα, το οποίο παράγεται από την πολιτική σας, είναι να ευνοούνται προκλητικά τέσσερις δράσεις, τράπεζες, δύο διυλιστήρια, μεγάλες πολυεθνικές της τροφικής αλυσίδας και των σουπερμάρκετ, και οι επιχειρήσεις ενέργειας.

Σας είπα και από την αρχή, ότι στον Προϋπολογισμό μιας σύγχρονης χώρας, πιστεύω, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να αποτυπώνεται κράτος δικαίου, μια Πολιτεία που επιδιώκει να μειώνονται οι κοινωνικές ανισότητες, να επιδιώκει την κοινωνική συνοχή, να λέει την αλήθεια με γενναιότητα και παρρησία σε ό,τι αφορά την απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων, είτε για το Ταμείο Ανάκαμψης, είτε για το ΕΣΠΑ, να μην ψιθυρίζετε δικαιολογίες ή να προσπαθείτε να θολώνετε τα νερά με τεχνητές ή τεχνικές προσεγγίσεις. Να χρησιμοποιείτε τον καθρέφτη της ζωής που αποτυπώνει την πραγματικότητα, όπως είδαμε τα στάδια και τα ποσοστά απορροφητικότητας του ΕΣΠΑ ή του Ταμείου Ανάκαμψης στις εγκληματικές πλημμύρες της Θεσσαλίας.

Επίσης, ένας Προϋπολογισμός, κ. Παπαθανάση, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να αντιστοιχίζεται και στις κοινωνικές ευαισθησίες, στα σύγχρονα και επίκαιρα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί σε ό,τι αφορά την ασφάλεια του Έλληνα πολίτη, της Ελληνίδας και του Έλληνα να ζει σε αυτή τη χώρα, που σε ένα βράδυ μπορεί να χάσει 57 ανθρώπους. Γιατί; Γιατί χάνεται η γενναιότητα και η εντιμότητα της πολιτικής πρακτικής και της εξέλιξης των προηγούμενων δράσεων, στο μικροκομματικό συμφέρον και στην μικροκομματική έπαρση. Την είδαμε και προχθές στη διαδικασία της Προανακριτικής Επιτροπής, του αιτήματος με τον πρώην Υπουργό, τον κ. Κώστα Καραμανλή. Όλα αυτά συνθέτουν ένα κράτος δικαίου που δικαιούμαστε να έχει και έναν Προϋπολογισμό ανάλογο αυτών των αξιών.

Βέβαια, με λύπη μου το λέω, για να υποστηρίξεις αυτές τις αξίες ακόμη και σε ένα τεχνοκρατικό, ένα οικονομικό κείμενο «μπούσουλα», οδηγό για τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών μιας χώρας, πρέπει να διαθέτεις και την ανάλογη πολιτική αισθητική, την ανάλογη πολιτική πρακτική και ευαισθησία. Δεν μπορεί να φύγει από το μυαλό μου, κ. Παπαθανάση, όσο και αν έχουν περάσει κάποιες μέρες, η αθλιότητα Τσακλόγλου. Δεν μπορεί να φύγει από το μυαλό μου και θεωρώ ότι είναι στοιχείο της πολιτικής αισθητικής και του τρόπου με τον οποίο πρέπει να βλέπουμε την πολιτική, και όχι σαν μια ευκαιριακή πρόζα σε κάποιο κανάλι για μια

εφήμερη δημοσιότητα, ούτε μπορώ να ξεχάσω τον κ. Γεωργιάδη, με αυτό που έλεγε για τα Τέμπη. Θέλετε να τους δικαιολογήσετε; Με γεια σας, με χαρά σας. Θέλετε να τους καλύψετε; Επίσης, δικαίωμά σας.

Με τον κύριο Γεωργιάδη, άλλωστε, που είπε «ε, τώρα ποιος ασχολείται και με τα Τέμπη», συνυπήρξατε και έχοντας μοιρασθεί υπουργική ευθύνη και από ότι ξέρω συνυπήρξατε και προεκλογικά ως δίδυμο υποψηφίων. Δεν το λέω ψέγοντάς σας ή ως μομφή, αλλά πραγματικά κάποια στιγμή ακόμη και αυτού του είδους η διολίσθηση σε τέτοιου είδους προσεγγίσεις τύπου Τσακλόγλου, δεν σώζονται με συγγνώμες, ούτε με δηλώσεις μεταμέλειας, που συγγράφονται από γραφεία τύπου και από συνεργάτες.

Από τη μέρα που κατατέθηκε, κύριε Υπουργέ, το Σχέδιο του Προϋπολογισμού μέχρι και σήμερα, αναπαράγεται και από εσάς και από τον Πρωθυπουργό, τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, τον επαγγελματία εκτελεστή σημαντικών οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα. Ο κ. Χατζηδάκης έχει ένα θλιβερό προνόμιο. Με ό,τι ασχολείται, έχει τον μαγικό τρόπο να το καταστρέφει, δίνοντας την αίσθηση ότι βοηθά ή αναπτύσσει τη χώρα, αρχής γενομένης από την Ολυμπιακή, τότε που θα έχτιζε ένα νοσοκομείο την ημέρα. Από την αποκρατικοποίηση της Ολυμπιακής, φθάσαμε σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις.

Εγώ πηγαινοέρχομαι στη Θεσσαλονίκη δύο με τρεις φορές την εβδομάδα. Θέλετε να επιχειρήσουμε μαζί, γιατί έχετε διαχειριστεί και τα ζητήματα της ανάπτυξης του ανταγωνισμού, να βρούμε ένα εισιτήριο αεροπορικό με διαφορετική τιμή κατά ένα λεπτό; Κατά ένα λεπτό. Η εναρμονισμένη πρακτική είναι τόσο προκλητική που πιστεύω και εσάς θα σας καταπλήξει. Μετά ακολούθησαν τα εργασιακά, η ΔΕΗ, τώρα ο Προϋπολογισμός και έπεται συνέχεια για το βιογραφικό του κυρίου Χατζηδάκη. Θεωρείτε ότι αυτός ο Προϋπολογισμός διασφαλίζει τη δημοσιονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη με κοινωνική ευαισθησία. Όμορφες λέξεις, μπορεί να τις χρησιμοποιήσει ο οποιοσδήποτε, πρέπει, όμως, να αντικατοπτρίζονται και στην πραγματικότητα;

Μια απλή επεξεργασία βασικών μεγεθών του Προϋπολογισμού, που κατατίθεται προς ψήφιση, φανερώνει μεγέθη που έχουν σχέση με τη δογματική εμμονή της Κυβέρνησης Μητσοτάκη σε μια αδιέξοδη οικονομική πολιτική, μακριά από τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Θα το καταλάβετε για την έλλειψη μέτρων και παρεμβάσεων σε ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα, εξίσου σημαντικό με την ακρίβεια, που είναι το ζήτημα του ιδιωτικού χρέους, των πλειστηριασμών πρώτης κατοικίας, που είναι «θηλιά στο λαιμό» νοικοκυριών, αλλά και επαγγελματιών. Εσείς το θεραπεύετε όχι μέσω των δημοσιονομικών δεδομένων του Προϋπολογισμού, ούτε καν με το επόμενο νομοθέτημα που, ως Υπουργείο Οικονομικών, φέρνετε προς ψήφιση για τη μετεξέλιξη του Πτωχευτικού, στην ουσία, για την μετεξέλιξη του Κώδικα, πώς οι servicers και funds θα γίνουν πλουσιότεροι από όσο έγιναν με τις ρυθμίσεις που είχαν προηγηθεί.

Σίγουρα, θα σας παρακαλούσα πάρα πολύ, είναι πλέον, όχι unfair. Είναι ντεμοντέ, είναι ξεπερασμένο. Μετά από πεντέμισι χρόνια Κυβερνητικής θητείας, στις τρεις φράσεις σας, στις πέντε παραγράφους, μέσα από ομιλία σας, να βρίσκετε και κάτι που ή έκανε ή δεν έκανε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Έχει φτάσει στα όρια του πολιτικού συμπλεγματος.

Εάν δεν έχετε τον πλούτο, την ποιότητα και την αναγκαία ποσοτική παρέμβαση νομοθετικών πρωτοβουλιών, που να μπορείτε να εξαντλείστε σε αυτές, μη δανείζεστε ξεπερασμένες πρακτικές παλαιών «ξινών σταφυλιών», τα οποία σας σώζουν από ένα

ακροατήριο, που ίσως και δεν είχε τη διάθεση να ακούσει τέτοιου είδους καταδύσεις στον χρόνο και στο παρελθόν.

Εμείς αυτοκριτική έχουμε κάνει και θα συνεχίζουμε να κάνουμε. Εσείς η μόνη αυτοκριτική που σχεδιάζετε ή μπορείτε να υποστηρίξετε είναι αυτή που γίνεται σε κάποια κίτρινα tabloid, που ρωτούν κάποιους καλλιτέχνες, «ποιο είναι το μειονέκτημά σας;», «δυστυχώς, το μεγάλο μου μειονέκτημα είναι η ειλικρίνεια μου». Αυτό δεν είναι πολιτική, κύριε Υπουργέ.

Υπάρχει ένα «success story». Σε αυτό το «success story» αυτού του Προϋπολογισμού, πέρα από τις αυξήσεις στους μισθούς κ.λπ., είναι οι ελεύθεροι επαγγελματίες, τους οποίους συνειδητά εξαπατήσατε στις εκλογές του Μαΐου και του Ιουνίου του 2023. Ελεύθεροι επαγγελματίες, που, μέσα από τα όσα προβλέπονται και στον Προϋπολογισμό και στα άλλα νομοθετήματά σας, θα δουν το πραγματικό πρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας. Είναι και οι αυξήσεις του ΦΠΑ, είναι και τα ευρήματα μιας πρόσφατης έρευνας. Το 83% επιδιώκει να μειώσει τα καθημερινά έσοδα, το 56% αναγκάζεται να κάνει χρήση αποταμιεύσεων, προκειμένου να πληρώσει καθημερινά έξοδα και λογαριασμούς. Είναι πολλά που μπορούμε να πούμε ακόμα για τα αποτελέσματα της πολιτικής σας.

Κύριε Πρόεδρε, ούτως ή άλλως, θα έχουμε τη δυνατότητα και στην Ολομέλεια να πούμε περισσότερα. Αλλά, πραγματικά, κύριε Παπαθανάση, επειδή το είχατε και ως αντικείμενο στην προηγούμενη κυβερνητική θητεία σας με τον Υπουργό Αναπτυξίας, τον κύριο Γεωργιάδη, υπερασπίζεστε έναν Προϋπολογισμό για το 2024. Υπερασπίζεστε ότι χρησιμοποιείτε όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία, με διαφάνεια υποτίθεται, λογοδοσία υποτίθεται, προγραμματισμό υποτίθεται, μελέτη υποτίθεται και πολλά άλλα που υποτίθενται. Ωραία, αυτά θα τα συζητήσουμε, για την εικόνα που υπάρχει στην ελληνική κοινωνία.

Εσείς, προσωπικά, ως Νίκος Παπαθανάσης, ως πρώην Αναπληρωτής Υπουργός Ανάπτυξης, ως νυν Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών, για το θέμα της ακρίβειας, της τυραννίας της καθημερινής των ανθρώπων, που δεν κάθονται να υπαγορεύσουν σε γραμματείς και τεχνοκράτες συμβούλους υπομνήματα και τεχνικές εκθέσεις. Ένα φύλλο χαρτί χρησιμοποιούν τον μήνα. Σε αυτό το φύλλο χαρτί γράφουν τα έσοδά τους και στην άλλη στήλη τα έξοδά τους και το αποτέλεσμα είναι αρνητικό εδώ και δύο χρόνια, χωρίς να υπάρχει κανένας εξωγενής παράγοντας. Μειώνουν βασικές διατροφικές τους ανάγκες. Ζούνε σε καταστάσεις που θυμίζουν τη χώρα μας πολλές δεκαετίες πριν.

Για όλα αυτά, κύριε Υπουργέ, σας το λέω με πολύ καλοσύνη, με πολύ καλή πρόθεση, με πολλή κατανόηση, αλλά είναι η πραγματικότητα. Γιατί πρέπει πλέον να μη μασάμε τα λόγια μας, ως Κυβέρνηση και ως πολιτικά πρόσωπα. Δεν ντρέπεστε; Δεν ντρέπεστε για αυτό που συμβαίνει καθημερινά στην ελληνική κοινωνία και αντιμετωπίζετε με τα «φτιασιδώματα» του κυρίου Σκρέκα;

Δεν ντρέπεστε για το ότι τα «φτιασιδώματα» αυτά και οι επικοινωνιακές φέστες, να αναρωτιέται ένας Πρωθυπουργός «τι είναι αυτό το ταμπελάκι με το κίτρινο, το μπλε και τους πράσινους κόκκους;» και είναι πολιτική της Κυβέρνησής του, όπου μειώνει κατά 5% την τιμή ενός προϊόντος που ανατιμήθηκε τα προηγούμενα δύο χρόνια, χωρίς να υπάρχουν εξωγενείς παράγοντες, κατά 55%. Δεν ντρέπεστε για αυτή την κοροϊδία;

Ξέρω ότι το 41% είναι το επιχείρημα που είναι η κατακλείδα όλων των κριτικών απόψεων που δέχεστε. Σας βεβαιώ, όμως, ότι η πραγματικότητα 100% που σας περιγράφει και

η πλειοψηφία της Αντιπολίτευσης, όχι μόνο η Αξιωματική, σας κάνει να φαίνεστε ως Κυβέρνηση άλλης χώρας, άλλου τόπου, άλλου χρόνου. Σας ευχαριστώ πολύ.

Χρήστος Γιαννούλης
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Γεώργιος Γαβρήλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»

Βουλευτής Αργολίδος

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός που σήμερα συζητάμε στις Επιτροπές, είναι προσκολλημένος σε ιδεολογικές αγκυλώσεις της Ν.Δ., προσπαθώντας, τάχα, να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας. Κατά τη γνώμη μας, η προσπάθεια αυτή είναι όχι μόνο ανεπιτυχής και πλασματική, αλλά βαθιά υποκριτική. Γιατί μπροστά μας, όπως πολύ σωστά συνόψισε ο αρμόδιος Τομεάρχης Οικονομικών του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία, έχουμε έναν Προϋπολογισμό ακρίβειας, οριζόντιας φορολόγησης και ανεξέλεγκτου ιδιωτικού χρέους. Ενώ ειδικά στα θέματα του Τομέα Εργασίας, αποδεικνύεται περίτρανα ο εμπαιγμός της Κυβέρνησης απέναντι στους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat και Statista, οι Έλληνες κατέχουν την ευρωπαϊκή πρωτιά σε ώρες εργασίας, 41 ώρες την εβδομάδα, αλλά βρίσκονται στην τελευταία θέση στην αναλογία ωρών εργασίας προς τον μισθό, αφού οι μισθοί είναι οι χαμηλότεροι της Ευρώπης και παραμένουν καθηλωμένοι. Στον πάτο της γενικής κατάταξης βρίσκεται και το ετήσιο εισόδημα των Ελλήνων, με μέσο όρο τα 23,640 ευρώ το 2022, όπου επείχε κατά πολύ από τον αντίστοιχο μέσο όρο του ΟΟΣΑ στα 53,416 δολάρια.

Σύμφωνα, δε, με έρευνα της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων, στην Ελλάδα καταγράφεται μείωση των πραγματικών μισθών κατά 0,2% για το 2023, τη στιγμή που τα κέρδη των επιχειρήσεων μεγάλων επιχειρήσεων καταγράφουν εκτίναξη κατά 5,9%. Η χώρα μας, επίσης, καταγράφει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ε.Ε., με περίπου 10%, αυτήν τη στιγμή. Ενώ η ανεργία των νέων και των γυναικών, που έχει φτάσει στο 12,4%, έχει σημαντικές επιπτώσεις στο δημογραφικό και στο ασφαλιστικό μας σύστημα.

Περαιτέρω, το 2022 τα νοικοκυριά στην ΕΕ εξοικονόμησαν, κατά μέσο όρο, το 12,7% του διαθέσιμου εισοδήματός τους. Δυστυχώς, σε αυτόν τον πίνακα η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση, με αρνητικό ποσοστό στο μείον 4%. Με λίγα λόγια, για να μπορέσουν να ζήσουν οι Έλληνες μέσα στον μήνα είτε δανείζονται, είτε κόβουν βασικές τους ανάγκες. Την ίδια ώρα, όμως, μέσα στο 2023 έχουν πληρώσει την πιο ακριβή βενζίνη της Ευρώπης, έχουν αγοράσει απορρυπαντικά και άλλα βασικά είδη για το νοικοκυριό, με αυξήσεις που κυμαίνονται από 113,92% έως 361% σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρώπης, ενώ μόλις πριν λίγες μέρες ανακοινώθηκε ότι η Ελλάδα κατέχει την τέταρτη αρνητική θέση στην Ευρώπη, με τον πραγματικό πληθωρισμό στα τρόφιμα να φτάνει το 6,6%. Η ίδια εικόνα υπάρχει και στο ζήτημα της στέγης, όπου το γεγονός ότι το νοίκι κοστίζει πια όσο ένας βασικός μισθός, πλήττει όχι μόνο πια τα νέα ζευγάρια, αλλά ολόκληρες οικογένειες.

Όμως, τα αρνητικά αυτά μεγέθη δεν συνοδεύονται από γενναίες πολιτικές κοινωνικής στήριξης και ενίσχυσης της εργασίας. Αντίθετα, η Κυβέρνηση μέρα τη μέρα, ξεδιπλώνοντας την κρυφή της ατζέντα, δίνει και από μια χαριστική βολή σε κάθε κοινωνική ομάδα. Νέο φορολογικό νομοσχέδιο που συνθλίβει τους ελεύθερους επαγγελματίες και τα μεσαία εισοδήματα. Μια σειρά αντεργατικών ρυθμίσεων του κ. Βρούτση, του κ. Χατζηδάκη και του κ. Γεωργιάδη, όπως η νομιμοποίηση των απλήρωτων υπερωριών, η κατάργηση του 8ώρου, με την εισαγωγή του 10ώρου, η κατάργηση αιτιολόγησης κατά την απόλυση, η υποβάθμιση του ΣΕΠΕ, η

υποχρεωτική 6μηνη εργασία και θέσπιση 13ωρου – τη στιγμή που στην υπόλοιπη Ευρώπη εξετάζουν το 35ωρο χωρίς μείωση μισθού – η και με τη «βούλα» νομιμοποίηση του εργαζόμενου 24/7 με μηδενικές ώρες και συμβάσεις, με κατά παραγγελία εργασία, η κυβερνητική επιλογή της απομάκρυνσης από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και η καθιέρωση της εργασιακής ζούγκλας με το καθεστώς των ατομικών συμβάσεων, έχουν φέρει νέα αρνητικά δεδομένα για τους εργαζόμενους και το επίπεδο ζωής τους.

Απλά να σημειώσουμε ότι οι συλλογικές συμβάσεις στη χώρα μας για τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα φτάνουν σε ποσοστό 24%, ενώ ο ευρωπαϊκός στόχος είναι 80%. Τέλος, οι πρόσφατες δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού και Υφυπουργού Εργασίας, περί δεδομένης αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης σε τρία χρόνια, αλλά και περί οριζόντιας περικοπής των δικαιωμάτων εργαζομένων και συνταξιούχων.

Αυτό που μόλις περιγράψαμε είναι μια πραγματική δυστοπία για την κοινωνία, μια κοινωνία που, δυστυχώς, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας την έχει κάνει να είναι χαμηλών προσδοκιών. Είμαστε μια χώρα σε κρίση και ο Προϋπολογισμός σας για το 2024 όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, αλλά προβλέπει επιπλέον φόρους, δεν μειώνει το ΦΠΑ στα τρόφιμα, δεν αντιμετωπίζει το μεγάλο ζήτημα του ιδιωτικού χρέους, που τα ληξιπρόθεσμα των φυσικών προσώπων φτάνουν τα 3,5 δις, δεν δίνει λύσεις για τα αρνητικά ρεκόρ σε εισαγωγές-εξαγωγές και, φυσικά, δεν προβλέπει μια γενναία αύξηση σε μισθούς και συντάξεις, η μόνη λύση που θα μπορούσε να αναστρέψει την κοινωνική κρίση.

Επιπλέον, προβλέπει αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 955 εκ. για μισθωτούς, ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους και κλείνει, μια και καλή, ακόμη και με τη «βούλα» της Κομισιόν, τη συζήτηση για ξεπάγωμα των τριετιών και για αυξήσεις των μισθών ιδιωτικών υπαλλήλων. Ασφαλώς, κύριε Υπουργέ, δεν αναφέρομαι ότι 955 εκατομμύρια είναι όλα πρόσθετες ασφαλιστικές εισφορές, αλλά έχουμε μια αύξηση σημαντική των ασφαλιστικών εισφορών, που επιβαρύνει και ελεύθερους επαγγελματίες κυρίως και μισθωτούς.

Υπάρχει ο δημοσιονομικός χώρος για τη θέσπιση του αφορολόγητου στα 10.000 ευρώ για όλα τα φυσικά πρόσωπα. Γιατί δεν το κάνετε; Επίσης, εξηγήστε μας γιατί αποφασίσατε να καταργήσετε μέρος του τέλους επιτηδεύματος, αντί ολόκληρου, όπως είχατε δεσμευτεί; Είναι σαφές πια, ότι τα πραγματικά προβλήματα των εργαζόμενων, η κρίση της ακρίβειας και οι ασφυκτικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει καθημερινά ο κόσμος της εργασίας, οι αυτοαπασχολούμενοι, οι μικρομεσαίοι, οι νέοι και οι νέες, δεν αποτυπώνονται σε αυτόν τον Προϋπολογισμό και σίγουρα δεν αποτελούν προτεραιότητα για αυτήν την Κυβέρνηση.

Αν άμεσα δεν μειώσετε το ΦΠΑ στα τρόφιμα, αν δεν μειωθεί ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στα καύσιμα, με την κατάργηση αυτού για το αγροτικό και κτηνοτροφικό πετρέλαιο, τότε σύντομα να είστε βέβαιοι ότι θα διαλυθεί ο πρωτογενής τομέας και τα νοικοκυριά θα βρίσκονται στα όρια μιας ακόμα μεγάλης κρίσης φτώχειας και ανέχειας, με τρομερές συνέπειες για τη συνοχή μας.

Η οικονομία και η εργασία χρειάζονται άμεσες παρεμβάσεις, που, από τη μία, θα ανατρέψουν μια σειρά πολιτικών επιλογών της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίες έχουν σύρει την κοινωνία σε ένα κάθετο σπιράλ κρίσεων και, από την άλλη, θα δώσουν ελπίδα και ανάσα στον εργαζόμενο κόσμο, τους συνταξιούχους και φυσικά τον κόσμο της μικρομεσαίας επιχείρησης, που πλήττεται με το νέο φορολογικό που φέρνετε και που καθημερινά όλοι τους

αντιμετωπίζουν την ακρίβεια, την αισχροκέρδεια, την ανασφάλεια και την απειλή να βάλουν λουκέτο, να τους «καταπιούν» τα χρέη ή να βγουν στην ανεργία.

Πρέπει άμεσα να αυξηθεί ο κατώτατος μισθός στα 880 ευρώ στον ιδιωτικό τομέα με ετήσια τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Να αυξηθούν οι μισθοί στο Δημόσιο τομέα κατά 10%. Να επανέλθει η ρύθμιση για την απόδοση της 13ης σύνταξης, να γίνει αύξηση των συντάξεων και σε όλους εκείνους που διατηρούν την προσωπική ακόμη διαφορά και πρέπει να αποδοθούν τα χρωστούμενα αναδρομικά σε 2,5 εκατομμύρια συνταξιούχους, που αυτήν τη στιγμή ακόμη η Κυβέρνηση τους εμπαίζει.

Πρέπει να επανέλθει η δικαιοσύνη στην εργασία με την αποκατάσταση των Συλλογικών Συμβάσεων, την κατάργηση των νόμων της Νέας Δημοκρατίας που έφεραν απορρύθμιση στην αγορά εργασίας και μεγάλες αδικίες, κυρίως για τους νέους ανθρώπους, που αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τη χώρα. Δέκα χρόνια συμβαίνει αυτό και φαίνεται ότι, ενώ βγήκαμε και από τα μνημόνια, οι πολιτικές που ακολουθείτε, κύριοι Υπουργοί, κρατούν αυτό τον κόσμο στο εξωτερικό και συνεχίζει να «αιμορραγεί» η πατρίδα μας και από νέους ανθρώπους που αποφασίζουν να αποχωρήσουν μετά τις σπουδές τους. Και αυτό, γιατί η εργασιακή αγορά έχει καταντήσει μια «ζούγκλα» και εσείς, τάχα, μας είπατε, όταν συζητάγαμε το εργασιακό νομοσχέδιο, ότι θέλετε να την ρυθμίσετε. Δεν μπορεί να ρυθμιστεί η εργασιακή αγορά όταν καταργείτε το ΣΕΠΕ και τους ελέγχους, όταν έχουμε αυτούς τους μισθούς φτώχειας, όταν έχουμε αξιόλογα παιδιά, νέα, με σημαντική εκπαίδευση να καθίσουν εδώ στην Ελλάδα για 600 και 800 ευρώ; Όχι. Φεύγουν στο εξωτερικό, ξενιτεύονται.

Αλλάξτε, λοιπόν, πολιτικές πάνω σε αυτά τα μεγάλα σημαντικά ζητήματα αν θέλουμε να δούμε την ανάπτυξη της χώρας με ανθρώπινο δυναμικό, που θα μας προσδίδει μια υπεραξία και θα μας βάζει σε μια τροχιά ανταγωνιστικότητας στο διεθνές περιβάλλον. Πρέπει, λοιπόν, πλέον το ΣΕΠΕ να ενισχυθεί, οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του, ώστε να σταματήσει πια η Κυβέρνηση να «κλείνει το μάτι» στα μεγάλα εργοδοτικά συμφέροντα και στους φίλους της. Πρέπει το Κράτος να αποτελέσει τον εγγυητή της βιωσιμότητας του δημόσιου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, έτσι ώστε να μην σκάσει σε λίγο καιρό μια «φούσκα», που θα συμπαρασύρει το δημογραφικό, αλλά και τις ζωές των νέων ανθρώπων.

Αντίθετα, η Κυβέρνηση συνεχίζει την απορρύθμιση της δημόσιας ασφάλισης, θεσπίζει τη νέα επικουρική ασφάλιση χωρίς ιδιαίτερες μελέτες και με ένα μεγάλο κενό που δημιουργεί για τις επόμενες δεκαετίες στα ταμεία του ΕΔΚΑ. Το ασφαλιστικό μας σύστημα χρειάζεται οργάνωση και λειτουργία με ενιαίους κανόνες, χρηματοδότηση και βελτίωση της ποιότητας των παροχών με ενιαίο τρόπο, αλλά όχι προς τα κάτω, όπως τις τελευταίες μέρες περιχαρής εξαγγέλλει ο Υπουργός Εργασίας.

Πρέπει άμεσα να αυξηθεί ο κατώτατος μισθός στα 880 ευρώ στον ιδιωτικό τομέα, με ετήσια τιμαριθμική αναπροσαρμογή, να αυξηθούν οι μισθοί στο Δημόσιο κατά 10%, να επανέλθει η ρύθμιση για την απόδοση της 13ης σύνταξης, να γίνει αύξηση των συντάξεων και σε όλους εκείνους που διατηρούν την προσωπική διαφορά και πρέπει να αποδοθούν τα χρωστούμενα αναδρομικά σε 2,5 εκ. συνταξιούχους.

Πρέπει να επανέλθει η δικαιοσύνη στην εργασία, με την αποκατάσταση των Συλλογικών Συμβάσεων, την κατάργηση των νόμων της Ν.Δ., που έφεραν απορρύθμιση στην αγορά εργασίας και μεγάλες αδικίες, ιδίως για τους νέους ανθρώπους, να ενισχυθεί το ΣΕΠΕ και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, ώστε να σταματήσει πια η Κυβέρνηση να «κλείνει το μάτι» στα μεγάλα

εργοδοτικά συμφέροντα και στους κολλητούς της. Πρέπει το Κράτος να αποτελέσει τον εγγυητή της βιωσιμότητας του δημοσίου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, έτσι ώστε να μην σκάσει σε λίγο καιρό μια «φούσκα» που θα συμπαρασύρει το δημογραφικό αλλά και τις ζωές των νέων ανθρώπων.

Ασφαλώς, μας προϋδέασε και στην Επιτροπή Κοινωνικής Ασφάλισης, αλλά και χθες από το βήμα της Ολομέλειας της Βουλής. Ο ΕΦΚΑ χρειάζεται στελέχωση με νέες προσλήψεις και όχι περαστικούς καλοπληρωμένους, τάχα, μάνατζερ. Η τύχη του ασφαλιστικού μας συστήματος συνδέεται συνολικά με την προοπτική της οικονομίας, της εργασίας και του δημογραφικού της χώρας.

Κυρίες και κύριοι, η μικρή αύξηση των ονομαστικών μισθών δεν καλύπτει την αγοραστική απώλεια των νοικοκυριών, κυρίως των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων. Το ποσοστό της εργασίας στο συνολικό ΑΕΠ μειώνεται δραστικά, δεδομένου ότι τίποτα δεν δίνεται σε αυτούς από την όποια μικρή μεγέθυνση επικαλείστε εσείς του Α.Ε.Π.. Οι μικρές αυξήσεις των μισθών δεν απορροφούν τις αυξήσεις των αγαθών πρώτης ανάγκης και διατροφής, διευρύνοντας έτσι τις ανισότητες. Η επιλογή της Κυβέρνησης να μην ανακατανείμει δίκαια το εισόδημα είναι δεδομένη και αποτυπώνεται και στον Προϋπολογισμό του 2024.

Τέλος, κυρίες και κύριοι, αυτό που θα ήθελα να πω είναι ότι, το μόνο σίγουρο είναι ότι ο Προϋπολογισμός της Κυβέρνησης για το 2024 μας περνάει σε μια «πίστα» δύσκολη και σκληρή για την καθημερινότητα μας με αδικίες στο φορολογικό σύστημα, υψηλές ασφαλιστικές εισφορές για τους αυτοαπασχολούμενους, μισθούς και συντάξεις πείνας, φτωχοποίηση των μεσαίων στρωμάτων, έωλη ανάπτυξη, σταθερό διψήφιο ποσοστό ανεργίας και απλησίαστες τιμές στα βασικά είδη διατροφής. Ήδη, έχετε δημιουργήσει μια κοινωνία χαμηλών προσδοκιών, μια κοινωνία του «όποιος αντέξει», σύμφωνα με τη λογική της Νέας Δημοκρατίας. Σας ευχαριστώ.

Γεώργιος Γαβρήλος
Βουλευτής Αργολίδος

Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»

Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός δεν είναι μόνο ένα οικονομικό κείμενο, αλλά ένα ηθικό κείμενο. Είναι το κείμενο που αποτυπώνει τους στόχους και τη στρατηγική της Κυβέρνησης, τις πολιτικές της. Η χώρα μας βρίσκεται εν μέσω πολλαπλών κρίσεων. Το 2022 η Ελλάδα βρέθηκε στην 3η θέση της Ευρώπης με 26,3% του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας, με 2,7 εκατ. του πληθυσμού σε εξαθλίωση. Η Ελλάδα είναι 4η στην Ε.Ε. και 2η στην Ευρωζώνη σε παιδική φτώχεια, 32%. Είναι 1η στην Ευρωζώνη σε ποσοστό φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού σε ηλικίες 18+ σε ποσοστό 27,5% του πληθυσμού. Ειδικά σε συνθήκες κρίσης, όπως αυτή που βιώνουμε, η επιλογή της πολιτικής έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Και εσείς επιλέγετε, ο Προϋπολογισμός του 2024 να ενισχύσει τις ανισότητες, να μην απαντά στην ακρίβεια, στην απομείωση των εισοδημάτων, στο ιδιωτικό χρέος.

Ας δούμε την ισχυρή ανάπτυξη που πετύχατε. Η Ελλάδα το 2022 είναι 25η στους 36 της Ευρώπης που παρακολουθεί η Eurostat, με ανάπτυξη για την προηγούμενη τριετία μόλις 3,74%. Η χώρα είναι πρώτη στην ακρίβεια τροφίμων στην ΕΕ, έχει την ακριβότερη βενζίνη στην ΕΕ με όρους αγοραστικής δύναμης, εξανεμίζοντας το εισόδημα των νοικοκυριών στα σουπερμάρκετ και στους δυσβάσταχτους λογαριασμούς. Ένα παράδειγμα της αγοραστικής μας δύναμης. Με το εισόδημά μας αγοράζουμε το 68% του όγκου των ίδιων ειδών, σε σχέση με τον μέσο ευρωπαϊό πολίτη. Αυτά πετύχατε.

Στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ του 2022 σε όρους αγοραστικής δύναμης η Ελλάδα είναι 24η στους 27 της ΕΕ. Η χώρα ξαναδεσμεύεται σε αντανάπτυξιακά και δυσβάσταχτα πρωτογενή πλεονάσματα άνω του 2 έως το 2026. Απότοκο όλων των παραπάνω η αύξηση το 2024 συγκριτικά με το 2021 των εσόδων κατά 30%, ενώ η αύξηση των δαπανών μόλις στο 5%. Όμως και οι δαπάνες που έχουν αυξηθεί μόλις 3,6 δις από το 2021 δεν κατευθύνονται στο κοινωνικό κράτος. Την κοινωνική πολιτική την έχετε βάλει στον πάγο, και δεν είναι μόνο πάγος. Είναι πάγος που λιώνει. Τη μειώνετε.

Περνάω στον τομέα Κοινωνικής Συνοχής και τον ΟΠΕΚΑ. Η Ελλάδα με την Κυβέρνηση της Ν.Δ., βάσει του Ευρωπαϊκού συστήματος ολοκληρωμένων στατιστικών κοινωνικής προστασίας, κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις της Ευρώπης. Οι παροχές για την οικογένεια και το παιδί είναι περίπου οι μισές σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης, 1,4% του ΑΕΠ έναντι 2,4% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Οι δαπάνες για τα άτομα με αναπηρία είναι περίπου οι μισές σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης, 1,1% του ΑΕΠ έναντι 2% του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Πώς αντιμετωπίζετε αυτήν την κατάσταση; Για τον ΟΠΕΚΑ οι μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό είναι μειωμένες 10%, σε σχέση με το 2022 και, άρα, 10% είναι η μείωση στις δαπάνες του. Μπορεί οι συζητήσεις για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Κοινωνικών Δικαιωμάτων να εντείνονται, η Ελλάδα για ακόμα μία φορά γίνεται ευρωπαϊκή εξαίρεση. Τα οικογενειακά επιδόματα έχουν μειωθεί κατά 315 εκατομμύρια ή 23,6%, σε σχέση με το 2022. Ψίχουλα των επιπλέον από το 2022 54 εκατ. δίνονται σε επιδόματα ΑμεΑ.

Προνοιακές παροχές. Στο ισοζύγιο των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και, δη, στο πεδίο των ασφαλιστικών ταμείων, βλέπουμε μια εντυπωσιακή ετήσια μείωση των προνοιακών παροχών κατά 655 εκατομμύρια, 35%. Ενώ τα έσοδα από εισφορές Ταμείων της τελευταίας τριετίας έχουν αυξηθεί κατά 15% ή 2,4 δις, εσείς περικόπτετε προνοιακά επιδόματα. Στο ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, που είναι βασικό εργαλείο κοινωνικής πολιτικής, η Ελλάδα βρίσκεται στη 16η θέση της Ευρώπης, σε ύψος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Το επίδομα που δίνετε είναι κάτω από το 50% του κατωφλίου της φτώχειας, ενώ η εισήγηση της Κομισιόν είναι για 2/3 του ορίου της φτώχειας.

Λέτε για αύξηση 8% στο Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα. Κοιτάμε τον Προϋπολογισμό του 2021 και βλέπουμε ότι το κονδύλι έχει μειωθεί 20%, δηλαδή, 150 εκατομμύρια ευρώ. Το ΕΕΕ του 2024 θα μειωθεί 28%, δηλαδή, 227 εκ. σε σχέση με το 2022, και πανηγυρίζετε πως κάνετε αύξηση; Την ώρα, λοιπόν, που οι οικογένειες γονατίζουν από την ακρίβεια, η αύξηση του 8% είναι ψίχουλα και εμπαιγμός των πολιτών. Στην πράξη σημαίνει στο εξής 216 ευρώ, αντί για 200 ευρώ που ήταν μέχρι σήμερα τον μήνα για μονοπρόσωπο νοικοκυριό.

Η Κυβέρνηση συνεχίζει διαρκώς να μειώνει τον αριθμό των ωφελούμενων, γιατί αρνείται σκόπιμα να επιλύσει δύο βασικά μείζονα προβλήματα, πρώτον, να αναπροσαρμόσει τα περιουσιακά όρια που, μετά την αύξηση των αντικειμενικών αξιών τον Ιανουάριο του 2022, αποκλείουν πολλούς δικαιούχους και, δεύτερον, να νομοθετήσει την εξαίρεση του επιδόματος παιδιού από το εισόδημα που εξετάζεται για να χορηγηθεί το ΕΕΕ. Συνειδητά παράγετε φτώχεια και φέρνετε πλήγμα στην κοινωνική συνοχή.

Προγράμματα ΟΑΕΔ, την εποχή που η ψηφιακή μετάβαση είναι η σύγχρονη πρόκληση, Στον ΟΑΕΔ, ΔΥΠΑ, μειώνετε κατά 41% το 2024, σε σχέση με το 2023 τα κονδύλια για τα προγράμματα απασχόλησης και μειώνονται ευρωπαϊκά κονδύλια, κατά 85 εκατομμύρια, συγκριτικά με το 2022 κατά 15%. Σαν να κόπασε η στεγαστική κρίση για την Κυβέρνηση, το στεγαστικό επίδομα είναι μειωμένο 0,5% σε σχέση με το 2021. Η Θεσσαλονίκη έχει την μεγαλύτερη κρίση ενοικίου στην Ελλάδα μακράν, αλλά και σε όλη την Ελλάδα η αύξηση των ενοικίων από το 2018 έως και το 2022 κυμάνθηκε από 37,2% έως 42,1%, αν πρόκειται για οικογενειακή κατοικία. Το 2023 αυξήθηκαν εκ νέου 15%.

Ο πληθωρισμός της τριετίας, σε σχέση με το 2021 είναι αυξημένος κατά 11,5%, και τι κάνει η Κυβέρνησή σας για να αντιμετωπίσει τη στεγαστική κρίση; Παίρνει «κληρονομιά» το στεγαστικό επίδομα, επίδομα ενοικίου, στα 400 εκατ. από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, το αφήνει στα 402 εκατ. το 2021, και σήμερα, το επαναφέρει στα 400 εκατ.. Το επίδομα ενοικίου δηλαδή, το μειώνετε σε σχέση με το 2021. Το 2024 το μειώνετε 2,5%, σε σχέση με το 2023. Το κυριότερο, όμως, είναι ότι κόβετε κάθε στήριξη για τη στέγη, μετά από χίλια δάνεια που έδωσαν οι τράπεζες με δική σας επιδότηση επιτοκίου.

Όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα, το δικαίωμα στο επαρκές επίπεδο στέγης είναι καθολικό. Αποτελεί αντικείμενο φροντίδας του Κράτους. Σήμερα στην Ελλάδα το 85,1% των ηλικιών 18-29 ζει με τους γονείς του, συν 3% από 2020. Το 19,6% των ηλικιών 15-29 σε υλική και κοινωνική στέρηση, 2οι στην ΕΕ των 27. Το 28% ηλικιών 15-29 έχει κόστος στέγασης μεγαλύτερο του 40% του διαθέσιμου εισοδήματος του, μέσος όρος ΕΕ στα 10,2%. Οι πολιτικές της Κυβέρνησης αποδείχτηκαν ιδιαίτερως ανεπαρκείς, πρόχειρες και αναποτελεσματικές.

Αυτό ακριβώς έγινε με το πολυδιαφημισμένο πρόγραμμα «ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ», τον τερματισμό του οποίου ανακοίνωσε πρόσφατα η Κυβέρνηση. Οι 3 στους 4 ενδιαφερόμενους έμειναν εκτός

προγράμματος, ενώ μόνο το 6% των δανείων έχει εκταμιευθεί σε 4 μήνες. Η Κυβέρνηση δεν προσέφερε στέγη. Προσέφερε έξαφνα τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου τραπεζικών δανείων του ΟΕΚ, νυν ΔΥΠΑ, με τη μαρκίζα «ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ». Λησμόνησε ότι ο ΟΕΚ προσέφερε και απευθείας ολόκληρα δάνεια με κοινωνικά κριτήρια. Λησμόνησε, επίσης, ότι κάποτε ο ΟΕΚ προσέφερε και τα κλειδιά σε κατοικίες, που ο ίδιος ο Οργανισμός κατασκεύαζε.

Η κατάργηση της προστασίας της πρώτης κατοικίας, ο πτωχευτικός νόμος που ψήφισε, η ακρίβεια και η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη της βραχυχρόνιας μίσθωσης, επιδείνωσαν το πρόβλημα και συνάμα έκαναν τα ενοίκια απαγορευτικά. Σήμερα η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία στάθμη της ΕΕ στη στεγαστική πολιτική, καθώς διαθέτει λιγότερο από το 1% του ΑΕΠ για τον σκοπό αυτό, όταν η Αυστρία, η Δανία, η Γερμανία διαθέτουν το 2% του ΑΕΠ τους, η Ιταλία, το Βέλγιο, η Ολλανδία, η Ιρλανδία το 1%. Η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες της Ε.Ε που δεν διαθέτει καν κοινωνικές κατοικίες.

Η Πορτογαλία κατέθεσε πρόταση για το στεγαστικό της πρόγραμμα στο Ταμείο Ανάκαμψης, αξίας 2076 φορές μεγαλύτερης από αυτήν της Ελλάδας και η Ισπανία 1000 φορές μεγαλύτερο σε κονδύλια. Οι πολιτικές κάλυψης του προβλήματος στέγης είναι ο σύγχρονος τρόπος αντιμετώπισης του σε όλα τα προηγμένα κράτη. Θλιβερή εξαίρεση την Ελλάδα του κ. Μητσοτάκη και έχουν τεράστια σημασία για την αντιμετώπιση του δημογραφικού και της πληγής του brain-drain, η οποία αντί να επουλώνεται, θα βαθαίνει ακόμα περισσότερο αν συνεχιστεί η ίδια κατάσταση.

Ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία διαθέτει μια ολοκληρωμένη πρόταση για την αντιμετώπιση του προβλήματος στέγης, την οποία την έχουμε παρουσιάσει στους πολίτες. Η πρότασή μας περιλαμβάνει την πραγματική προστασία της πρώτης κατοικίας, τη γενναία αύξηση της επιδότησης ενοικίου, το ρυθμιζόμενο ενοίκιο, τον έλεγχο και τη ρύθμιση της βραχυχρόνιας μίσθωσης, τη δημιουργία Τράπεζας Στέγης, με φορολογικά κίνητρα στους ιδιοκτήτες κλειστών κατοικιών για την άμεση αύξηση της διαθεσιμότητας, την επανενεργοποίηση του ΟΕΚ για την κατασκευή «πράσινων», βιοκλιματικών κατοικιών με χρηματοδότηση από την Αναπτυξιακή Τράπεζα και την αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Παιδική φτώχεια. Η Ελλάδα είναι 4η στην ΕΕ και 2η στην Ευρωζώνη σε παιδική φτώχεια. Επιτακτική ανάγκη να θέσουμε το παιδί στο επίκεντρο. Παρόλα αυτά και ενώ οι ανάγκες αυξάνονται, η Κυβέρνηση της ΝΔ αποκλείει φέτος από τα ΚΔΑΠ 62.000 παιδιά, ενώ χιλιάδες από αυτά βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας. Ο Υπουργός ανερυθρίαστα μου απάντησε ότι το πρόγραμμα δύσκολα θα χρηματοδοτείται από τα Ευρωπαϊκά προγράμματα. Πολιτικές για το παιδί; Ποιο μέλλον επιφυλάσσετε στην ελληνική κοινωνία, όταν φέρνετε έναν Προϋπολογισμό, της περιστολής, της ακριβείας και των κρυφών φόρων; Ένας Προϋπολογισμός που είναι ένας νέος βραχίονας σχεδίου Πισσαρίδη, με άρωμα Χάγιεκ, με τη βούλα του Φρίντμαν. Που βάζει την αφετηρία και της γλίσχρης ανάπτυξης που καρπώνονται ελάχιστοι και είναι αφετηρία και νέων στερήσεων για την κοινωνική πλειοψηφία.

Αγαπητοί συνάδελφοι, έχουμε ευθύνη, ως Επιτροπή, να υπερασπιστούμε τις ανάγκες των πολιτών και να προτάξουμε την κοινωνική συνοχή, τις πολιτικές για την οικογένεια, τους ευάλωτους, τους νέους και τους ηλικιωμένους πάνω από τις ιδεοληψίες και τα συμφέροντα της Νέας Δημοκρατίας. Είναι η κοινωνική και πολιτική μας ευθύνη.

Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Κύριε Υπουργέ, μας εντυπωσιάσατε. Πραγματικά, δεν περίμενα ότι μας ακούγατε όταν σας λέγαμε ότι το πρώτο σχέδιο Προϋπολογισμού που φέρατε στερείται επαφής με την πραγματικότητα, ότι δεν αντέχει στον χρόνο και τη συγκυρία. Δυστυχώς, αντί να πάτε να διορθώσετε τα διαρθρωτικά προβλήματα που έχει, τα διπλά ελλείμματα, τη διευρυμένη φοροδιαφυγή, τι κάνατε; Χτίσατε ένα «μαξιλαράκι ασφαλείας». Πώς; Αυξάνοντας τούς φόρους. Κάτι που δεν ήταν στο πρόγραμμά σας. Κάτι που, προεκλογικά, «διαρρηγνύατε τα ιμάτιά σας» στα κανάλια ότι δεν θα κάνετε. Ξεχνάτε τον Αντιπρόεδρο του Κόμματός σας; «Οι φόροι με Μητσοτάκη μόνο προς τα κάτω. Τελεία».

Το νέο σχέδιο, του Προϋπολογισμού σας, δεν συνυπολογίζει μόνο αύξηση των εσόδων από τη φορολόγηση των αυξήσεων που, μόλις, δώσατε με τυμπανοκρουσίες, αλλά και 700 εκ. νέους φόρους από τη διεύρυνση τής φορολογικής βάσης. Συγκεκριμένα, των ελεύθερων επαγγελματιών.

Θυμόσαστε τη φράση, «διαβάστε τα χείλη μου, κανένας νέος φόρος»; Έμεινε στην ιστορία της πολιτικής επικοινωνίας, ως το μεγαλύτερο ψέμα που έχει ειπωθεί προεκλογικά. Την είχε πει ο υποψήφιος Πρόεδρος της Αμερικής, μπαμπάς Μπους, φίλος της οικογένειας Μητσοτάκη. Δεν του βγήκε σε καλό και δεν του βγήκε σε καλό, διότι οι ψηφοφόροι δεν συγχωρούν το ψέμα, ειδικά, σε ό,τι αφορά τους φόρους.

Αλλά για πείτε μου εσείς κύριε Υπουργέ, τι είναι χειρότερο; Να λες ψέματα στους ψηφοφόρους ή να χλευάζεις τους αντιπάλους σου όταν λένε την αλήθεια; Θα μου πείτε «τι σημασία έχει;», αφού εσείς καταφέρατε να κάνετε και τα δύο σε μια μόνο εκλογική αναμέτρηση. Όχι μόνο είπατε ψέματα στον ελληνικό λαό, όχι μόνο, εσείς και οι ταγμένοι σας δημοσιογράφοι, χλευάσατε με αλαζονεία, ειρωνεία και περιφρόνηση, νέες και νέους πολιτικούς που έλεγαν στους πολίτες την αλήθεια, αλλά κατηγορήσατε και τους αντιπάλους σας για κρυφό σχέδιο φορολόγησης, όταν το κρυφό σχέδιο φορολόγησης μόνο εσείς είχατε στο συρτάρι.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, με μια συγγνώμη που χρωστάτε για την προεκλογική σας συμπεριφορά. Αλλά για να δούμε, γιατί κοροϊδεύατε τους αντιπάλους σας; Διότι τόλμησαν να πουν ότι δίκαιο φορολογικό μέτρο είναι η αύξηση του φόρου κληρονομιάς στις μεγάλες περιουσίες. Ένα μέτρο που υποστηρίξαμε ανοιχτά στο πρόγραμμά μας, και, άρα, μόνο ως μυστικό σχέδιο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Ένα μέτρο που και εσείς και εμείς, για άλλους λόγους ο καθένας, θα έπρεπε να θεωρούμε σωστό και δίκαιο και, άρα, θα έπρεπε να μπορούμε να υποστηρίξουμε. Γιατί και οι δύο;

Εμείς, ως σοσιαλιστές, πιστεύουμε ότι η κοινωνική συνοχή διασφαλίζεται όταν δεν υπάρχουν μεγάλες και διαχρονικές κοινωνικές ανισότητες, ανισότητες που εκφράζονται, κατά κύριο λόγο, στη συσσώρευση πλούτου σε λίγους για πολλές γενιές. Εσείς, ως γνήσιοι καπιταλιστές που λέτε ότι είστε, θα έπρεπε να θεωρείτε ότι η κοινωνία πηγαίνει μπροστά όταν όλοι μας βάζουμε τα δυνατά μας και όταν το ταλέντο αναγνωρίζεται και καλλιεργείται από όπου και αν πηγάζει. Ούτε για εσάς, λοιπόν, η συσσώρευση πλούτου σε λίγους για μεγάλα διαστήματα βοηθάει, για να αναγνωριστεί το ταλέντο όλων. Αφήστε που λίγοι στην τρίτη, τέταρτη γενιά συσσωρευμένου πλούτου συνεχίζουν να «βάζουν τα δυνατά τους».

Η πραγματικότητα είναι ότι οι μόνοι που αντιτάσσονται στη φορολόγηση του συσσωρευμένου πλούτου είναι κάποιοι από εκείνους που τον έχουν, και, άρα, εσείς απλά συμπεριφέρεστε, ως «ΜπάρμπαΘωμάδες». Διότι τι κάνατε όταν κάποιοι αντιτάχθηκαν στα κανάλια; Αφηνιάσετε. Και τι δεν βγήκε από το στόμα το δικό σας, αλλά και των υποστηρικτών της Κυβέρνησης σε χολή και αλαζονεία. Και τι κάνετε 4 μήνες μετά; Αυξάνετε τους φόρους. Όχι αυξάνοντας έναν φόρο που όλοι μπορούμε να δεχτούμε ως κοινωνικά εξηγήσιμο. Όχι καταπολεμώντας τη φοροδιαφυγή, μέτρο που, επίσης, θα στηρίζαμε. Αλλά, φορολογώντας ένα εισόδημα που φαντάζεστε ότι υπάρχει, αλλά δεν ξέρετε ότι υπάρχει.

Δηλαδή, φορολογείτε το επαγγελματί, αντί να φορολογείτε το εισόδημα. Και όταν ένα Κράτος φορολογεί ένα εισόδημα που φαντάζεται ότι υπάρχει, αλλά δεν ξέρει αν υπάρχει, ενώ θα μπορούσε να φορολογήσει τον πλούτο που γνωρίζει ότι υπάρχει, τότε αποδέχεται την αποτυχία του και αναδεικνύει την αναληψία του. Σε μια ευνομούμενη κοινωνία, όχι μόνο φορολογείται αποκλειστικά για το εισόδημα που βγάζεις, όχι μόνο φορολογείται δίκαια σε σχέση με τον διπλανό σου, αλλά αν το Κράτος σε αδικήσει, τότε μπορείς να βρεις το δίκιο σου στα δικαστήρια.

Για πείτε μου μία μεταρρύθμιση που έχετε κάνει σε αυτούς τους τομείς. Μια επιτυχία σας εδώ σε σχέση με άλλες Κυβερνήσεις; Μην ψάχνετε, δεν έχετε. Σε μια εποχή, που μπορείτε να βρείτε ποιος βγάζει τι, που μπορείτε να διασταυρώσετε με ένα κουμπί διαφορετικά στοιχεία που έχετε στη διάθεσή σας και που ξέρετε τι ξοδεύει, τι αποταμιεύει και τι στέλνει στο εξωτερικό ο καθένας και η καθεμία μας, είναι εντυπωσιακό ότι ακόμα παίρνετε οριζόντια μέτρα. Ακόμα πιο εντυπωσιακό ότι τα ονομάζετε «πάταξη φοροδιαφυγής» και ακόμα πιο ειρωνικό ότι αυτό το κάνει μια Κυβέρνηση που θεωρεί ότι το πιο σημαντικό της επίτευγμα, η μεγαλύτερή της μεταρρύθμιση, είναι η ψηφιοποίηση του Κράτους.

Θα έλεγα ότι, εδώ, χωράει μια δεύτερη συγγνώμη στον ελληνικό λαό, αλλά και μια τρίτη. Διότι, τα οριζόντια μέτρα τα παίρνετε στοχοποιώντας μια συγκεκριμένη ομάδα, τους ελεύθερους επαγγελματίες. Γιατί τους ελεύθερους επαγγελματίες; «Διότι», λέτε, «αυτοί ίσως, μάλλον, φαίνεται, πιστεύουμε, φοροδιαφεύγουν πιο πολύ από τις άλλες Ελληνίδες και Έλληνες». «Διότι», λέτε, «κάποιοι δηλώνουν λιγότερα, ακόμα και από αυτά που πληρώνουν τους υπαλλήλους τους». «Διότι», λέτε, «δεν μπορείς να κάνεις μια ζωή μεγάλη και να δηλώνεις ένα εισόδημα μικρό». Έτσι, ακριβώς, κυνηγούν τα ευνομούμενα κράτη τη φοροδιαφυγή. Καλούν τους φορολογούμενους να εξηγήσουν τα εισοδήματά τους. Με την επιχειρηματολογία σας, κατά των ελεύθερων επαγγελματιών, μιας κοινωνικής ομάδας που «τσουβαλιάζετε» ως τον μεγάλο εχθρό της κοινωνίας, δίνετε και τη λύση, αν ασχολούσασταν στοιχειωδώς με τη φοροδιαφυγή.

Κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, την τρίτη συγγνώμη την οφείλετε, διότι κατηγορείτε άλλους για λαϊκισμό στα λόγια, όταν δεν χάνετε ευκαιρία να λαϊκίσετε με τις πράξεις σας. Διότι, λαϊκισμός δεν είναι να υπόσχεσαι πράγματα που δεν μπορείς να κάνεις. Αυτό μπορεί να είναι και λάθος. Λαϊκισμός είναι να δημιουργείς φανταστικούς εχθρούς, προσπαθώντας να συσπειρώσεις ένα έθνος εναντίον τους. Αυτό δεν κάνουν όσοι τα βάζουν με μια κοινωνική ομάδα; Τους μετανάστες, τις μειονότητες, τους πλούσιους ή αυτούς που έχουν άλλες προτιμήσεις, χωρίς διάκριση, χωρίς αποδεικτικά στοιχεία εναντίον τους, όταν επικαλούνται ενδείξεις και όχι αποδείξεις. Αυτό ακριβώς κάνετε, όταν απομονώνετε και στοχοποιείτε μια ομάδα ως πηγή όλων των προβλημάτων της εισοδηματικής σας πολιτικής.

Φορολογώντας το επάγγελμα και όχι το εισόδημα, προσπαθείτε να καλύψετε την αποτυχία σας, και αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι η χειρότερη μορφή λαϊκισμού. Και αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, είναι λόγος να ταχθείτε και εσείς απέναντι σε αυτό το μέτρο. Με ένα μόνο μέτρο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καταφέρατε να αθετήσετε τις προεκλογικές σας υποσχέσεις, να αναιρέσετε καθετί που ονομάζατε επίτευγμα και να λαϊκίσετε, βάζοντας τον έναν Έλληνα απέναντι στον άλλον και τη μία Ελληνίδα απέναντι στην άλλη. Εντυπωσιακό. Ένα αφήγημά σας έμεινε. Ότι είστε πιο αποτελεσματικοί από την Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Με δεδομένο τον Προϋπολογισμό σας και τις τελευταίες εξελίξεις στην Αξιωματική Αντιπολίτευση, δεν είμαι σίγουρος πόσο μακριά ακόμα μπορεί να σας πάει αυτό το επιχείρημα.

Πάυλος Γερουλάνος
Βουλευτής Α΄ Αθηνών

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα το νομοθέτημα - «πυλώνα» του έτους και νομίζω ότι, παρά τον τρόπο που η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προσπαθεί να παρουσιάσει τα πράγματα, είναι κοινός τόπος ότι τα τελευταία έτη μάς παρουσιάζεται τεχνηέντως μια ολική επιστροφή στην κανονικότητα, κάτι το οποίο επιχειρείται και με τον Προϋπολογισμό του 2024. Το ερώτημα, όμως, για μας είναι σε ποια κανονικότητα ζούμε, σε ποια κανονικότητα επιστρέφουμε και ποιες περιοχές της χώρας μας, τελικά αφορά αυτό. Θα προσπαθήσω με την τοποθέτησή μου να αναλύσω ορισμένα προβληματικά σημεία του Προϋπολογισμού του 2024.

Αυξήσεις τιμών ενοικίων και προϊόντων. Να ξεκινήσω από κάποια βασικά κοινωνικά στοιχεία που είναι αδύνατον να μείνουν ασχολίαστα, για να έλθουμε πιο κοντά στην πραγματικότητα. Η ενεργειακή κρίση είναι μια πραγματικότητα, όπως είναι και η επισιτιστική κρίση, συνεπεία διαφόρων παραγόντων, ένας από αυτούς είναι ο πόλεμος της Ουκρανίας, και έτσι θα συνεχίσει να είναι, αν ληφθεί υπόψη και η γενικότερη κρίση στη νοτιοανατολική Μεσόγειο, που δεν έχει αποκλιμακωθεί μέχρι σήμερα που μιλάμε. Τα πληθωριστικά φαινόμενα, όμως, προϋπήρχαν πριν την κρίση. Η ακρίβεια είναι ορατή και βάνουσα για τα ελληνικά νοικοκυριά ήδη πριν τον πόλεμο και δεν φαίνεται μόνο στα καύσιμα και στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά και στην αγροτική παραγωγή, στις μεταφορές, το εξαγωγικό εμπόριο, το μικρεμπόριο και αλυσιδωτά αυτό φτάνει μέχρι και την αγορά τροφίμων, άρα στο σπίτι του κάθε πολίτη.

Διαβάσαμε με έκπληξη την άποψη της Κυβέρνησης ότι οι τιμές αυτές έχουν αποκλιμακωθεί και σε αυτό συνέβαλε μάλιστα και το «market pass», καθώς και το «καλάθι του νοικοκυριού». Η πραγματικότητα είναι, όμως, τελείως διαφορετική. Έχουμε ή δεν έχουμε αύξηση 28% μέσα σε ένα χρόνο για τα ίδια ακριβώς προϊόντα του σούπερ μάρκετ; Έχουμε ή δεν έχουμε νέα αύξηση σε τιμές ενοικίων και φτάσαμε σε ένα μέσο κόστος μίσθωσης στα 10,89 ευρώ/τ.μ; Η Κυβέρνησή σας έπεται των δραματικών εξελίξεων στον χώρο της οικονομίας. Προσπαθείτε να καλύψετε το χαμένο έδαφος με πολιτική πρόσκαιρων παροχών. Δεν αντιμετωπίζετε, αλλά εύχεστε να τελειώσει με ένα μαγικό τρόπο κάποτε η κρίση.

Αυτή η έλλειψη πραγματικού οράματος και αναγκαίων πρωτοβουλιών απεικονίζεται ανάγλυφα και στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Η ελληνική κοινωνία έχει εγκλωβιστεί σε μια αύξηση τιμών σε όλα ανεξαιρέτως τα καθημερινά αγαθά. Το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος των πολιτών διατίθεται για τρόφιμα και στέγαση, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ. Επομένως, τα μέτρα που λαμβάνονται δεν καλύπτουν τις απώλειες των εισοδημάτων των μισθωτών και των συνταξιούχων. Ούτε μπορούμε να ακούμε για ανάκαμψη, με το ενοίκιο των κατοικιών στα ύψη και το μέσο νοικοκυριό να τρέφεται με κουπόνια.

Ιδιωτικό χρέος. Για να πάμε ένα βήμα πιο κάτω, μια ιδιαίτερα μεγάλη πληγή του Προϋπολογισμού αποτελεί και το ζήτημα του ιδιωτικού χρέους και των κόκκινων δανείων. Οι οφειλές από δάνεια και οι οφειλές προς δημόσιους φορείς αγγίζουν πλέον τα 260 δισεκατομμύρια. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας διευκόλυνε την πώληση των «κόκκινων» δανείων, για να τα απομακρύνει από τους ισολογισμούς των τραπεζών, αδιαφορώντας για το τι θα γίνει με τους δανειολήπτες, που αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη τους. Παράλληλα, η

διευκόλυνση της πώλησης των «κόκκινων» δανείων, κατέργησε κάθε πλαίσιο προστασίας των δανειοληπτών.

Το ισχύον Πτωχευτικό Δίκαιο οδηγεί στη γρήγορη ρευστοποίηση της ακίνητης περιουσίας των οφειλετών, ακόμα και της κύριας κατοικίας και ο εξωδικαστικός μηχανισμός είναι ένας μηχανισμός που τα funds ή οι τράπεζες συμμετέχουν αν θέλουν. Τα πιστωτικά ιδρύματα, εξαιτίας του μεγάλου όγκου «κόκκινων» δανείων, δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αναδιάρθρωσης. Η μεταβίβασή τους στα funds πραγματοποιήθηκε έτσι με ευνοϊκούς για αυτά οικονομικούς όρους, που επιτρέπουν την κερδοφορία τους και, φυσικά, με την παροχή εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου.

Όμως, ο τραπεζικός δανεισμός υπηρετεί και συμμετέχει στην οικονομική ανάπτυξη και δεν μπορεί να αποτελεί πεδίο κερδοσκοπίας. Εκτός από το προφανές, δηλαδή, την εξουθένωση των οφειλετών μέσω πλειστηριασμών, το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο οδηγεί σε επίπλαστη οικονομική σταθερότητα. Δεν προάγεται η ρύθμιση και, άρα, η πληρωμή των δανείων, αλλά η εκτέλεση, δηλαδή ο πλειστηριασμός σε πολύ μικρότερο τελικά ποσό. Εδώ να μην ξεχνάμε και το σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ», με την τιτλοποίηση των δανείων, η οποία, όμως, μπορεί να γίνει και πάλι με κρατική εγγύηση. Που σημαίνει, με απλά λόγια, ότι τα «κόκκινα» δάνεια είναι μια «ανοιχτή πληγή» για την οικονομία, η οποία δεν συνυπολογίζεται επαρκώς και σίγουρα όχι με τα σωστά μέτρα στον εξεταζόμενο Προϋπολογισμό.

Υγεία και αγροτικά. Να σημειώσω σύντομα και μια σπουδαία παρατήρηση σε δυο κορυφαίους πυλώνες, αυτόν της αγροτικής οικονομίας και αυτόν της υγείας. Διαλέγω αυτά τα δυο παραδείγματα, διότι έχουν σημασία σε όλη την ελληνική Επικράτεια. Στο πρώτο, στη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, η Κυβέρνηση σημειώνει μια τεράστια απουσία. Ήδη διανύουμε την εποχή που η ΚΑΠ, η Κοινή Αγροτική Πολιτική, έφερε αιφνιδιαστικά τη μείωση των επιδοτήσεων των αγροτών κατά 30%, και παρατηρούμε ότι στον Προϋπολογισμό του 2024 θα έχουμε μείωση των κονδυλίων, αντί να χρηματοδοτηθούν δράσεις, που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν αυτές τις απώλειες του αγροτικού κόσμου. Ουσιαστικά, απουσιάζει η βούληση της Κυβέρνησης να ενισχύσει την ελληνική επαρχία και την αγροτική ανάπτυξη.

Την ίδια στιγμή, στην Εισηγητική Έκθεση τονίζεται ότι βασικοί κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που συνέβαλαν στην αύξηση της απασχόλησης ήταν η γεωργία και η δασοκομία, αλλά και η αλιεία. Ποια τα κίνητρα, λοιπόν, και ποια ανάπτυξη, ποια μείωση ανεργίας, όταν τα κονδύλια στον κλάδο των αγροτών μειώνονται; Θυμίζω ότι μόλις 1,5 χρόνο πριν στην Ολλανδία, μία από τις χώρες με τη μεγαλύτερη εξαγωγική δραστηριότητα στα φρέσκα τρόφιμα, παρατηρήθηκε το φαινόμενο εγκατάλειψης μεγάλων εκτάσεων φρέσκων λαχανικών, λόγω του ασύμφορου πλέον των τιμών παραγωγής. Και αυτό το φαινόμενο έχει ξεκινήσει να συμβαίνει και εδώ, στην ελληνική επαρχία, αφού δεν εξασφαλίζονται κίνητρα για σοβαρή οικονομική ενίσχυση του τομέα. Αντίθετα, η Κυβέρνηση δεν διευκολύνει ούτε καν τη σπορά και τη συγκομιδή, καθώς δεν δίνει λύσεις στις διαρκείς οχλήσεις των παραγωγών για τις άδειες διαμονής των αγροτών γης.

Για τον τομέα της Υγείας, από την άλλη, εμφανίζεται στον Προϋπολογισμό μια αύξηση σε σύγκριση με πέρυσι, χωρίς όμως, να υπάρχει η παραμικρή εξειδίκευση αν αυτά τα επιπλέον διαθέσιμα θα αφορούν σε κτηριακές αποκαταστάσεις, σε προσλήψεις για την υποστελέχωση των νοσοκομείων σε ιατρούς και νοσηλευτές ή στην αγορά βασικών υλικών και φαρμάκων ή μηχανημάτων. Όλα αυτά σε έναν κλάδο που στενάζει και που είναι ήδη βαριά τραυματισμένος

εδώ και 3 χρόνια από την πανδημία, και θα διατηρήσω τις σπουδαίες επιφυλάξεις μου αν αυτή η αύξηση που περιγράφεται στον Προϋπολογισμό επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών του τομέα της Υγείας.

Φορολογία και μικρές Επιχειρήσεις. Είναι νομίζω αναμφίβολο, και άφησα για το τέλος το πιο επίκαιρο, ότι ο Προϋπολογισμός αυτός φέρει με μεγάλα «μελανά» γράμματα για την ιστορία της χώρας τον υπότιτλο «φορολογική μεταρρύθμιση». Ένα δίκαιο και ισότιμο φορολογικό σύστημα δεν είναι τελικά ο στόχος αυτής της Κυβέρνησης, που με μια κρυφή ατζέντα, λίγους μήνες μετά την εκλογή της μας δείχνει ότι ήρθε για να διευρύνει τις ανισότητες στον χώρο της φορολογίας. Τις αυξήσεις μισθών δεν τις εξασφάλισε η υγιής οικονομική πολιτική και οι στερήσεις των πολιτών όλα αυτά τα χρόνια; Περιμένετε οι μικρές, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι ατομικές επιχειρήσεις να γεμίσουν τα ταμεία, με την επαναφορά του κριτηρίου του τεκμαρτού εισοδήματος και μάλιστα αναδρομικά για το τρέχον έτος; Αυτή είναι η σταθερότητα της οικονομίας που ευαγγελίζεται η Κυβέρνηση;

Σε μια παγκόσμια πρωτοτυπία, «αυξήσατε» τα εισοδήματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μόνο που τα αυξήσατε «στα χαρτιά», για να εισπράττετε φόρους επί τεκμαρτών - φανταστικών εισοδημάτων. Με το μέτρο αυτό, θεωρώ δεδομένο ότι σε ένα χρόνο από τώρα η ανεργία θα εκτιναχθεί, καθώς το να έχει μια μικρή επιχείρηση έναν υπάλληλο, εκτός των επιβαρύνσεων της ασφάλισης, θα της δημιουργεί και έξτρα κριτήριο φορολόγησης. Η Κυβέρνηση συνεχίζει με τον τρόπο αυτό να τροφοδοτεί την ακρίβεια και να μειώνει το πραγματικό εισόδημα των πολιτών με τα υπερέσοδα από τους έμμεσους φόρους, αλλά και με τη διατήρηση των συντελεστών ΦΠΑ στα υψηλότερα επίπεδα της Ε.Ε..

Το 24% είναι ο τρίτος υψηλότερος συντελεστής στην Ευρώπη, Την ίδια στιγμή, κάπου πιο δίπλα, στην ίδια χώρα οι προνομιούχοι πολίτες, οι μερισματούχοι από την κερδοφορία των μεγάλων Εμπορικών αλυσίδων, των Διυλιστηρίων και των Τραπεζών, φορολογούνται για τα διανεμόμενα μερίσματά τους με 5%, το δεύτερο χαμηλότερο συντελεστή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βεβαίως, για τους μερισματούχους των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων έχει μεριμνήσει ειδικά η Κυβέρνηση, αφού ολόκληρο το Ταμείο Ανάκαμψης, σχεδιάστηκε «κομμένο και ραμμένο» στα μέτρα τους.

Η ρευστότητα κατευθύνεται σε πολύ λίγες μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ οι υπόλοιποι καταδικάζονται σε σταδιακή ασφυξία. Σε αυτό να προσθέσω και τον εμπαιγμό της Κυβέρνησης για την κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος και την, επίσης, ηχηρή σιωπή για τη ρύθμιση χρεών προς το Δημόσιο. Η δική μας πρόταση αφορά σε επαναφορά της ρύθμισης των 120 δόσεων, που θα αποτελέσει ανάσα και για τις επιχειρήσεις και για την οικονομία. Τα αποτελέσματα αυτής της φορολογικής μεταρρύθμισης θα δούμε σε ένα χρόνο από τώρα το αργότερο και τότε δεν θα μιλάμε για Επιτελικό Κράτος, ούτε για λειτουργία Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ούτε για ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Θα μιλάμε για εξαφάνιση των μικρών επιχειρήσεων, θα μιλάμε για ευάλωτα νοικοκυριά, θα μιλάμε για φαινόμενα αισχροκέρδειας και για αύξηση της φοροδιαφυγής.

Θα θυμίσω ότι μόλις 2 χρόνια πριν ο Πρωθυπουργός έλεγε ότι οι αυξήσεις που θα νιώσουν οι καταναλωτές θα είναι σχεδόν μηδενικές. Παρέλκει να σχολιάσω το πόσο στενάζουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις από τις αυξήσεις σε καύσιμα, σε ενοίκια, σε πρώτες ύλες, σε φορολογία και σε ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες, επίσης, θα αυξηθούν από 1η Γενάρη του 2024, λόγω πληθωρισμού κατά 8-9 ευρώ.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει καταρτίσει προϋπολογισμούς τα τελευταία χρόνια, που απογειώνουν δυσανάλογα την έμμεση φορολογία στα μικρομεσαία και πλέον ευάλωτα νοικοκυριά. Αυτή είναι μια συνειδητή επιλογή της Κυβέρνησής σας, που δεν δίνει «ανάσα» στα χαμηλά εισοδήματα, δεν δίνει καμία προοπτική στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, δεν στηρίζει τους αδύναμους, αλλά διευρύνει τις ανισότητες και το χάσμα των εισοδημάτων, με βέβαιο αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή της χώρας.

Αυτά που προτείνουμε εμείς, το ΠΑΣΟΚ, μέσα σε αυτές τις συνθήκες αξιολογούνται από την κοινωνία, παρότι η Κυβέρνηση αδιαφορεί για το δυσβάσταχτο οικονομικό περιβάλλον που διαμορφώνεται στην ελληνική αγορά με δική της ευθύνη. Μια αγορά και μια οικονομία που, αν δεν στηριχθεί επαρκώς, πολλές επιχειρήσεις θα βρεθούν αντιμέτωπες με «λουκέτο». Σας ευχαριστώ.

Ελένη Βατσινά
Βουλευτής Ηρακλείου

**Διαμάντω Μανωλάκου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ
ΕΛΛΑΔΑΣ»**

Βουλευτής Β΄ Πειραιώς

Ο Προϋπολογισμός του 2024 παρουσιάζεται σε συνθήκες που ξεδιπλώνεται ήδη η αντιλαϊκή επίθεση από την Κυβέρνηση, με μπαράζ νομοσχεδίων και μέτρων για τη στήριξη της καπιταλιστικής κερδοφορίας, ενώ πολλαπλασιάζονται τα σημάδια μιας ακόμα καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης. Δίνεται σε μια περίοδο που αυξάνεται η πιθανότητα ύφεσης στην Ευρωζώνη, με τον ΟΟΣΑ σε νέα έκθεσή του να προβλέπει ότι η ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας θα επιβραδυνθεί το 2024. Για την Ευρωζώνη προβλέπει σημαντική επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης. Για τη Γερμανία συρρίκνωση 0,2% φέτος, ουσιαστικά βρίσκεται ήδη σε φάση ύφεσης.

Ταυτόχρονα, διατηρούνται η ακρίβεια, οι υψηλές τιμές, διαμορφώνοντας μια κατάσταση που προσεγγίζει το στασιμοπληθωρισμό, ενώ στα μέσα Σεπτέμβρη η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ΕΚΤ, ανακοίνωσε τη δέκατη κατά σειρά αύξηση των επιτοκίων της, με το βασικό επιτόκιο να διαμορφώνεται πλέον στο 4%, ξεπερνώντας το επίπεδο που ήταν το 2001, επιβαρύνοντας και άλλο τα λαϊκά στρώματα που έχουν στεγαστικό ή καταναλωτικό δάνειο. Αρνητικά σημάδια καταγράφονται και στις ΗΠΑ, στο πλαίσιο της γενικότερης επιβράδυνσης του ρυθμού ανάπτυξης του παγκόσμιου ΑΕΠ και του όγκου του διεθνούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών.

Σε διεθνές επίπεδο, με γρήγορους ρυθμούς κλιμακώνεται η αντιπαράθεση στο έδαφος της ιμπεριαλιστικής πολεμικής σύγκρουσης ΗΠΑ - ΕΕ με τη Ρωσία στην Ουκρανία, ενώ ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή, με το κράτος-δολοφόνο, το Ισραήλ, να συνεχίζει τις θηριωδίες εξαφάνισης του Παλαιστινιακού λαού. Ακόμη και λίγες ώρες πριν τεθεί σε εφαρμογή η συμφωνία για μια προσωρινή κατάπαυση του πυρός, έπληξε σχολείο του ΟΗΕ στον προσφυγικό καταυλισμό της Τζαμπάλγια. Αλλά και οι δηλώσεις αξιωματούχων του Ισραήλ ότι η επίθεση δεν τελείωσε, αλλά θα συνεχιστεί μετά το τέλος της συμφωνίας, δεν μπορούν να δημιουργούν εφησυχασμό. Γιατί πάνω στις πλάτες των λαών της περιοχής ξεδιπλώνονται οι ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί, που ίσως οδηγήσουν σε γενίκευση του πολέμου. Συνεπώς, το τοπίο είναι ρευστό.

Σε αυτές τις συνθήκες, η κατάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και η επαναδιαπραγμάτευση για την αύξηση της χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης, για τα οποία πανηγυρίζετε, προϋποθέτουν τη διατήρηση των ματωμένων πλεονασμάτων και θα σημάνουν για το λαό νέα φορολογική αφάιμαξη και νέες περικοπές στις κρατικές δαπάνες. Αυτά λοιπόν αποτυπώνονται και στο σχέδιο του Προϋπολογισμού. Το «κουστούμι» του Προϋπολογισμού 2024 είναι κομμένο και ραμμένο, πλήρως προσαρμοσμένο στα συμφέροντα των επιχειρηματικών όμιλών, για τους οποίους προβλέπονται νέες παχυλές επιδοτήσεις, διατήρηση και ενίσχυση με νέες προκλητικές φοροαπαλλαγές, φθηνό εργατικό δυναμικό και στήριξη εξασφαλισμένων κερδοφόρων επενδύσεων.

Μπορεί να πανηγυρίζετε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2024 θα είναι 2,9% και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε ονομαστικούς όρους να εκτιμάτε ότι θα αυξηθεί κατά 11 δις το 2024, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι εργατοϋπάλληλοι και τα λαϊκά στρώματα θα καρπωθούν οφέλη και θα βελτιωθεί το εισόδημα τους. Ήδη η ακρίβεια και ο πληθωρισμός τρώνε το λαϊκό εισόδημα, η φτώχεια αυξάνει και διευρύνεται. Ταυτόχρονα, ο Προϋπολογισμός προβλέπει 6,2

δης επιπλέον φόρους και εκτίναξη των εσόδων από τον ΦΠΑ. Αντί η Κυβέρνηση να καταργήσει τον ΦΠΑ σε βασικά καταναλωτικά προϊόντα, αφού η ακρίβεια έχει τσακίσει το λαϊκό εισόδημα, προχωρά, από 1/1/2024, σε αύξηση του ΦΠΑ στα μη αλκοολούχα ποτά, στα αναψυκτικά και στο νερό με ανθρακικό που σερβίρονται από επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, από 13% σε 24%.

Προβάλλετε τις «αυξήσεις στους μισθούς» των δημοσίων υπαλλήλων μέσα από την «αναμόρφωση του μισθολογίου» τους. Ωστόσο, οι αυξήσεις που θα δοθούν το 2024 μετά από τόσα χρόνια, είναι της τάξης του 4,87%, κάτι που, ουσιαστικά, προδιαγράφει παράταση του «παγώματος» των μισθών στα ίδια απαράδεκτα επίπεδα που έχουν διαμορφωθεί εδώ και χρόνια, λαμβάνοντας υπόψη και τον πληθωρισμό. Ουσιαστικά, η αύξηση είναι κοροϊδία. Αποτελούν, στην πραγματικότητα, τη μονιμοποίηση όλων των περικοπών της προηγούμενης 12ετίας, τις οποίες εφάρμοσαν διαδοχικά οι κυβερνήσεις ΝΔ - ΣΥΡΙΖΑ - ΠΑΣΟΚ, όπως η κατάργηση του 13ου και του 14ου μισθού. Μόνο το 2022 είχαμε πραγματική μείωση 7,4% του μισθού.

Σε ό,τι αφορά την ονομαστική αύξηση στις συντάξεις, είναι μόλις 3%. Δηλαδή, υπολείπεται κατά πολύ του πραγματικού πληθωρισμού και ειδικά των τροφίμων που κινούνται σε διψήφια ποσοστά. Μάλιστα, την ελάχιστη αυτή αύξηση δεν θα λάβουν περίπου 750.000 συνταξιούχοι, δηλαδή το 30% του συνόλου τους, οι οποίοι θα πρέπει να αρκεστούν σε ένα εφάπαξ γιορτινό επίδομα από 100 έως 200 ευρώ.

Επιπλέον, πέραν της φορολογίας και του πραγματικού πληθωρισμού, οι συνταξιούχοι για άλλη μια φορά θα καταβάλουν το χαράτσι της «εισφοράς αλληλεγγύης» προς το ΑΚΑΓΕ, που το 2024 θα ανέλθει στα 555 εκατ. ευρώ, ενώ καμία αύξηση δεν θα υπάρξει στις επικουρικές συντάξεις. Την ίδια στιγμή, βέβαια, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές της Κυβέρνησης προς τους συνταξιούχους για συντάξεις και εφάπαξ τον Σεπτέμβριο του 2023, ανέρχονταν στα 545 εκατ. ευρώ, εξαιτίας της χρόνιας καθυστέρησης απόδοσης των συντάξεων, παρά τους ισχυρισμούς για επιτάχυνση των διαδικασιών. Να γιατί σήμερα οι συνταξιούχοι διαδηλώνουν στην Αθήνα από κάθε γωνιά της Ελλάδας, διεκδικώντας αυξήσεις που δικαιούνται για να ζουν με αξιοπρέπεια. Είμαστε μαζί τους.

Βέβαια, την ίδια ώρα οι μεγαλοεπιχειρήσεις θα απολαύσουν μείωση κατά 3 μονάδες των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών, που θα κοστίσει στον Προϋπολογισμό, δηλαδή στους φορολογούμενους, το ποσό των 871 εκατομμυρίων ευρώ. Το ποσό αυτό είναι διπλάσιο από τη δαπάνη που προκαλεί η αύξηση των συντάξεων, αφού φτάνει τα 430 εκατ. ευρώ. Αλλά και βασικές ανάγκες του λαού, όπως στην υγεία, ανθυγιεινή πολιτική ασκείται και φαίνεται καθαρά στον Προϋπολογισμό. Όσο και αν προσπαθείτε να δημιουργήσετε κάλπικη προσδοκία, αποδομείται από την ίδια την πραγματικότητα που βιώνει ο λαός.

Παρουσιάζετε αύξηση δαπανών με επιπλέον 250 εκ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση του 2023, και όμως αυτά τα επιπλέον αφορούν πληρωμές προμηθειών και όχι βασικών υποδομών και της μόνιμης στελέχωσής τους. Τα αναφέρω γιατί η υποστελέχωση των δημόσιων μονάδων υγείας αναδεικνύεται σαν καθοριστικός παράγοντας για τις ανάγκες της πρόληψης, διάγνωσης, θεραπείας και αποκατάστασης της λαϊκής υγείας. Μαστίζεται, λοιπόν, από υποστελέχωση. Για αυτό οι νοσοκομειακοί γιατροί πάνε στο τέλος του μήνα σε 48ωρη απεργία.

Ναι, η υποστελέχωση όλων των δημόσιων νοσοκομείων και ιδιαίτερα της περιφέρειας, είναι σε συνεχή επιδείνωση, με αποτέλεσμα να λείπει σε σημαντικό αριθμό νοσηλευτικό

προσωπικό, με διπλοβάρδιες, αναλογία νοσηλευτών και ασθενών έως και 1/40, να είναι σε ανεπάρκεια ή και σε πλήρη έλλειψη γιατροί ειδικοτήτων, όπως και άλλοι κλάδοι υγειονομικών, φυσικοθεραπευτές, τεχνολόγοι, βιοχημικοί κ.λπ.. Το αποτέλεσμα είναι οι μακροχρόνιες λίστες αναμονής, από τον εξαναγκασμό σε εσωτερική μετανάστευση από την επαρχία προς τα αστικά κέντρα και, βεβαίως, τον εξαναγκασμό μέρους του πληθυσμού να μετατρέπεται σε πελατεία των επιχειρηματιών στην υγεία, διαγνωστικές εξετάσεις, χειρουργεία, θεραπείες, αποκατάσταση, ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή κ.λπ..

Χαρακτηριστικά, στην 1η Υγειονομική Περιφέρεια, στη Αττική είναι κλειστά το 40% των χειρουργικών τραπεζιών και η λίστα αναμονής για χειρουργείο αφορά 22.000 ασθενείς. Πολυδιαφημίζει το Υπουργείο Υγείας προσλήψεις 6.500 σε τακτικό προσωπικό. Όμως με επίσημα στοιχεία που δίνονται για το πόσοι συνταξιοδοτήθηκαν και θα συνταξιοδοτηθούν μεταξύ 2022-2024, τότε μόνο 408 επιπλέον υπάλληλοι θα υπάρχουν. Συνεπώς, σε καμμία περίπτωση δεν καλύπτονται οι χιλιάδες υγειονομικοί που λείπουν πανελλαδικά, τόσο από τα δημόσια νοσοκομεία, όσο και από τις ρημαγμένες δημόσιες μονάδες ΠΦΥ.

Δεν μπορείτε να ικανοποιήσετε τις ανάγκες του λαού, γιατί στόχος σας είναι η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας των επιχειρηματικών ομίλων και ακριβώς αυτοί είναι σε αντίθετη κατεύθυνση από τις λαϊκές κοινωνικές ανάγκες, όπως αυτή της υγείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να κυριαρχεί η πολιτική του κόστους-οφέλους, που προσαρμόζει τη λειτουργία των δημόσιων μονάδων υγείας στα επιχειρηματικά κριτήρια, τη μείωση της κρατικής δαπάνης και μεταφορά στην ατομική ευθύνη και πληρωμή των ασθενών για ένα μεγάλο μέρος των αναγκών του. Αλλά και στον τομέα της παιδείας, τα τελευταία 11 χρόνια οι συνολικές δαπάνες έχουν μειωθεί κατά 1,8 δις και τα προβλήματα οξύνονται.

Τελειώνει ο Νοέμβρης και μόνο στα σχολεία του Πειραιά υπάρχουν ακόμα 157 κενά και χάνονται 3.500 περίπου εκπαιδευτικές ώρες κάθε βδομάδα. Οι γονείς πληρώνουν από την τσέπη τους 1,2 δις για ξένες γλώσσες, εξωσχολικές δραστηριότητες, φροντιστήρια, σύμφωνα με δικά τους στοιχεία. Τα τελευταία δέκα χρόνια το κονδύλι για τις σχολικές υποδομές έχει περικοπεί κατά 70%, με αποτέλεσμα η εικόνα των σχολικών υποδομών να είναι προβληματική και μερικές φορές επικίνδυνη. Το 30% των σχολείων είναι άνω των 50 ετών, ενώ περίπου το 12%, 11,9%, χτίστηκε μετά το 2009 μέχρι σήμερα.

Εκατοντάδες κοντέινερς έχουν τοποθετηθεί σε όλη την χώρα και φοιτούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, χωρίς χρονοδιάγραμμα αντικατάστασής τους. Η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή υλοποιείται εδώ και 4 χρόνια και ελάχιστα καινούργια νηπιαγωγεία έχουν δημιουργηθεί. Επίσης δραματική είναι η εικόνα στα ειδικά σχολεία και τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Συμβουλευτικής. Αλλά και προκειμένου να μειωθούν οι προσλήψεις εκπαιδευτικών, 700.000 μαθητές και μαθήτριες στοιβάζονται σε τμήματα από 21 έως 27 μαθητών.

Σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση των σχολικών επιτροπών, δεν επαρκούν. Τώρα τις καταργείτε για να μην φαίνεται η εικόνα της μείωσης. Αλλά και για τα πανεπιστήμια επιβεβαιώνεται ότι, σε σχέση με τις ανάγκες φοιτητών και εργαζομένων, η κατάσταση όχι μόνο δε βελτιώνεται, αλλά χειροτερεύει. Η συσσώρευση προβλημάτων και ελλείψεων χρόνων, απαιτεί γενναία αύξηση της τακτικής χρηματοδότησης των ιδρυμάτων και όχι πάνω-κάτω τα ίδια με πέρσι, όπως προβλέπεται. Όλα τα προβλήματα παραμένουν και γιγαντώνονται.

Στις υποδομές των πανεπιστημίων, ασυντήρητες κτιριακές εγκαταστάσεις και υποδομές εργαστηρίων. Τεράστιες είναι οι ελλείψεις σε μόνιμο διδακτικό προσωπικό στα ιδρύματα και δεν προβλέπονται χρήματα για προσλήψεις και άνοιγμα νέων θέσεων με βάση τις ανάγκες. Στις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας παραμένει η τεράστια υποστελέχωση και εμπορευματοποίηση όλων των υπηρεσιών της, η οποία οδηγεί τη λαϊκή οικογένεια για να σπουδάσει τα παιδιά της, να βάζει και πάλι το χέρι στην τσέπη. Πρόσφατο παράδειγμα είναι ότι στις φοιτητικές εστίες του Πανεπιστημίου της Πάτρας αποφασίστηκε να επιβληθεί χαράτσι 200 ευρώ για τους νεοεισαχθέντες φοιτητές, γιατί «δεν υπάρχουν πόροι» ή η απόλυση συμβασιούχων καθαριστριών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, για να δοθεί και αυτή η υπηρεσία σε εργολάβους.

Ωστόσο 5,5 δισ. ευρώ στο σχέδιο του Προϋπολογισμού πάνε, υποτίθεται, για την «αποτροπή εξωτερικών απειλών και την εγγύηση της ασφάλειας και της άμυνας της χώρας». Ουσιαστικά, αφορούν τις ΝΑΤΟϊκές ανάγκες και προτάγματα, αλλά και το ενδιαφέρον της αστικής τάξης και τον ανταγωνισμό της, για να αναβαθμιστεί γεωστρατηγικά, μέσα από την ανάληψη ακόμα πιο ενεργού ρόλου ευρωατλαντικού χωροφύλακα στην ευρύτερη περιοχή. Δεν είναι τυχαίο ότι η Ελλάδα κατατάσσεται τρίτη στις δαπάνες για το ΝΑΤΟ, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, με βάση τους πίνακες που δημοσίευσε η λυκοσυμμαχία. Είναι πίσω μόνο από Πολωνία και ΗΠΑ, οι οποίες αύξησαν τις στρατιωτικές δαπάνες, λόγω ιμπεριαλιστικού πολέμου στην Ουκρανία, σε σύνολο 30 χωρών.

Ο νέος Προϋπολογισμός του 2024, λοιπόν, σηματοδοτεί τη στροφή της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε. σε περισσότερο περιοριστικό μίγμα, σε μια ακόμα εξίσου απέλπιδα προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τις διογκούμενες αντιφάσεις και τα αδιέξοδα του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης. Είναι φοροληστρικός για το λαό, συνεπώς ταξικός και βαθιά αντιλαϊκός. Θα διευρύνει τις ανισότητες και τις αδικίες. Για αυτό το ΚΚΕ τον καταψηφίζει.

Διαμάντω Μανωλάκου
Βουλευτής Β΄ Πειραιώς

Στυλιανός Φωτόπουλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ως συνήθως θα είμαι σύντομος. Συνήθως δεν συνηθίζω να βγαίνω εκτός θέματος και να σχολιάζω άλλα νομοσχέδια ή άλλες καταστάσεις, παρόλα αυτά, αυτή τη φορά θα μπω στον πειρασμό, γιατί διαβάζοντας συνέχεια, λόγω προϋπηρεσίας και λόγω πρότερου επαγγελματικού βίου, το φορολογικό νομοσχέδιο, να σας πω, ότι πάμε από το ένα «μαργαριτάρι» στο άλλο. Επιτρέψτε μου να κάνω ένα μικρό σχόλιο όσον αφορά στο σκέλος των τεκμηρίων και το πόσο μαχητά θα είναι αυτά, σύμφωνα με αυτά τα οποία διαβάζουμε στο φορολογικό νομοσχέδιο.

Τι λέει; Προσέξτε λίγο τη διατύπωση και έχει σημασία. «Για την εφαρμογή της παρούσας», δηλαδή των τεκμαρτών κερδών, «ο φορολογούμενος προσκομίζει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Δεν συνιστούν και δεν αποδεικνύουν τέτοιους λόγους οι εγγραφές στα τηρούμενα βιβλία, αρχεία και στοιχεία του φορολογούμενου». Καταργείτε, δηλαδή, την τήρηση των βιβλίων και στοιχείων. Αυτό μας λέτε. Μας πηγαίνετε σε καταστάσεις τις οποίες δεν φανταζόμασταν ποτέ, ειδικά εμείς οι φοροτεχνικοί, ότι μπορούμε να βιώσουμε.

Έρχομαι τώρα στον Προϋπολογισμό. Όντως, ο Προϋπολογισμός του 2024, τον οποίον καλούμαστε από σήμερα να εξετάσουμε και να καταθέσουμε τις προτάσεις μας, έχει τις εξής «διομορφίες». Είναι, όντως, ο πρώτος που συντάσσεται, μετά από αρκετά χρόνια, με την ελληνική οικονομία να έχει λάβει την επενδυτική βαθμίδα και αυτό από μόνο του είναι ένα πραγματικά καλό νέο.

Είναι ένας Προϋπολογισμός ο οποίος συντάσσεται λίγο μετά τη λήξη μιας πανδημίας, τα απόνερα της οποίας στην εφοδιαστική αλυσίδα και κατ' επέκταση στην Οικονομία, θα μας απασχολούν για αρκετά χρόνια. Οι επιπτώσεις στον πληθωρισμό, στο δημόσιο χρέος, το οποίο σε απόλυτα νούμερα εκτοξεύτηκε, στα επιτόκια, τα οποία ακολούθησαν τον πληθωρισμό που επιβλήθηκε, θα μας απασχολούν, όπως είπα και νωρίτερα, για πολλά χρόνια και αυτό είναι κάτι το οποίο, όσοι μιλούσαμε για καταστροφικά lock-downs, το είχαμε προβλέψει.

Είναι, όμως και ένας Προϋπολογισμός ο οποίος συντάσσεται σε συνθήκες γεωπολιτικές, οι οποίες δικαιολογημένα μας ανησυχούν, καθώς κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις και κάτω από αυτές τις συνθήκες, η Ελλάδα θα πρέπει να αναπτυχθεί με ρυθμό 2,9% του ΑΕΠ, από τους υψηλότερους, δηλαδή, στην Ευρωζώνη, ώστε να προσεγγίσει σε ΑΕΠ τα 234 δις, ένας στόχος από μόνος του ιδιαίτερα αισιόδοξος. Ο πληθωρισμός, ο οποίος, όπως είπαμε, ήρθε για να μείνει, δεν πρέπει να επηρεάσει την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία θα πρέπει να παραμείνει, σύμφωνα με το δικό σας Προϋπολογισμό, σε πολύ υψηλά επίπεδα, χωρίς δανεικά, χωρίς τις κάνουλες ανοιχτές από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα έσοδα από τον τουρισμό θα πρέπει να κάνουν νέο ρεκόρ, καθώς ο πήχης των 21 δισ. ευρώ που έχει μπει είναι αρκετά υψηλός για ένα τόσο ευαίσθητο προϊόν όπως ο τουρισμός και, σε συνδυασμό με τις γεωπολιτικές εξελίξεις, αλλά και τα μηνύματα τα οποία λαμβάνουμε από αγορές, οι οποίες είναι παραδοσιακές για εμάς, όπως είναι οι αγορές της Γαλλίας και της Γερμανίας, δεν είναι ευοίωνα. Οι επενδύσεις θα πρέπει να αυξηθούν κατά 15,1%. Αυτός και αν είναι ένας φιλόδοξος στόχος, καθώς θα πρέπει, από τα 10,8 δις της προηγούμενης χρονιάς, να

πάμε στα 12,16 δις. Η ωρίμανση των προγραμμάτων, με συγχωρείτε, αλλά δεν νομίζω, ότι είναι αρκετή για να δικαιολογήσει μια τόσο μεγάλη αύξηση στις επενδύσεις.

Ο πληθωρισμός θα πρέπει να συγκρατηθεί το 2024 στο 2,6%, παρά την αβεβαιότητα και τις υψηλές τιμές στα καύσιμα, όπως αναμένεται να ισχύσουν διεθνώς, ενώ η χώρα θα πρέπει να εμφανίσει πρωτογενές πλεόνασμα 2,1, αυξημένο κατά μία μονάδα σε σχέση με το 2023 και ρυθμό αύξησης των εσόδων μεγαλύτερο από τον ρυθμό αύξησης των δαπανών. Τα φορολογικά έσοδα θα πρέπει να αυξηθούν στα 63 δις, αυξημένα, δηλαδή, κατά 1,6 σε σχέση με το 2023 και με τον αστερίσκο, φυσικά, ότι αυτά θα πρέπει να εισπραχθούν και όχι απλά να βεβαιωθούν.

Η ανεργία θα πρέπει να μειωθεί εντός του έτους 2024 στο 10,6%, που σημαίνει ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν αρκετές χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, ενώ το δημόσιο χρέος θα πρέπει να μειωθεί και σε απόλυτο νούμερο περίπου κατά 1 δις, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ θα πρέπει να φτάσει στο 152,3%. Η αύξηση των δαπανών του Δημοσίου θα πρέπει να συγκρατηθεί στο 1,7, ούτως ώστε να χωρίσει όλα τα μέτρα στήριξης ή εν πάση περιπτώσει αυτά τα οποία έχει εξαγγείλει. Αν θα πρέπει να βάλω σε όλα αυτά τα οποία είπα νωρίτερα έναν τίτλο ή απλά να το σχολιάσω – και το λέω με πολύ καλοπροαίρετη διάθεση, κύριε Υπουργέ – είναι ότι μαζεύονται πάρα πολλές ευχές και πάρα πολλά «Αν» όταν μιλάμε για αριθμούς, όταν μιλάμε για τα δημόσια οικονομικά.

Ιδιαίτερη εντύπωση μας κάνει το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλεψη για κατακόρυφη αύξηση των εξαγωγών, σχεδόν υπερδιπλάσια, σε μια χρονιά κατά την οποία ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί, σύμφωνα και με τις δικές σας εκτιμήσεις, ενώ δεν έχουν, φαντάζομαι, καταγραφεί οι ζημιές από την καταστροφή στον πρωτογενή τομέα στη Θεσσαλία. Νομίζω, ότι δεν πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη. Δεν μπορώ, τουλάχιστον από τα δικά μας νούμερα, να βγει μια τέτοια γενναία αύξηση στις εξαγωγές. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η αύξηση των εσόδων από τον ΦΠΑ χαρακτηρίζεται πάρα πολύ μεγάλη, από τα 22,1 δις του 2021, στα 24,3.

Αγνοείτε τις φωνές σύσσωμης της Αντιπολίτευσης, η οποία ζητά τη μείωση των συντελεστών Φ.Π.Α. σε βασικά καταναλωτικά αγαθά, προκειμένου να ανακουφιστούν τα πιο ευάλωτα από τα νοικοκυριά και από τους συμπολίτες μας. Σε αντίθεση με το παραπάνω, εσείς προχωράτε σε μειώσεις στον Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου – είναι στο καινούργιο φορολογικό νομοσχέδιο το οποίο φέρνετε τώρα – από 0,5% σε 0,2 %. Για την συζήτηση και για τους συναδέλφους εδώ στην Επιτροπή που δεν είναι υποχρεωμένοι να το ξέρουν, ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου δεν επιβάλλεται στη σύσταση των εταιρειών. Επιβάλλεται στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και αυτό έχει τη σημασία του.

Μειώνετε κατά 50% το φόρο στις χρηματιστηριακές συναλλαγές. Καταργείτε το φόρο στους τόκους ομολόγων σε κρατικά και επιχειρηματικά ομόλογα, ενώ δεν βλέπω να γίνεται καμία κουβέντα για τον αναβαλλόμενο φόρο εισοδήματος για τις τράπεζες, των οποίων τα κέρδη εκτοξεύτηκαν στο εννεάμηνο, συνέπεια των υψηλών προμηθειών που εισπράττουν, καθώς και της διαφοράς ανάμεσα στα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων. Επίσης, μειώνετε – και δεν ξέρω αν αυτό είναι από την αισιοδοξία σας ότι θα μειωθεί τόσο πολύ η ανεργία – κατά 100 εκατομμύρια τη χρηματοδότηση προς την ΔΥΠΑ, τον παλιό ΟΑΕΔ.

Τέλος, δεν θα κουραστούμε στην Ελληνική Λύση να σας υπενθυμίζουμε το πρόβλημα του ιδιωτικού χρέους. Συνεχίζει η Κυβέρνηση να μη λαμβάνει υπόψη της, να αγνοεί τις φωνές τόσο των φυσικών προσώπων, όσο και των νομικών προσώπων, γιατί είπαμε ότι η ελληνική οικονομία είναι μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, για μία ρύθμιση σε πολλές δόσεις, με γενναία

κουρέματα προσαυξήσεων και προστίμων, η οποία θα συμπεριλαμβάνει τις οφειλές, τις βεβαιωμένες οφειλές προς τις εφορίες και τα ασφαλιστικά ταμεία. Γιατί δεν το κάνατε; Θα δώσει κίνητρα στους φορολογουμένους και στους οφειλέτες σε ασφαλιστικά ταμεία να ρυθμίσουν, να πληρώσουν, να αισθάνονται και αυτοί ενήμεροι, να αισθάνονται ότι είναι μέρος του παραγωγικού ιστού της χώρας.

Όπως, επίσης, για ακόμα μια φορά – σας το είχαμε πει και στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού – δεν βλέπουμε αυξήσεις πέρα από την αύξηση του αφορολογήτου που αφορά τις αποδοχές των μισθωτών, οι οποίες να αφορούν και μέτρα τα οποία να αφορούν το νούμερο ένα πρόβλημα του έθνους, που είναι η υπογεννητικότητα. Ούτε οι επιπλέον ημέρες άδειας στους ελεύθερους επαγγελματίες, ούτε τα 1.000 ευρώ, η αύξηση του αφορολογήτου είναι μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν στους Έλληνες να κάνουν παιδιά, στους Έλληνες να επιστρέψουν και να δουλέψουν στην πατρίδα τους. Σας ευχαριστώ πολύ.

Στυλιανός Φωτόπουλος
Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω την ομιλία μου θίγοντας το φλέγον ζήτημα του χρέους της χώρας μας, για το οποίο γίνεται λόγος στο προοίμιο της Εισηγητικής Έκθεσης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην Έκθεση, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να αποκλιμακωθεί εντυπωσιακά από 172,6% του ΑΕΠ το 2022, σε 160,3% το 2023, και σε 152,3% το 2024. Ναι, η αποκλιμάκωση είναι εντυπωσιακή, αλλά το 2024 αποτελεί μια χρονιά σταθμό για τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού απενεργοποιείται η ρήτρα διαφυγής από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Μια ρήτρα που ενεργοποιήθηκε, λόγω της πανδημικής κρίσης και συνέχισε να ισχύει μέχρι τώρα, λόγω της επακόλουθης ενεργειακής κρίσης. Τι θα επιφέρει η απενεργοποίηση;

Θα σημαίνει την επιστροφή στους αυστηρούς δημοσιονομικούς κανόνες με το χρέος κάθε χώρας να μην πρέπει να ξεπερνά το 60% του ΑΕΠ. Οπότε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι η αποκλιμάκωση 152,3% το 2024, δεν είναι αρκετή. Μάλιστα, πρόκειται για το ίδιο ποσοστό που είχε η Ελλάδα αμέσως, μετά την εφαρμογή του PSI το 2012. Αυτό που με ανησυχεί περισσότερο και θα πρέπει να ανησυχεί και εσάς, είναι ότι στην Εισηγητική Έκθεση δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη, κανένα σενάριο για το τι θα συμβεί αν επιστρέψουμε στην απόλυτη εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Οι Υπουργοί Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπραγματεύονται για τις νέες διατάξεις για να αλλάξει το Σύμφωνο, αλλά εμείς σαν Ελληνικό Κοινοβούλιο ουδεμία ενημέρωση λαμβάνουμε για την πορεία αυτών των διαπραγματεύσεων. Είναι τόσο σίγουροι στην Κυβέρνηση ότι θα υπάρξει συμφωνία και, μάλιστα, συμφέρουσα για τη χώρα μας ή απλά δεν έγινε κάποια μελέτη για να μην ξεκινήσει η συζήτηση, για να μη γίνει γνωστό στον ελληνικό λαό ότι υπάρχει το ενδεχόμενο για ένα τέταρτο μνημόνιο;

Αναφερόμενος προ ολίγου στο PSI, δρώμαι της ευκαιρίας να αναφερθώ και στα αποτελέσματα της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, αλλά και της εν γένει εκμετάλλευσης της δημόσιας περιουσίας, όπως αυτά αποτυπώνονται στα επιμέρους κεφάλαια της Εισηγητικής Έκθεσης. Για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δαπανήθηκαν περίπου 40 δισ. ευρώ, με το συνολικό κόστος του PSI να ανέρχεται σε 50 δισ. ευρώ, βάσει των πρόσφατων δηλώσεων του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, του κ. Στουρνάρα, στο «Συνέδριο Κύκλου Ιδεών». Η Ελλάδα θα λάβει πίσω από αυτά 3,5 δισ.

Αναφορικά με την εκμετάλλευση της δημόσιας περιουσίας, ίσως είναι πιο δόκιμη η χρήση του όρου «ξεπούλημα», αφού τα έσοδα δεν είναι πάντοτε τα αναμενόμενα, όπως επίσης κάποιες από τις Συμφωνίες Παραχώρησης, δεν έχουν διαπραγματευτεί αποτελεσματικά. Αναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα. Για το Σανατόριο «Μάνας», η συμφωνία ήταν για 800.000 ευρώ το 2015. Το Ελληνικό Δημόσιο εισέπραξε 200.000 ευρώ και καμία δόση έκτοτε. Για τα περιφερειακά αεροδρόμια, η συμφωνία ήταν για 2,35 δισ και έχουμε λάβει 1,3 δισ περίπου.

Για τη μαρίνα Χίου, συμφωνία συνολικού ύψους 6,2 εκατομμυρίων το 2019, το δημόσιο έλαβε 700.000 το 2020, αναμένονται 100.000 ευρώ το 2024, και για τα έτη 2021, 2022 και 2023, δεν έχει γίνει καμία καταβολή. Όσο αφορά στα δικαιώματα συχνότητας κινητής τηλεφωνίας για το δίκτυο 4G, συμφωνία 279,2 εκατομμύρια το 2021, εκ των οποίων μόνο τα 195,9 έχουν αποδοθεί την ίδια χρονιά, και καμία καταβολή έκτοτε.

Για την «Αττική Οδό», συμφωνία για 3,27 δις το 2024. Στη συμφωνία δεν έχουν προβλεφθεί ειδικές περιπτώσεις, όπως τα λεωφορεία Ι.Χ. των υπερπολύτεκνων οικογενειών, παρά τις συνεχείς οχλήσεις τους προς το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, πριν ακόμα ξεκινήσει η επαναδιαπραγμάτευση των όρων της σύμβασης παραχώρησης. Δηλαδή, με λίγα λόγια, ένας άνθρωπος που έχει πέντε παιδιά και δύο οι γονείς επτά άτομα συνολικά, αναγκαστικά πρέπει να έχει πουλμανάκι. Αυτό, λοιπόν, το πουλμανάκι, πληρώνει κανονικά διόδια, ενώ θα έπρεπε να έχει μια ειδική μεταχείριση, γιατί είναι ουσιαστικά το Ι.Χ της οικογένειας.

Οι συγκεκριμένες προβλέψεις δεν υπάρχουν σε καμία συμφωνία, που αφορούν, παραχώρηση εκμετάλλευσης του εθνικού οδικού δικτύου. Προφανώς, υπάρχουν και άλλα παραδείγματα, μακάρι να υπήρχε χρόνος να τα δούμε ένα προς ένα, αλλά πρέπει να θίξουμε και άλλες παθογένειες της ακολουθούμενης οικονομικής πολιτικής.

Το τρίτο στοιχείο, λοιπόν, η ακολουθούμενη πολιτική για στήριξη των εισοδημάτων και αντιμετώπιση πληθωριστικής κρίσης. Στη σελίδα 25 της Εισηγητικής Έκθεσης, αναφέρεται ότι οι κίνδυνοι για τις προοπτικές του πληθωρισμού συνεχίζουν να εντείνονται, συνδεδεμένοι κυρίως με υψηλότερες τιμές, στην ενέργεια και τα είδη διατροφής. Ακόμη και η Κυβέρνηση, παραδέχεται ότι ο Έλληνας καταναλωτής δυσκολεύεται και θα δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις υψηλές τιμές, σε τρόφιμα και ενέργεια. Ωστόσο, επιμένει στην πεποίθηση ότι με τις οριακές αυξήσεις στους μισθούς, το πρόβλημα θα λυθεί. Η αύξηση που πραγματοποιείται στους μισθούς είναι πολύ μικρή, σε σχέση με την πορεία του δείκτη τιμών καταναλωτή.

Οι αυξήσεις δεν είναι πραγματικές, συν ότι οι μισθωτοί θα πληρώσουν πίσω στο Κράτος αυτές τις αυξήσεις, αφού και οι φόροι που καλούνται να πληρώσουν μετά από αυτές, θα αυξηθούν. Από τη μία, τους δίνεται αύξηση μισθού σε επίπεδα χαρτζιλίκι και από την άλλη, προχωράτε στη φορολογική τους αφαίμαξη. Ωστόσο, είναι εντυπωσιακό και αξίζει να αναφερθεί το πόσο βοηθάτε τους πολίτες εκείνους που ανήκουν στον πυρήνα των ψηφοφόρων σας, τους συνταξιούχους.

Οι συνταξιούχοι, λοιπόν, παίρνουν επίδομα από 100 μέχρι 200 ευρώ, που λαμβάνουν μηνιαίως μέχρι και 1.600 ευρώ σύνταξη και, επιπλέον, αύξηση συντάξεων από τον Ιανουάριο του 2024, βάσει μιας συνάρτησης που θυμίζει τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Αυτά, συμβαίνουν μόνο στην Ελλάδα. Συνταξιούχος με σύνταξη 1.600 ευρώ το μήνα να θεωρείται χαμηλοσυνταξιούχος και να παίρνει και 100 ευρώ επίδομα και να αυξάνεται η σύνταξή του ανάλογα με τον πληθωρισμό, τη στιγμή που κάποιος νέος με αυξημένες ανάγκες για στέγαση, για διατροφή, για ανατροφή των τέκνων του, λαμβάνει μια οριακή αύξηση σε μισθό της τάξης των 750 ευρώ και να του λέτε ότι αυτό αρκεί για να ζήσει αξιοπρεπώς.

Μιας και μιλάμε για αξιοπρέπεια, επιτρέψτε μου να θίξω και το ζήτημα των αποζημιώσεων στους πλημυροπαθείς της Θεσσαλίας. Το έχουμε επισημάνει πολλάκις, σε συζητήσεις επί του θέματος, ότι οι αποζημιώσεις που έλαβαν αυτοί οι άνθρωποι, όσοι έλαβαν τουλάχιστον, δεν καλύπτουν σε καμία περίπτωση, ούτε τις διαρκείς και πάγιες ανάγκες τους, πόσω μάλλον να επαρκούν για την ανάκαμψη τους στο βιοτικό επίπεδο πριν την καταστροφή.

Είναι θετικό το γεγονός ότι πλέον προβλέπεται ειδική χρηματοδότηση μέσω του τακτικού Προϋπολογισμού για την αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων, αλλά τα ποσά που δίνονται στους πολίτες δεν επαρκούν. Τα έργα αποκατάστασης στην περιοχή, δεν έχουν καν ξεκινήσει, η κατάσταση είναι δραματική. Το είδαμε με τα μάτια μας και δεν θα σταματήσουμε να

ζητάμε να κάνετε το αυτονόητο, να δώσετε πίσω την αξιοπρέπεια σε αυτούς τους ανθρώπους, να δώσετε πίσω την αξιοπρέπεια στον Έλληνα.

Τέταρτο στοιχείο, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Π.Δ.Ε., το οποίο θα έπρεπε να λέγεται «πρόγραμμα δημοσίων μπαλωμάτων», αφού τα κονδύλια του συγκεκριμένου προγράμματος κατευθύνονται προς μέτρα πρόσκαιρα, για την επιφανειακή αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως το market pass ή για την εξαγορά των νέων μέσω youth pass. Που είναι, ακριβώς, η έννοια της επένδυσης σε αυτές τις πολιτικές; Μια επένδυση προϋποθέτει κάποιου είδους απόδοσης μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα.

Θα ήθελα να δω, λοιπόν, τα χρήματα αυτά να πηγαίνουν σε έργα και υποδομές που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστική θέση της χώρας και θα μας οδηγήσουν σε ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης. Δράττομαι της ευκαιρίας να φέρω το παράδειγμα με το Envia Pass, που δώσατε. Αν θέλουμε να βοηθήσουμε την Εύβοια, θα πρέπει να φροντίσουμε να φτιαχτεί οδικό δίκτυο, θα πρέπει να εκμεταλλευτούμε το λιμάνι της Κύμης, ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί ο Νομός Εύβοιας με τον τουρισμό, τη μεταφορά προϊόντων και τη μεταφορά οχημάτων και επιβατών για το Βόρειο και Κεντρικό Αιγαίο.

Θεωρώ θετικό το γεγονός ότι ορισμένοι κλάδοι παραγωγής μετασχηματίζονται, ειδικά αυτός της ενέργειας, αλλά πρωτογενής μας τομέας, η αγροτική παραγωγή παραμένει σταθερά σε τροχιά πτώσης για την οποία δεν ευθύνονται μόνο οι φυσικές καταστροφές. Ο εκσυγχρονισμός της αγροτικής παραγωγής με ταυτόχρονη εισαγωγή καινοτόμων μοντέλων παραγωγής και εκπαίδευσης των αγροτών μας καθίσταται αναγκαίος.

Αυτό που, επίσης, θα ήθελα να δω είναι μια πιο ολιστική προσέγγιση σε ορισμένους κλάδους, για παράδειγμα, η χώρα προχωρά στη δημιουργία Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, Υ.Α.Π.. Γιατί να μη συνδυαστούν αυτές οι πλατφόρμες με ανασυγκρότηση του τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας και της αλιείας; Υπάρχουν μελέτες από το «Project MERMAID», που δείχνουν ότι κάτι τέτοιο, όχι μόνο είναι εφικτό, αλλά έχει και πολύ καλά αποτελέσματα στην ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών. Γιατί να μένουν διαθέσιμοι πόροι αναξιοποίητοι;

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ ειδικά στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων και λειτουργιών υπουργείων. Από ό,τι βλέπουμε στην Εισηγητική Έκθεση, υπάρχει μια στροφή προς τη στήριξη της υγείας και της παιδείας, δύο τομείς που η χώρα μας έχει σοβαρές ελλείψεις. Ωστόσο, η κατανομή της χρηματοδότησης θα πρέπει να γίνει στη βάση των πραγματικών αναγκών και να διασφαλίσουμε ότι υποστηρίζονται όλοι οι κρίσιμοι τομείς και όχι μόνο κάποιοι εξ αυτών.

Αναφορικά με το Υπουργείο Υγείας, δεν δίνεται η απαραίτητη στήριξη προς τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Απασχολούνται 208 άτομα ανά την επικράτεια, μέγεθος που δεν επαρκεί για να καλυφθούν οι ανάγκες των πολιτών. Μετά από μια δεκαετία ασφυκτικής οικονομικής κατάστασης στα νοικοκυριά, σχεδόν τρία χρόνια εγκλεισμού και περιορισμών λόγω της πανδημίας και εν μέσω γεωπολιτικής αστάθειας, είναι σημαντικό να μεριμνήσουμε για την ψυχική υγεία των πολιτών. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας η χρήση αντικαταθλιπτικών υπερδιπλασιάστηκε. Η ψυχική υγεία είναι άμεσα συνυφασμένη με τη σωματική και οφείλουμε να την αντιμετωπίζουμε με τον ίδιο σεβασμό και να μεριμνούμε για την επάρκεια των μέσων που έχουν στη διάθεσή τους οι πολίτες. Είναι χιλιάδες οι αυτοκτονίες που είδαμε όλα αυτά τα τελευταία χρόνια, δυστυχώς, ανάμεσα σε συμπολίτες μας και, δυστυχώς, δεν βλέπουμε το Κράτος να κάνει κάτι για αυτό.

Αναφορικά με το Υπουργείο Παιδείας είναι γνωστό ότι υπάρχουν κενά τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ενώ πολλά Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, από υποδομές, μέχρι έλλειψη ακαδημαϊκού προσωπικού. Αναμένουμε ότι το αρμόδιο Υπουργείο θα εκμεταλλευθεί πλήρως τη στήριξη που του προσφέρουμε, μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού, και θα φροντίσει να καλύψει τα κενά άμεσα, όπως αναμένουμε, επιτέλους, να δούμε σχολικούς φύλακες, νοσηλευτές και συμβούλους ψυχικής υγείας σε κάθε σχολικό συγκρότημα της χώρας μας.

Υπάρχουν πάρα πολλά παιδιά που αυτοκτονούν, γιατί δέχονται bullying. Βλέπουμε ότι έχουν παρεκτραπεί τα παιδιά μας και πρέπει σαν πολιτικό σύστημα να κάνουμε κάτι για αυτό. Δεν είναι δυνατόν να συνεχίσουμε να βλέπουμε φαινόμενα που 13 και 15 χρόνων παιδιά να κάνουν χρήση ναρκωτικών, να γυρίζουν με μαχαίρια και να το παίζουν γκάνγκστερ. Έχει ξεφύγει η κατάσταση. Δεν μπορεί, που σε αυτά τα χρόνια θα έπρεπε αυτά τα παιδιά να ζουν τις ωραιότερες στιγμές της ζωής τους, τα όμορφα μαθητικά χρόνια, να βλέπουμε αυτά τα παιδιά μας να αντιμετωπίζουν φαινόμενα που ο ένας χτυπάει τον άλλον. Θα πρέπει πραγματικά να σκύψουμε σαν κοινωνία, σαν πολιτικό σύστημα πάνω από αυτό το πρόβλημα και πριν διογκωθεί περισσότερο πραγματικά να κάνουμε κάτι. Δεν πρέπει να συνεχίσει αυτό το φαινόμενο.

Βέβαια, για να στελεχωθούν επαρκώς οι υπηρεσίες υγείας και παιδείας θα πρέπει να δοθούν κίνητρα να πάνε οι εργαζόμενοι εκεί που υπάρχει ανάγκη, δηλαδή, στα νησιά μας και τις άλλες περιοχές της μεθορίου. Θα πρέπει να φροντίσουμε να αντισταθμιστεί το υψηλότερο κόστος διαβίωσης σε αυτές τις περιοχές, αλλά και να μεριμνήσουμε για το πρόβλημα στέγασης που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι. Πώς θα πάει ένας δάσκαλος σε ένα νησί όταν δεν βρίσκει σπίτι να νοικιάσει ή όταν σε αυτό το σπίτι το ενοίκιο είναι περισσότερο από το μισθό που λαμβάνει τον μήνα; Πώς θα πάει ο γιατρός σε κάποιο ορεινό χωριό;

Το κλειδί για την επίλυση αυτών των προβλημάτων είναι η έμπρακτη στήριξη προς την ελληνική επαρχία, η ανάκαμψη των περιοχών και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των ήδη κατοίκων. Μόνο έτσι θα υπάρξει κίνητρο για να στελεχωθούν οι μονάδες με το απαραίτητο προσωπικό.

Στις 21 Νοεμβρίου γιορτάσαμε τα Εισόδια της Θεοτόκου, της γλυκιάς μας Παναγίας. Επίσης, ήταν η Ημέρα των Ενόπλων Δυνάμεων και τι βλέπουμε στις Ένοπλες Δυνάμεις μας, που τόσο υπερήφανοι είμαστε όλοι και είμαστε σίγουροι και αυτό θα πράξουν τα στελέχη μας να υπερασπιστούν την πατρίδα μας; Βλέπουμε μείωση προσωπικού, μείωση των εισακτέων σε παραγωγικές σχολές και, μόλις, πριν από κάποιες λίγες μέρες μας ήρθε e-mail και μας πληροφόρησαν απόφοιτοι της ΣΜΥ, ότι έχουν μειωθεί τουλάχιστον 50% - 60% οι εισακτέοι σε σύγκριση με παλαιότερες εποχές και ότι έχει πρόβλημα το στράτευμα σε υπαξιωματικούς και αξιωματικούς. Βλέπουμε παραιτήσεις στελεχών εν ενεργεία και όλα αυτά οφείλονται σε οικονομικούς λόγους και στην ιδιομορφία του δύσκολου επαγγέλματος που επιτελούν.

Έχω να κάνω μία πρόταση στην Κυβέρνηση και μακάρι να εισακουστώ και να την πραγματοποιήσετε. Το Κράτος μας θα πρέπει να δώσει κονδύλια για ανέγερση κατοικιών για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, για τους Λιμενικούς μας στα νησιά, τους δασκάλους μας, τους γιατρούς μας, να τους σεβαστούμε, να δείξουμε έμπρακτα το σεβασμό της Πολιτείας απέναντι σε αυτά τα στελέχη και να τους δώσουμε την αξιοπρέπειά τους πίσω.

Ένας αξιωματικός απόφοιτος από τη ΣΜΥ με περίπου 27 χρόνια υπηρεσίας, ο μισθός που λαμβάνει είναι περίπου στα 1.450 με 1.500 ευρώ. Ας αναλογιστούμε, λοιπόν, αυτόν τον αξιωματικό μας να ζει στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη, όπου τα ενοίκια όλοι γνωρίζουμε πόσο ακριβά είναι, να προσπαθεί να ζήσει αυτός και η οικογένειά του. Είναι, λοιπόν, επιτακτική η ανάγκη, έχουμε περιοχές πέριξ του Πενταγώνου και της ΑΣΔΕΝ για εδώ στην Αθήνα, αλλά και στη Θεσσαλονίκη, κάποια στρατόπεδα που έχουν κλείσει να ανεγερθούν κατοικίες.

Ας μην δώσουμε παραπάνω αν δεν μπορούμε – που και αυτό μπορούμε να δώσουμε παραπάνω χρήματα – στους μισθούς τους. Τουλάχιστον να φροντίσουμε τα στελέχη μας να μένουν σε κατοικίες και να γλιτώνουν το ενοίκιο, να μπορούν να βιοποριστούν, να μπορούν να ζήσουν τις οικογένειές τους με αξιοπρέπεια. Είναι οι αξιωματικοί μας, οι υπαξιωματικοί μας, είναι τα στελέχη μας. Τους χειροκροτούσαμε προχθές στο Μέγαρο Μουσικής. Εμπράκτως, όμως, τι κάνουμε για αυτούς τους ανθρώπους που θα κληθούν, εάν χρειαστεί, να δώσουν μέχρι και την τελευταία ρανίδα του αίματός τους να υπερασπιστούν την πατρίδα μας, όλους εμάς;

Κλείνοντας, μια που μιλάω για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, όταν κάνουν υπηρεσία δεν πληρώνονται τα νυκτερινά τους και τις υπερωρίες. Είναι το μοναδικό κομμάτι από τους δημοσίου υπαλλήλους, που δεν παίρνουν χρήματα. Παίρνουν μία αποζημίωση της τάξεως των 10 - 12 ευρώ για μία υπηρεσία που ξεκινάει από τις 3 το μεσημέρι και τελειώνει την άλλη μέρα στις 7 η ώρα το πρωί. Αυτό, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να το δείτε πάρα πολύ σοβαρά, το Υπουργείο σας σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και θα πρέπει να δείξουμε τη βοήθειά μας απέναντι στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Αθανάσιος Χαλκιάς
Βουλευτής Α΄ Αθηνών

Ανδρέας Βορύλλας, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»

Βουλευτής Β2΄ Δυτικού Τομέα Αθηνών

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προυπολογισμός του 2024 δεν εμπνέει καμία ελπίδα και αισιοδοξία **ότι τα πράγματα για τους πολίτες θα αλλάξουν** τελικά προς το καλύτερο. Ακολουθεί τη γραμμή της δημοσιονομικής πειθαρχίας, χωρίς να λαμβάνει υπόψη όλα τα οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη. Δηλαδή, τη ρευστότητα της παγκόσμιας και της εθνικής οικονομίας, τις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, την ενεργειακή κρίση με την άνοδο στις τιμές καυσίμων και ηλεκτρικού ρεύματος, την αύξηση του πληθωρισμού, την ακρίβεια στα βασικά είδη διατροφής, τη διεθνή άνοδο των επιτοκίων, καθώς, επίσης, την υπογεννητικότητα και την ουσιαστική στήριξη της οικογένειας.

Οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, είναι ανεπαρκείς και άτολμες, κυρίως στους τομείς του πληθωρισμού και της ακρίβειας, αλλά και στο μέγιστο ζήτημα της υπογεννητικότητας και της στήριξης της ελληνικής οικογένειας. Το ΔΝΤ προβλέπει ότι ο πληθωρισμός στη χώρα μας την επόμενη χρονιά θα υποχωρήσει στο 2,8%, ενώ ο Προυπολογισμός προβλέπει ποσοστό 2,6%.

Θεωρούμε ότι η αύξηση του πληθωρισμού και της ακρίβειας είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιων λανθασμένων πολιτικών, που απαξίωσαν την εγχώρια παραγωγή, και κυρίως, την πρωτογενή παραγωγή. Η αθρόα στροφή προς τις εισαγωγές αγαθών έχει σαν αποτέλεσμα την εισαγωγή ακρίβειας, που, σε συνδυασμό με την εγχώρια αισχροκέρδεια, έχουν οδηγήσει στη διάσπαση της κοινωνικής συνοχής και στην εμφάνιση υψηλού ποσοστού νοικοκυριών, που βρίσκονται στα πρόθυρα της φτώχειας.

«Αιχμή του δόρατος» στον Προυπολογισμό θα έπρεπε να είναι η στήριξη του πρωτογενούς τομέα της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, διαχείρισης δασών και εξόρυξης μεταλλευμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις δαπάνες του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», σελίδες 41 - 42, δεν αναφέρονται χρηματοδοτήσεις για τον πρωτογενή τομέα. Θεωρούμε επιτακτική την ανάγκη ο Προυπολογισμός να περιλάβει ολοκληρωμένες πολιτικές χρηματοδότησης του πρωτογενούς τομέα.

Οι ενισχύσεις πρέπει, κατά την απόψή μας, να περιλαμβάνουν κίνητρα και χρηματοδότηση για την ίδρυση νέων συναιτερισμών, μείωση του αυξημένου κόστους παραγωγής. Ειδικά για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, προτείνουμε την υπαγωγή στον υπερχαμηλό συντελεστή ΦΠΑ 6% για την αγορά αγροτικών μηχανημάτων και ζωοτροφών για δύο τουλάχιστον έτη, από τους επαγγελματίες αγρότες και κτηνοτρόφους της περιοχής. Μεγάλες επενδύσεις στην αξιοποίηση των υδάτινων πόρων. Κίνητρα σε ανέργους για να στραφούν σε επαγγέλματα του πρωτογενούς τομέα. Κίνητρα στους φοιτητές για την εύρεση εποχικής αγροτικής εργασίας. Δημιουργία κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με τον πρωτογενή τομέα. Άρση των περιορισμών της Ε.Ε. για παραγωγή στα ελληνικά προϊόντα με συγκριτικά ποιοτικά πλεονεκτήματα. Λήψη μέτρων για την καταπολέμηση της μαύρης οικονομίας. Στήριξη της ιχθυοκαλλιέργειας, με τη βελτίωση του νομικού πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας τους.

Στον τομέα των κοινωνικών ανισοτήτων θα σταθούμε στο ζήτημα της στήριξης της οικογένειας και της μητρότητας, που και πάλι στον σχέδιο του νέου Προϋπολογισμού είναι μηδαμινή. Το συνολικό ποσό παρεμβάσεων είναι ύψους 104 εκ. ευρώ. Αναφέρουμε ότι στις πιστώσεις υπό κατανομή, προβλέπεται διάθεση ποσού 150 εκ. ευρώ για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης. Θεωρούμε, δηλαδή, κοροϊδία και εμπαιγμό να αντιμετωπίζονται ως ζητήματα δευτερευούσας οικονομικής και κοινωνικής σημασίας, σε σχέση με το εισαγόμενο πρόβλημα της παράνομης μετανάστευσης, η ελληνική οικογένεια και η μητρότητα.

Η «ΝΙΚΗ» έχει ολοκληρωμένες προτάσεις για την υπογεννητικότητα και την προστασία της μητρότητας. Θεωρούμε ότι ο Προυπολογισμός του 2024 θα πρέπει να περιλαμβάνει ξεχωριστές δημοσιονομικές παρεμβάσεις για το εν λόγω ζήτημα. Οι προτάσεις μας για τα θεμελιώδη προβλήματα της υπογεννητικότητας και της προστασίας της μητρότητας, συμπικνώνονται στα εξής. Ολική κάλυψη κόστους τοκετού, όλων των γυναικών και ζευγαριών με χαμηλά εισοδήματα. Συμμετοχή των ασφαλιστικών ταμείων στην κάλυψη των δαπανών εξωσωματικής γονιμοποίησης, για ζευγάρια που παρουσιάζουν υπογεννητικότητα. Εργασιακή προστασία με κάλυψη από το Κράτος των εργοδοτικών εισφορών για εγκύους εργαζόμενες, από την πρώτη ημέρα εγκυμοσύνης για μισθούς μέχρι 1.000 ευρώ. Αύξηση του επιδόματος και της άδειας κύησης και λοχείας. Θέσπιση μηνιαίου επιδόματος κατ' οίκον μητρότητας για μητέρες δύο ή περισσότερων τέκνων, που επιλέγουν οικιακά αντί επαγγέλματος, ώστε να μεγαλώνουν οι ίδιες τα παιδιά τους στο σπίτι.

Από τη γέννηση του δεύτερου παιδιού, δυνατότητα χορήγησης στεγαστικού δανείου για πρώτη κατοικία με πολύ χαμηλό επιτόκιο. Μείωση του ΕΝΦΙΑ έγγαμων με τέκνο, για την πρώτη κατοικία αξίας κάτω των 200 χιλ. ευρώ. Εξαίρεση των πολυτέκνων από τους πλειστηριασμούς πρώτης κατοικίας, με εισόδημα κάτω των 100 χιλ. ευρώ ανά έτος. Καθιέρωση ισχυρών κινήτρων για την απόκτηση του τρίτου τέκνου. Κοινωνικό τιμολόγιο ρεύματος για τους πολύτεκνους με εισοδήματα κάτω των 100.000 ευρώ. Επαναχάραξη των πολιτικών και επιτάχυνση των διαδικασιών για τις υιοθεσίες, δεδομένου ότι η ζήτηση είναι πολύ μεγάλη.

Οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης είναι ανεπαρκείς, άτολμες και λανθασμένες. Θα πρέπει να ενταχθούν κρίσιμες παρεμβάσεις που επιφέρουν δημοσιονομικό κόστος που πρέπει να προϋπολογιστεί, όπως την επιτάχυνση ενεργειακής διασύνδεσης της ηπειρωτικής ενδοχώρας με τη νησιωτική Ελλάδα. Την αύξηση της συμμετοχής ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό μείγμα παραγωγής. Προτείνουμε την άμεση χωροθέτηση και αδειοδότηση θαλάσσιων αιολικών πάρκων. Την άμεση έρευνα και συμφωνίες εξόρυξης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων και φυσικού αερίου. Τα κίνητρα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κατοικίες και επιχειρήσεις, φορολογικές εκπτώσεις ή επιδοτήσεις.

Η άνοδος των επιτοκίων θα έχει δυσμενή επίπτωση στον προγραμματισμένο δανεισμό της χώρας. Μόνο για το 2024, το χρέος που θα λήγει και θα πρέπει να αναχρηματοδοτηθεί, ανέρχεται σε 12 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό, προφανώς, θα καλυφθεί με νέο δανεισμό, αλλά με υψηλότερα επιτόκια και τελικά αρνητική επίπτωση στο σύνολο του δημοσίου χρέους. Μια άλλη διάσταση της ανόδου των επιτοκίων είναι η επίπτωση στον δανεισμό των νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η αύξηση των επιτοκίων στον δανεισμό των νοικοκυριών και επιχειρήσεων, προκαλεί υπέρμετρη αύξηση των δόσεων των δανείων, με σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες.

Στα μέτρα στήριξης απουσιάζει οποιαδήποτε πολιτική προστασίας από την άνοδο των επιτοκίων για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Η άνοδος των επιτοκίων, ενδεχομένως, να προκαλέσει αύξηση στα μη εξηπηρετούμενα δάνεια των τραπεζών και στο άμεσο μέλλον να προκαλέσει νέο κύμα «κόκκινων» δανείων. Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας, όπως η έκπτωση τόκων στεγαστικών δανείων πρώτης κατοικίας από το φορολογητέο εισόδημα και η εποδότηση επιτοκίου για ορισμένες κατηγορίες ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων και προγράμματα διακανονισμού δανείων.

Η «ΝΙΚΗ» πιστεύει ότι ο Προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 2024 δεν απαντά στις ανάγκες της κοινωνίας, αλλά εξυπηρετεί μόνο τους στόχους που τέθηκαν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας. Υπάρχει υπεραπόδοση εσόδων, που δεν στηρίζεται στην ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά στην υπεραπόδοση των φόρων. Για αυτό αποτελεί Προϋπολογισμό της ακρίβειας και των υπερκερδών, χωρίς να διοχετεύει τον παραγόμενο πλούτο στους πολίτες και στις ανάγκες τους. Σας ευχαριστώ.

Ανδρέας Βορύλλας
Βουλευτής Β2΄ Δυτικού Τομέα Αθηνών

Ελένη Καραγεωργοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ–ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Κύριοι της Κυβέρνησης, ο Προϋπολογισμός που παρουσιάσατε διαπνέεται από μία ορθολογικότητα που είναι φαινομενική. Ο τρόπος που εμφανίζετε την ανάλυση στοιχείων παραπέμπει στην εικόνα του καπιταλισμού της αμερικανικής κοινωνιολογίας, εκείνου του μορφώματος που εκκινεί τις προθέσεις σας με σφετερισμό της δημοκρατίας. Για αυτό, λοιπόν, αναφέρομαι σε πολύ λιγότερους αριθμούς ποσοστά και μετρήσεις. Αυτοί εξάλλου περισσεύουν στην εποχή της μετα-αλήθειας, στην οποία καλούμαστε να κατανοήσουμε τις εξελίξεις, να διακρίνουμε το δίκιο από το άδικο, να περιγράψουμε τον κόσμο που έχουμε συνδημιουργήσει, διαχωρίζοντας την πραγματικότητα από τη φαντασία.

Στην πραγματικότητα ανήκουν τα παρακάτω. Το έτος 2021 ολοκληρώθηκαν 23.073 πλειστηριασμοί. Το έτος 2022 αντίστοιχα περαιώθηκαν 52.596 πλειστηριασμοί και μέχρι αυτή τη στιγμή, το έτος 2023, έχουν ολοκληρωθεί 62.437 πλειστηριασμοί και ενώ η μεγαλόθυμη Κυβέρνησή σας έλαβε απόφαση να αναστείλει τους προσδιορισμένους να γίνουν πλειστηριασμούς στις περιοχές που επλήγησαν από τις πλημμύρες έως το τέλος του χρόνου, έχουν αναρτηθεί ωστόσο στην πλατφόρμα e-auction 221.454 πλειστηριασμοί. Ένα τσουνάμι δηλαδή πράξεων που, κατά πλειοψηφία, θα ικανοποιήσουν σε συντριπτική πλειοψηφία ξένες εταιρείες, με τα χρήματα να καταβάλλονται σε τράπεζες του εξωτερικού ή να αποστέλλονται αφορολόγητα σε χώρες του εξωτερικού. Χαρακτηριστικό είναι μάλιστα ότι, αν ως μέσος όρος πλειστηριάσματος κάθε τέτοιου πλειστηριασμού ληφθεί το ποσό των 100.000 ευρώ, προκύπτει ότι περί τα 22 δις θα φοροδιαφύγουν εντός του έτους 2024 στο εξωτερικό.

Κατά τα άλλα, η Κυβέρνηση κυνηγάει τη φοροδιαφυγή με πλατφόρμα καταδοτών σε βάρος κάθε έννοιας στοιχειώδους πολιτισμού και αξιοπρέπειας. Αλήθεια, ο κ. Υπουργός Οικονομικών μπορεί να μας εξηγήσει, γιατί ενώ εμπνέεται όλους τους τρόπους για την πάταξη της φοροαποφυγής και της φοροαπαλλαγής, ο ίδιος έχει εισφοροδιαφύγει, ξεχνώντας εδώ και 4 χρόνια να καταβάλει τις συνδρομές του στον Δικηγορικό Σύλλογο του οποίου είναι μέλος;

Κατά τα άλλα, φέρνει ένα τρομονομοσχέδιο σε βάρος των προλεταριοποιημένων ελευθέρων επαγγελματιών, που αντιμετωπίζετε σωρευτικά ως εν δυνάμει εγκληματίες, παραβάτες των συμπλεγματικών φορολογικών σας νόμων, στον χρόνο που περιθάλπτετε τραπεζικά συμφέροντα και μεγάλα κεφάλαια που προστατεύονται και επικουρούνται από την πολιτική σας. Και επειδή θεωρείτε ότι μπορεί να είναι κάποιος άεργος ως ελεύθερος επαγγελματίας, από επιλογή υπέδειξε ο κ. Τσακλόγλου, Υφυπουργός Εργασίας της Κυβέρνησής σας, στους δικηγόρους να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα στον επισιτισμό και στην ταχυμεταφορά διανομής πακέτων φαγητού, απαξιώνετε και προσβάλλετε σύσσωμο τον νομικό κόσμο και όχι μόνο.

Κάποιος, όμως, θα πρέπει να πει στον κ. Γεωργιάδη ότι, επειδή διόρισε με απευθείας ανάθεση δικηγορική εταιρεία στο Υπουργείο Εργασίας σε θέση παρόχου νομικών υπηρεσιών για λίγες ημέρες με αντίτιμο 7.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ, ως αμοιβή λίγων ημερών δηλ., αυτό δεν σημαίνει ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες δικηγόροι έχουν ή μπορούν να έχουν την ίδια τύχη. Αντίθετα πολλοί ζουν στο όριο της φτώχειας και αγωνίζονται για την αξιοπρεπή διαβίωση, κάτι

που δεν φαίνεται να σας έχει απασχολήσει, καθώς καμία θετική πρόβλεψη δεν υπάρχει για τους μη μισθωτούς στον Προϋπολογισμό σας.

Και είναι να απορεί κανείς με το γεγονός ότι ουδόλως σας ενδιαφέρει το πόσο εκτίθεστε. Έχετε προσβάσεις σε καταθέσεις, σε κινήσεις λογαριασμών, γνωρίζετε τι καταναλώνει ο κάθε ένας, ποιος έχει πολυτελή αυτοκίνητα σκάφη αναψυχής, ποιος διαβιώνει πολυτελώς εν γένει. Τι είναι αυτό που δεν μπορείτε να φορολογήσετε εκεί που πραγματικά το εισόδημα και το κόστος ζωής καταμαρτυρά τις αναντιστοιχίες; Πως, για παράδειγμα, συνέβη και ο κ. Χατζηδάκης μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο αύξησε, σύμφωνα με δημοσιεύματα, το εισόδημά του κατά 1,5 εκατομμύριο; Πώς συμβαίνει να δηλώνετε τέτοια εισοδήματα άνθρωποι του «κομματικού σωλήνα», που ουδέποτε σχεδόν εργαστήκατε και δεν έχετε καμία επαφή με την πραγματική ζωή για τον βιοπορισμό, ενώ αποφαίνεστε για το κόστος ζωής των Ελλήνων, μέσα από τον φανταστικό σας κόσμο, στον οποίο κοινωνοί είστε οι ίδιοι και οι όμοιοί σας;

Γιατί χρειάζεστε να φορολογείτε αδιακρίτως και να προϋπολογίζετε τα έσοδα και τις δαπάνες του Κράτους με οριζόντια μέτρα τεκμηρίων, που προσκρούουν στους κανόνες κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης; Γιατί εξαιρείτε από τη φορολογία τα υπερκέρδη των τραπεζών, ενώ, ταυτόχρονα, τους στρώνετε το «κόκκινο χαλί» για να εγκληματούν με ληστρικές πρακτικές κατά των ταλαιπωρημένων δανειοληπτών και κάθε πολίτη που αναγκάζεται να απευθυνθεί σε πιστωτικό ίδρυμα;

Δεν θα απαντήσετε, κύριοι της Κυβέρνησης, γιατί η ένοχη στάση σας και η ένοχη Ευρωπαϊκή Ένωση κρίθηκαν και στο πλαίσιο της πολύ πρόσφατης διαδικασίας ψηφίσματος, που με συντριπτική πλειοψηφία πέρασε στα Ηνωμένα Έθνη, για τη μεταφορά της διαμόρφωσης των διεθνών φορολογικών κανόνων από τον ΟΟΣΑ στον ΟΗΕ. Η Ελλάδα, όπως και οι περισσότερες πλούσιες χώρες του ΟΟΣΑ μειοψήφησαν. Είναι οι υπεύθυνες για το 75% των φορολογικών εσόδων που χάνονται κάθε χρόνο σε φορολογικούς παραδείσους.

Με συντριπτική πλειοψηφία ενέκριναν οι χώρες - μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το ψήφισμα που κατέθεσαν 54 αφρικανικές χώρες για την έναρξη της διαδικασίας θέσπισης μιας διεθνούς σύμβασης-πλαίσιο για τη φορολογία, η οποία αναμένεται να αλλάξει πλήρως τον τρόπο με τον οποίο αποφασίζονται οι παγκόσμιοι φορολογικοί κανόνες. Η σύμβαση-πλαίσιο φιλοδοξεί να θέσει σταδιακά στο περιθώριο τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ και τη μικρή ομάδα πλούσιων χωρών που είναι μέλη του, μεταβιβάζοντας την ευθύνη διαμόρφωσης της διεθνούς φορολογικής νομοθεσίας στον αντιπροσωπευτικότερο Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Ας πάμε πάλι να διακρίνουμε το ψέμα από την αλήθεια για το περιεχόμενο ενός Προϋπολογισμού που φτωχοποιεί τον κάθε Έλληνα πολίτη, ενώ, ταυτόχρονα, προσπαθείτε να πείσετε ότι ό,τι συμβαίνει επιβάλλεται για το «καλό του» ως μόνη ενδεχόμενη λύση. Δεν απαντάτε σε σχετικές αιτιάσεις των λογιστών που έχουν αντιδράσει με έμφαση στο σύστημα Πλατφόρμας myDATA, όχι από ανάγκη να διευκολύνουν τη δουλειά τους, που θα μπορούσαν και το δικαιούνται, καθώς έχει πλέον αποτελέσει τόπο κοινής διαπίστωσης ότι τα myDATA στηρίζονται στις αρχές της πληροφορικής και όχι της λογιστικής, αλλά από την ανάγκη να διασφαλίσουν την κοινωνική ευημερία, δεδομένου ότι οι προσφυγές, όσων αντέχουν οικονομικά και προσφεύγουν στα διοικητικά δικαστήρια για τα σφάλματα που διαλαμβάνει το σύστημα, θα δικαστούν μετά από χρόνια και κάποιοι και σίγουρα αρκετοί δεν θα προσφύγουν ποτέ λόγω οικονομικής αδυναμίας.

Δεν απαντήσατε και στους δανειολήπτες με ελβετικό φράγκο που προσέφυγαν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αφού ο Άρειος Πάγος, το μόνο δικαστήριο που παράγει νομολογία θέτοντας προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ένωσης, Δ.Ε.Ε. - όπως σημειώνουν οι ανυπεράσπιστοι πολίτες αυτού του Κράτους δανειολήπτες ελβετικού φράγκου – απέφυγε την υποχρέωσή του να αποστείλει προδικαστικό ερώτημα στο Δ.Ε.Ε. για την ορθή ερμηνεία των διατάξεων της Οδηγίας 93/13, υποχρέωση που βασίζεται τόσο στο Ελληνικό Σύνταγμα, όσο και στο Ενωσιακό δίκαιο. Με αυτή του την παράλειψη, το Δικαστήριο δεν απέδωσε δικαιοσύνη στους πληττόμενους δανειολήπτες. Άλλο ένα σημαντικό πλήγμα στο κράτος δικαίου και την εμπιστοσύνη των πολιτών ότι τυγχάνουν προστασίας από το δικαστικό σύστημα.

Αυτό το πλήγμα έρχεται να προστεθεί στην επισφαλή κατάσταση της δικαιοσύνης στη χώρα, όπως έχει επισημανθεί και από τις εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία χρόνια. Με αυτό το δεδομένο, ο Σύλλογος Δανειοληπτών Ελβετικού Φράγκου υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελία κατά της Ελλάδος, για παραβίαση του άρθρου 267 Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Σ.Λ.Ε.Ε., από το ανώτατο δικαστήριο της χώρας. Τα προδικαστικά που έχει αιτηθεί η συλλογική αγωγή, ν.2251/1994, τόσο στη δίκη που προηγήθηκε κατά συγκεκριμένης συστημικής τράπεζας δεν προωθήθηκαν, όσο και σε αυτές που έπονται για διαφορετικούς προμηθευτές, 01/12/2023-12/01/2024-19/04/2024, είναι αυτά που έλυσαν το ζήτημα σε όλη την Ευρώπη, ανακουφίζοντας τους δανειολήπτες, που έπρεπε να καταβάλλουν έως 70% επιπλέον δόσης και κεφαλαίου από όσα είχαν αρχικώς δανειστεί.

Δυστυχώς, έως σήμερα στην Ελλάδα δεν έχουν αποσταλεί από το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας – με βάση το ελληνικό δίκαιο, είναι το μόνο που υποχρεούται να αποστείλει προδικαστικό ερώτημα στο Δ.Ε.Ε., αντίθετα, τα χαμηλότερης βαθμίδας δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα, αλλά όχι την υποχρέωση αποστολής προδικαστικού ερωτήματος – τα αιτούμενα και ορθά προδικαστικά, αυτά δηλαδή που έδωσαν την κατεύθυνση επίλυσης σε όλες τις χώρες της Ευρώπης για το κοινό ζήτημα των δανείων με την κοινή, καταχρηστική, όπως κρίθηκε σε όλη την Ευρώπη, ρήτρα δανείων σε ελβετικό φράγκο, από τις 546 προδικαστικές παραπομπές που καταγράφηκαν το 2022. Σημείωση ότι μόνο 4 προήλθαν από τα ελληνικά δικαστήρια.

Σημειωτέον, πως μεταξύ άλλων χωρών της Ε.Ε., στη Γερμανία όπου χιλιάδες πολίτες της που έλαβαν τα ίδια δάνεια, η κοινή ρήτρα δανείων σε ελβετικό φράγκο κρίθηκε, μεταξύ άλλων, καταχρηστική και πλέον οι Γερμανοί – Ευρωπαίοι πολίτες – ήδη αποπληρώνουν τα εν λόγω δάνεια χωρίς να καταβάλλουν τα ως άνω υπέρογκα ποσά. Αντίστοιχα, στη Γαλλία, κρίθηκε ότι τα δάνεια με ρήτρα αξίας ελβετικού φράγκου είναι δάνεια με λογιστικό δανεισμό και προκαλούν ως αποτέλεσμα την άνευ ορίων μετακύλιση του συναλλαγματικού κινδύνου στον δανειολήπτη - καταναλωτή και αυτό κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος που έστειλε ως όφειλε το Ανώτατο δικαστήριο της Γαλλίας. Ομοίως, σε ανάλογο πνεύμα αποφάνθηκε η Πολωνία, Ουγγαρία, Κροατία, Ισπανία, Ιταλία, αποφάσεις κατά Barclays κ.α..

Κύριοι της Κυβέρνησης, δεν είναι οι Έλληνες πολίτες Ευρωπαίοι πολίτες ξεχωριστής κατηγορίας, που για χάριν των ισχυρισμών των Ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων, αλλά και χρόνιων πολιτικών παραλείψεων, εφαρμόζεται η κατ' αποκοπή και περιστασιακή παραβίαση των κανόνων, κατά τρόπο ώστε οι μείζονες πολιτικοί στόχοι που η Ένωση κλήθηκε να υπηρετήσει να μένουν ευχολόγια κενά περιεχομένου. Είναι τουλάχιστον απαράδεκτο τα «κέρδη» των τραπεζών να συνδέονται με την προκύπτουσα υπερχρέωση των καταναλωτών, οι οποίοι, ενώ έχουν ήδη αποπληρώσει το δάνειό τους, συμπεριλαμβανομένων των τόκων,

καλούνται να αποπληρώσουν ξανά ένα νέο κεφάλαιο σχεδόν ισόποσο ή και αόριστο σε κάποιες περιπτώσεις.

Μας είπε ο κ. Πετραλιάς για τις προσδοκίες της Κυβέρνησης από τη βαριά βιομηχανία της ελληνικής οικονομίας, τον τουρισμό, έχοντας λάβει υπόψη σας περαιτέρω παραμέτρους. Ναι, έχουμε πειστεί ότι ο Προϋπολογισμός έχει συμπεριλάβει τις κατάλληλες προβλέψεις από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των καιρικών φαινομένων που μέχρι τώρα έχουν καταστρέψει περισσότερες φορές την πρωτογενή παραγωγή και έχουν σαφώς επηρεάσει τον πληθωρισμό και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Όμως, δεν θα μπορούσατε να μας πείσετε για την αξιοποίηση της δύναμης του τουριστικού προϊόντος, παραγνωρίζοντας ότι οι εργαζόμενοι στον κλάδο του επισιτισμού και του τουρισμού αποχωρούν ομαδικά από τον χώρο, δηλώνοντας πανηγυρικά ότι το γεγονός ότι η Πολιτεία αδιαφορεί για την περίοδο της υποχρεωτικής ανεργίας που τους επιβάλλεται κατά το διάστημα της χειμερινής περιόδου, χωρίς πρόνοια για τις ανάγκες διαβίωσής τους, είναι εκκωφαντικά δεικτικό μίας ανάληπτης και αντικοινωνικής στάσης.

Οι σχεδόν 80.000 εποχικά εργαζόμενοι διεκδίκησαν πριν από μέρες τη διαφορετική μεταχείριση που τους επιβάλλετε, όταν επί πέντε μήνες τον χρόνο αδιαφορείτε για τον τρόπο επιβίωσης τους, καθώς δεν τους ανανεώνετε δικαίωμα σε επίδομα ανεργίας. Αλήθεια, δεν χωρούσε στον Προϋπολογισμό σας μία τέτοια δαπάνη ή μήπως το νέο κύμα αποχωρήσεων των εργαζομένων του κλάδου δεν σας ενδιαφέρει ή ακόμα δεν βρίσκει σύμφωνη την Ελεγκτική Αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Επειδή ο Προϋπολογισμός έτους 2024 πέρασε τον πήχη της αξιολόγησης της Κομισιόν χωρίς παρατηρήσεις ή σημειώσεις για διορθώσεις, με τη βεβαίωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι ο Προϋπολογισμός εκπληρώνει τις δημοσιονομικές κατευθύνσεις του περασμένου Ιουλίου, είναι δηλαδή σύμφωνος με τη σύσταση του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 2023, υποθέτουμε ότι στο θέμα της πράσινης μετάβασης έχετε εκπληρώσει όλες τις δεσμεύσεις που αναλάβατε.

Ειδικότερα, υποσχθήκατε την «πράσινη» και ψηφιακή μετάβαση με δημοσιονομική σύμφιξη χωρίς διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, που θα παρείχε περιορισμένη βοήθεια γιατί η οικονομία χρειάζεται στήριξη από την πλευρά της προσφοράς. Υποθέτουμε, ότι η πρόσφατη – σύμφωνα με δημοσιεύματα – σκανδαλώδης αγορά της εταιρείας ιταλικών διυλιστηρίων, με βασική μέτοχο την ανιψιά του Πρωθυπουργού και κόρη της Βουλευτή Ντόρας Μπακογιάννη, εναρμονίζεται με τη συλλογιστική αυτή της ανάγκης για σχεδιασμό αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών φαινομένων που επιτείνουν την ενεργειακή κρίση.

Μόνο που αδυνατεί κανείς να εννοήσει την ανάγκη σας ως Κυβέρνηση να περιφρουρήσετε την προσπάθεια στην «πράσινη» μετάβαση με σύγχρονες ανακόλουθες της πολιτικής αυτής πρακτικές που σας εκθέτουν συνολικά, όχι μόνο γιατί η αγορά διυλιστηρίου με σκοπό το κέρδος συμβαίνει σε μία εποχή εξόχως μεταβατική στο ζήτημα των ενεργειακών αποθεμάτων της χώρας, αλλά και διότι αυτό συνέβη επί τη βάση μίας στενής συνεργασίας της Αλεξίας Μπακογιάννη με τον καταδικασμένο για εγκλήματα απάτης μεγιστάνα, Μπένι Στέινμετζ, που συνδέεται με το ανωτέρω μεγαλύτερο διυλιστήριο πετρελαίου της Ιταλίας, του οποίου υπήρξε σύμβουλος επικοινωνίας του, όπως προκύπτει από δημοσίευμα των Financial times και από σχετική παρέμβαση Έλληνα Ευρωβουλευτή στο Ευρωκοινοβούλιο.

Όταν μιλάτε λοιπόν για «πράσινη» μετάβαση στον Προϋπολογισμό, θα πρέπει και να το εννοείτε. Η ανάγκη της μείωσης και απόσυρσης των ορυκτών καυσίμων στις μεταφορές,

όπως είναι του πετρελαίου, είναι αναγνωρισμένη παγκόσμια και μεγάλες μετατροπές έχουν αρχίσει να γίνονται ανά την υφήλιο για την αξιοποίηση του ανέμου στην κίνηση φορτηγών και επιβατικών πλοίων.

Στην Ελλάδα, σε μικρή πειραματική κλίμακα από το 2017 σε συνεχή βάση, υπάρχει μάλιστα ο ιστιοπλοϊκός μεταφορικός τουρισμός, προσαρμοσμένος στις ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες του Αιγαίου. Μεγάλη ηλιοφάνεια, συνεχείς άνεμοι, υπέροχη ελληνική φύση, οικολογική διατροφική παραγωγή, μεσογειακή κουζίνα, φιλοξενία, ιστορία χιλιετιών, αρχαίος και νεότερος πολιτισμός, πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνδυασμένες με την ιστιοπλοϊκή περιπέτεια, που ήδη αναγνωρίζεται παγκόσμια, είναι που δίνουν ένα μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα στον ιστιοπλοϊκό μεταφορικό τουρισμό. «Πράσινη» μετάβαση, λοιπόν, μπορεί να σημαίνει οικολογική μεταφορά μηδενικού άνθρακα, γευσιγνωστικό τουρισμό στην επαφή με τους παραγωγούς και την προώθηση των μοναδικών νησιωτικών προϊόντων στις Ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αγορές.

Χρειάζεται νομική αναγνώριση, οικονομική ενίσχυση για την δημιουργία ιστιοπλοϊκού μεταφορικού τουριστικού στόλου και την εκπαίδευση προσωπικού. Τα ελληνικά λιμάνια είναι προσαρμοσμένα σε μεγάλη κλίμακα στην μεταφορά φορτίων και τουριστών και δεν χρειάζονται άλλες προσαρμογές για την ανάπτυξη σε αριθμό και μέγεθος μεταφορικών ιστιοπλοϊκών, που στον Ατλαντικό τείνουν να πάρουν τη νέα μορφή Ιστιοπλοϊκών «Ferry Boat 3*».

Το Πράσινο Ταμείο χρηματοδότησε το 2021 και 2022 την πρώτη παγκόσμια μετατροπή μικρού μεταφορικού ιστιοπλοϊκού σε ηλεκτροκίνηση με βάση την ηλιακή ενέργεια. Το 2023 χρηματοδοτεί εκ νέου την ενίσχυση της ηλιακής ηλεκτροδότησης του ίδιου σκάφους για αύξηση αυτονομίας και διάδοση της ιδέας στους επαγγελματίες της θάλασσας, σχολεία και το κοινό γενικά. Η επισημοποίηση και ενίσχυση του ιστιοπλοϊκού μεταφορικού τουρισμού στην Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει σήμερα.

Με τη «δαμόκλειο σπάθη» της ακρίβειας από τη μία σε όλα τα είδη, με την υπέρμετρη και άνιση αντιδημοκρατική φορολόγηση όλων ανεξαιρέτως, την ανεξέλεγκτη πορεία των πλειστηριασμών που θα εκτοξευθούν έτι περαιτέρω, μας αντιμετωπίζετε ως φιμωμένους είλωτες που συναινούμε με κατανόηση στις εγκληματικές σας ενέργειες και έχετε επιχειρήματα. Η τυχόν παραβίαση όρων που αφορούν στην ευθυγράμμιση των προϋπολογισμών των κρατών-μελών με τις συστάσεις του Συμβουλίου ενεργοποιεί τις ρήτρες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που δικαίως θα έπρεπε να σας απασχολήσουν για άλλους λόγους όμως.

Ο προϋπολογισμός 2024 έχει καταρτιστεί μετά τις διαδοχικές φυσικές καταστροφές που έπληξαν τη χώρα, άρα δεν χωρεί αμφιβολία ως προς τη λήψη υπόψη όλων των δεδομένων που επιβάλλουν τη χάραξη της δημοσιονομικής πολιτικής. Έχει επίσης ληφθεί υπόψη το αβέβαιο περιβάλλον που έχει επιφέρει η αύξηση του πληθωρισμού και η συνεπεία αυτού αύξηση των τιμών ειδικά σε βασικά είδη διατροφής. Και μέσα από αυτό το πρίσμα στο εν λόγω σχέδιο έχουν συμπεριληφθεί τα μέτρα που εξαγγέλθηκαν προεκλογικά στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Μιλάτε για αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις, αύξηση του αφορολόγητου σε οικογένειες με παιδιά, μιλάτε για επενδυτικούς πόρους ύψους 12,1 δισ. ευρώ μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων 8,5 δισ και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 3,6 δισ, που αναμένεται να εισρεύσουν στην οικονομία του έτους 2024 λέτε, ενώ η πρακτική σας και η εμπειρία έχει καταδείξει ότι αυτοί οι πόροι καταλήγουν σε τσέπες ημέτερων με απευθείας αναθέσεις. Επιτρέψτε μου να κρατήσω ότι όλα αυτά θα επιχειρηθούν χωρίς να αποκλίνει η χώρα

από τους δημοσιονομικούς στόχους για πρωτογενές πλεόνασμα και πρακτικές σύμφωνες με τις μνημονιακές επιταγές.

Υποσχεθήκατε ότι θα αποσύρετε μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, τα οποία θα μειωθούν μόλις στο 0,1% του ΑΕΠ και δεν αισχύνεστε. Γιατί η διαβίωση θα αντιμετωπίζει το ενεργειακό πρόβλημα με λάμπα ασετυλίνης, σαν εκείνη που είχαν πριν έναν αιώνα οι μεταλλωρύχοι για να δουλεύουν στις στοές, που θα γυρίσει πίσω ο κόσμος το ρολόι του έναν αιώνα, αποδεχόμενος ότι είναι άξιος της κακής μοίρας του και όχι εσείς υπόλογοι για την κατάντια της χώρας του, τον αφανισμό των ατομικών και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων του στη στέγη, στην αξιοπρεπή διαβίωση, στο φυσικό περιβάλλον.

Πυλώνας της πρόθεσής σας εξυπηρέτησης των υψηλών στόχων του σχεδίου του Προϋπολογισμού σας είναι η μετάβαση του Ελληνικού Κτηματολογίου σε ψηφιακή τεχνολογία, επιτρέποντας στην Παγκόσμια Τράπεζα να επεμβαίνει ως τεχνικός σας σύμβουλος και να καθοδηγεί όλη την έννομη τάξη. Αυτό που συμβαίνει σήμερα όμως είναι ότι το δικαιοσύστημα, βασισμένο στο δίκαιο του Αστικού Κώδικα, έχει ρυθμίσει με έναν πολύ ακριβή τρόπο το πώς εξασφαλίζονται τα εμπράγματα δικαιώματα των πολιτών στην ακίνητη περιουσία τους.

Το Κτηματολόγιο ήταν το μεγαλύτερο δημόσιο έργο. Δεν ήταν, όμως, έργο. Ήταν μελέτη, συνταγματική επιταγή και μνημονιακή υποχρέωση. Η Ελληνική Πολιτεία κλήθηκε, εδώ και 28 χρόνια, να συντάξει το Κτηματολόγιο επί τη βάσει μίας τελείως εσφαλμένης παραδοχής, ότι το Κτηματολόγιο θα επιλύσει χρόνια προβλήματα, που για διάφορους λόγους άλλοι προκάλεσαν, απέτυχαν να επιλύσουν ή και επιδείνωσαν στο παρελθόν, ενώ το Κτηματολόγιο το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να τα καταγράψει τα προβλήματα και όχι πάντοτε με επιτυχία.

Η εμπειρία από τη συμβολαιογραφική πρακτική έχει αποδείξει ότι το Κτηματολόγιο ανέδειξε, καταρχήν, τα προβλήματα και ήρθε να προσθέσει ακόμα περισσότερα στα ήδη υπάρχοντα. Γιατί η ψηφιακή μετάβαση για την οποία μιλάτε είναι αδύνατο να συμβεί αν δεν επιλυθούν οι παθογένειες που δημιουργήσατε και η δική σας Κυβέρνηση και συνεχίζετε να δημιουργείτε, γιατί το μόνο που σας ενδιαφέρει είναι η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης στο πρόγραμμα «Ελλάδα 2.0».

Πιστεύετε ότι δεν θα χρειαστεί να απολογηθείτε σε καμία εξεταστική επιτροπή για όσα προετοιμάζετε; Πιστεύετε ότι δεν θα παρέμβει κάποια στιγμή Ευρωπαίος Εισαγγελέας ή ακόμα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, που φροντίζετε να ικανοποιείτε επί του παρόντος; Πιστεύετε ότι δεν θα συμβεί να αποκαλύψει από σχετικές καταγγελίες τι ακριβώς συμβαίνει; Διακηρύξατε διαγωνισμό για το ζήτημα της δημιουργίας πλατφόρμας που θα επεξεργάζεται δεδομένα για την ψηφιακή ενέργεια μεταβίβασης ακινήτου. Το έργο χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης με ευρωπαϊκούς πόρους. Εντολές εκτελείτε.

Πότε αναρτήθηκε αυτή η διακήρυξη; Στις 7/11. Πότε λήγει η προθεσμία προσφορών; στις 4/12. Ούτε έναν μήνα δεν έχει διάρκεια και το αντικείμενο της σύμβασης που ξεπερνάει το 1 εκατομμύριο. Τι σας κάνει να πιστεύετε ότι είναι λογικό και το εισπράττουμε ως αληθοφανές το γεγονός ότι δεν πρόκειται κατ' ουσία για μία απευθείας ανάθεση;

Σχετικά με την ψηφιακή μετάβαση, έχετε αναρτήσει και σχετικό νομοσχέδιο και αναμένεται η ψήφισή του μετά τη λήξη της διαβούλευσης στις 30/11. Ποια ανάγκη της κοινωνίας έρχεται το νομοσχέδιο να καλύψει; Την ανάγκη, ας πούμε, της άμεσης, ασφαλούς, ορθής καταχώρισης των δικαιωμάτων των μελών της επί ακινήτων ή μήπως την ανάγκη να

εξυπηρετήσετε τα συμφέροντα των μεγάλων κεφαλαίων και ξένων κέντρων που σας καθοδηγούν;

Ποιος, τι είναι αυτό που δημιουργήσε αυτή την ανάγκη; Τα πολύφυλλα συμβόλαια; Αυτά που αναγκάζονται οι συμβολαιογράφοι να συντάσσουν για να χωρέσουν την καταγραφή των άπειρων δικαιολογητικών που η Πολιτεία επιτάσσει να επισυνάψουν, αφού τα ελέγξουν και διορθώσουν με δική τους ευθύνη και υπό την «δαμόκλειο σπάθη» μεγάλων προστίμων; Οι υποθηκοφύλακες; Αυτοί που καταχωρούσαν σε 2-3 ημέρες το πολύ δεκάδες δεκάδων μεταγραφπτέων πράξεων κάθε ημέρα και σε εποχές που οι μεταγραφπτέες πράξεις ήταν πολλαπλάσιες;

Σκεφτήκατε να δείτε την απορρύθμιση που επέφεραν στην καταχώριση ανοικονόμητες προτάσεις υψηλά ισταμένων υπηρεσιακών παραγόντων; Τέθηκαν ποτέ υπό αξιολόγηση τα αποτελέσματα των αποφάσεών τους; Ελήφθησαν υπόψιν των προϊσταμένων αρχών του Κτηματολογίου παρατηρήσεις, προτάσεις ανθρώπων απόλυτα έμπειρων και εξειδικευμένων στο αντικείμενο της δουλειάς τους; Ποιος λόγος υπαγόρευσε την αποπομπή, τον διωγμό ικανότατου δυναμικού, και την αντικατάσταση του με κενό; Ναι, με κενό, με αυτό που δημιούργησε η υποστελέχωση ή και η παντελής έλλειψη προσωπικού.

Η νομική επιστήμη υποτιμάται βιαίως και αλγόριθμοι και pdf την αντικαθιστούν. Συρρικνώνετε με βίαιο τρόπο την αξία των σπουδών των συμβολαιογράφων, τις άπειρες ώρες που δαπανούν προσπαθώντας να απεικονίσουν τη βούληση των συμβαλλομένων μερών, ασκώντας προληπτική δικαιοσύνη, για να αποτραπεί η εμπλοκή τους στα δικαστήρια, με στατιστικό ποσοστό επιτυχίας 99,99% αυτό. Αποφασίζετε και διατάσσετε για το συμβόλαιο, χωρίς να γνωρίζετε πραγματικά ούτε καν την δομή της πιο απλής πάγιας πράξης, ενός απλού πληρεξουσίου. Η ασύγγνωστη αυτή άγνοιά σας σάς οδηγεί να αναμασάτε το χονδροειδές ψέμα ότι οι συμβολαιογράφοι αντιτίθενται για να μην χάσουν τα 5 ευρώ του αντιγράφου.

Βεβαίως έχουμε και τους «δημοσιογράφους» που, ποδηγετούμενοι από εσάς, στρέφονται εναντίον του λειτουργήματος του συμβολαιογράφου ως φωστήρες και επαΐοντες της νομικής επιστήμης, όταν μιλούν με ή για συμβολαιογράφους, της Ιατρικής Επιστήμης όταν μιλούν με ή για ιατρούς και καταλήγουν στο «έλα Πρόεδρε με φόρα». Το μόνο και κύριο πρόβλημα αυτή την στιγμή στις συμβάσεις είναι το Κτηματολόγιο και ο σάπιος, ολέθριος τρόπος δόμησης και λειτουργίας του.

Ποια συμφέροντα υπηρετούνται με την τωρινή διάρθρωση και λειτουργία του; Ποιος θεσμός σας ενοχλεί και γιατί; Την έννοια του Δικαίου και την λειτουργία του στην κοινωνία δεν θα την αντικαταστήσουν οι τεχνοκράτες. Η ταχύτητα, σε βάρος της νομιμότητας, η ψηφιοποίηση για την απορρόφηση κονδυλίων και επίδειξη έργων βιτρίνας και ο ολοκληρωτισμός τους, δεν θα αποπέμψουν την νομική επιστήμη. Γιατί η ψηφιακή εποχή δεν πρέπει και δεν θα καταργήσει ανθρωπιστικές επιστήμες, Δίκαιο, συμβάσεις, ελευθερία των συμβάσεων. Την αστική κατάκτηση «λεσέ φερ λεσέ πασέ».

Δασικοί χάρτες που δεν έχουν ολοκληρωθεί, Κτηματολόγιο που δεν έχει κλείσει και περαιώσει τις εγγραφές στο μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας, ψηφιοποίηση αρχείων υποθηκοφυλακείων που δεν έχει γίνει και ούτε θα γίνει με ασφάλεια για πάρα πολλούς λόγους, υποστελέχωση γραφείων Κτηματολογίου, ανειδίκευτοι δικηγόροι που θα κρίνουν τη νομιμότητα για να καταχωρούνται οι πράξεις και θα ενημερώνουν το ΣΠΕΚ, δημιουργούν ένα εκρηκτικό κοκτέιλ για την εξαγωγή ολέθριων συμπερασμάτων ως προς την εξέλιξη του έργου που θέλετε

να εμφανίσετε και αποτελεί μέρος του σχεδίου για ανάπτυξη εργαλειοποιώντας τις παθογένειες δεκαετιών και τις προκλήσεις που σας δίνουν απλόχερα οι λεγόμενοι επενδυτές.

Θα μπορούσατε να έχετε σχεδιάσει μία εντελώς διαφορετική μεταχείριση, που, όμως, προϋποθέτει ότι προϋπολογίζετε επί τη βάσει της αναγνώρισης των δεδομένων που έχετε και όχι με γνώμονα την ανάγκη ροής των χρηματοδοτήσεων για τους σκοπούς που οι ευρωπαίοι επιλέγουν. Προτάσεις που έχουμε για την εξυγίανση του Ελληνικού Κτηματολογίου και την αναθεώρηση του Προϋπολογισμού σε αυτήν την κατεύθυνση είναι οι εξής.

Πρώτον, νέο οργανόγραμμα του Φορέα και νόμιμες κρίσεις της διοίκησης. Όλοι οι διευθυντές και τμηματάρχες είναι με ανάθεση. Δεύτερον, αναδιάταξη των υπαλλήλων και στελέχωση των νευραλγικών τμημάτων του Φορέα. Τρίτον, οργάνωση των Κ.Γ. σύμφωνα με τον ν.4512/2018, δημιουργία και στελέχωση των 17 Κ.Γ. και όχι δημιουργία υποκαταστημάτων, καταστημάτων, αποθηκών, αντιπροσωπειών κ.λπ.. Τέταρτον, συνεργασία όλων των φορέων και σύσταση επιτροπής διακλαδικής, αποτελούμενη από ανθρώπους με εμπειρία και γνώση, που θα παρακολουθεί καθημερινά την πορεία του έργου και την εισήγηση των σωστών παρεμβάσεων. Στην Αθήνα με εκπαίδευση στο νέο σύστημα των υπαλλήλων δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα.

Αντί των ανωτέρω, φρόντισαν κάποιοι να εκδιώξουν τους υπαλλήλους, με εισηγήσεις των κυριών του Φορέα και τους επικεφαλής των γραφείων με παράνομες τροπολογίες και σήμερα, βλέποντας το αδιέξοδο, μοιράζουν χρήμα χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Γιατί για να καταστεί εφικτή η ορθή λειτουργία του Φορέα απαιτείται εμπειρία, γνώση και αγάπη.

Ελένη Καραγεωργοπούλου
Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Ευκλείδης Τσακαλώτος, Ειδικός Εισηγητής, Ανεξάρτητος Βουλευτής

Βουλευτής Β1΄ Βόρειου Τομέα Αθηνών

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια απάντηση στον κ. Παπαθανάση για αυτά που είπε ο κ. Γιαννούλης. Ήταν, όπως λένε στη Βρετανική Βουλή, φειδωλός με την αλήθεια. Είπε ότι η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ είχε απορροφήσει το 2019 το 25% από το ΕΣΠΑ. Δεν μας είπε ότι αυτό ήταν διπλάσιο από ό,τι είχαν επιτύχει οι προηγούμενες κυβερνήσεις στο ίδιο σημείο του κύκλου. Ξέρουμε όλοι ότι το πρόγραμμα ΕΣΠΑ είναι οπισθοβαρές ως προς το πότε χρησιμοποιείται και αυτή είναι η αλήθεια. Να μη μιλήσω για άλλα πράγματα, τι έκαναν οι προηγούμενες κυβερνήσεις, όπως το τι έγινε με το 1 δις που ήθελε να το πάρει πίσω η Ευρωπαϊκή Ένωση και που θα χανόταν από τη δική σας Κυβέρνηση πριν από το 2015, και σώθηκε από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Οπότε, καλό είναι, κύριε Παπαθανάση, να λέτε όλα τα γεγονότα. Η πραγματικότητα είναι ότι το 2019 το ποσοστό απορρόφησης ήταν διπλάσιο από ό,τι στη δική της Κυβέρνηση στο ίδιο σημείο του κύκλου.

Πάμε τώρα στον τωρινό Προϋπολογισμό. Αρχίζω με μια διάκριση που υπάρχει στη φιλοσοφία της επιστήμης, ανάμεσα στις κοινωνικές επιστήμες και τις θετικές επιστήμες, την οποία θα αναλύσουμε με ένα απλό παράδειγμα, τη διαφορά μεταξύ μιας μετεωρολογικής πρόβλεψης και μιας πρόβλεψης για την κίνηση στους δρόμους. Κάποιος μπορεί να κάνει μια πρόβλεψη για τον καιρό αύριο, που μπορεί να επαληθευτεί ή να μην επαληθευτεί, αλλά δεν επηρεάζει τα σύννεφα τι πρόβλεψη κάνουμε. Μπορεί, όμως, κάποιος να κάνει μια πρόβλεψη ότι θα είναι φίσκα η Πατησίων αύριο, αλλά να είναι άδεια. Γιατί; Γιατί μόνο που έγινε αυτή η πρόβλεψη, ο κόσμος πήγε από την Αχαρνών ή επέλεξε την Κηφισίας και η Πατησίων ήταν άδεια.

Στις κοινωνικές επιστήμες αυτά που λέμε επηρεάζουν τα αντικείμενα που περιγράφουμε, κάτι που δεν ισχύει στις θετικές επιστήμες. Άρα, όταν ο Προϋπολογισμός εξηγεί ότι υπάρχουν κίνδυνοι από τα επιτόκια, από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, από την ενεργειακή κρίση, ότι η παγκόσμια οικονομία δεν πάει ή πάει καλά, πρέπει να αναφερθούμε στο γιατί έχουμε φτάσει σε αυτό. Ποιες ιδέες οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση, ποιες ιδεολογίες. Δεν είναι ότι όλα αυτά τα πράγματα είναι εξωγενή, γιατί κάποιοι οικονομολόγοι, κάποιες κυβερνήσεις εφάρμοσαν πολιτικές, που έκαναν τις κοινωνίες και τις οικονομίες να είναι επισφαλείς. Κάποιες ιδεολογίες δημιούργησαν την κατάσταση που έχουμε.

Ας δούμε ποια είναι η κατάσταση παγκοσμίως πριν φτάσουμε στην Ελλάδα. Το Δ.Ν.Τ. στις προβλέψεις 2024-2028 λέει ότι ο μέσος όρος της πραγματικής ανάπτυξης στις Ηνωμένες Πολιτείες θα είναι 1,9%, στον Καναδά 1,8%, στη Βρετανία 1,8%, στη Γερμανία 1,4%, και στην Ιταλία 0,9%. Άρα, βλέπουμε ότι είναι ιστορικά χαμηλές οι προβλέψεις και οι προβλέψεις για την Ευρωζώνη είναι οι χειρότερες από όλες. Οι προβλέψεις για την Ευρωζώνη ήταν 3,6% το 2022 και 0,7% το 2023. Είναι ιστορικά χαμηλές αυτές οι προβλέψεις, με χαμηλές επενδύσεις, που στο μεγαλύτερο μέρος τους αφορούν στο χρηματοοικονομικό τομέα, στο real estate και τώρα και στις στρατιωτικές δαπάνες.

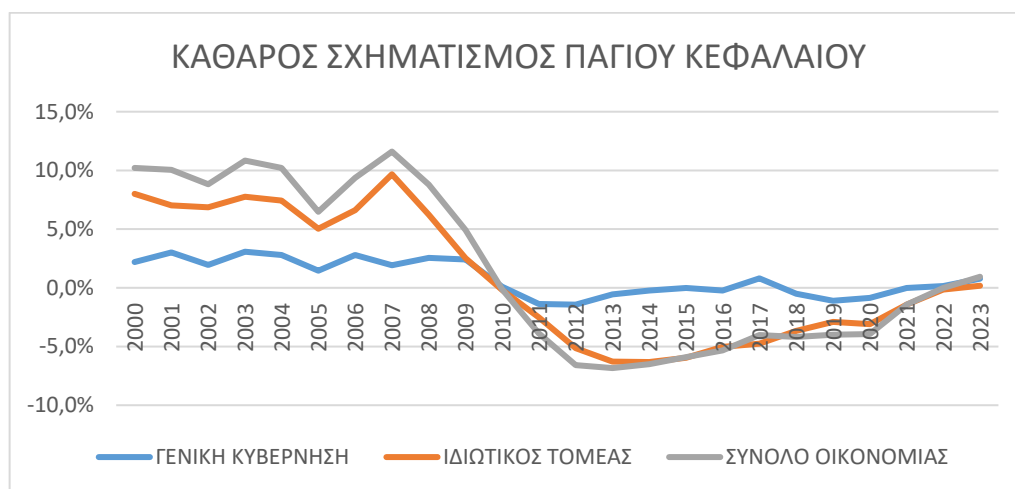
Αυτό, προφανώς, επηρεάζει τις προοπτικές όλων των χωρών και γιατί έχουμε χαμηλή ανάπτυξη, αλλά και γιατί έχουμε χαμηλή ανάπτυξη σε σχέση με τα επιτόκια, κάτι που επιδεινώνει τη δημοσιονομική ισορροπία και μπορεί να μας βυθίσει σε ένα φαύλο κύκλο. Γιατί, όταν το επιτόκιο είναι μεγαλύτερο από τον ρυθμό ανάπτυξης, η δυναμική του χρέους είναι να αυξηθεί και έχουμε την προοπτική για πιο σφιχτή δημοσιονομική πολιτική, παρόλο που έχουμε τεράστιες

ανάγκες για την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού, της ενεργειακής κρίσης, και, δυστυχώς, και για τις στρατιωτικές δαπάνες.

Να πω μια κουβέντα για αυτά τα επιτόκια. Ένα από τα εντυπωσιακά πράγματα που αντιμετωπίζουμε είναι ότι τα πραγματικά μελλοντικά επιτόκια είναι σχεδόν όπως είναι τα ονομαστικά, που είναι παράξενο αν το σκεφτείτε. Οι οικονομολόγοι θα ξέρουν ότι δεν είναι το σύνηθες αυτό. Πώς το ξέρουμε αυτό; Στη Βρετανία και στην Αμερική υπάρχουν ομόλογα που καλύπτουν και τον πληθωρισμό. Αυτά τα ομόλογα, αυτήν τη στιγμή, στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι περίπου στο 3%, ενώ τα ονομαστικά επιτόκια είναι 3,6% και στη Βρετανία είναι 3,4% με 3,9%.

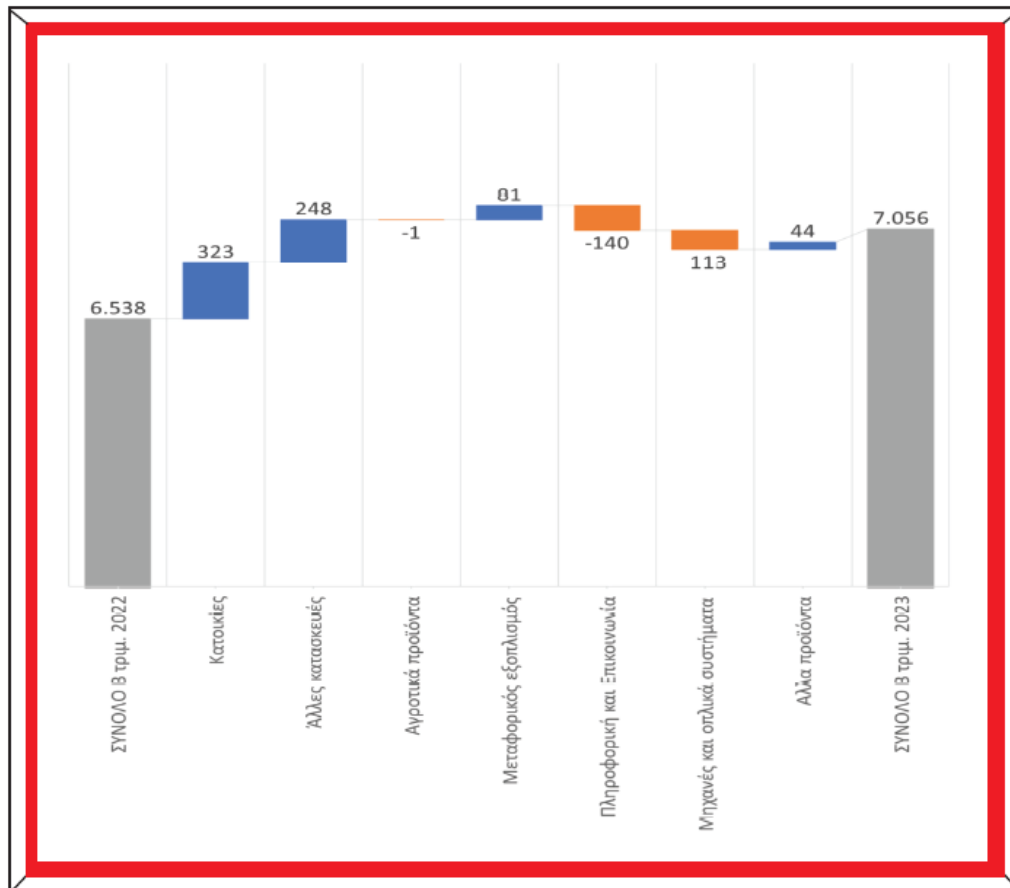
Τι συμπέρασμα βγάζουμε από αυτό; Προφανώς αυτά τα επιτόκια δεν σημαίνουν ότι περιμένουμε μεγάλο πληθωρισμό στο μέλλον. Με τις σφιχτές πολιτικές περιμένουμε, ίσα - ίσα, μείωση του πληθωρισμού. Άρα, είτε είναι επειδή έχουμε σφιχτές νομισματικές πολιτικές και, άρα, περιμένουμε στο μέλλον να μειωθούν τα επιτόκια ή έχει αυξηθεί το πραγματικό επιτόκιο ισορροπίας, οπότε θα είμαστε σε πολύ δύσκολη κατάσταση.

Το πρώτο διάγραμμα που καταθέτω μας δείχνει την κατάσταση στην Ελλάδα, όπου παρατηρείται το ίδιο φαινόμενο με αυτό που βλέπουμε παγκοσμίως, χαμηλές επενδύσεις, άσχημη πραγματικότητα για την κοινωνία. Τι δείχνει το πρώτο διάγραμμα; Ότι, παρόλο το αφήγημα της Κυβέρνησης για τις επενδύσεις, οι καθαρές επενδύσεις, δηλαδή, αυτές που υπερβαίνουν τις αποσβέσεις, είναι σχεδόν μηδέν. Κύριε Παπαθανάση, θα δείτε ότι οι καθαρές επενδύσεις δεν καλύπτουν σχεδόν τις αποσβέσεις. Άρα, όλο το αφήγημα ότι αλλάζουμε τη χώρα, ότι πάμε μπροστά, ότι οι επενδύσεις αλλάζουν, δείχνουν αυτό το φαινόμενο.

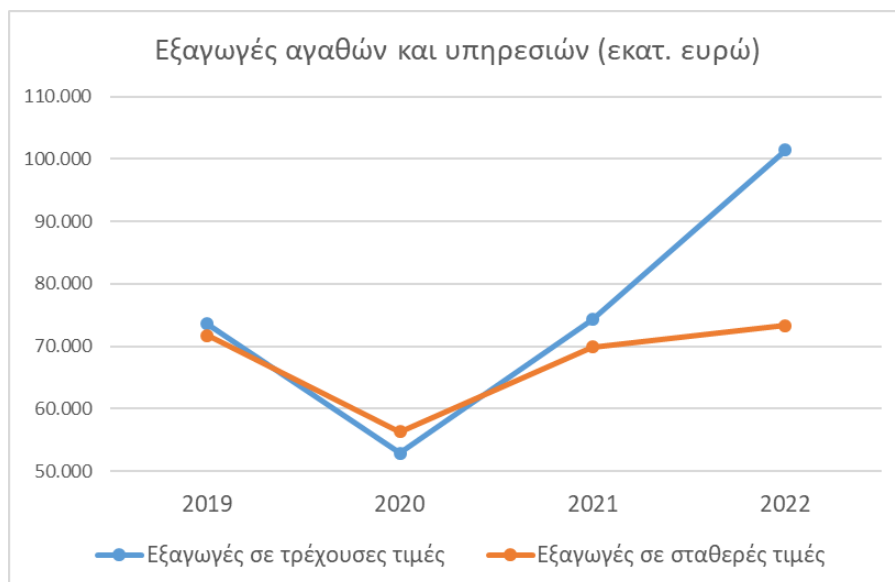

Το δεύτερο που δείχνουν τα δεδομένα, αν κοιτάξουμε τις επενδύσεις – και έχω εδώ πέρα μια σύγκριση του δεύτερου τριμήνου του 2022 με το δεύτερο τρίμηνο του 2023 – είναι ότι παρόλο που αυξήθηκαν οι επενδύσεις, η αύξηση προήλθε, ουσιαστικά, από τις κατασκευές και από άλλα πράγματα που έχουν να κάνουν με την οικοδομή. Τεχνικός εξοπλισμός, μηχανήματα, πληροφορική μειώνουν τις επενδύσεις. Άρα, έχουμε μια κατάσταση που δεν μπορούν οι επενδύσεις να αλλάξουν την πραγματικότητα της χώρας.

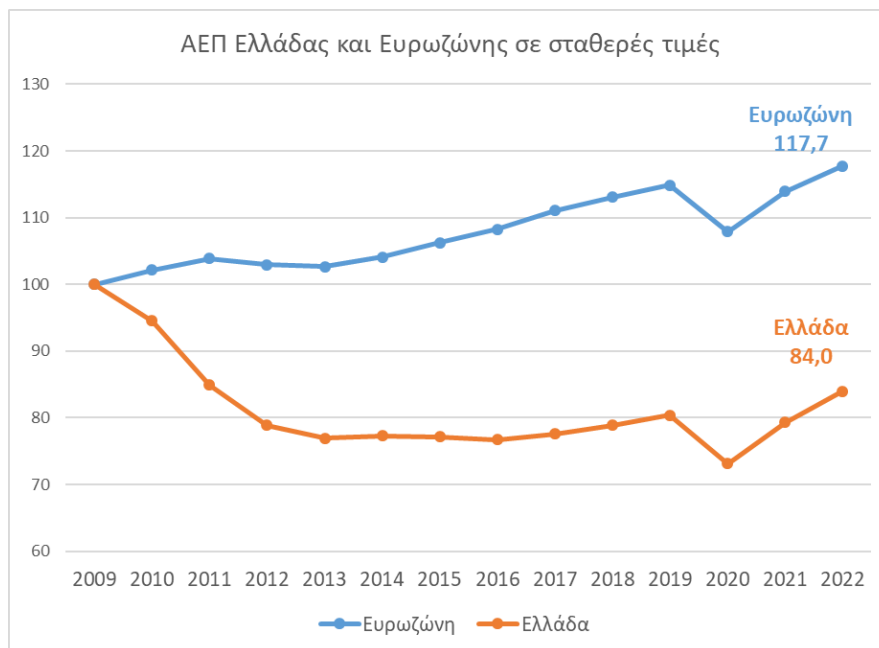
Διάγραμμα 2. Σύνθεση επενδύσεων, Β τρίμηνο 2022 – Β τρίμηνο 2022 (εκατ. ευρώ)

Άλλο ένα καλό στοιχείο, σύμφωνα με τη Νέα Δημοκρατία, είναι ότι αυξάνονται οι εξαγωγές και έχουν έναν πίνακα που δείχνει μια μεγάλη αύξηση. Δύο, πάλι, πράγματα. Είναι φειδωλοί με την αλήθεια. Το κάνουν στις ονομαστικές επενδύσεις και το κάνουν με έτος βάσης για τη σύγκριση το 2020, χρονιά πανδημίας, που, προφανώς, ήταν πάρα πολύ χαμηλές οι εξαγωγές. Έκανα τον δικό μου πίνακα σε πραγματικές τιμές και με έτος βάσης το 2019, που ήταν μία κανονική χρονιά. Εδώ βλέπετε αυτό που περιγράφει η Νέα Δημοκρατία στον Προϋπολογισμό, που φαίνεται να είναι εντυπωσιακή η αύξηση των εξαγωγών. Όμως, οι πραγματικές αυξήσεις, αν έχουμε μια σοβαρή σύγκριση χρόνου βάσης και με πραγματικές εξαγωγές, είναι πολύ λιγότερο εντυπωσιακές.

Άρα, έχουμε τις εξαγωγές και τις επενδύσεις που θα αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της χώρας. Ποια είναι τα προβλήματα της χώρας; Μας λέει η Νέα Δημοκρατία και το λέει και ο Προϋπολογισμός, πόσο εντυπωσιακή είναι η ανάκαμψη μετά από την πανδημία στην Ελλάδα. Για να δούμε, όμως, πόσο εντυπωσιακή είναι η ανάκαμψη της Ελλάδας από τη χρονιά πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2009; Αν πάρουμε το 2009 και το βάλουμε 100 και για την Ευρωζώνη και για την Ελλάδα, η ανάπτυξη κατά μέσο όρο στην Ευρωζώνη έχει ανέβει από το 100% στο 117% και στην Ελλάδα έπεσε από 100% στο 84%. Δηλαδή, ενώ ο μέσος όρος της Ευρωζώνης, μετά το 2009, έχει μια πραγματική ανάκαμψη και, άρα, έχει φτάσει όχι μόνο να έχει καλύψει αλλά έχει πάει μπροστά στο 117%, στην Ελλάδα είμαστε στο 84%. Άρα, έχει κάποιο μεγάλο πρόβλημα η Ελλάδα, που δεν αντιμετωπίζεται με αυτή την οικονομική πολιτική.

Πού είναι η Ελλάδα κοινωνικά; Ο άλλος πίνακας που θα σας δώσω είναι από τον ΟΟΣΑ, που συγκρίνει διάφορες χώρες του ΟΟΣΑ και πόσες ώρες δουλεύουν οι άνθρωποι σε αυτές τις χώρες και ποιος είναι ο μέσος μισθός. Στον μέσο μισθό μόνο τέσσερις χώρες είναι χειρότερα από εμάς και στις ώρες εργασίας μόνο το Μεξικό είναι χειρότερα από εμάς. Άρα, αυτή είναι η πραγματικότητα που καλείται ο Προϋπολογισμός και οι επενδύσεις να αντιμετωπίσουν.

Rank ↕	Country	↕	Avg. Weekly Wage (USD)	↕	Avg. Weekly Work (Hours) ▼	↕	Avg. Hourly Rate (USD)	↕
35	Mexico		\$320.87		42.81		\$7.49	
30	Chile		\$635.42		37.75		\$16.83	
19	South Korea		\$940.81		36.56		\$25.73	
22	Israel		\$849.15		36.38		\$23.34	
34	Greece		\$499.60		36.27		\$13.77	
26	Poland		\$709.55		34.90		\$20.33	
3	United States		\$1,489.68		34.83		\$42.78	
27	Estonia		\$667.40		34.05		\$19.60	
29	Czech Republic		\$643.76		33.73		\$19.08	
17	New Zealand		\$975.43		33.62		\$29.02	
9	Australia		\$1,142.46		32.83		\$34.80	
32	Hungary		\$547.59		32.68		\$16.75	
21	Italy		\$863.33		32.59		\$26.49	
10	Canada		\$1,135.58		32.42		\$35.02	
15	Ireland		\$1,004.67		31.87		\$31.52	

Rank ↕	Country	↕	Avg. Weekly Wage (USD)	↕	Avg. Weekly Work (Hours) ↕	↕	Avg. Hourly Rate (USD) ▲	↕
35	Mexico		\$320.87		42.81		\$7.49	
34	Greece		\$499.60		36.27		\$13.77	
33	Slovak Republic		\$505.05		31.19		\$16.19	
32	Hungary		\$547.59		32.68		\$16.75	
30	Chile		\$635.42		37.75		\$16.83	
29	Czech Republic		\$643.76		33.73		\$19.08	
31	Portugal		\$613.88		31.44		\$19.52	
27	Estonia		\$667.40		34.05		\$19.60	
26	Poland		\$709.55		34.90		\$20.33	
28	Latvia		\$656.46		29.87		\$21.98	
22	Israel		\$849.15		36.38		\$23.34	
19	South Korea		\$940.81		36.56		\$25.73	
25	Japan		\$798.25		30.90		\$25.83	
24	Spain		\$824.22		31.61		\$26.08	
21	Italy		\$863.33		32.59		\$26.49	

Working Hours vs. Salary 2022

In OECD member countries. Average pay is in USD constant prices (2016) and adjusted for purchasing power parity.

Source: OECD. Size of bubble corresponds to hourly wage.

Created by genuine impact

Τέλος, για τη σχέση του κατώτατου μισθού και του πληθωρισμού, έχω εδώ έναν πίνακα «συγκριτική εξέλιξη πληθωρισμού τροφίμων και κατώτατου μισθού». Νομίζω όλοι σας από εδώ βλέπετε, στη μπλε γραμμή είναι τι γίνεται στον πληθωρισμό για τα τρόφιμα και από κάτω πόσο είναι κατώτατος μισθός. Η απόκλιση είναι εντυπωσιακή.

Άρα, αυτή είναι η πραγματικότητα που ένας κανονικός Προϋπολογισμός έπρεπε να αντιμετωπίσει, και το ερώτημα είναι εάν αυτός ο Προϋπολογισμός είναι ένας καλός Προϋπολογισμός, δηλαδή, εάν θέτει τα προβλήματα της Ελλάδας, την απόκλιση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους χαμηλούς μισθούς. Το φαινόμενο του πληθωρισμού στην Ελλάδα, που, όπως λέει το ΔΝΤ και κατέθεσα άλλο διάγραμμα στη συζήτηση για το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, είναι πληθωρισμός κερδών και όχι πληθωρισμός μισθών, το αντιμετωπίζει ο Προϋπολογισμός; Νομίζω δεν το αντιμετωπίζει και δεν το αντιμετωπίζει γιατί δεν έχει καταλάβει σε ποια κατάσταση έχουμε τους χαμηλότερους μισθούς στην Ευρώπη. Δουλεύουμε περισσότερο, δεν έχουμε και θετικές επενδύσεις, εάν εξαιρέσουμε τις αποσβέσεις.

Κοιτάξτε, και θα ήθελα να με ακούσουν και οι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία και του ΚΚΕ. Ποιο ήταν το βασικό αφήγημα του καπιταλισμού και του καπιταλισμού στη νεοφιλελεύθερη εκδοχή τα τελευταία χρόνια, σχεδόν από τότε που άρχισε ο καπιταλισμός; Είτε θεωρούσαν δίκαιη, είτε άδικη την ανισότητα, έλεγαν ότι, προφανώς, πρέπει να μειώνουμε τους φόρους στους πλούσιους και στις επιχειρήσεις, γιατί αυτό μετατρέπεται σε επενδύσεις, αυξάνει την παραγωγικότητα και, άρα, στηρίζει και την κοινωνία. Αυτό είναι που έχει κοπεί τα τελευταία χρόνια.

Έχουμε δύο φαινόμενα. Καταρχάς, ασχέτως τι νομίζουμε ότι γίνεται στο ποσοστό κέρδους, που είναι μεγάλη συζήτηση, τα κέρδη σαν όγκος κερδών αυξάνονται και δεν μετατρέπονται σε επενδύσεις. Αυτό είναι το πρώτο. Και οι επενδύσεις που γίνονται, που είναι χαμηλότερες, αυξάνουν την παραγωγικότητα, αλλά δεν ακολουθούν οι μισθοί. Άρα, το βασικό επιχείρημα των κυβερνήσεων της Δεξιάς ότι πρέπει να στηρίξουμε τους επενδυτές, πρέπει να μειώσουμε τους φόρους, πρέπει να τους βοηθήσουμε, γιατί αυτό μετατρέπεται σε επενδύσεις, σε παραγωγικότητα και, άρα, σε αυξημένους μισθούς, απλώς δεν ισχύει πια. Δεν ισχύει στις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν ισχύει στην Ευρωζώνη, δεν ισχύει στην Ελλάδα. Άρα, εκεί είναι η βάση για μια εναλλακτική στρατηγική.

Αντί αυτού, έχουμε αυτό το φαινόμενο που λέγεται «πολιτικός καπιταλισμός». Τι είναι αυτός ο «πολιτικός καπιταλισμός», που συζητιέται σε όλη τη βιβλιογραφία; Είναι ένα καινούργιο φαινόμενο, όπου η αναδιανομή δεν μπορεί να γίνει πια, γιατί έχουμε επενδύσεις που οδηγούν σε αύξηση της παραγωγικότητας και στην αύξηση του ΑΕΠ, άρα έχουμε ΑΕΠ που αυξάνεται και είναι πιο εύκολο να γίνει αναδιανομή. Δεν υπάρχει αυτή η ανάπτυξη και αυτή η δυνατότητα αναδιανομής και η αναδιανομή γίνεται μέσα από την πολιτική. Άρα, όταν κάνουμε την κριτική για τις απευθείας αναθέσεις ή πώς ξοδεύεται στις μεγάλες επιχειρήσεις το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αυτό είναι το μοντέλο. Δεν είναι μόνο η δική σας η λίστα, ότι είναι κάτι ξεχωριστό, κύριε Πέτσα. Είναι ο τρόπος που δουλεύει ο πολιτικός καπιταλισμός στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γίνεται μια αναδιανομή με «όπλο» το Κράτος.

Η απάντηση δεν είναι ότι δεν θέλουμε πολιτικό καπιταλισμό και θέλουμε η αναδιανομή να γίνεται μόνο από τις αγορές, γιατί αυτό μας είπε ο κ. Τσακλόγλου και δεν ήταν πολύ κολακευτικό για τους δικηγόρους. Αυτό που μας είπε ο κ. Τσακλόγλου είναι ότι δεν μπορεί να υπάρχει καμία πολιτική παρέμβαση, κανένα πολιτικό αντίβαρο στα αποτελέσματα της αγοράς στους μισθούς. Αυτό μας είπε. Ό,τι βγάζει η αγορά, αυτό πρέπει να δεχτούμε. Αν βγάζει χαμηλό εισόδημα για τους εργαζόμενους, για τους δικηγόρους, «so be it», δεν μπορεί να γίνει τίποτα.

Χρειάζεται διαφορετική πολιτική στρατηγική που να παρεμβαίνει και για την «πράσινη» ανάπτυξη και για το κοινωνικό ζήτημα και να πάνε πόροι εκεί, που δεν υπάρχει μεγάλη παραγωγικότητα και δεν μπορεί να είναι μεγάλη η κερδοφορία. Στην οικονομία της φροντίδας, στην πράσινη ανάπτυξη και στην παιδεία. Αυτά πρέπει να είναι πολιτικές αποφάσεις, που, προφανώς, θα είναι διαφορετικές πολιτικές αποφάσεις από τον πολιτικό καπιταλισμό στις Ηνωμένες Πολιτείες στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι είναι ένας Προϋπολογισμός που είναι τελείως εντός της Βίβλου και της παράδοσης που λέει η Βίβλος, ότι «σε αυτούς που έχουν πολλά, πολλά θα δοθούν και από αυτούς που έχουν λίγα, πολλά θα παρθούν». Σας ευχαριστώ.

Ευκλείδης Τσακαλώτος
Βουλευτής Β1΄ Βόρειου Τομέα Αθηνών